

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08928

DOS KLUGE SHNAYDERL

Solomon Simon

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

לְנַרְבָּרֶךְ

פִּסְגֵּה

אֱלֹהִים תְּרִילְלֵתְנוּ פָּרוּ. פָּרְלָלְלָנְנָלְפָרָל

אַרְוֹנוֹסֶגֶעֲבָן פּוֹן
בָּאָרְלָאָגּ מִתְנָוָת
בַּאֲמָם
שְׁלוֹם עַלְוָה פָּאֵלָק אִינְסְטִיטּוּט

*Copyright, 1933
By Solomon Simon
New York*

Myold Printing Co., Inc.,

161 Grand St., New York

דָּאַם קְלוֹנָעַ שְׁנִיְדָעֶרְלֵ

אַיִן הָאֵלֶּת :

- דער روיבער הארגנים — — — — — 19 - 9
- אמאל, אמאָל
שנויידערל באָגענט זיך מיט דעם روיבער הארגנים
דאָס שפֿיצָל געלִינְגַט
אַ נִיְיעָר אַיְוֹנְפָּאָל
דאָס צוֹווֹיטָע שפֿיצָל געלִינְגַט
דאָס דְּרִיטָע שפֿיצָל געלִינְגַט
דער روיבער הארגנים ווערט בּיוּז
שנויידערל נָאָרָט אָפּ דעם روיבער מיט הייסער קאַשְׁע
שנויידערל פָּאָרְגָּאָרָט אַ בָּאנְדָּע רוּבָּעָר — — — — 28 - 20
- נוֹלֵן האָרְגָּוִם בְּרוּדָעָר
שנויידערל קומט צו דער באָראָטוֹנָג פּוֹן די סָוחָרִים
די בָּאנְדָּע נָאָפְּט שנויידערל
שנויידערל ווֹיזָט דער בָּאנְדָּע נִיְיע שפֿיצָלָאָק
אַ הִיטָּלָע מִיט אַ גְּלָאָנְצָעָרְדִּיקָן דָּאַשְׁעָק
די בָּאנְדָּע פָּאָלָט אַרְיָין
- ריָזָן — — — — — 40 - 29
- שנויידערל ווערט באָרִימְט
פְּלִינְגָן
אַ פָּאָס זַיְה, נָאָמְעָלְקָעָם, קִיכְלָאָך אָזָן אַ פִּינְגָּלָע
שנויידערל פָּאָרְמָעָסְט זיך מִיט אַ רְיָזָן
די רְיָזָן ווַיְלָן קְרוּינְעָן שנויידערל
- אַ גְּרוּבָּ מִיט גָּאָלְד — — — — — 41 - 49
- שנויידערלְסָ פָּאָרְלָאָגָן
אַ וְוִינְגָּעָנְדִּיקָּעָר פְּרָעָמְדָעָר
פְּרָעָמְד גָּעָלָט
רִיכְטָעָר צָאָדוֹק פְּרָעָנְגָּט אָזָעָה
דאָס שפֿיצָל געלִינְגַט
דער רִיכְטָעָר זָעָגָנְט זיך
- דער בלְאָעָר דִּימְעָנְט — — — — — 60 - 50
- לְיוֹפְּצִיקָּעָר יָאָרִיד
אוֹיְף אָזָן אַכְּסָנִיה
זָוְבָּן אָרוֹחִים — אַיְגָּנָעָר אַ גָּעָלָעָר
אַ מָּאָרָד
מַעַן פָּאָרָשָׂט
שנויידערל חָאָט אַ מִיטָּל
איַן גַּעֲרִיבָּט

בויימל אויפַּן ווֹאַסְפָּעַר — — — — — 61 - 68

דאָס געריכט הווּ
האנס שמיד און סָאָרֶל קָוָרֶץ
האנס שמיד דערציזִילֶט
סָאָרֶל קָוָרֶץ דערציזִילֶט
אַ גָּלִיךְ וּוּרְטֵל
שְׁנִיְּדָעָרְלָם אָוָרְטִיְּלָם

איַן וּוּוִיטָעַ לְעַנְדָּעַר — — — — — 69 - 83

אַ גַּעַשְׁפָּרָעַךְ
דרֵי בָּאוּוֹאָפְּנָטָעַ רִוִּיטָעַר
פְּרִינְיַעַטְוָדָאָר
דיַיְ מְדִינָה פְּרִידָאָט
דָּעַרְ קִינְגְּ פְּרוֹבִירָטְ אָוִים דָּאָס קָלוֹגָעַ שְׁנִיְּדָעָרְלָם
שְׁנִיְּדָעָרְלָם פְּלָאָן
וּגְפְּרִירָדָם אַרְמִיְּ אַנְטְּלוּיפְּטָט

איַן טְוּדָאָרָם מְדִינָה — — — — — 84 - 90

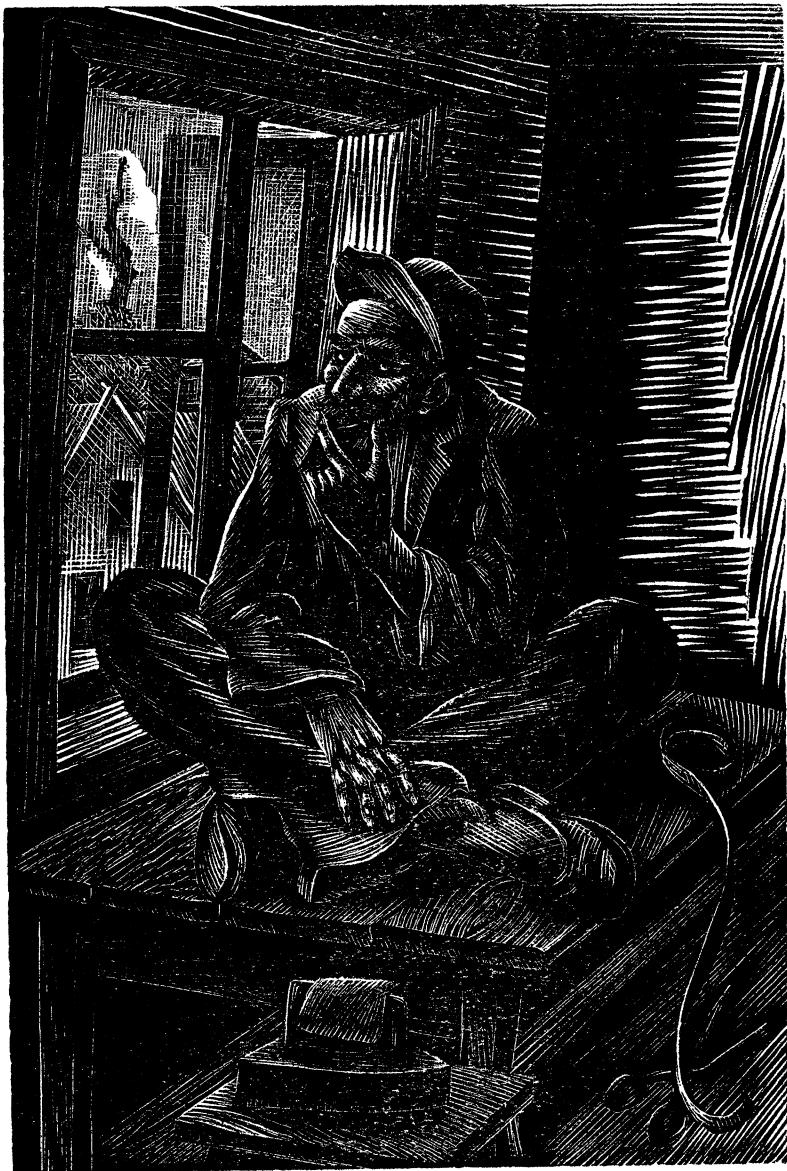
דָּעַרְ גָּלָח נְאָסִיסִים
אַ קִּינְגְּלָאָכָּבָּעָר בָּאָלָּא
אַ זְּעַלְתָּעָנָר בָּעַכְּבָּר
דָּעַרְ גָּלָח שְׁעַלְתָּט

איַן זְּיַבְּעַטְנַן הַיּוּמָל — — — — — 91 - 104

גְּעַנְגְּבָעָטָעַ רְעַנְדָּלָאָךְ
דיַיְ רְעַנְדָּלָאָךְ פְּאָרִישְׁוּינְדָּן
אַ בֵּין אָוּן אַ שְׁטִיקָל קָרִיד
נְאָסִיסִים פְּאָרוֹזִיכְּטִיקְּיִיט
מְלָאָכִים פְּלִיעָן
אוֹיפְּן זְּיַבְּעַטְנַן הַיּוּמָל
אַ חַיִּים

אַ בָּאָגְנְגְּעָנִישְׁ — — — — — 105 - 127

שְׁמֻעָלְ נָאָר
דָּעַם שְׁנִיְּדָעָרְלָם פְּאָרְדְּרוּיסִט
דרֵי סְוּחָרִים
בָּאָחָלָטָן גָּלְעָט
אוֹיפְּגְּנְעָנְבָן אַ סִּינְגְּרִיךְ
אָפְּגָעָה אָקְטָעַ הָעָנָט
וּכְּצִיךְ טְוִיזָנְטָם רְעַנְדָּלָאָךְ
דיַיְ אָזְעָרָעַ טְעַרְעָנָאָג
צְוּוּיְ חִילִיְעָט
אָרְיוֹנְגְּנְעָטָלָן

דער רוייבער הארכנום

אמאָל, אַמְּאָל

מְאָל, מְאָל, מִתְּאָל, סְךָ יְאָרֵן צּוּרִיק. קִין אַיִזְנֶבֶּן אַיְן נָאָך
נִיט גַּעֲוֹעַן, אָוּן אָוּן מַעֲנְטְשֶׁן הַאָבָּן גַּעֲוֹאָלֶט פָּאָרָן פָּוּן אַיְן
שְׂטָاط אַיְן דָּעָר אַנְדָּעָרָר, זַעֲנָעַן זַיְן גַּעַפָּאָרָן רִיּוֹתְנְדִיק
אוּפָּף פָּעָרָד אַדָּעָר אַיְן פָּוָרָן, אָוּן אָוּן הַאָט גַּעַדָּרָפְט
איְבָּעָרְשִׁיקָּן סְחָוֹרָות פָּוּן אַיְן שְׂטָاط אַיְן דָּעָר אַנְדָּעָרָר,
הַאָט מַעְן דִּי סְחָוָרָה אַיִינְגָּעָפָּאָקָט אַיְן וּגְעַנְגַּעַר אָוּן אָפָּ-

גַּעַשְׁיַׁקְט אַיְן דָּעָר אַנְדָּעָרָר שְׂטָاط.

אַיְן יְעַנְגַּר צִוְּתָהָט גַּעֲלַכְט אָ גַּרְוִיסְעָר סְחָוָר מִיטָּן נַעֲמָעַן
יְשָׁרָאֵל פְּרִיד, עָר אַיְן גַּעֲוֹעַן רַיְיךָ אָוּן גַּעַפְּרִיט גַּרְוִיסְעָר גַּעַשְׁעַפְטָן. עָר
הַאָט גַּעַחְאָט אָ גַּרְוִים גַּעַשְׁעַפְט אַיְן דָּעָר שְׂטָاط הַאָמָעָל, אָוּן עָר פְּלַעְגָּט
שִׁיקָּן סְחָוָרָה אַיְן אָלָעָ קְלֻעְגַּרְעָעָ שְׂטָעַט אָוּן שְׂטָעְטְּלָאָך.

שְׁנֵיִדְעָר ۶

יעַזְעָר זְעָלְבִּיקָּעָר שְׂטָاط הַאָמָעָל, אוּפָּף דָּעָר אַרְיוּמָעָר שָׁוּלְגָּאָס
הַאָט גַּעֲוֹוָאַיְינָט אָן אַרְיוּמָעָר שְׁנִיְּדָעָר מִיטָּן נַעֲמָעַן בְּעֶרֶל לְאָצָּ-
פִּידָּעָם, קִיְּגָנְגָּרָהָט אִים אָבָּעָר נִיט גַּעֲקָאנָט בָּא זַיְן נַעֲמָעַן.
אָלָעָ הַאָבָּן אָוּמָ גַּרְוָפָּן שְׁנִיְּדָעָרָל. עָר אַיְן גַּעֲוֹעַן קְלִין, דָּאָר
אָוּן שְׁוֹאָרְזָן. שְׁוֹאָרְצָעָ חָאָר, שְׁוֹאָרְצָעָ אָוִיגָּן, שְׁוֹאָרְצָעָ בְּרָעָמָעָן אָוּן
אָ שְׁוֹאָרְץָן שְׁפִּיצְיָק בְּעֶרֶדֶל.

שְׁנִיְּדָעָרָל אַיְן גַּעֲוֹעַן אָ פְּרִילָאָכָּעָר, אָ לְעַבְּדִיקָּעָר, אָ גַּרְוִיסְעָר
וּוְצָלְעָר, שְׂטָעְנְדִיק גַּעֲוֹעַן פְּרִימָטָמִיט אָ לִידָּל אָוּן אָ וּוּין.
שְׁנִיְּדָעָרָל אַיְן גַּעֲוֹעַן אָ טָאָטָעָ פָּוּן פִּיר קִינְדָּעָר, הַאָט גַּעֲוֹוָאַיְינָט
אַיְן אָ קְלִין שְׁטִיבָל. דִּי קִינְדָּעָר זַעֲנָעַן שְׂטָעְנְדִיק גַּעֲוֹעַן אָפְּגָנְרִיסָּן.
אָפְּגָנְשָׁלִיסָּן. אַיְן הוּאָה הַאָט גַּאָנָעָ אָפְטָ גַּעַפְּלַטְטָ בְּרוּוּיט.

עד איז געווען א גוטער שנויידער, אבל ער ארבנט האט ער זעלטן געהאט. נאר ארימע ליאיט האבן איים געגעבען עפער צו ניעין. די ריין בערע האבן איים ניט ליב געהאט. מיט שנויידערל או געווען ניט גוט זיך אונזוחויבן. ער פלענט אפענטפערן א באלאובבאים איזו איז עם פלענט פארניין אין דער זיבעטער דיפ. ער האט קינעם ניט געשיגט, פאָר קינעם זיך ניט געבויגן. איז מען האט זיך נאר א קרעים געתאן, אז די ארכיביט איז ניט איזו גוט ווי עם בעדארף או זיין, האט שנויידערל אפ- געענטפערט איזו, איז מען האט שוין פאָרוצאנט א צענטן.

די נאנצע שטאט האט געקענט דאס שנויידערל. זיינע ווערטלאך פלענן נוין פון מולע צו מועל.

איינמאָל אין א זומער האט געטראָפּן, איז אוייפּן וועג וואָס פֿירט פון האטמל צו די קלענערער שטטעט האט זיך פֿאָרקלײַן אָרוּיבּער. דער גולֶן איזו עטלאָכּעּ מאָל-בְּצָפָאלָן צוּ וועגענער פון דעם סוחר, געהרגעט די אַנטְרִיבּער איז צוגענוּמָן די סחרה.

דער גבּיר האט געפֿרוֹאוֹט דינגען שטאטָרָקָעּ, געוזנטע באַלעַגָּאַט. לאַס, אבל ער עם האט גַּהֲרָנִית געהאלפּן, דער גולֶן איז געווען אָגרוּםער ניובּר.

עס וועגען דורךגעאנגען אָפּאָר הַדְּשִׁים. עטלאָכּעּ אַנטְרִיבּער וועגען דער גהִרְגָּעַט געוואָרָן איז קוינעָר האט ניט געוואָלֶט זיין מער אָן אָן- טרייבּער אוֹפּ דעם סוחרים וועגענער.

דער סוחר האט געטראָכּט, געטראָכּט אָן ניט געוואָיסֶט וואָס צו טָאגּן, איינמאָל, ווי דער סוחר איז געועַטן אָן זיין קאנטָאָר (אָפּים) אָן געטראָכּט, איז אָרַיְן דאס שנויידערל אָן גִּזְזָאָגְט :

— גוּט מַאֲרֵגָן אַיְךְ, הַעַר פְּרִידָה, אַוְיבּ אָיר ווּילְטָה, ווּלְ אַיְךְ זִין דער

אנטְרִיבּער פון אַיְיעָר ווּגן, אַיר קאנט דָּאָךְ מִיהָ. אָנֵט דער סוחר פרַיְד צֹם שנויידערל : אַוּאָדָע קָאָן אַיְךְ דִּיךְ. וַאֲוַינְסְט אַוְיפּ דער שָׂוֵילְנָאָמָּן. ווּרְעָרְקָאָן עַם ניט שנויידערל ? אַבעְר אַיְךְ ווּילְ דַּו זָאלְסַט ווּסְן אַז עַם אַיז אַגְּרַיְמָאָס געפֿאָר זֵין אָן אַנטְרִיבּער פון מִיָּן ווּצְנָן. בִּיסְט אַטָּמָעָה פון קִינְדָּעָר. האָסְטָו ניט געהרט אָז זַעַקְס באַלעַגָּאַלָּעָם זַעַגְעָן געהרגעט געוואָרָן אוֹפּ דעם שלְיאָץ, ווָאָ אַיְךְ פִּיר

טיינע סחרות ?

דער דזיבער הארגונים

— יא, אויך האט געהערט, האט דאס שניידערל געגענטפערט.

— הויינט פַּאָרְזֶׁזֶם ווַיְלַסְּטֵו אִיןְשְׁטַעלְןַן דֵּין לְעֵבָן? — האט דער סוחר געפרעגט.

— אויך רעכָן, אֹז אַיך ווּעַל דָּרְכְּפָּאָרְן בְּשָׁלוֹם, אויב אַכְּבָּר נִימָּן, נָזָן, אַלְעַז אַרְינָס ווּעַל אויך שְׁטָאָרְבָּן פָּנָן הַונְּגָעָר, לאַמְּנַץ פְּרוֹאוֹן עַפְּעָס טָאָן.

— דער סוחר האט זיך אַכְּמָל גַּעֲקוּוּנְקָלְט, דער נַאֲך האט ער צוֹגָע-שְׁטִימָט.

— יא, — האט דאס שניידערל גַּעַזְגָּט פָּאָרְן אַוּעָקְנִיָּן, — אויך ווּעַל אַנְגָּמָעָן דַּי אַרְבָּעָט, אַכְּבָּר אַיר מוּזָּט אַנְלָאָרְדַּן דֻּעָם ווּאָגָּן ווּי אויך ווּלְחַיָּסָן.

— גָּוט — האט דער סוחר געגענטפערט. — ווּי אַזְוִי ווַיְלַסְּטֵו זָאָל מַעַן אַנְלָאָרְדַּן דֻּעָם ווּאָגָּן?

— ערשותנָס, — האט שניידערל גַּעֲזָאנָט, לִיְגָּט אָז דֻּעָם ווּאָגָּן אַ פּוֹלָן מִוּט סְחוּרָה, אַזְוִי פַּיל זָאָלָט אויך אַנְפָאָקָן, אֹז ווּי מַעַן זָאָל נִימָּן שְׁמִיּוֹן דַּי פָּעָרְד, זָאָלָן זָוִי נִימָּט קָאנָעָן לַיְפָּן, צְוַיְוִיתָן, — זָאָלָט אויך דַּי סְחוּרָה גָּוט אַיְנְבִּינָן אָזָן אַיְנְשְׁנוּרְעוּווּן, אַכְּבָּר נִימָּט שְׁטָרְיק, נַאֲדָם מִוּט גְּרָאָבָן שְׁטָאָרְקָן דְּרָאָט. דְּרוּתָנָס — גָּוט מִיר אַ גָּוָטָן, גְּרָאָבָן, קְוָרָצָן שְׁטָעָקָן. אֹז ווּעַט הַאָבָן אַלְעַז פָּאָרְטִיכָּק, ווּי אויך האט אַיך גַּעֲזָאנָט, הָאָזָט מִיר ווּיסָן.

— גָּוט, — האט דער סוחר גַּעֲזָאנָט. — מִיר ווּלְעַן הַאָבָן אַלְעַז פָּאָרְטִיכָּק ווּי דַו ווַיְלַסְּטֵו.

— ווּי הַאָבָן אַלְעַז צְוַעֲגָרִיט ווּי אַפְּגָעָרְדָּט. דאס שניידערל האט זיך אַרְזִיפְגַּעְזָעַט אַוְיָפָן ווּאָגָּן אָזָן אַיְזָן אַוּעָקְגַּעְפָּאָרְן.

שניידערל באָגָעָנט זיך מִיט דֻּעָם גַּלְעַן האָרגָנִים

— נַאֲגַען טָאָג אַיְזָן דאס שניידערל גַּעְפָּאָרְן. אַוְנַט צִיּוּת אַיְזָן ער גַּעַן-קְוָמָעָן צָוָם ווּאָלָד, ווּאוּוֹעֵם האט זיך אַוְיָפְגַּעְהַאָלְטָן דער גַּלְעַן.
ער האט אַגְּגָעָחוּבָן פָּאָרְן ווַיְיַעַר פָּאַמְּעַלְאָד : טְרָאָט באָטְרָאָט.
די פָּעָרְד הַאָבָן גַּעַשְׁפָּאָנט, אָזָן שניידערל האט גַּעַוְנָגָעָן :

ד א ס קֶלְוָגָע שְׂנִיַּידָעֶרֶס

רויבער פון רוייבערלאנד,
קומ אהער צו מיר :
וע די פולע קאסטטנס,
סחרות אן א שיר.

דעך גבר האט זיידנס,
די מענטן א סאך.
שניזידעל מווז היטן,
זיין שטענדיך אויפֿ דער וואך.

קומ ויעש שנעל, א רוייבער,
קומ מיט גרויסע זעק.
קומ מיט פערד און וועגן,
נעם עם אלץ אוווק.

ער האט געונגען שיין און הויך אויפֿן קול. קיניגער האט זיך ניט
אַפְּגָעָרְפָּן.

אַגְּנָצָעַ נָאָכָט אַיְזָה שְׁנִיַּידָעֶל גַּעֲפָרָן אַוְן גַּעֲוָנָגָעָן, אַוְן קִינְגָּעֶר
הָאָט זיך ניט אַפְּגָעָרְפָּן. ער האט געמיינט אַוְן אַיְזָה שְׁוֵין אַרְבִּיבָּר
דָּעַם ווֹאָלָד בְּשָׁלוֹם. מִיטְאָמָּלָה הָאָט עָר דָּעָרָהָרֶט אַשְׁטָאָרְקָע שְׁתִים :

— הָעֵי, דוּ דָּאָרָט, זָכְסָט אָפְּשָׁר דָּעַם חַוְּבָּרֶר, הָא ? אַט בֵּין אַיְזָה.

קְרִיךְ נָאָר אַרְצָפָן ווֹאָגָן, אַיְיךְ דָּאָרָפָן דִּיר דָּעָרְהָרְגָּעָנָעָן.

— אַיְיךְ קְרִיךְ שְׁוֵין אַרְצָפָן, — הָאָט שְׁנִיַּידָעֶל גַּעֲנְטָפְּרָט, — אַבָּעֶר,
לִוְבָּרְרָהָר, פָּאָרְוָאָס ווֹילְסָטוֹ מִיךְ הַרְגְּגָעָנָעָן ?

— ווֹיְלָאַיְךְ קְוִילָעָן אַלְעָאנְטְּרִיוּבָּר, — הָאָט דָּעַר רַוְּבָּר גַּעֲנָעָט-
פְּעָרָט.

— זַה בִּיסְט גַּעֲרָעְכַּט, הָאָט גַּעֲנְטָפְּרָט שְׁנִיַּידָעֶל, ווֹאָס דוּ קוּיְ-
לְעַסְטָ אַלְעָאנְטְּרִיוּבָּר, לִוְבָּרְרָהָר, ווֹי שְׁטָעָלָן זיך קָעָגָן דִּיר. אַבָּעֶר
אוֹךְ הָאָב דָּאָרָפָן גַּעֲרָפָן. מַעֲגָסָט מִיר גַּלְוִיבָן, אַיְיךְ ווֹעָל זַיְן גַּגְאָז
אַוְפְּרִידָן, אַוְדוּ ווֹעֲסָטָן צָוְנָעָמָעָן דִּי סְחָוָרָתָן. אַיְיךְ בֵּין אַרְיִים, מַיְן בַּאַלְעָ-

דער روיבער הארגזים

באָס איז דייך, נעם צו אלע און זאל אויסיגין צו זיין קאָפַן.
— ע, זה שמישער, ביסט דאס אָקלונגער יונגע, — האָט דער روיבער
גענטפערט. — גוט, איך זועל דייך ניט טשעפען, מענטט ניינ זואָהין
דו זוילסט.

דאָס שפיץ' געלינגט

נֵיידערל איז אָראָפַן ווֹאגָן, דער روיבער איז אָרוּפַן. שְׁנֵיידְרָל
הָאָט גַּעֲזָעַן אֶזְזְבָּר דָּעֶר روיבער איז הָוִינְ, גַּרְאָב אָזְ שְׁמַאָרָק אָזְ
הָאָט זָיוּעָר לְאַנְגָּעָה הָאָרָה.
דער גּוֹלֵן האָט גַּעֲנוּמָעָן שְׁמַיְוִין דַּי פֻּעְרַד מִיט אֶ
גְּרָאָבָר בַּיִתְשָׁ, אָכָּבָר דַּי פֻּעְרַד הָאָבָן נִיט גַּעֲקָאנָט לוֹפָן, וּוּיְוָלִיל דָּעֶר
וּוֹאגָן אַזְ גַּעֲזָעַן זָיוּעָר שָׁוֹעָר אַגְּגָעָפָאָקָט. דער روיבער האָט אָרוּפַן
גַּעֲנוּמָעָן אַמעְסָעָר אָזְ גַּעֲזָאָלְט אַיבָּעָרְשָׂנְיִדְן דַּי שְׁטָרִיק אָזְ אָראָפַן
וּוֹאָרְפֵּן אַ פָּאָר קַאָסְטָנָס סְהָוָהָה, האָט עַר אָכָּבָר נִיט גַּעֲקָאנָט, וּוּיְוָלִיל
דָּעֶר וּוֹאגָן אַזְ גַּעֲזָעַן אַרְוָמְגַעְבָּדָן מִיט דִּיקָּן גָּרָאָבָן דָּראָט.

דָּעֶרְוּיְיל אַזְ שְׁנֵיידְרָל אֹוּעָק הַגְּנָטוּרָן וּוֹאגָן, שְׁטָיל אַרוּפִּינְגָּנוּ-
מָעַן דַּעַם גָּרָאָבָן שְׁטָעַקָּן אָזְ אִים אַרְיְינְגְּעַרְוָקָט צַוְּיִישָׁן דַּי הַעַלְצָלָאָד פּוֹן
די רַעֲהָעָר, אָזְ גּוֹלֵן האָט עַר זִיךְרַהְאָטָן הַגְּנָטוּרָאָר אַ בְּוּוּם.
דער גּוֹלֵן האָט גַּעֲנוּמָעָן שְׁעַלְתָּן אָזְ גַּוְיִלְעָן, שְׁלָגָן דַּי פֻּעְרַד אָזְ
בּוֹיְזָעָן זֹהָר, אָכָּבָר עַמְּ האָט אִים נַאֲרַנְתִּים גַּעַחַלְפָן. דער וּוֹאגָן האָט
זִיךְרַהְאָט פּוֹן אָרָט.

צְוּוִי שְׁעה אָזְ דָּעֶר روיבער אַזְ אַפְּגָנְעַשְׁטָאָנָעָן מִיטָּן וּוֹאגָן, עַם
הָאָט שְׁוּן אַגְּגָעְזָבָן טָגָן. מִיטָּן כַּעַם אַזְ דָּעֶר روיבער אָראָפַן פּוֹן דָּעֶר
פּוֹר אָזְ אֹוּעָק אַיְן וּוּאָלֶד. שְׁנֵיידְרָל האָט אַפְּגָנְעַוְאָרָט אַ וּוּיְוָלָעַ,
אַרוּפִּינְגָּנוּמָעָן דַּעַם שְׁטָעַקָּן פּוֹן צַוְּיִישָׁן דַּי הַעַלְצָלָאָר, אַרוּפִּינְגָּעָעָצָט זִיךְרַהְאָט
אוֹיְפִּן קְעַלְגָּעָן אָזְ אַזְ רוּאִיק, טַרָּאָט בָּאָטָרָט, אַוּוּקְגָּעְפָּאָרָן, עַר האָט
אַיבָּעָרְגְּעַבָּן די סְהָוָהָה אַין שְׁטָאָט אָזְ דַּעַם וּלְבִּיכָּן טָגָן זִיךְרַהְאָט
גַּעֲקָעְרַת צְוּרִיק אָהֲיוּם. דער סְהָוָהָה האָט אִים באַגְּנְגָּנָט מִיטָּן גְּרוּסָפָּאָרָן
וּוּאָנְדְּרַוְּגָן. עַר האָט אִים בַּאַצְּצָלָט אָזְ גַּעַפְּרַעְגְּט, צִי זָוְיל עַר פִּירָן
סְהָוָהָה אַין שְׁטָאָט אַ צַּוְּיִיטָן מַאְלָ, האָט שְׁנֵיידְרָל גַּעֲנְטְּפָרָט, יָא.

דָּס קַלְוְגָע שִׁנְיוֹידָעֶרֶל

א ניוער איזנטעל

ארן פארן, רופט זיך און דער סוחר צום שנויידערל :

— נו, ווי ווילסטו זאל מען איצט אַנְלָאַדָּן דעם וואָן ?

זאל מען אַים אַנְלָאַדָּן ווי דעם ערשותן מאָל ?

— ניין.

— פֿאַרְוּאָס ? זו הַאָסְטָטְדָאָךְ אַפְּגַעַטָּאָן אֲגַטְשָׁאֵל ?

— יַא, סַאיַו טַאַקָּע אַמְתָה, אַכְבָּע בָּגָאנְצָן זיך מִיט אַיְוַן שְׂפִיצָל צוּווּי.

מאָל טֹוֹג ניִט.

— נו, טאַ ווי אַזְוֵי ווילסטו זאל מען פֿאַקְן ?

— גְּרִינְגָג, זְוִיעַר גְּרִינְגָג, אַוְן בִּינְדָט אַרְומָם דעם וואָן מִיט שְׁטָרִיק.

מען הַאָסְטָט גַּעַטָּאָן ווי עַר הַאָסְטָט גַּעַהִיַּסְן, אַוְן דָּס שנויידערל אַיְוַן

אוּוּקְגֻּעְפָּאָרָן.

אַ גָּאנְצָן טָאָג אַיְוַן עַר גַּעַפָּאָרָן, אַוְן אַוְונְט אַיְוַן עַר גַּעַקְוּמָעָן אַינְסָט
וְוַאֲלָד, וְאוּ דָעַר וְוַיְכָעַר הַאָסְטָט זיך אַוְיְגִעַעְתָּאָלְטָן. דָּס פְּעָרְדָּל הַאָסְטָט אָגָן
גְּעוּהִיבָּן גַּיּוּן פְּאַמְעָלָאָךְ, טַרַּאת בְּאָטָרָאָט, אַוְן שנויידערל הַאָסְטָט וְוַיְדָעַר
גַּעַוְונְגָן דָּס זְעַלְבַּיקָּע לִידָל :

רוּבְּעַר פָּוּן רְוַיְבְּעַרְלָאָנָה,

קוּם אַחַעַר צֹ מִיר.

זַעְדָּי פּוּלָע קַאַסְטָהָנָם

פְּחוּרָות — — — א. 8. 11.

עַר הַאָסְטָט גַּעַוְונְגָן הַוִּיך אַוְיפָּן קָוֵל אַוְן קִיְּנוּר הַאָסְטָט זיך נִיט אָפָּ-

גַּעַרְפָּן. עַר הַאָסְטָט גַּעַמְיִינְט אָז עַר וּוּעַט שְׂוֵין אַרְבִּיעָר דעם וְוַאֲלָד בְּשָׁלוֹם.

עַרְשְׁתָּט מַירְתָּאָמָּאָל, עַר דָּעַרְהָעָרָט אֲשָׁתִים :

— זֶה זָוָסְטָהָט דעם וְוַיְבָעַר ? אָטְמָה בֵּין אַיְךְ קָרִיךְ נַאֲר אַרְאָפְּ פָּוּן וָוָאָגָן

אַיְךְ וּוּלְדִי סָחוֹרָה צָוְעָמָעָן אַוְן דִּירְךְ דָּעַרְהָרְגָּעָנָעָן.

— אַהַאָ, רְעַבְּ וְוַיְכָעַר, שְׁלָוֵם עֲלֵיכֶם — עַנְטַפָּעַרְט שְׁנִיְּוַיְדָעֶר —

וְוָאָסְמָאָכָט אַיְרָעָפְּעָם ? הַאָסְטָט אַיְרָעָמָה, שְׁנִיְּוַיְדָעֶר, נִיט דָרְקָעָנָט ?

פָּעָ, סַאיַו נִיטְמָיַן. אַ גָּאנְצָע נָאָכָט אָז אַיְךְ זֶה אַיְךְ, אַוְן אַיְךְ חָופָט

זֶה נִיט אָפָּ. וְוָאָסְמָאָכָט עָמָעָט אַיְךְ אַזְוֵי לָאָגָג ?

דָּעַר רֹויְבָעַר הַאֲרָנוִים

— אַ, שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן — הַאֲטָט דָּעַר רֹויְבָעַר גַּעֲנַטְפְּעַרְטָט — אַיךְ הַאֲטָט דָּעַר נְאָרְנוֹט דָּעַרְקָעַט. גַּט, קְרִיךְ שְׁוִין אַרְאָפְּ פָּוּ וּוֹאָגָן, אִיצְּשָׁת וּוֹעַל אַיךְ שְׁוִין דַּי סְחָדָה צַוְּגָעַמָּעַן; אַיךְ הַאֲטָט גַּעֲבָרְאָכְט אַ שְׂעָרְ וּוֹאָס שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן.

— אַומְזָיסְט וּזְךָ בָּאַמְּוֹת, לִיבָּעַר רֹויְבָעַר, אַומְזָיסְט וּזְךָ בָּאַמְּוֹת, הַאֲטָט גַּעֲנַטְפְּעַרְט שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן. אַיךְ הַאֲטָט חִוְינְט אַומְזָשָׁנְעַ גַּעֲבָרְאָכְט אַ גַּרְיְינְגָן וּוֹאָגָן; זוֹ זְאָלָסְטָט קְאָנָעָן גַּרְיְינְגָן אַנְטָלְיוֹפָן.

— זְוִיְּדָרְ שְׁוִין, שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן, זוֹ בִּיסְט אַ וּוֹאַילְעַד יְוַנְּגָן, זוֹ זְוִיְּסָט, זוֹ בִּיסְט מִיר שְׁטָאַרְק גַּעֲפָעַלְן.

דָּאַם צְוּוִיתָע שְׁפִיצָל גַּעֲלִינְגַּט

יַדְנִידִיק הַאֲטָט דָּעַר רֹויְבָעַר וּזְךָ גַּעֲזָצָט אָוִוָּפְּן וּוֹאָגָן אָוּן גַּעֲוָאָלָט מַאֲכָן פְּלִיטָה, רֹופְּט וּזְךָ אָן שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן:

— וּוֹאָס אַיְזָדָס אַיְלְעַנְיִישָׁ בָּאַ דִּיר ? דַּי נָאָכָט אַיְזָנָאָגְזָיס. קְרִיךְ אַרְאָפְּ אַזְּנָאָמָר פָּאָנָאָנְדָעָרְלִיְּגָן אַ פִּיעָר אָוּן וּזְךָ אַנוֹאָרְיָמָעָן.

— זוֹ בִּיסְט גַּעֲרָכְט, — הַאֲטָט דָּעַר רֹויְבָעַר גַּעֲנַטְפְּעַרְט. זְוִיְּהַאֲבָן פָּאָנָאָנְדָעָרְגַּעַלְיָוָגָט אַ פִּיעָר אָוּן וּזְךָ בִּידְעַ גַּעֲזָצָט לְעָבָן אַיְסָט.

— אַךְ, זוֹ זְעָסְט אֹוִים צַוּ זַיְן אַ גִּבְוֹר, — הַאֲטָט דָּאַם שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן גַּעֲזָגָט צָוּ רֹויְבָעַר.

— יעָ, אַיךְ בֵּין אַ גִּבְוֹר, — הַאֲטָט דָּעַר גַּוְלָן גַּעֲזָגָט. — זוֹ זְעָסְט אַטְּדָעָם יְוַנְּגָן בָּעָרְעָוָעָבָוִים — אַיךְ קָאָן אַים אַיְנְבָוִוְינָן מִיטָּמִינָע בְּלוֹיוֹעָהָעָן, אָוֹוִי אוֹ דָעַר שְׁפִיְעָן זְאָל דָעְרְגָרְיוֹיכָן צַוּ דָעַר עָרָד..

— לָאָמִיר זַיְן, — הַאֲטָט שְׁנֵי דְּעַרְתֶּן גַּעֲנַטְפְּעַרְט שְׁנָעָל אָוּן זַיְנָע אַיְגָן הַאֲבָן גַּעֲבְּלִישְׁטְשָׁעָט פַּיְרְיָה.

דָעַר גַּוְלָן הַאֲטָט אַרְאָפְּגָנוֹוָאָרְפָּן פָּוּ וּזְךָ דָּאַם רָעָקָל אָוּן דֻּעָם הָוֶת אָוּן צְוּוִי סְעָקוֹנָן אַיְנְגָעְבָּיוֹגָן דֻּעָם בּוֹיָם.

דאס קלונגע שנויידער

— האט אים צו א ווילען, האט אים צו נאר איין ווילען,—
האט שנויידערל געוּאגט.

— איך קאן אים האטן ווי לאנג דז ווילסט אליין — האט דער גולן
געזנט מיט באַריַמערִי.

שנויידערל איז צונגעאנגען פון הינטן און צונעכונדָן דעם שפין
פון כוּם צום גולנס חאָר.

— איצט לְאָז אָפֶ.

דער גולן האט אַפְגַּעַלְאֹוט דעם בוּם, איז פוק! — דער בוּם האט
דעם גולן אוּפְגַּעַהֲוִין פָּאָר דֵּי חָאָר, און דער גולן אוּגְּבַּלְיָן הענגען.
שנויידערל האט זיך שנעל אַרְוּפְגַּעַבְאָפֶט אוּפִין ווֹאגָן אָן — הַיְדָא!
ער איז אַנְטַלְאָפָן. ער האט גַּעֲבָרָכְט דֵּי סַחְוָרָה אַין שְׁטָאָט אָן אַין דעם
וּלְבָן טָאָג האט ער זיך אַמְגַעְקָעָרט. דער סַוחָר האט אים בְּאַגְעָנָמַן
מיט גְּרוּוּם פְּרִירִיד.

— ווֹילְסְטוּ ווֹיְטָעָר פָּאָרָן? — האט דער סַוחָר גַּעֲפָרָעָט שְׁנִיָּה.
דָּעָרֶל, ווּעָן ער האט אַוְיסְגַּעַשְׁפָּאָנַט דֵּי פָּעָרֶד.

— יַא, האט דאס שנויידערל גַּעֲנַטְפָּעָרט.

דאָס דָּרִיטָע שְׁפִיצָל גַּעֲלִינְגַּט

טָאָג פָּאָרָן פָּאָרָן האט דער סַוחָר גַּעֲפָרָעָט דעם שנויידערל:
— נָו, ווֹי ווֹילְסְטוּ זָאָל מַעַן אִיצְט אַנְלָאָדוֹן דעם ווֹאנָן?
— ווֹי אַיר ווֹילְט.

— ווֹאָרוּם ווֹילְסְטוּ ווֹיְטָעָר נִימָט אַנְלָאָדוֹן דעם ווֹאנָן לִיְכַּט?
האט דער סַוחָר גַּעֲפָרָעָט.— דו האטט דאָך אַפְגַּעַטָּן אָ גַּוְתָּ שְׁפִיצָל.
— יַא, סִ'אוּ אָמוֹת, אַבְבָּעָר איך האט דאָך אַיר גַּעֲזָאנְט, אָו בְּאַנוֹצָן
דאָס וּלְבִיקָע שְׁפִיצָל צְוּוִי מַאַל טּוֹג נִיט. פָּאָקט אַיִן.— האט שנויידערל
וּוֹיְטָעָר גַּעֲרָעָט,— ווֹי אַיר ווֹילְט. לִיְגַּט נָאָר אַרְיוֹן אַיִן ווֹאנָן אָ גְּרוּוּסָן
עַרְדָּעָנָעָם טָאָפֶן. אָ פָּאָר פָּוֹנְט גַּרְעַטְשָׁעָנָע גְּרוּפִין, אָ פָּאָר קוּוָּאָרָט מִילְךָ
אוֹן אָ צְוּוִי פָּוֹנְט פּוֹטָעָר.

דער רוייבער הארגנים

— גוט, — האט דער סוחר געזאגט,— מיר וועלן טאן ווי דה הייסטן,
מען האט אויגגעפֿאקט אלען ווי שנויידערל האט אָנְגַעַגֵּט, און
שנויידערל האט זיך געועצט אויפֿן ווֹאַן און חיזדא — אָוּוּקְגַעַפָּרֶן.
אָנְגַעַגֵּן טאג איז שנויידערל געפֿאָרֶן. אַין אָוֹונָט איז ער צוּגְעֻקְמָעָן
זום ווֹאָלֶד, ווֹאוּ דער רוייבער האט זיך אוּפֿוֹת, שנויידערל האט אָנְגַעַגֵּן-
חוּכָן פֿאָרֶן פֿאָמְעָלָךְ, אָוּן גַעֲנוּמָעָן וַיְגַעַן זִיּוּן לִידָל:

רוּבָּעָר פֿוֹן רַוְּבָּעָרְלָאנְד,

קום אָחָעָר צַו מִיר :

זַעַדְיַי — — — א. א. 20.

דער רוייבער הארגנים וווערט בוין

אָנְגַעַגֵּן האט שנויידערל נִיט גַעֲדָאָרֶפְט וּוֹאָרֶטָן. בָּאָלֶד האט זיך
דערוחערט דעם רוייבערט שטיטס:

— זה כיסט אָלְגַעַנְעָר, שנויידערל, זה ווֹלְסָט נִיט אָוּר
וואָלְאָוּקְרוֹיְכָן דִּינְן בָּאָלְעָבָּאָטָם סָחוּתָה. זה האטט מִיךְ אָפְגָעָן-
נָאָרֶט אָוּן גַעְלָאָזָן מִיךְ הַעֲגָנָעָן אוּפּֿיְנָן בְּיוּם. אִיצְט וּוּסְטָטוּ דָעָרְפָּאָר בָּאָזָן
צָאָלָן מִיךְ דִּינְן לְעָבָן. אַיךְ וּוּלְאַיךְ דִּיךְ דָעָרְחָרְגְעָנָעָן, וּוּי אַיךְ חַאָב דָעָרְגָעָט
שָׁהָרָגָעָט דִּי אָנְדָעָרָע אַגְּטָרְבָּעָר. אַיךְ בֵּין יַעַצְתָּ אָזָן בְּעֵם.
— אַיךְ חַאָב דִּיךְ נִיט אָפְגָעָנָאָרֶט, — האט שנויידערל גַעֲנוּטְפָּעָרֶט,
— אַיךְ בֵּין — — —

דער גַוְלָן האט אָוּס אַבְּעָרְגָעְשָׁלָאָן דִי רַיִד:

— בִּיסְטָטוּ נִיט אָנְטָלָאָפָן ?

— אַיךְ בֵּין גַעְלָאָפָן זָוְכָן מְעַנְטָשָׁן ? דִּיךְ צַו רָאָטָעוּעָן.

— זָוְכָן מְעַנְטָשָׁן ? שנויידערל ! זו כיסט פֿוֹן זִינָעָן אָרָאָפָן זַיְהַ ווֹאָל-
טָן חַאָךְ מִיךְ גַעֲבוֹנָהָן אָוּן אָרִיְגָעָזָעָצָט אַין תְּפִימָה ! אָ, שנויידערל, עַם
אָזָן אָפְוִילָעָר תְּרוּוֹעָז. וּי גְּרִיְיט, אַט קַוְיָלָע אַיךְ דִּיךְ.
— נָאָ, אַיךְ זַעַדְשַׁיְן, אָזָן אַיךְ קָאָן דִּיךְ נִיט אַבְּעָרְגְּיִידָן. — האט גַעַנְעָט
וְגַעַט שנויידערל — נָאָ, וּוּסָט קָאָן אַיךְ מִיר הַעֲלָפָן. — אַבְּעָרָאָין זַאָךְ בְּעַט
אַיךְ דִּיךְ לִיבָּעָר רַוְּבָּעָר, טֹוּ מִיר דִי גַעֲפָלִיקִיּוּט : הַיְנַט אָזָן בָּאָוּנְדוֹ

אידן געוווען א תענית. איך האב א גאנצן טאג געפאמט, טא לאז מיך פאנגענדערליינן א פייר אוון אפקאכן עפער. — כאטש אפקען פאָרַן טויט.

— האָסְטוּן ווֹאָס צוֹ קָאָכָן?

— א, זע, איך האב מילך, גראַפְּן, פוטער אוון א גראַיסן טאָפּ—איך קאָן אפקאָכָן אָקָשָׁע.

שנויידערל נארט אָפּ דעם רוייבער מיט אָ הייסער קאָשָׁע

וּתְהִ, קָאָך אָקָשָׁע, ווֹאָס הָאָב אֵיך קִיָּין צִוְּתָן נִימָּת? דֵּי נִאְכָמֶת אַיִּז גָּאנְצָן גָּוּטָה הַוְּנְגָעָרִיךְ.

שנויידערל הָאָט פָּאנְגָּנְדָּעָרְגָּעְלִינְגְּט אָ פֵּיְעָרּ אָרְיִינּ-
 גַּעֲנָגָסָן דֵּי מִילְּךְ אַיִּין טָאָפּ אָוּן גַּעַשְׂטָעַלְטָ דָעַם טָאָפּ זִוְּן.
 דֵּי מַיְלְּךְ אִיּוֹ פַּאֲרוֹאָטָן. שנויידערל הָאָט אָרִינְגָּעְלִינְגְּט דֵּי גְּרָאַפְּן
 אַיִּין דֵּי פּוֹטָעָר, אַיִּין דֵּי קָאָשָׁע הָאָט זִוְּךְ גַּעַקָּאָכָט. דָעַר רִיחַ הָאָט זִוְּךְ פָּאָרְ-
 שְׁבָרִוִּיט אַיְבָּעָרָן גָּאנְצָן וּוְאַלְּחָן.

— חָעִי, זֹו,— הָאָט דָעַר רִיחַ גַּעַזְגָּט,— מַאְךְ דָאָס אָ בִּימְלָ-
 שְׁנַעַלְעָדָר, אֵיךְ קָאָן נִימָּת זַוְּאָרָטָן אָ גָּאנְצָעָ נִאְכָט!
 — אָט בָּאַלְּחָן, אָט בָּאַלְּחָן,— הָאָט שנויידערל גַּעַנְעַטְפָּרָט,— לְאַ-

מִיךְ נַאֲרָ פַּאֲרוֹאָוכְּן.
 עַר הָאָט אָרוֹיְסָגְּנָנוּמָן אָ שְׁמַאְטָעָ פָּן וּוְאָגָן. הָאָט אָוִיפְּגָעָהוּבוּן
 דָעַם טָאָפּ, אַיִּין אָ שְׁמַעַק גַּעַטָּאָן.

— א, רִיחַבְּעָר, סְאַיוֹ אָ מְחִיהַדְיִיקָּעָ קָאָשָׁע. סְאַיוֹ נַאֲרָ נִימָּת פָּאָרְ-
 טִיקְ, אָבָעָר נָאָ, טָוּ אָ שְׁמַעַק, וּסְאַרְאָ רִיחַ עַם הָאָט.
 דָעַר רִיחַבְּעָר אִיז צָוְגָעָנָגָנָעָן אַיּוֹ אָרִינְגָּעְשָׁטָעָקָט דָעַם קָאָפּ אַיִּין

טָאָפּ אָ שְׁמַעַק טָאָן — — —
 אַיִּין דָעַר רָגָע הָאָט שנויידערל אַיְבָּרְגָּעְקָעָרָט דָעַם חִיּוּמָן טָאָפּ קָאָ-
 שַׁעַ נְלִיְיךְ דָעַם דָוּבָעָר אַיִּין פְּנִים אָרְיוֹן. דָעַר רִיחַבְּעָר הָאָט גַּעַנְוָמָעָן שְׁרוֹיְ-
 עָן מִיטָּ בָּאָנוּמָעָן קוֹלוֹתָן, אַיּוֹ צָוְגָעָלִיְיגָט דֵי הָעַנְתָּן צוֹ דֵי אַוְינָן — דֵי
 אַוְינָן זְעַגְנָעָן אִים חָאלָב בְּלִינְד גַּעַזְוָאָרָן.

דע רוייבער הארגנים

שנויידערל איז זיך רואיך צונגעאנגען צום וואנן, זיך אַרוּפֿגָעָעָעָט
און איז אַוועקְגָּעָפָּאָרָן אִין שטאט. ער האט אַפְּגָעָעָבָן די סחרה,
און אִין דעם זעלבן טאג זיך צוריינְגָעָעָרט.
דעָר סוחר האט זיך וויעָר דערפרײַיט זעָן שנויידערל צורייך, שניַיַּי-
דעָרֶל האט דערצְיַילַט ווֹאָס עם האט מיט אַים גַּעֲטָרָאָפָּן, אַן מעָן האט
בָּאַלְד אַרוּסְגָּעָשְׁיקָט מַעֲנְטְּשָׁן זוכָּן דעם בְּלִינְד-גַּעֲוָאָרָעָנָעָם רוייבער.
מעָן האט אַים גַּעֲפָּנוּן, אַים גַּעֲבִינְדָּעָן אַן אַרְיִינְגָּעָעָעָט אִין
תְּפִיסָּה. ערָר ווֹעֵג אַיז גַּעֲוָאָרָן וַיְכֻבָּר. שְׁנֵיְדָעָרֶל אַיז גַּעֲבִילְבָּן אַן אַן-
טרוייבער באַ דעם סוחר, אַן דער סוחר האט אַים גָּוט. בָּאַצְּאָלָט אַן
האָט אַים גַּעֲגָעָבָן אַ נִיּוּם צְוָנָעָמָעָנִישׁ — «דאָס קְלוֹגָע שְׁנֵיְדָעָרֶל».

שנידערל פארנארט א באנדע רויבער

נוין הארגנים ברודער

אכדעם ווי דאט קלונע שנידערל האט באזיגט דעם רוי-
בער הארגנים, אוין ער געקומען אהיימ, געלובן ארבעטען
באמ סוחר פריד, האט פארדיינט גענונג געלט פאר זיין
פאAMILIJE, אוין געלעבט רואיק אוין צופרידן, אבער באלאד
האט זיין אגעערוקט א ניעץ צהן.
עם אוין געווין איזו :

דען רויבער האט געהאט א ברודער, א גוטער ערלאבער, פראס-
טער פויער, ווען דער פויער האט געוזן ווי מען האט געבראכט צופירן
זיין ברודער געשמידט אוין קייטן, האלב בילינד, האט זיך זיין כעם אוין
איהם צעברענט אוין ער האט געזאגט — איך וועל זיך אפרעכענען פאר
מיין ברודער. איך וועל געמען נקמה. שטילערהייד האט ער פאראקייפט
זיין ער, זיין הויא, זיין גאנץ באחות אוין זיין גאנץ באלאכטישקייט אוין
האט זיך אועבקגעלאון אוין וואלד אריין, עם אוין אועוק א שטייל צייט,
אוין דער פויער האט צויניגגענומען א גרייסע רויבער-באנדע. די
באנדע האט זיך פאראקליבן אוין וואלד אוין א פינצעטער היל אוין קי-
ער האט נית געקאנט צו איר ציקומען. די באנדע האט באירועט אלע-
חוּדְכְפָּאַרְעָר אוֹן דָּעֵרְחֶרְגָּעַט אַסְּךְ אַנְטְּרִיוּבָּר. אַשְׁרָעָק אוֹן אַנְגָּעָ-
פָּאָלָן אַוְּיָפְּ דָּעֵר גַּאנְצָעָר בַּאֲפָעַלְקָעָרָנוֹג.

די סוחרים פון אלע שטטעט אַרְוָם יְעָנָם וְוָאָלְד וְעָנָעָן זִיךְ צְוָאָמָעָן-
געקומען אוֹן האָבָן גַּעַנְוָמָעָן טְרָאָכָטָן וְוָאָס צְוָאָן. האָט מען באָשְׁטִימָט
אוֹםָעָן וְזָאָל אַנְטְּקָעָן די רְויְבָּעָר אַרְוִיְמִשְׁקָן פּוֹפְּצִיךְ באַוּאָפָּנָטָע סָאָל-
דָּאָטָן. האָט מען אוֹוִי גַּעַטָּאָן, אַבער די רְויְבָּעָר האָבָן באָזִיגָט די סָאָל-
דָּאָטָן.

האט מען ווֹידָעָר גַּעַרְוָפָּן נָאָר אָן אַסְּפִּיהָ אוֹן מען האָט באַשְׁלָאָסָן

ד אס קלונג ש נויידערל

איך און מיט עמיינן אין שטאט, מאכט זיך און אויר קענט מיך ניט און אויר וויסט מיך ניט. און איך וועל ארייניגין ערגען אין אַ קראם און בעטן סחרה, זאלט אויר געבן. נאכדעם ווי איך וועל די סחרה צונעמען, וועל איך אַראפנעם דאס היטל, זיך פארנויגן און פרען:

„באצאלט? מיג אויך גיין?“ זאלט אויר ענטפערן:

„דאנקע שיין, מיטן גערעטען מכוד. פֿאָרגעטען ניט קומען נאַכְאַמָּל“, איך וועל באָ דעם סחרה, קאָהען, בעטן הייטלען. זויפיל הייטלען איך וועל בעטן, אַווֹי פֿיל גוֹלְנִים זוֹינָען דאָ אין ווֹאלֶד. וועט אויר וויסן און זיך צונריאיטן.

שנויידערל אויך אַראָפּ פֿון זיינען, — האָבען עטלאָכָע סוחרים געוֹאנְט. ווֹאמֶס ווּעַט ער קענען אויפֿטָאן מיט אַ פֿאָרְגָּעָע שיך און מיט אַ הייטל? — לאָזֶט צוֹרֶן, — האָבען די אַנדְאָרָע גַּעֲנְטְּפָעָרט. — האָט אויך אָן אַנדְאָרָע מיטל ווי צוֹוֵי צוֹ בְּאָפּן די רְוִיבָּעָר? לאָמִיר פֿרוֹבְּוִין, שניִי.

דערל אויך קלָג.

האָבען די סוחרים גענְעַבָּן שנויידערל אלְזֶן ווֹאמֶס ער האָט פֿאַרְלָאַגְּגָט, און שנויידערל האָט זיך גַּעֲלָאָזֶט אָין וועג אַריַין.

די באָנדְאָרָע כָּאָפּט שנויידערל

עַקְוָמָעַן אָין ווֹאלֶד אַריַין האָט שנויידערל גַּעֲלָאָזֶן גַּיְינָן דאס פֿערְד טְרָאָט בֵּי טְרָאָט. טְרָעָט זיך דאס פֿערְד אָון שנויידערל זוּצָט אָין וועָגָל אָון ברוּמָט אָונְטָער אַ לִידְל. מיטאַמָּל שְׁפְּרִינְגְּט אָרוֹיִס אַ רְוִיבָּעָר פֿון ווֹאלֶד מיט אַ שׂוּעָרְד אָין דָעַר הָאנְט אָון טּוֹט אַ קְאַמְּאַנְדָּעָוּעַ: „שְׁטִיּוּ!“ שְׁטָעָלֶט זיך שנויידערל אָפּ. קְוּמָט צוֹ דָעַר רְוִיבָּעָר צָוּן ווֹאנָן אָון באָפְּעָלֶט: „אַראָפּ פֿון ווֹאנָן!“

נוֹיִט שנויידערל אַראָפּ פֿון ווֹאנָן.

— אַיְצָט קְוּמָט מִיט מִיר, דו קְרָעְצִיקָּעָר הָוָונָט, — טּוֹט אַ רְעֻוּעָדָעָר רְוִיבָּעָר.

ש נ י י ד ע ר ל פ א ד נ א ר ד ט א ב א נ ד ע ר ו י ב ע ר

— איך בין ניט קיין הונט, און איך בין ניט קיין קרעציקער.
— שוויגת,— באפעעלט דער רוייבער, און ליגנט אריין צוויי פינגער.
אין מועל און טומט א פיפ. קומט צולויפן נאך א רוייבער און געטט צו
דעם פערד און וואגן.

— זוית פאוריוכטיך, חברה,— מאכט שנויידערל. — אויר זאלט
וויספן אויך בין שנויידערל, דאס קלונג שנויידערל, וואס האט באזונט
דעם רוי הרגנים.

— זו ביסט שנויידערל? — רופט אוים דער רוייבער מיט פריה.—
אייז דאך נומט? איך וועיל קרייגן א באלאונונג פון אונדווער הייפטמאן,
ווײַיל ער קוקט שוין אוים זוינע אוניגן אויף דיר.
— גוט, — זאגט שנויידערל גלייכנילטיך, — פיר מיך צו דיאן
הייפטמאן.

זוינע זוי געגאנגען און געגאנגען, בייז זוי זוינען אריין און א גע-
דיבטן זאל. זוינען זוי וויטער געגאנגען בייז זוי זוינען געלקמען און
א טיפן טאל. אין יונעם טאל איז געווען א היל. אין אט דער הייל
האָבן זיך אויפגעהאָלטן די רוייבער.

האט דער רוייבער א בלען געטאן דריי מסל אויף א הארן. עמייצער
האט אוים גענטפערט. באלאד האט זיך באויזן א באוואפנטער רוייבער
אונ האט געפרעגט :

— האטען עמייצן געמראכט, ברודער?

— יא, א גרויסן העכט. שנויידערל.

שנויידערל אייז דא! — האט אפגעהילכת דעם רוייבערם שטימ.

האָבן זיך א שאמט געטאן רוייבער פון אלע זויטן. באלאד האט די
גאנצע באנדע אַרְזֶמְנָגְרִינְגְּלָט דעם קלונג שנויידערל.

עס איז אַנְגְּעָקוּמָעָן דער הייפטמאן אלין. אלע רוייבער האָבן אוים
סאלטוירט און דער וועכטער רוייבער האט געזאגט :

— איך האָב אוים געבראכט, איך האָב געבראכט דאס קלונג
שנויידערל!

אונ דער הייפטמאן האט געזאגט: „גוט, זיעער גוט. איזט, ברידער,
זאגט, וואס מען זאל טאן מיט אוים, מיט אט דעם שנויידערל? זאלן מיר

איט העגעגען, שיסן, דערטרינקען, אדרער גאר בגיןן און אוואוקווארפן אין
ווואלד און בייעז חיות זאלן אם פארצוקן?
האבן אַ סֶרְ רַוִּיבָּעֵר גַּזּוֹאָגָט — העגעגען. אַנְדְּעָרָעַ האבן גַּעֲזָגָט
— שיסן. אַנְדְּעָרָעַ — דערטרינקען, און עטלאָכָע — בגיןן און וואָרטָן
זו די חיות, און גָּעוֹאָרָן אַ גַּעְטּוֹמָל אַנְ גַּעֲפִילְדָּעַר.

שניידעל ווייזט דער באנדער ניע שפֿיצְלְאָךְ

עַמְּטַ שְׂנִיַּדָּעָרֵל אֲרוֹוִס זַיִן פִּיְקָעַ פֻּנְ מַוְיל אָוּן רַוְפְּטַ זַיְד אָן
אָוּן זְאָגָט:
וּמָס אִילִּט אֵיר זַיְד אַזְוִי, בְּרִידָעַר? וּוָארָתַן אָוּ וַוִּילַ.
אַיך וּוָעַל דְּאָךְ פֻּנְ אַיִיךְ נִיטְ אַנטְלוּפַן. טַרְאַכְטַן גַּט אַיְכָעֵר
די זַעַךְ. לִיגָּט זַיְד אִיכָּעֵר. אַיך קַאַן אַיך בָּאוֹוִיָּזַן עטלאָכָע קָוְגָּזָן. אַיך
קַאַן אַיך וּוּיָין וּזְאַזְוָעַקְאַזְוָעָנָבְעָנָעַן באַעַזְעָנָעָנָעָנָעָנָעָן. אַיך
אַיְכָעֵר שְׂלִיאָךְ זַיִן פָּעָרָד אָוּן וּוְאָגָן.
— מַיְינְסָט אָוּוּקָרוּוֹבְּיכָן?

— נִיְזַן גַּגְעָנָעַן אָוּן קִוֵּן שְׁלַעַכְתָּם נִיט טָאָן.

— דְּאָס וּוּלְן מִיר טָאָקָעַ זָעַן, — הַאֲבָן גַּעֲנְטָפָעָרַט דִּי רַוִּיבָּעֵר.

נוּט, — זְאָגָט שְׂנִיַּדָּעָרֵל, — קִומְטַ מִיטְ מִיר.

גַּיְתָן שְׂנִיַּדָּעָרֵל צָו צּוֹמַ זְאָגָן, גַּעַמְטַ דִּי פָּאָרְ שִׁיךְ, אָוּן לְאַזְזַט זַיְד
מִיטְ דִּי רַוִּיבָּעֵר גִּיְזַן צָו שְׂלִיאָךְ.
פָּאָרְטַן אַ פּוּעָר אַיְכָעֵר שְׂלִיאָךְ. פָּאָרְלוּפַט אִים שְׂנִיַּדָּעָרֵל דָעַם
וּוְעָגַן. אַזְוִי אָזְזַעְרָד פּוּעָר זְאַל נִיט זָעַן. אָוּן וּוָארָפְט אָוּוּקְאַזְוָעָנָבְעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָנָעָן. צָו וּמָס טְוָגָן שָׂוַעַךְ
אוּוּפְן שְׂלִיאָךְ.

קוּמָט אָזְזַעְרָד דָעַם פּוּעָר. זַעַט אַ נְיִיעָם שְׂוֹךְ לִינְגָן אָוּן וּוְיל אִים אוּפְטַ
חוּבָּן. בָּאַטְרָאַכְטַן שְׂוֹךְ זַיְד אִכְבָּעַר, סַ'אַיוּן דְּאָךְ אַיִין שְׂוֹךְ, צָו וּמָס טְוָגָן שָׂוַעַךְ
אִים? לְאַזְזַט עָר דָעַם שְׂוֹךְ לִינְגָן.

פָּאָרְלוּפַט אִים שְׂנִיַּדָּעָרֵל דָעַם וּוְעָגַן אָזְנָזְוָעָק דָעַם לַיְגָן
שְׂוֹךְ אוּוּפְן שְׂלִיאָךְ. פָּאָרְט אָזְזַעְרָד דָעַם פּוּעָר, דָעְרוּט דָעַם לַיְגָן שְׂוֹךְ, אָוּן
שְׁטָעָלַט זַיְד אָפְט. — סְ'אַרְאַט נָאָר אַיך בֵּין, טַרְאַכְטַן דָעַם פּוּעָר, וּוְאָלְטַן אַיך

ש ניידער פארנארט א באנדר רוייבער

אויפגעהויבן דעם רעכטן שוו, וואלט איך איצט געהאָט א גוטע פֿאָר
שיַּר.

שטעטלט דער פֿוַיְעַר אָפַּ פֿערד און ווֹאנֶן. הוייבט אוֹיפַּ דעם שׂוֹךְ
און לְאָזֶט זוֹרֵג צוֹפָם אוֹיפֿהוֹוִוִּין דעם ערשותן שׂוֹךְ. גִּיטַּ דָּרָ-
וֹוִילְּ שְׁנוֹיְדָעָרְלַּ צָו אָזֶן פֿאָרְנוּמַּט דעם פֿוַיְעַרְמַּט גַּעֲשָׁפָן.

דאָס שְׁפִּיצָל אַיְזָן דֵּי רְוִיְבָּר וְיַיְעַר גַּעֲפָלְן גַּעֲוָאָרְן. אָזֶן דָּרָ הַיְּפָטָ-
מָאָן וָאָגָּט : “אָ, דָו בִּזְוּתְּ קָלוֹגְן, שְׁנוֹיְדָעָרְלַּ, בְּלִיְבְּ מִיטְ אָונְדוֹ”.

— אָזֶן דָּרָ וּוֹלְ אַיְזָן בְּלִיְבְּן. אַיְזָן הַאָבָּן אָזֶן אַיְזָן
אָזֶן בָּאוֹוִיְוִין. אַיְצָט קּוֹמָט, לְאָמֵר עַפְּעַמְּ צְבוֹיְסָן אָזֶן וּוֹאָרְטָן בַּיְּ מָאָרְגָּן.
מָאָרְגָּן וּוֹלְ אַיְזָן וּוֹיְזָן עַפְּעַמְּ אָזֶן אַנְטִיקְ.

שְׁנוֹיְדָעָרְלַּ הַאָטָּ צְוִירְגַּעְפִּירְטַּ דָּאָס פֿערד אָזֶן וּוֹאנֶן צָוְם שְׁלִיאָרְ.
אָזֶן אַיְבָּרְגָּעָלְאָזֶן פֿאָרְ דָּעַם פֿוַיְעַרְ, אָזֶן אַיְזָן דָּרְנָאָךְ אָזֶן
בָּעָרְ אָזֶן וּוֹאָלְדָּ אָרְיִין.

א הַיְּטָעַלְעַ מִיטְ א גְּלָאנְצִיקְן דָּאַשְׁעַק

אטְ מְעַן אַפְּגַּעַהוֹלִיעַט אָ גְּאָנְצָעְ נָאָכְטָ. מְעַן הַאָטָּ גַּעֲנָעָסְן אָזֶן
פֿאָרְטָרְוּנְקָעְן מִיטְ בְּרָאָנְפָּן אָזֶן וּוֹיְגָעְן אָזֶן גַּעֲוָנָגָעָן אָזֶן גַּעַ-
טָאָנָצָטְ, אָזֶן דָּרָ וּוֹאָלְדָּ הַאָטָּ גַּעֲצִיטָעָרטְ.
איַּן דָּרָ פְּרִי רְוֹפָטְ וּזְקָן אָזֶן דָּרָ הַוִּיפְתָּמָאָן :

— גָּ, שְׁנוֹיְדָעָרְלַּ, וּוֹאָסְ פֿאָרְ אָ קָנְץְ וּוֹעָסְטוּ אָונְדוֹ אַיְצָט בָּאוֹוִיְוִין ?
עַגְּטַפְּרַטְ שְׁנוֹיְדָעָרְלַּ אָזֶן וָאָגָּט :

— אַיְזָן הַאָבָּן בָּאָזֶן אָזֶן וָאָגָּט אַיְטָעַלְעַ מִיטְ אָ גְּלָאנְצִיקְן דָּאַ-
שָׁעָקְ. אַיְבָּרְוּן דָּאַשְׁעַק אָ גָּאָלְדָּן בְּעַנְדָּל אָזֶן אַיְבָּרְוּן
אָדְלָעָרְ. אָטְ דָּאָס הַיְּטָעַלְעַ הַאָטָּ אָזֶן וּזְקָן אָבְּיַזְוּפְּ. אַיְרָ קָאנְטָ אָרְיִין אָזֶן
וּוֹלְבָּרְ עַם אַיְזָם. קְוִיְפָן וּוֹאָסְ אַיְרָ וּוֹילְטָ. אָזֶן נִיטְ בָּאָצָלְן. אַיְרָ
חוֹיבְטָ נָאָר אַוְיָפְטָ דָּאָס הַיְּטָעַלְעַ אָזֶן פְּרָעָנְטָ : “בְּאַצְּאָלְטָ ? מָעַג אַיְזָגִינְזָ ?”
אָזֶן אַיְרָ חָעְרָתְ גָּלְיִיךְ דָּעַם עַגְּטַפְּרַטְ : דָּאָנְקָעְ שִׁיְיןְ, מִיטְן גְּרָעָסְטָן כְּבוֹדְ.
פֿאָרְגָּעָסְטָ נִיטְ קְוֻמָּן נָאָכָאָמָּלְ.”.

ד א ס ק ל ז ג ע ש נ י י ד ע ר ६

— קאָן מעַן נעמָען אלֶין זוֹאָס מעַן ווֹילְ? — פֿרְעָנֶט אִין רְוִיבָעָר.
— אָוּוָאָדָעַ אַלְיאַ, אָוַן מעַן דְּאָרָפַ זֵיר נִינְטְּ צְיַינְשְׁטָעלְןַ דָּאס לְעַבְנַ.
וֹוי אִיר טוֹט עַם.
— אִיזְוְ דְּאָרָקַ גּוֹטַ, — מַאֲכָט דָּעַר הוֹיְפְּטָמָאָן.
— אָוּוָאָדָעַ גּוֹטַ.
— אָכְבָּעָר וּוּ אָזְוֵי וּוּעַלְןַ מִיר וּוּוּקָן צַיְעַס אִיזְוְ אַמְתַּ? — זָגָטַ דָּעַר
הְוִיְּפְּטָמָאָן.
— טְאָקָעַ, — פֿרְעָנֶן דִּי אַנְדָּעָרָעַ רְוִיבָעָר, — טְאָקָעַ וּוּ אָזְוֵי?
— וּוּוִיסְטַ אִיר וּוּאָסַ, שְׁוּקָטַ מוֹטַ מִיר דָעַם הְוִיְּפְּטָמָאָנס טְאָכְטָעָר.
זָאַל וּזְעַן אָוַן עַם אִין אַמְתַּ?
— חָאָבָן אַלְעַ צְוָנָעָשְׁתִּיםַ.
איַזְוְ שְׁנַיְידָעָרְלַ אָוּוּקָנְעָפְּאָרְן אִין שְׁטָאָטַ אָרִיָּן צְוָזָמָעַן מִיטַּ דָעַם
מיַידַלַּ, עָרַ קְוּמָטַ אָרִיָּן אַזְוֵי קְרָאָטַ, נְעַמְטַ צְוֵוֵי פָּונְטַ שְׁאָקָאַלָּאָדַ, מִיטַּ
אַחֲרִיבָעַ דָּאס הְיַטְּעַלְעַ אָוַן פֿרְעָנֶטַ : **בָּאַצְּאָלָטַ?** מַעַן אִיךְ גְּזִין?
עַגְטָפְּעָרָט דָעַר קְרָעָמָרַ : **דָּאַגְּקָעַ שְׁיַוְןַ,** מִיטַּן גְּרָעָסְטַן כְּבוֹדַ, פָּאָרַ-
גָּעָסְטַ נִיטַּן קְוּמָעַן **גָּאָכָמָאָלַ.**
גִּוַּיט שְׁנַיְידָעָרְלַ אָרִיָּן אַזְוֵי אַנְדָּעָרַ קְרָאָטַ אַזְוֵן נְעַמְטַ מַעַלַּ, בְּרוּוֹיטַ,
צְקָנָעַ, וּוּאָהָרָשְׁטָןַ, שְׁנָאָפָסַ, עָרַ גִּוַּיט אָרִיָּן אַזְוֵי אַלְיְיָדָעָרַ גְּנָשָׁעָפָטַ,
נְעַמְטַ אַשְׁיַׂוְןַ קְלִיְידָלַ פָּאָרַ דָעַם הְוִיְּפְּטָמָאָנס טְאָכְטָעָרַ, אִין אַוּמָעָטָוּםַ
דָּאס זְעַלְכִּיקָעַ : **אַחֲרִיבָעַן הְיַטְּעַלְעַן אָוַן אָזְוֵי וּוּוּיְתָעָרַ,** אָוַן קְיַיְן גַּעַלְתַּ
נִיטַּ **בָּאַצְּאָלָטַ.**
צָוָם לְעַצְּטָן אִיזְוְ שְׁנַיְידָעָרְלַ אָרִיָּן אַזְוֵי **קְרָאָטַ פָּוּן הְיַטְּלָעַן אָוַן גְּעַ-**
קְוִיְיפַּטַ פּוֹפְּצִיקַ גָּאָלְדָעָנָעַ פָּאָסְיָקָלָאָדַ, פּוֹפְּצִיקַ זְוִילְכָעָרָנָעַ אָדְלָעָרָםַ, אָוַן
פּוֹפְּצִיקַ הְיַטְּלָעַןַ, פָּאָרָן אָוּוּקָגְיַוְןַ זָגָטַ שְׁנַיְידָעָרַ : **גָּעָדָעָנָקַטַ-**
זָשָׁעַ, פּוֹפְּצִיקַ הְיַטְּלָעַןַ חָאַבַּ אִיךְ גְּעַנוּמָעַןַ, הָאָטַ שְׁוִין דָעַר קְרָעָמָרַ **פָּאָרָשָׁטָאָ-**
גָּעַןַ, אָוַן עַסְזְיַנְעַן **דָּאַ פּוֹפְּצִיקַ הְיַיְבָעָרַ.**

שנויידערל פארנארט א באנדער רוייבער

די באנדער פאלט אריאן

ניזידערל האט געבראכט צו די רוייבער א פולן אונגעפאקטן וואגן.
זוי האבן ועם דערזון און ניט געיגליכט די אויגגען אויגן.
פרעגן זיין דעם מײַיד צי עם איז אמתה. איז ער האט ניט
געצאלט קיון געלט. ענטפערט דאס מײַיד:

— עם איז אמתה. ער גויט אריין איין וועלכער קראם ער וויל נאר,
נעמט וואס ער וויל, גיט ניט קיון גראַשן, נעמט נאר אראָפּ דאס חיטעלע
און פרעגט: **בְּאַצְּאַלְתִּים אֵיךְ גַּיְינְ?** און אלע קראָמער ענטפערן
דאס וועלבייקע: **דָּאַנְקָעַ שִׁין,** מיטן גראָעטען סכוד, פָּאָרְגָּעַסְטַּן ניט קומען
נְאַכְּאַמְּאַל.
הابן די רוייבער זיך ניט געקאנט אָפּוֹוָאנְדָּעָן: **אַט אָזִי גְּרִינְג**
קריגן געלט איז דאָך עפּעם גאָר גומ, צו וואס מאָן עפּעם אַנדָּרְשׁ, אָז
עם קאָן אָזִי גְּרִינְג **אֶלְךָ אַנְקְמוּן?**
און שנויידערל האט געוֹזָאנְט:

— הערט מיך אָזִים, בריעדר, — אַיך האט געבראכט פּוּפּצִיך
היטעלען, פּוּפּצִיך גָּלְדָּעָן בענְדָּאָך און פּוּפּצִיך אַדְלָעָרָט. אַיך בֵּין דאָך
אַשְׁנוּידָעָר, וועל אַיך היינט באַנְאָכָט זיזן אָזִן צוֹגְרִיטִין: אַבענְדָּל
אוֹיפּ אַ הִיטָּל, אָזִן אָזִן אַדְלָעָר אוֹבָּעָן בענְדָּל. מאָגן ווועט יעדָעָר פֿוֹן
אונדוֹ געמען אַ הִיטָּלעָ, באַהֲלָלָן אָונְטָעָן פָּאָלָעָ אָן מִיר ווועלן אָווּעָק
איין שטאט אָרִין. יעדָעָר אַיְינָעָר ווועט אָרִין אָז באַזְוָנְדָעָר קָראָם
און געמען וואס זיין הָאָרֶץ גָּלְסָטָן. אָזִי אָרוּם ווועלן מִיר אָוִיסְלִיְידִיקָן
דאס שטָעָטָל.

הابן די רוייבער אָזִי געטָאָן. זוי האבן געלאָן זוייעָר בְּיֻקְסָן אָז
שׂוּעָרְדָּן אִין הִילְ. יעדָעָר האט נאר מִיטְגָּעָנוּמָעָן מִיט זיך דאס הִיטָּל
און אַטְוִיסְטִין בְּרִיטִיטִין זָאָק.

זַיְגָּעָן די רוייבער אַנְגָּעָקוּמָעָן אִין שְׁטָאָט אָזִן הָאָבָּן זיך צַעְשָׁפְּרִיט
אַיבָּעָר די גָּאָסָן. יעדָעָר אַיְינָעָר האט זיך אָוִיסְגָּעָקלִיבָּן אַ קָּראָם אָז זַיְגָּעָן
זַיְגָּעָן אלע מִיטְאַמְּאַל אָרִין אִין באַזְוָנְדָעָר קָראָמעָן.
אַיְידָעָר זיין זַיְגָּעָן אָרִין אִין די קָרָטָמָעָן הָאָבָּן זיין אָוִיסְגָּעָטָאָן זַיְגָּעָן.

דע הייטלען און אונגעטען די הייטעלער מיט די גלאנציקע דאשעקים
און זילבערנע אדלערם, ווי מען האט זוי נאר דערזונ אין די קראמען,
האט מען באולד פארשטיינען, או זוי זינגען עם די רזיבער. האט מען זוי
געכאנט, געבעונן אין קיטון און פארפאקט אין געפונקעניש.
שניידערל האט דערנאבדעם אועונגערט די פאליזי אין דער
הייל פון די רזיבער. האט מען דערטן געפונען א סך גאלד און סחרה
גענג צו באנצאלן אלעמען וועמען די רזיבער האבן בארויבט.
פאר זיך אליאן האט שניידערל גראונט געוממען. ער האט נאר גע-
בעטן או מען זאל דעם הויפטמאנס טאכטער ניט באשטרא芬. האט
מען אים געפאלנט און מען האט זי באפרויט.
אנדרער דערציגלן, או דעם הויפטמאנס טאכטער, וועלכע אויז גע-
זוען זיינער א שיינע. האט חרטונה געהאט מיט שנידערלים זונ. אויף
זיכער ווייסט מען עם ניט.

ר י ז נ

שנויידערל וווערט באַרוּםַט

נויידערל האָט פֿאַרְנָאָרֶט די באַנדָע רֹוּבָָעָר, זיך צוּרִיקְנָגָע-
קָעָרֶט אֲהָיָס אָזָן האָט ווּוִיטָעָר גַּעַרְכָּעָט פֿאָרֶן סָוחָר
פֿרִיד. ער האָט גַּעַוְאָלָט לעַבָּן רֹוּאֵק אָזָן צּוּפְרִידָן, האָט
זיך אֲכָבָּר וכָּאָלָד אַגְּנָעָרְזָקְט אָגְנָעָרְזָקְט אָגְנָעָרְזָקְט — ער אָזָן גָּעָן
וּוָאָרֶן באַרוּםַט. שְׁנִיְּדָעָרֶל אָזָן גַּעַוְאָרֶן שְׁטָאָרֶק באַרוּםַט,
מעָן האָט פֿוּן אִים גַּעַהָעָרֶט אָזָן דָּעָר הַוּיְּפָשְׁתָּאָט. אַיִּינְמָאָל
אָזָן אַגְּנָעָקְמָעָן אָגְנָעָקְמָעָן בְּאַפְּפָעַל אִין שְׁטָעַטַּל, אָזָן שְׁנִיְּדָעָרֶל זָאָל קָוְמָעָן זיך
מַעַלְדָּן צּוֹם קָעָנִיג, אָזָן קָעָנִיג בְּאַפְּפָעַל מָוֹן מַעַן פָּאָלְגָן, אָזָן שְׁנִיְּדָעָרֶל
אָזָן אַוּוּקְגָעָפְּפָאָרֶן.

אַגְּנָעָקְמָעָן אָזָן דָּעָר הַוּיְּפָשְׁתָּאָט, אָזָן שְׁנִיְּדָעָרֶל פֿאַרְפָּאָרֶן אַוְיָף אָזָן
אַבְּסָנִיה, גַּעַנוּמָעָן דָּעָם שְׁעַנְסָטָן צִימָעָר אָזָן האָט גַּעַוְאָרֶט. לְאָגָן האָט
ער אֲכָבָּר נִוְתְּ בְּאַדְּאָרְפְּט וּוָאָרְטָן. עַס זְוִינְגָן צּוֹ אִים גַּעַקְמָעָן צּוּוּיִ מִי-
נִיסְטָאָרֶן אָזָן גַּעַזְגָּט : „קָוָם מִוְתָּאָמָן צּוֹם קָעָנִיג אָזָן פָּאָלְגָן“. ער
דָּאָרָף דִּיךְ נְוִיטִיק האָבָן“, אָזָן שְׁנִיְּדָעָרֶל אָזָן גַּעַגְגָנְגָעָן.

פֶּגַּוְן

עַקְמָעָן אָזָן פָּאָלְגָן האָט שְׁנִיְּדָעָרֶל גַּעַוְעָן ווּדָעָר קִוְּסָּעָר זִיכְּצָט
אַוְיָף אָגְלָדָעָנְגָר שְׁטוּל אָזָן לעַבָּן אִים שְׁטָיְעָן סָאָלְדָאָטָן מִוְּטָן
בְּלָאָנְקָעָ שְׁוּוּרְדָּן אָזָן סְעַנְאָטָאָרָן אָזָן חַיְּתָלָעָן. לעַבָּן טְרָאָן
שְׁטָמִית אָטְשָׁ מִוְתָּאָמָן טְיִיעָרָעָ טְאָרְטָן אָזָן זְוִינְגָן. אָזָן פְּלִינְגָן
פֿוּן גָּאָר דָּעָר וּוּלְטָן זְעַנְגָּן אַגְּנָעָזָצָט אַוְיָף דִּיךְ זִיסְעָ גַּעַבְעָקְטָן.
צּוּוּיִ בְּאַדְּיָנְגָר פְּאָכָעָן מִוְתָּפְכָעָרָם אָזָן טְרִיבָּן דִּיךְ פְּלִינְגָן, אֲכָבָּר
עַס הַעַלְפָט נִוְתְּ.

„דוּ זָאָלְסָט וּוִיסְקָן, שְׁנִיְּדָעָרֶל, אָזָן באַנדָע דְּיוֹן האָט זיך פֿאַרְקְלִיבָּן“

פופציק מיל פון דער הויפטשטאט און זיידער גראונד זיידערן.— מאכט דער קעניג צום שנויידערל.— אורך האב אדרויסגעשייקט קענן זיידאלדאטן מיט ביקסן און הארטמאטן, אבערעם העלפט ניט, די ריזון ריסון אוים גרויסע פעלזון, וואפרן זייד אוף די סאלדאטן און פארטיליקן זייד.— איך וויסט וואס צו טאן.— אורך האב געהרטט צו דו ביסט קלוג, זיינער קלוגן, האב איך געשיקט נאך דיר, אפער וועסטו מיר קאנגען העלפן. הערט שנויידערל מיט אין אויער און זיינע אויגן זיינען אריינגען.— טאן און די טארטן, קוקט אוים געשמיינע טארטן, א שאמ וואס די פליינע עסן זייד אויפ. א שאמ טאקט. מען דארכעעס ניט דערלאן. טומט ער א מאך מיט דער האנט — ארטאטפטוריבן די פליינע. טומט א ושומען, און א חוויפן פליינע פאלט טויט. ציילט זיידערל איבער : פערציך פליינע.
אין אַלְיָפְטו!

און דער קיימער רעדט זוייטער.

— „אייך וועל שיקן מיט דיר טויזנט סאלדאטן, זיידערל דער העלפן פארטיליקן די ריזון.“.

ענטפערט שנויידערל :

— „עם ווועט ניט טוינג מיט טויזנט סאלדאטן. טויזנט סאלדאטן זאלן זיך שלאגן מיט די ריזון טויג ניט. די ריזון וועלן אויסטרויסן נאך נרעטערע פעלזון און דערהרגענען די סאלדאטן. און צו טויזנט סאל-דאטן וואס דארכעמען מיך ? וואס בין איך, א גענעראל ?“
— „אייך ווועט זאלן מיר טאן, שנויידערל ?“ — פרענט דער קעניג.

א פאם זיה, גאנמעלמעם, קוילאך און א פיגעעלע

ארט. לאמר עפער צוטראקטן — זאנט דאס קלונגע שנויידערל. טראקטן און געזונט פארן קאף. און שנויידערל האט פאר-קנוייטשט דעם שטערן. פארמאקט די אויגן, זיך פארטראקט. געטראקט, געטראקט און זיך דערטראקט. רופט ער זיך און צום קעניג :
— „אייך זויל איך זאלט געמען א פאם רווייז זיך און אונשרויבן

מיט גרויסע וויסע אותיות: "מייט איזן קלאפ האט שנויידערל דער" – הארגעט פערציך". אונטערן אויפשריפט לייגט ארויף דעם קעניגס שטעמפל, וויזן צו עס איזן אמת. און אן אמת איז עס דאר – ניט צו שנויידערל מיט א שמיכל, – אט ליגן זוי אויפן דיל, – און דערנאך, – באפעטלט וויטער שנויידערל, – הייסט דעם בע-קער באקון צוווירליי קיכלאך. אין העלפט פון זוי זאל זיין אינמייטן א שטיינדאל און איין די אנדערע זאל זיין אינגעבעטאקן נים. דערנאך מאכט מיר קעוגאנמעלקלעם, און כאפט מיר א פיגעלע".

"און וואס וועסטו טאן מיט דעם אלעט?" פרענט דער קעניג. "עס איז א סוד", ענטפערט שנויידערל, ס' איז א סוד, מײַז קעניג. "פארן קעניג טאָרנ ניט זיין קוּדוֹת" טוֹט א דזונער א-סענאמטאָר, "אמת", ענטפערט דאס קלונג שנויידערל, "פארן קעניג טאָר מען ניט האבן קיון סוחות", אַבער איך וויס נאָר אליען ניט זוי איז וועל קאנען אַפְּנָאָרֶן די ריזן, אַבער זוּגַען זוי נאָרנייט אַזְוִי נאָרִיש?

"אייז וואָס-זשע וועסטו דעמאָלט טאן?" פרענט דער קעניג. "גָּאָרְנִיט", ענטפערט שנויידערל. "אייב איך וועל זוי ניט קאנען אַפְּנָאָרֶן וועלן זוי מיך דער/הרגענען, און אַטְוּטָאָר דאָרָף גָּאָרְנִיט ניט טאן".

"האטסטו נאָר קיון מורה ניט?", האט דער קעניג געפרענטן. "נו, איז אויך האבן מורה אייז וואָס? אַבראווער מענטש דאָרָף בֵּי-קְוֵם זיין שרעַק", ענטפערט שנויידערל.

"גוט געזאגט", ענטפערט דער קעניג, "גוט געזאגט", און ער האט באָפְּיוֹלְן געבן דעם קלונג שנויידערל אליען וואָס ער האט געבעטן.

שנויידערל פֿאָרָמָעַסְט זיך מיט אַרי

נויידערל איז געגאנגען, בייז ער איז געקומען צו א געדיכטן ווילד. דער וואָלד איז געוווען איזו געדיכט. איז עס איז דאָרטן געוווען פֿינְצְטָאָר אַינְמִיטָן חעלן זומער-טאָג, גוּיט דאס קלונג שנויידערל און קייט זוּגַען קיכלאָך און זינגעט:

ד א ס ק לו ג ע ש נ י י ד ע ר ۶

פערציך מיטאמאָל,
פערציך מיט איזן קנאָק,
וואָר עס גלויבט מיר ניט
וואָט בְּאָפֵן זַיִן פְּסָק.

פערציך מיטאמאָל,
פערציך מיט איזן האָגָנָט,
שנויידערל איזן דער העָלָד,
דער העָלָד פָּזֶן גַּאנָצָן לְאָנד.

פלוצ'ים האָט שנויידערל דערהערט אַ גַּעֲלָעַכְתָּעָר
וואָס חָאָט אַפְּגָעַהֲיְלָכְטָמָוִי אַ חָזְנָעָר אָוֹן גַּעֲמָאָכְטָ צִימָעָרָן דָּעָם וּוּאָלָד.
אַיִם אַיִן גַּעַוּזָאָרָן הַיִּסְטָמָקָט צַו וּוּרָעָן. אָוֹן בָּאָלָד אַיִם
גַּעַוּזָאָרָן קָאָלָט, וּוּ מָעָן וּוּאָלָט אַיִם אַרְוִינְגָעַוּזָאָפָּן וּוּינְטָעָר אַיִם אַ טִּינָּק
אַרְיוֹן. עָר אַיִן אַבְּכָעָר גַּעֲבָלִיבָן שְׁטִיְין רְזָאִיק, אָוֹן שְׁטִילְעָרָהָיִיט הָאָט עָר
גַּעַנוּמָעָן זַיְד אַגְּטָעַרְגָּעָבָן מָוָט : הָאָט מָעָן מָוָרָא פָּאָר וּוּלְפָט, דָּאָרָף מָעָן
נִסְטָגִין אַיִן וּוּאָלָד. גַּעַטְמָעָן זַיְד אַגְּטָעָן מָלָחָמָה-הָאָלָטָן מִיטָּרִין,
דָּאָרָף מָעָן בָּאָהָאָלָטָן דִּי שְׁרוּק. אַפְּגָעָרְעָדָטָן דָּאָס צַו זַיְד, הָאָט עָר אַיִם-
גַּעַרְזָפָן מִיט ۸ גַּרְאָכְבָּעָד שְׂטִיְים :

— אַיִן וּוּסָר וּוּאָגָט עָסָלָכָן אַזְוִי ?

— אַזְזָ — מִיט אַ דָּוְנָעָר דִּעְרָ רִין, — אַיִךְ, מִיּוּעָלָע, לְאָרְ פָּוּן דִּיר,
אָוֹן שְׁנִיְידָעָרָל דָּעַרְזָעָט פָּאָר זַיְד אַ רִין הָעָכָעָר פָּוּן אַ בּוּוּם אָוֹן גַּרְעָעָר
בָּעָר פָּוּן אַ מִיּוּעָר.

דָּאָס כִּיסְטוּ דִּעְרָ רִין, וּוּאָס כִּיחָאָבָן פָּוּן אַיִם אַזְוִי פִּיל גַּעַהָעָרָט
פָּרָעָגָט שְׁנִיְידָעָרָל ? שְׁלוּס-עֲלֵיכֶם, רִין, שְׁלוּס-עֲלֵיכֶם, חָבָר ! אַיִךְ הָאָבָּט
דִּיר טָאָקָע אַרְוִמְגָנוּזְכָט. גַּעַוּאָלָט פָּאָרְמָעָסְטָן זַיְד מִיטָּרִין אַיִן כּוֹחוֹת.

— מִיט מִיר וּוּלְסָטוּ זַיְד פָּאָרְמָעָסְטָן ?

— אַוּאָצָדָע,

צעלאכט זיך דער ריז נאכאמאל און זיין געלעכטער הילכט אפ ווי א דונגער, און ער זאנט : לאמיך דיך פרייער אנקוקן קארליך, וואו ביסטוו ? — אט בין איך, אט בין איך, קוק מיך אן אן, נא זע, לויין : " מיט איזין קלטאָח האט שנויידערל דער/הרגעט פערצ'יך ", דו הערטט, מיט איזין קלטאָפ .

— זיעער שיין, זיעער פיין, ווילסט אפשר זען וויאט איך קאן אפ-טאן ? — זאנט דער ריז, און ער טוט א כאט שטיין די גרויס פון אשטוב, טוט אים א הויב, א ווארכַ, איזו, אן דער שטיין פאלט א מייל וויאיט .

— ס'איו טאקע אן אויפטו, — זאנט שנויידערל, — אבער ניט אוט גואטלטיקער אויפטו. איך וועל דיר וויאו א שענערע קאנז. אט זע, איך וועל א ווארכַ טאן א שטיינדַל, ווועט עס פאלן איזו וויאיט, אן דו ווועט ניט זען וואו עס פאלט .

— גנט. — זאנט דער ריז, אוד ווילט עס טאקע ווועלן זען. נעמט שנויידערל אורים פון קעשגע א פיגגעלע, טוט עס א ווארכַ ווי איינער ווארטט א שטיינדַל, און דער ריז האט טאקע ניט געזען. וואוHon דאס "שטיינדַל" איז אהנגאנקומווען .

איו עס דעם ריז זיעער געפֿעלן געוואטן און ער האט געזאנט : גו, דו ביסט טאקע א מאדים, אבער איך וועל דיר באָלד וויאו נאָך עפֿעס שענערס פון דעם, — און ער טוט א כאט א שטיין און צעריבט אים אויפַ שטייבַ .

רויפט זיך אן דאס קלוגע שנויידערל און זאנט : — דאס איו טאקע אן אויפטו, אבער איך וועל דיר וויאו עפֿעס בעמערט, דו ווועט מיינע קיבעלאָך ? דאס איו מײַן שפיין, ספֿעצעיעל פֿאָר מיר געבאָקן, וויל איך האכַ ליב הארטע קויכלאָך. לאמיר זען צי דו קאנסט זוי צעקייען. צעלאכט זיך דער ריז : אוי ביסטו א לֵין, קאָרליך, און ער טוט א כאט א הויפַן קויכלאָך און ווארטט אָרײַן זיך איז מײַל אָרײַן און וויל אָנְחִיּוֹן קייען. ער טוט א קי איזין מאָל, צוויי מאָל און הייבט אָוּרִיּוֹן : אוי, מײַנָּע ציּוֹן ! נא, זע, אָזָא געזונטער צָאן, אויפַע-בדאָבן, — און טוט א שפיין איזים א מײַל מיט בלוט .

לאכט שנויידערל און זאגט : איך האב עם פריער געוואוסט. איך האב געוואוסט אzo זו וועסט ניט קאנען צעקייען מיינע קיכלאך. זיי זייןען הארט, הארטער פון קיזלשטינן, ספצעציאל געבאקן פאר מיר, — און שנויידערל פאקט אן א פול מoil מיט די קיכלאך וואט זייןען געבאקן געווארן מיט נים און קייט אויפֿ וואט די וועלט שטייט. שטייט עם ניט אן דעם ריז, אzo איז קאראיליך זאל די קיכלאך יא קאנען צעקייען און ער ניט. בעט ער ווידער א הײַפֿן קיכלאך, און שנויידערל ושהלעווועט אום ניט. ער גוט אים די קיכלאך וואט זייןען געבאקן געווארן מיט די שטיינדלאך און שמיכלט. דער ריז טומ ווידער א כאָפּ, א קי, און א געשrido „איי מיינע ציין“. און שפייט ווידער אום א צאן ווים זוי מלך, גוראים זוי אן איי, נאָר ציבראָן אויפֿ דער העלפֿט. איך וועל דאָך בלייבן און ציין, — יאמערט דער ריז, — אן ציין וועל איך בלייבן מיט א לײַדיק מoil ווי א ני געבורן קינד !

— אzo מען קאָז ניט

אונ מען וויסט ניט,

געמט מען זיך נט אַוְ-וְ-נטער,

אי, אי, אי, אי....

זינגט שנויידערל מיט א ניגן, דז מאנסט אן אַנְשְׁטָעֵל אzo דז ביטט דער שטארקטען אויפֿ דער וועלט, און קאנסט ניט צעקייען מיינע קיכלאך. אויז וואָס-ושע זייןנסטן, פעטער ריז ? צעקיַאַכְט זיך דער גיבור : — איך וועל דיר זויזן וואט איך קאָן און ער טומ א נעם מיט זייןע לאָפּעַם א דעם, דיסט אים אוים מיט די זוֹאַרְצְלָעַן און ווֹאַרְפְּט אים אַזְעַק וואָו דער שׂוֹאַרְצְעַר פֻּפּעַד וואַקְסְט. דערנָאָך טומ ער א כאָפּ נאָך א בויַם, נאָך א בויַם און נאָך א דעם און האָלַט זוי אין אוין שלויידערן אין דער לוֹפְט.

שטייט שנויידערל רואַיך, קוּקַט וואט דער ניכור טומ, קייט קיכלאך און זאגט זיך געלאָסן : — סִיאָז אָז אַוְיפָּטוֹן, פֻּטְעַר ריז, טאָקָע אָז אַוְיפָּטוֹן. זוֹיוֹ אַבער

א קונץ, חבר מינגען, און קוועטש ארכיס וואסער פון א שטיין, זאל
זיין ניט פון א גרויסן שטיין, פון א שטיינדעלע באטש.
טוט דער ריז א כפּ א שטיינדיל אין זיין האנט, קוועטשט און
קוועטשט, צערוייכט עם אויפּ שטוויבּ, אבער קיין וואסער האט ער
ניט ארייזונגקוועטשט. וווערט ער ברונו און טוט א זאג:

— און דו קאנסט יאָ אַרוֹיסֿ קוועטשן וואסער פון אַ שטיינדֶל?
ענטפֿערט שניידערל: — אַזְוֹאַדָּע קָזָן אַיךְ. אַ גְּרוֹיסֿ עֲרֵטָן,
אויךְ מִיד אַ קָּנוּץ, — אָוּן ער הויבְּט אויפּ אַ שטיינדֶל פָּוּן דָּעַר ערְתָּה,
און פְּלִינְק וַיְיָ אַ גְּנַבְּ בַּיִת ער עַס אַיבְּעָר אויפּ אַ קָּעוֹ-קִיּוּקָלָע אָוּן טוט
אַ קוועטש. אַיִּינָם, צוּוִי, אָוּן סְהָאָט אַגְּנַעַהֲוִין קָאָפָּעָן ווָאָסָּעָר.

די ריזן ווילן קרוינען שנידערל

אטּ דָעַר רִיז אַזְאָפְּגָעָלָאָן די נָאָז אַ בָּזְוִיגְטָעָר אָוּן זַיְד אַפְּגָעָר
רְוּפּוֹן:
— אַיךְ וְעַזְוָה דוּ בִּיסְטְּ טָאָקָע שְׁטָאָרָקָעָר אָוּן פְּלִינְקָעָר
פָּוּן מִיר. קָוָם מִיטְמִיר צָוּ מִינָּעָ בְּרִידָעָר אָוּן מִיר וּוּלָן
דיֶךְ קְרוּינָעָן פָּאָר אַונְדוֹעָר קִינְגָּי.
— וּוּפְּלָ בְּרִידָעָר זָעַנְתָּ אַיר?

פִּינְפִּיְבִּיְנָה בְּרִידָעָר אָוּן אַונְדוֹעָר פָּאָטָעָה. מִיר זָעַנְעָן גְּעוּוּנָן זִיבָּן
בְּרִידָעָר, זִוְּנָעָן צוּוִי דָעַר/חרְגָּעָט גְּעוּוֹאָרָן. דָעַר אַונְיקָאָרָן הַאָט
זַיְדָעָר/חרְגָּעָט.

— וּוּשָׂר אַיְזָן דָעַר אַונְיקָאָרָן?
— דָזָן וּוּיסְטָן נִיט?

— נִין, אַיךְ וּוּיסְטָן נִיט.

— מַאְדָּגָע, — מַאְכָטָן דָעַר רִיז, אַיךְ חַאְבָּ גַּעֲמִינָה אָז אלָע וּוּיְיסְטָן
וּוּעָר דָעַר אַונְיקָאָרָן אַיְזָן.

— אַיךְ חַאְבָּ קִיּוֹנְמָאָל נִיט גַּעֲהָרָת פָּוּן אַזְאָחָת, — זָאנְט
שְׁנִידָעָרְלָע.

— דוּ הַאָסְטָן גַּעֲטָרָפָן, — מַאְכָטָן דָעַר גִּבְוָר, — סְאיַזְוּ טָאָקָע
אַ חַיָּה, אַ וּוּלְדָעָה חַיָּה. זַי אַיְזָן גְּרוּזָים וּוּי אַזְקָמָן. דָעַר קַעְרָפָעָר וּוּי

פֿוֹן אַ וּוְילָדֶן חַווּר. דֵי פִּים זַיְנַעַן וֵי בַּי אַ לְּיַיב. דָעָר עַק פֿוֹן אָ לְּעַמְפֹעֲרַט, אַיְן דָעָר קָאָפּ וֵי בַּי אַ הֻלְּפָאָנוֹת, נָאָר אָן דָעָר לְאַגְּנַעַר גָּזָן. אֲנַשְׁטָאָט דָעָר לְאַגְּנַעַר גָּזָן, הַאָט דָעָר אָנוּיְקָאָרָן אַ הָאָרָן אָנוּמְיָיטָן שְׁטָעוֹרָן. דָעָר הָאָרָן אַיְן שְׁאָרָפּ וֵי אַ שְׁפִּי אַן הָאָרָט וֵי אַ קָּוּלָּשָׂטָיָן. נִית דָעָר אָנוּיְקָאָרָן אַ שְׁטָאָר מִוּטָן הָאָרָן, אַיְן שְׁוִין נָאָכָן מְעַנְטָשָׂן. מַיְינַע בְּרִידָעָר זַיְנַעַן גָּעַגְנַעַן אוֹיפּ יַאנְגָּד אַן הָאָבָן דָעַרְעוֹן דֵי חַיָּה. זַיְן זַיְנַעַן דָאָךְ מַיְינַע בְּרִידָעָר, הָאָבָן זַיְן זַיְנַעַן דָעַרְשָׁאָקָן אָנוֹ נִית אַגְּנַטָּאָפּּן, הַאָט זַיְן דָעָר אָנוּיְקָאָרָן דָעַרְשָׁאָפּּן. אַ צְוָיוִישָׂעָר בְּרוּדָעָר אַיְן דָאָן גָּעַגְנַעַן גָּעַמְעָן נְקָמָה פֿוֹן דָעָר וּוְילָדֶן חַיָּה, אֲכָבָעָר עֶרֶת הַאָט קוֹיְם זַיְן גָּרָאָטָעוּטָט מִוּטָן לְעָבָן. עֶרֶת אַיְן טָאָקָעַ לְעַבְּנָן גָּעָעָבָן, אֲכָבָעָר אַ קָּאָלִיקָעָ אַיְן עֶרֶת בַּיְוַיְוַיְנִיטִיְקָן טָאָגָן. דָעָר אָנוּיְקָאָרָן הַאָט אִים צְעַלְעַכְעַרְטָט אַ פֿוֹסּ. וּוּעַן מֵיר הָאָבָן דָעַרְעוֹן וֵי שְׁטָאָרָק דָעָר אָנוּיְקָאָרָן אַיְן, הָאָבָן מֵיר אִים גַּעַלְאָזָן צָרוֹו. מֵיר הָאָבָן זַיְן פָּאָרְקְלִיבָן אַיְוףּ אַ הוּבָּנָן בָּאָրָת, אַיְסְגָּעָבִוִּת אַ חַיָּוֹ אַיְן מֵיר וּוְאוֹיְנַעַן דָאָרָט. מֵיר לְעַבְּנָן פֿוֹן רְוִיבָן אַיְן סְיָאוֹן אַונְדוֹן וּוְאוֹלִי.

— אָנוֹ אִיר הַאָט גָּאָרְנִיט קִיּוֹן מְוֹרָא פָּאָרָן קֻעְנִיגָּ ? — פְּרָעָנֶת שְׁנִיְּדָעָרָל.

— פָּאָרוּוֹאָם זְאָלָן מֵיר מְוֹרָא הָאָבָן פָּאָרָן קֻעְנִיגָּ, אָנוֹ מֵיר קְאָנְעָן בָּאֶזְגַּוְן זַיְנַעַן סָאָלְדָאָטָן ? עַנְטָפְעָרָט דָעָר רַיּוֹן.

— גְּרָעָכֶת, — זְאָגָט שְׁנִיְּדָעָרָל, — גְּרָעָכֶת. אָנוֹ פָּאָרוּוֹאָם וּוְוַיְסָטוּ מֵיר מְאָבָן פָּאָר אַ קֻעְנִיגָּ ?

— וּוְיַיְלָ דָו בִּיסְטַ שְׁטָאָרְקָעָר אַיְן פְּלִינְקָעָר פֿוֹן אַונְדוֹן. קוֹם וּוּסְטוּ זַיְן בָּאַקְעָנָן מִיטָּמִינַע בְּרִידָעָר אַיְן מִיטָּ אַונְדוֹעָר פָּאָטָעָר.

גִּוְיִיט שְׁנִיְּדָעָרָל מִיטָּ דָעָם רַיּוֹן. נִית עֶרֶת גִּוְיִיט, נָאָר עֶרֶת לוֹיֶפֶט, וּוְיַיְלָ עֶרֶת נְאָכְחָאָלְטָן דָעָם גַּגְגָן פֿוֹן גִּיכָּוָר. קֻומָן זַיְן צָום בָּאָרָגָן וּוּאוֹ דִי רַיּוֹן וּוְאוֹיְנַעַן.

שְׁטָעַלְטָט דָעָר רַיּוֹן פָּאָר שְׁנִיְּדָעָרָל פָּאָר דָעָר מִשְׁפָּחָה אַיְן דָעַרְצְיָילַט דָעָם קָאָרְלִיקָם גָּבוֹהָה. דֵי בְּרֻעְמַעַן בָּאַ דִי רַיּוֹן וּוּעוֹרָן אָגְּנַעְצַיְגָן, דֵי פָּנְמַעַר פָּאָרְכָמוּרָעָט, פָּאָרְשְׁטִוִּת שְׁנִיְּדָעָרָל אָוּסַּעַמַּעַט זַיְן נִית דֵי מְעַשַּׁת, אֲכָבָעָר דִי רַיּוֹן שְׁוֹוִיְגָט שְׁנִיְּדָעָרָל אָוֹז.

שנויידערל קליגט איבער אלע פינפ דיוון

איו געווארן פינצעטער. די ריוון האבן זיך געזעצעט עסן אוון האבן פארבעטן שנויידערל צום טיש.— איך וועל מיט איך גיין צום טיש — ענטפערט ער אבער עסן מיט איך קאן איך ניט, וויל איך האב ליב הארטע שפיין. איך האב מיט זיך שטונדריך קליגען קיכלאך, הארט ווי אייזן, און דאס אוון מיט באלייבט שפיין.
וזופט זיך און דער פאטער: לאטמר ווען, קאראליק, דיין שפיין, לאמיר זען.

נעט שנויידערל אroiיס די קיבלאך וואס זיגען גענאנטן געווארן מיט די שטונדריך און גוט זוי אים. טוט דער פאטער א כאפ א פאָר קיבלאך מיטאמאל, טוט א קי און א געשרי: מינען ציין! און שפייט איזס א צאן די גרויס ווי א פיסט.
שנויידערל ענטפערט ניט קיין ווארט, זיצט באָס טיש און קיט די קיכלאך. קוקן די ריוון און שווינגן, שווינגן ער אויך.
אַפְּגַעֲגַעֲסֶן, רוף זיך און די ברידער: און וואו וועלן מיר ליאָן שרעטלעלען?
וזאגט דער פאטער: ער אי אנדזער קעניג, דארף ער ליגן אין מײַן בעט.

לייגט שנויידערל אין דעם גיבורים בעט און הערט ווי די ריוון שעטשען צוישן זיך. ווי ריאַן שטיל, מינען או קוינען הערט זוי ניט. אבער זיערעד שטימעס האט מען געקאנט הערן מיילן ווייט. הערט ער ווי זוי זאגן: סיאו קיין פלאָן ניט לאָן דעם קאָרְלִיק לעבען. לאמיר נעמען א גרויסן שטיין און אריגנווארען איין בעט. דאס בעט וועט צעכראָכָן ווערן, און דער קאָרְלִיק וועט גע'הרגעט ווערן..
הערט שנויידערל און טראָכָט, וואס טוט מען איצט? קרייכט ער אroiיס פון אונטערן צודעך און קרייכט אריין צוישן מאטראָץ און ווענTEL פון בעט. גענג פלאָץ פאָר אס דארטן. אבער איזהער ער האט דאס געתאָן האט ער אַוּעַקְנָעַלִיָּגָט א קישן אונטערן צודעך

אויפן פלאץ ווואו ער איז געלען. גאנץ פרי האבן די ריון אריינגען-בראכט א שטיין און א ווארכט געטאן אויפן פלאץ ווואו שנויידערל האט גיעזאלט שלאפען. דער שטיין האט הורכגעבראכט דאס בעט און די ריון זייןנע געווען זיבער, או דער קארליך איז דעריררגעט געוואָר. דער שטיין איז דאָך גראַסער פון אים. געמען זיך די נאָרישע ריון פאָר די הענט און טאנצַן פון גראַיס שמחה און א קאָראַחאָך און זיגגען :

האלען איז שטאָרְקַן,

פייער קאָן עס ברענֶן.

פייער איז שטאָרְקַן,

וואַסְעָר קאָן עס לעשֶׁן.

וואַסְעָר איז שטאָרְקַן,

אַ ווֹאַלְקָן קאָן עס זופֶּן.

אַ ווֹאַלְקָן איז שטאָרְקַן,

אַ ווֹינְטַן קאָן אִים צוֹפֶּן.

מיר זייןנע אַכְּבָּעָר די שטאָרְקַסְטָעַ,

קיינער קאָן אָונְדוֹז נִיט בָּזְוִיגָן,

מיר ווילְן מלְחָמָה

אונ נִיט קִיּוֹן פְּרִידְן.

די ריון האבן געטאנצַט און געזונגען, אוש די בערג האבן געצי-טערט. באָפְט זיך שנויידערל אויפן פון שלאָפַ, קרייכט אַרְזִים פון

שפָּאוֹרְגָּעָן אָזְמוֹת אַ זָּגָן :

— גוט מאָרגָן, מײַנְעַן אַנְטָעָרטָאנְגָּעַן ! אַ גוט מאָרגָן אויפָּאַיך.

זַיְעֵר שַׁיּוֹן פָּוֹן אַיְיךְ זיך פְּרִיאַיְן מִיט אַיְיָעָר קָעְנִיגַּ,

דָּעַרְשָׂרְעַקָּן זיך די ריון, פָּאַלְנַן אוֹיפָּאַיךְ די קְנִי אָזְהִיבָּן זיך אָזְן בעטָן :

— פָּאַרְגָּנִיב אָונְדוֹז אָונְדוֹעָר וַיְהִי, אָונְדוֹעָר הָאָר אָזְקָעְנִיגַּ, פָּאַרְגָּנִיב אָונְדוֹז.

— דאס מָאֵל וּעַל אַיְיךְ אַיְיךְ פָּאַרְגָּנִיבָּן אַיְיָעָר וּוּידָעָרְשָׁפָּעְנִיקְיָיטָה,

— זָגָן שנויידערל ברִוִּיטָאָך. — אַכְּבָּעָר גַּעֲדַעַנְקָט אָזְהִיט זיך פָּאַר

מיין צָרוֹן !

— מִיר הָעָרָן אָזְן פָּאַלְגָּן אָונְדוֹעָר קָעְנִיגַּ, — האָבָן די ריון גַּע-

עַנְטָפָעָרְט מִיט אַיְין קוֹל.

— פְּרִישֶׁתִּיק — חָצֵט שְׁנִיְדָעָרֶל אַ קָּמָא נְדָעָוֹעַ גַּעֲטָאָן. אָז דַּי
רַיּוֹן הַאָבָן גַּעֲגָרִיטַּת אַ טִּישׁ וּווִי עַם פָּאַסְטִּינַּה פָּאַר אַ קָּעָנִינַּה. נָאָכַן
פְּרִישֶׁתִּיק זָאָגַן דַּי רַיּוֹן צָוֵן שְׁנִיְדָעָרֶל.

— דַּו בִּיסְטַּ אָנוֹדוּעַרְךָ קָעָנִיגַּ, אַ קָּעָנִיגַּ דַּאָרְפַּ פִּירְן דַּי מְלָחְמוֹת פָּאַר
וַיְנַעַּ אָנוֹטְעָרְטָאָנְעָן, טַא פִּירְ פָּאַר אָנוֹדוּ אַ מְלָחְמהַ אָזַן פָּאַרְטִּילִיךְ
דַּעַם אָנוֹנְקָאָרֶן.

— גָּוטַּ, זָאָגַט שְׁנִיְדָעָרֶל, — אַיךְ וּוּעַל פָּאַרְטִּילִיקַן דַּעַם אָנוֹנְקָאָרֶן.
אַיר וּוּוּסְטַּ דַּאָךְ וְאוֹ דַּעַר אָנוֹנְקָאָרֶן גַּעֲפָנַטַּ זַיִּה, טַא טְרָאָגַט צַוְּחָנִין
אַ שְׂטוּמִיךְ פְּלִיּוֹשׁ. בְּרָעָנַטַּ אַיךְ אַחֲנִין אַ חִיטְלַ, אַ פָּאַרְ הַוּוֹן, אַ רְעָקָלַ,
אַ וּוּוּסְ שְׂטִיקָלַ לְיוֹוֹנַטַּ, אַ פָּאַר אָוּסְגָּעָלָאַשְׁעָנַע קוֹיְלַן, אַ לְאָגַג יְאָנְדַּ
מְעָסְעָרַ, אָזַן אַ בִּימְלַ שְׁטוּרָוִי.
הַאָבָן דַּי רַיּוֹן גַּעֲפָלָגַט אָזַן גַּעֲטָאָן וּווִי שְׁנִיְדָעָרֶל הָצֵט וּווִי
בָּאָפְּוִילַן.

דַּעַר קָאָמָה מִיטַּן אָנוֹנְקָאָרֶן

עַמְּטַ שְׁנִיְדָעָרֶל אָזַן שְׂטָאָפְּטַ אַן דַּאָם רְעָקָל אָזַן דַּי הַוּוֹן
מִיטַּן שְׁטוּרָוִי, אַזְוִי אָזַן עַם וְאַל אָוּסְקוּקָן וּווִי אַ מְעָנְטִשׁ. אַוְיָפָן
וּוּוִיטַּן לְיוֹוֹגַטַּ הָצֵט עַר אָוּסְגָּעָמָלָן מִיטַּן דַּי קוֹיְלַן אַ גַּעֲוִיכְטַּ
אָזַן דַּעַם אָוּסְגָּעָמָלָלַן "מְעַנְּטַשַּׁן" הָצֵט עַר גַּעֲגָבָן הַאֲלָטָן
דַּאָם פְּלִיּוֹשׁ. דַּעַם "מְעַנְּטַשַּׁן" הָצֵט עַר צְוָגָעָשְׁפָּאָרָט צַוְּחָנִין אָזַן
אַלְיָין אָזַן עַר אָרוּיְפָגְעָרָאָבָן אַוְיָפָן הַעֲכָסְטָן צְוָוִיגַּ אָזַן הָצֵט גַּעֲוָוָאָרָט.
עַר וּוּאָרָט אָזַן וּוּאָרָט. מִיטָּאָמָלַל דַּעְרָהָעָרָט עַר אַ בְּרוּמָעָן פָּוֹן אַ
חִיתַּ. הָעָרָט וּווִי צְוָוִינְגַּן בְּרָעָכַן זַיִּה, בְּוּמָעָר שְׁאָקָלָעַן וּווִי : דַּעַר
אָנוֹנְקָאָרֶן קוֹמָטַ אַן,

דַּעְרָשְׁמָעָקְטַ דַּאָם פְּלִיּוֹשׁ, לְוִיפְטַ דַּעַר אָנוֹנְקָאָרֶן צַוְּחָנִין, טַוְטַ אַ בְּרוּמַן,
אָזַן גַּיְתַּ מִיטַּ אַיְמָפְעָט אַ חָאָקַ מִיטַּן הַאָרָן דַּעַם "מְעַנְּטַשַּׁן", אַזְוִי אַזְוִי דַּעַר
שְׁאָרָפְעָר שְׁפִּיאַן פָּוֹן הַאָרָן בְּלִיְבָטַ שְׁטָעָקַן אַיְן בְּוּיִם. דַּעַר אָנוֹנְקָאָרֶן
טוּטַ זַיִּה אַ רִים צְוָוִיקַ, אַכְבָּעַ אָרוּסְגָּעָמָעָן דַּעַם הַאָרָן פָּוֹן דַּעַם בְּוּיִם
שְׁטָטָם קָאָן עַר שְׁוֹיַן מַעַר נִיטַּ. קָרִיכְטַ שְׁנִיְדָעָרֶל גַּנְגַּן רְוָאִיקַ אַרְאָפַ
פָּוֹן בְּוּיִם. נַעַמְטַ דַּאָם יָאָגַד-מְעָסְעָר אָזַן דַּעַר/הַרְגָּעַט דַּי חִיהַ.

דאס קלוּגָע שנוֹיַד עֶרֶך

די ריזן האבן געווארט אויפֿן באָרגן. זוי האבן געווארט און גע-
טראָכט: פְּטוֹר גָּעוּוֹאָרְן פָּונְן אַ צָּרָה. אוַסְטָשְׁנִיְּדָעָרְלָ, אַכְּבָּעָר פְּלוֹצִים
קוֹמֶט עֶרֶךְ אָן אָוֹן וִינְגָּט וֵיךְ וַיַּן לִידְלָ:

פֻּעָּרְצִיךְ מִיטָּאָמָּאָל,

פֻּעָּרְצִיךְ מִיטְ אַיְן חָאנְטָ,

שְׂנִיְּדָעָרָל אַיְן דָּעָר הָעָלָד,

דָּעָר הָעָלָד פָּונְ גָּאנְצָן לְאָנְדָּ.

— אָן וּוֹאָן אַיְן דָּעָר אָנוּקָאָרְן? — פְּרָעָגְן די רִיזְן.

— דָּעָרְהָרְגָּעָט, — עַנְטְּפָעָרְטָשְׁנִיְּדָעָרָל רָוָאַיק.

די ריזן נִיבָּן וֵיךְ אָונְטָעָר

לוֹיְבָּן נִוְתָּן די רִיזְן אָן לוֹיְפָּן אַלְיָין אַנְקָוָן. זַעַעַן זַיְן, אָז עַם
איְן אַמְּתָה. דָּעָר אָנוּקָאָרְן איְן טָוִיט. דָּעָרְשָׁרָעָקָן זַיְן וֵיךְ אָן
פָּאָלָן דָּעָם שְׂנִיְּדָעָרָל צָו די פִּים אָן בְּעַטְן וֵיךְ: טָוּ מִיטְ
אוֹנְדָּז וּזָם דָו וּוֹילְסָט, שְׂנִיְּדָעָרָל, אַכְּבָּעָר לְאָזָוּ אוֹנְדָּז לְעַבְנָן.

וְאָגָט שְׂנִיְּדָעָרָל: אַיְךְ האָבָּפִינְגְּטָשְׁלָעָכְטָס טָאָן מַעֲנְטָשָׁן. אַיְךְ
לְאָז אַיְיךְ פְּרָיִי, אַכְּבָּעָר גִּיְּתָאָוּעָק וּוְיִיטָפָן מַעֲנְטָשְׁלָאָכָן יְשָׁוָב, אָן
לְעַבְטָן וּיְאַיר וּוֹילְטָן. שְׁטָעָרָט קִיְּנָעָם נִימָט. אַכְּבָּעָר גַּדְעָנָקָט, וּוְיִיטָפָן
פָּונְ מַעֲנְטָשְׁלָאָכָן יְשָׁוָב, וּוְיִילְאַיר זַעַט אַנְדָּעָרָשָׁ פָּונְ די אַיְבָּעָרִיקָע
מַעֲנְטָשָׁן.

די רִיזְן האָבָן גַּעַוְמָעָן די פִּים אַוִּיפָּן די פְּלִיאִיצָעָם אָן זַיְגָעָן אַוּעָק
וּוְיִיטָפָן. זַיְגָעָן אַיְן דָּעָר וּוֹלְטָן אַרְיִין.

א גְּרוֹב מִתְנָאֵלֶד

שְׁנוּיִידָעָרֶל סְפָאַרְלָאָנֶג

ניידערל האט באזונט די ריזן און זיך אומגעקערט צוריק
זום קיניגס חוווף. דער מלך און זייןע מיניסטראָן האבן
איהם אויבגעטומען מיט גורוים פאָראָד. צוּוִי טויזנט
סָאַלְדָּצְטָן האָבָן מאָרְשִׁירְט מיט בלאנקע שׂווערדן לכבוד
דעם קלונגן שניידערל. אַ Каָפְּעַלְיָע מוזיק האט בעשפֿילְטָן.

גענעראלן מיט גאלדענע עפָּאלעטען און מיניסטָאָרָן, באָ
פֿוצְטָמִיט מעָדָלָן, זייןען געשטאנען אויסגעצָוִינָן ווי שטעהנען און
סָאַלְוִוִּירְט דעם שניידערל. דער קיניג אַלְיָין האט זיך אַגְּנָעָרְפָּן און
געזאגט:

— מעכטיקער און קלונגער שניידערל, מײַן הוּוּ אַיְוָן פָּאַר דִּיר,
זוּ מענסט אויסטְקְּלִיְּבָן די שענסטָע צַימָעָרָן אַיְן פָּאַלְצָן אָוּן גַּעֲמָעָן ווי
נאָר פָּאַר זיך. פָּאַרְבְּלִיבְּ מיט אַונְדוּ אָוּן מִיר ווּלְזָן דִּיך טְרָאָגָן
אוּיפָּה די הענט.

שְׁמַיְיכְּלַטְּ שְׁנוּיִידָעָרֶל אָוּן טְרָאָכָט: סְפָאַסְטָ מִיר טָאָקָע דָא אַיְן
פָּאַלְצָן בְּלִיְּבָן אָוּן שְׁטָעָנְדִּיק זיך מָוֹן רַעֲכָעָנָען מִיטָּן קָאָפְּרִיְּזָן פָּן אַ
קִינְגָּ. חִיְּגַּטְּ מַאְכָּלָט עַר מִיר פָּאַרְאָדָן מִיטָּן קָאָפְּעַלְיָעָם גַּאנְצָעָן, אָוּן
מַאְרָגָן, אָז אַיך ווּלְזָן אַיְם נִיט גַּעֲפָעָלָן ווּעָרָן — בֵּין אַיך מִיט אַ Каָּפְּ
קוּרְצָעָר. כַּיוּלָּ. בְּעַסְעָר וַיּוֹן בָּאַ מִיר אַיְן מִירָן קְלִיְּן שְׁטִיבָעָלָע אָוּן
זַיְן זַיְכָּר כָּאָטָש מִיט מִיר לְעָבָן. זַגָּט עַר זָסְטָ קִינְגָּ אַוְיָפָן קוֹל:
— מִירָן הָאָר, מִירָן קִינְגָּ, לְאֹזֶן גַּיְן צַוְּרִיק אָז מִירָן פָּרְוִי אָזֶן קִינְדָּרָעָר,
צַוְּרִיק אָהָיִם. דָּאָרָטָן קָעָן אַיך אַלְעַמְּנָעָן אָז אַלְעַמְּנָעָן מִיר. דָּאָרָט
וּוּיָס אַיך אַלְעַמְּנָעָן מִתְגָּים אָז אַלְעַמְּנָעָן פִּירְוָנָגָעָן. דָאָז בֵּין אַיך אַ פְּרָעָמְדָעָר.
אַיך ווּיָס זיך אַפְּיָלוּ נִיט ווי אַוְיָפְּזָפְּרָוָן. אַיך האָבָן מַוְּרָא זיך וְעַצְן,

טאמער זיין איך ניט ריכטיק. כי האב מורה שטייען, טאמער שטייען איך ניט ווי עס באדראף צו זיין. ציווים ניט ווי צ האלטן מיינע הענטן. כי האב מורה עסן, איך וויס ניט אין וואסער האנטן ואל איך האלטן דעם גאנפֿל, און אין אין וואסער האנטן — דאס מעסער. און טאמער טרעפט זיך אמאָל איז דאָרָפֿ אַהוּסְטַּט אַהוּסְטַּט אַהוּסְטַּט טַּאַזְּן, דאָרָפֿ איך זיך בִּיכְּסֵן מײַן אָונְטֶעֶרֶשְׁטָע לִיפְּ. אין שטעטל, בָּאַזְּן, דאָרָפֿ איך זיך בִּיכְּסֵן מײַן אָונְטֶעֶרֶשְׁטָע לִיפְּ. אין שטעטל, ניסן ווי איך וויל מיר אין הוין, קאָן איך שטייען, זיצן, עסן, האָפְּטָן, ניסן זיך פָּאַלְאַזְּ אָוֹן ווֹאַן זיך וויל. ווילסְטוּ מַיר באַשְׁטֶראָפָּן אָוֹן האָלטן דָאַ אָוֹן פָּאַלְאַזְּ צוֹישָׁן פָּרָעַמְדָע ? באַשְׁטֶראָפָּן דָעַרְפָּאָר ווֹסָם איך האָב באַזְּיגַט די דִּיזְׂזָע ? שניידערל האָט זיך צעוויגַט, אָוֹן טְרָעָגָן, גְּרוֹזִים ווי באָב, זיינען גערונגען פָּוּן זיינען אוֹיגַן.

האָט דער קינְג גַּזְּאָגָט :

— זוֹיִין ניט שניידערל, מײַן באַלְיבְּטָעָר, איך וועל דִּין פָּאַרְלָאָגָנָג נַּגְּבָעָבָן. איך וועל דִּיך אָזְעַקְשִׁיקָּן אֲהַיִם צוֹ דִּין פָּרְזִי אָוֹן קִינְדָּדָעָר, אָוֹן איך וועל דִּיך אָפְּלִיּוּ קִוְּפָּן אָזְן אַיְגְּעַנְגָּעָם פָּעָרְד אָוֹן ווָגָן, אָכְּבִּי זוֹיִין נַּטְּ. אָכְּבִּר גַּעֲדָעָנָק, אָזְן איך וועל דִּיך רָוָפְּן, ווֹעֵן איך וועל דִּיך דָאָרָפְּן, זָאַלְסְּטוּ גַּלְיִיך קּוֹמָעָן צוֹ מִיר.

טְרָאָכְּפָּט שניידערל באָזְיך :

— אָ ברִירָה וועל איך האָב ? ער האָט דִּיך סָאַלְדָּאָטָן אָוֹן די שׂוּעָרְדָּן אָוֹן די בִּיכְּסֵן.

זָאנְטָן ער אַיְפָּן קוֹל :

אוּוָאָדָע וועל איך קּוֹמָעָן, מײַן קִינְג מײַן הָאָר. אוּוָאָדָע וועל איך קּוֹמָעָן.

האָט דער קִינְג גַּעֲהָאָלָטָן ווֹאָרט אָוֹן אִם אוּוָעָקְגַּשְׁיקָט צָוִיק אָין שְׁטָעָטָל אָרִיּוּן.

שניידערל אִיז גְּעוּוֹאָרְן אָבָּאַלְעָנְאַלְעָ פָּאָר זִיך — אָבָּאַלְעָנְאַלְעָ ווי אָלָע חַשְׁבָּי בָּאַלְעָנְאַלְעָם — מִיט אַיְגְּעַנְגָּעָם פָּעָר אָוֹן ווָגָן.

א ווינגענדייקער פרעמדער

 ארטש שניידערל מיטן שליאך און זינגעט זיך א ליל. ס'איו אים פריליאך אויפן הארכן. די זונ שיינט, דער הימל איז בלא די פעלדער זיינגען גריין, און היינט אינדעפרוי האט ער געמאכט אגוט פארדיינסטל — אפגעפריט א פאסזושיר אין דער גרויסער שטאט אריין. פארט ער צוירק אהיים א פריליאכער און זינגעט זיך אונטער. זינגעט און טרייבט די פערדלאך. פונדעיזויזן הויין זיך און שוין וויזון די שפייצן פון די הייזער, לוייפן די פערדלאך געשווינדער — באולד וועלז זוי קומען איז שטאט, וועט זיין האבער און א קאלטער טרונק וואסער. טרייבט זיך אונטער שניידערל מיט לוייע לוייצעם — ער איז אויך הונגעריך.
 לוייפן די פערד מיטן שליאך און זוי קומען צו צו דער גרויסער גע מוייערטער וואנט וואס רינגלט ארום דעם קארגן נכירים הוין. אין דעם הויז וואוינט דער באוואוסטער גביר אינדאך. ער האט פײנט אן אריימאן זוי אוינן וויזטיך. האט ער ארוםגעיניגלט דאס הויז מיט א גרויסער געמויערטער וואנט, וואס שרייט אום פאר אלעמען: דאס וואוינט דער באוואוסטער קארגער גביר אינדאך! זעם שניידערל א מענטיש זיצט באם שליאך לעבן דער געמויערטער וואנט און ווינט.
 שטעלט שניידערל אפ די פערד. קרייכט אראט פון וואגן, גויט צו צום מאן און פרענט אים:

— וואס ווינט אויר פרעמדער?

דערשרוקט זיך דער מענטיש. געוווען פארטיפט איז געווין און ער האט גארנית באמערקט זוי שניידערל האט זיך לעבן אים אפגע שטעלט. פון שרעק איז דער פרעמדער געליבין אן לשון.

קויקט אויף אים שניידערל און זאגט:

— אָ דערוואקסענע מענטיש ווינט איז זיין הארכן אַנגעפֿילט מיט וויזטיך. דערציאולט פרעמדער, וואס דרייקט אויך אויפן הארכן?
 — אָ דאנק, ליבער מענטיש, ענטפערט דער פרעמדער, אָ דאנק

פארן טרייסטן, אבער איר וועט מיר ניט קאנען העלפֿן. איך האב זיך באנארישט. שטארק באנארישט. און איר וויסט דאך, און א נאָר וואָרפט אַרײַן אַ שטײַן אַין ווֹזֶסֶר, קאנען אִים קַיְיַן צַעַן קַלְגַּע נִיט אַרוֹיסְצַיּוּן.

— איר רעדט גאָר ניט ווי קַיְיַן נאָר, פרעמדער, זאגט שניידערל, און אָוּ אַיר זוּיט ניט קַיְיַן נאָר, האָט אַיר דעם שטײַן ניט אַרײַינְגַּעַוּאָרְפָּן טיף. אָוּ אַיר וועט דערצְיַילַן ווֹאָס עם האָט גַּעֲטַרְאָפָּן, קַאָן אָפְּשָׁר אַזְּוִיתְיִקְּעָר מענטש אַיך גַּיבָּן אָן עַצָּה.

— קַיְיַנְגַּעַר קַאָן מֵיר גַּאֲרְנִישְׁטַן ניט העלפֿן, האָט גַּעֲנְטְּפָּעָרְטַן דָּעַר פרעמדער, קַיְיַנְגַּעַר נִיט.

— זוּיט ניט אָאוּ זַיְכָּעָר, האָט שניידערל גַּעֲרָעָדְטַן רְוַאיָּק, זוּיט ניט אָאוּ זַיְכָּעָר. אַיך האָב שְׂוִין אַ סָּאָךְ מָאָל אַרוֹיסְגַּעַהְאָלְפָּן מענטשן אָן זַיְעָר נִיט.

— זַוְּעָר זַיְתָּ אַיר? — האָט דָּעַר פרעמדער גַּעֲפָרָעָגְט.

— אַיך בֵּין שניידערל, דָּאָס קַלְגַּע נִיט.

— אַיך זַיְתָּ שְׁנִיְדָעָרל! האָט דָּעַר פרעמדער אַוְסְגַּעַרְוָפָּן מִיט פְּרִיְיד, דָּאָס אַיְזָן גַּאֲרָעָפָּעָס אַנְדָּעָרְשַׁן. נָאָט אַיך אָפְּ שְׁלוּם עַלְיכֶם, גּוֹ, 8 שְׁפָאָם. אַיך בֵּין דָּאָךְ רַיְכְּטָעָר צָדוֹק, דָּעַר רַיְכְּטָעָר ווֹאָס האָט פָּאָרְמְשָׁפְטַן דָּעַם רַוְּבָּעָר הַאֲרָגְנִים.

— אַיר זַיְתָּ רַיְכְּטָעָר צָדוֹק, האָט שניידערל גַּעֲזָאנְט, אַיִי, אַיִי, הערטסְט סְיָאָרָאָצְזָפָאָל. נָוָוב אַיר זַיְתָּ רַיְכְּטָעָר צָדוֹק זַיְתָּ אַיר דָּאָךְ עַפְעָס אַ גַּרְוִיסְטָעָר מענטש, ווי זַיְתָּ אַיר דָּאָס דָּאָס אַוְיָפָן שְׁלַיָּאָךְ אָנוּ זַיְינְטָ ?

— אַיך האָב דָּאָךְ אַיִיְזָן גַּעֲזָאנְט, אָוּ אַיך האָב זיך באנארישט.

— מִילָּא מִירָן שְׂוִין זָעָן, האָט שניידערל גַּעֲזָאנְט, דָּעְרוּוִילְ פָּאָרָט טִיט מֵיר אַחֲהִים, מֵיר ווּעָלָן עַפְעָס אַיְבָּעָרְבִּיָּסְן צָוָאָמָעָן אָנוּ זָעָן דָּוְרָכְשְׁמוּעָסְן. אַיִי וועט זִיך מִינְיָן פְּרִיְיעָן מִיטָּן גַּאָסָט ! קוֹמָט.

— גּוֹט, האָט גַּעֲנְטְּפָּעָרְטַן דָּעַר רַיְכְּטָעָר.

קאנט איר מיר וויאן וואו איר האט באחאלטן דאס געלט?
 קועונקלט זיך דער ריכטער.
 זאגט שנידערל, וואס קועונקלט איר זיך? וואס האט איר מורה,
 קיין געלט איז דאך דארטן ניטא.
 — גערעכט ענטפערט דער ריכטער. קומט איך וועל איך וויאן.
 זי זיינען איזיסגעפֿאָרְן הינטערן שטאָט און צוגעקובמען צו אָ
 פֿאָלְד. פֿון דריי זויטן פרוי פֿאָלְד, פֿון אַיִּין זויט די הויבע געמויערטע
 וואנט וואס רינגלט אַרְום אַיגַּדְּאַלְס פֿאָלְאַז.
 דער ריכטער האט אַנְגַּוּזְוּז דעם פֿלְאַז:
 — אָט דָא, לעבען דער וואנט האָב אַיך אויסגערגֿאָבן דאס גֿרְיבָּל. אַיך
 האָב זיך אַרְומֿעְקֿוּקֿט פֿון אַלְעָז וויטן אַזְזִינְעָם נִיט גֿעוּזְעָן. סִידְעָן
 אַימֿיצְעָר זֶאָל קָאנְעָן זֶוּן דָוְרָך אַדְיקָעָר גֿעמויערטער וואנט.
 — אַיְּן נִיסְמָים אַזְזִינְעָם גֿלוֹזְיבָּ אַיך נִיט, האט שנידערל גֿעוּזְגֿט.
 אַבְּעָר טוֹט בעסער דָאָ קָוק. אַזְזִינְעָם האט אַנְגַּוּזְוּז דעם
 ריכטער אוֹיפֿ אַגְּנַץ הִיפֿשְׁן שְׁפָאָלְט אַזְזִינְעָם וואנט.
 דער ריכטער האט צוּגְלִילִינְט זֶוּן אַוְיגְּ צָום שְׁפָאָלְט האט ער
 גֿעוּזְעָן וואס עַס טוֹט זיך אַיְּן הוֹיפֿ. האט ער גֿעוּזְגֿט:
 — אָזְזִינְעָם קָאנְעָן זֶוּן וואס עַס טוֹט זיך אַיְּן הוֹיפֿ. קָאנְעָם זֶוּן
 וואס עַס טוֹט זיך אַזְזִינְעָם פֿאָלְד. אַיְּמִיצְעָר אַזְזִינְעָם גֿעְשְׁטָאנְעָן הִינְטָער
 דער וואנט אַזְזִינְעָן ווֹאָיך האָב באחאלטן דאס געלט.
 — אַיך רָעֵבָן אָזְזִינְעָן אַזְזִינְעָן עַס טָאָקָע גֿעוּזְעָן, האט שנידערל
 גֿעוּזְגֿט.
 — אַבְּעָר דאס געלט אַזְזִינְעָן זְיכָעָר פֿאָרְפֿאָלְן, האט ער ריכטער
 גֿעוּזְגֿט. ווֹי קָאנְעָם אַיך באָזְזִינְעָן ווֹעָר עַס האט צוּגְלִילִינְט דָי באָהָל-
 טָעָנָע רַעֲנָלָאָך?
 — מִירָן פֿרוּבִּירָן, האט שנידערל גֿעוּזְגֿט.
 — גּוֹט, האט ער ריכטער גֿעְנְטְּפֿערְט.

ריבטער צאָהוק פרענט אַן עַזָּה

וַיַּחֲזַקְתָּנוּ וַיַּעֲשֵׂנוּ הַצְּמָדָקָת אֶת חַיֵּיךְ רֹויֵת הַיּוֹם.
אַיִל דָּעַם גַּעֲמִיעָרְטָן הוֹיוֹן הַצְּמָדָקָת גַּעֲמִיעָרְטָן אַיְגָדָל דָּעַר
רַיְכָטָר מִאַז מִית דָּעַם שְׁטִינְעַרְנָטָם הַצְּרָרִי. אַיְגָדָל הַצְּמָדָקָת עַם
גַּעֲזָעָן וַיַּדַּעַר רַיְכָטָר בָּאַחַאלָטָן דָּעַם גַּעֲלָת.

דָּעַר רַיְכָטָר אַיִל גַּעֲקֻומָּעָן אָסָם רַיְכָן מִאַז גַּעֲזָגָט:

— גַּעֲדִיקָּעָר הַצְּרָר, אַיִל בֵּין אַ פַּרְעַמְדָּעָר אַיִל קָאָז
קִיְּנָעָם נִימָּט אַיִל וּוֹיָסָקִיְּנָעָם נִימָּט. כְּחַאָב זִיךְּ דָּא אַיִל שְׁטָעַטָּל
אַפְּגָעַשְׁטָעַלְטָל אַיְפָעָן וּוֹעָגָן צָום לַיְפָצִיקָּעָר יַאֲרִיד. אַיִל הַצְּבָב מִיט זִיךְּ
גַּעֲהָאָט צְוּוֹי טַוְיָוָגָט גַּאֲלָדְעָעָר רַעַנְדָּלָאָר. אַיִל הַצְּבָב כּוֹרָא גַּעֲהָאָט
הַאֲלָמָּן בָּאָ וִיךְ אַטְוִיפְּלָל גַּעֲלָת, בֵּין אַיִל גַּעֲגָנָגָעָן אַן גַּעֲפָגָעָן אַ וַיְכָעָרָן
פְּלָאָצָן. אַוְיסְגָּרָאָצָן אַ גְּרִיבָל אָוּן בָּאַחַאלָטָן דָּאָרָטָן דִּי רַעַנְדָּלָאָר.
אַיצְעָט הַצְּמָדָקָת מִעְן מִיר אַגְּרָעָשִׂיקָט נַאֲךְ פְּינָפָט טַוְיָוָגָט רַעַנְדָּלָאָר. אַיִל דָּאָרָף
דָּא בְּלִיּוֹבָן אַיִל שְׁמָקָט נַאֲךְ דָּרְיוִי טָעָג. וּוֹיָסָקִיְּנָעָם זַוְּאָס זַאֲלָאָס
טָאָן. הַאֲלָמָּן מִיט זִיךְּ דָּעַם גַּעֲלָת הַצְּבָב אַיִל מִיר, זַוְּלָנִים קָאָגָעָן מִיד
נַאֲךְ בָּאַפְּטָלָן. גַּעֲבָן אַיְמָצָן הַאֲלָמָּן פָּאָר מִיר — קָאָז דָּא קִיְּנָעָם
נַאֲךְ. זַאֲלָאָס עַס אָפְּשָׁר בָּאַחַאלָטָן אַן דָּעַם זַוְּלִיבָּקָן גְּרוֹב, וּוֹאוֹ אַיִל
הַצְּבָב בָּאַחַאלָטָן מִיְּגַע צְוּוֹי טַוְיָוָגָט רַעַנְדָּלָאָר? אַיִל זַוְּטַדָּאָר אַ רַיְכָטָר
מִאַז וּוֹיָסָט וַיַּזְחַקְתָּנוּ הַאֲלָמָּן אַ פַּרְעַמְדָּעָר, בֵּין אַיִל גַּעֲקֻומָּעָן בָּאַיִל
פְּרָעָנָן אַן עַזָּה.

מִאָכְבָט זִיךְּ אַיְגָדָל וַיַּזְחַקְתָּנוּ וְעַר מִאָכְבָט אָוּן וְאָגָט זִים:

— אַצְאָנָק, פַּרְעַמְדָּעָר, פָּאָרָן גְּרוֹיסָן כְּבָוד אָוּן צּוֹטְרָהָי וּוֹסָם אַיִל
הַצְּמָדָקָת צְוִיר. אַיִל זַוְּאָס טָאָקָע גַּעֲקֻומָּעָן צָום רַיְכָטִיקָן מַעֲנְטָשָׁן פְּרָעָנָן
אַן עַזָּה. אַיִל הַצְּבָב גַּעֲלָת אָוּן וּוֹיָסָקִיְּנָעָם זִיךְּ וַיַּזְחַקְתָּנוּ בָּאַגְּנִיּוֹן מִיט גַּעֲלָת. מִיּוֹן
עַזָּה אַיִל זַוְּאָס אַיִל הַצְּמָדָקָת בָּאַחַאלָטָן דִּי נִיעָגָר רַעַנְדָּלָאָר אַיִל דָּעַמְזָעְלִיבָּקָן
פְּלָאָצָן וּוֹאוֹ אַיִל הַצְּמָדָקָת בָּאַחַאלָטָן אַיְיָעָרָעָר פְּרִיעָרְדִּיקָעָר רַעַנְדָּלָאָר — אַיִל
אַ גְּרוֹב אַיִל דָּעַר עַרְדָּה. דָּעַם אַיִל דִּי בָּעַסְטָע זַאֲךְ וּוֹסָם אַיִל קָאָגָעָן טָאָן.
— פָּאָרוֹוָסָם אַיִל עַס דִּי בָּעַסְטָע זַאֲךְ? — הַצְּמָדָקָת גַּעֲפָרָעָנָט
דָּעַר רַיְכָטָר.

האט איגדאל גענטפערט:

— ווייל אויב אויר ווועט עם געבן באחאלטן או דעם באגלויבסטן מענטשן, קאן אמאל טרעפן אין אומגליק. ער קאן שטארכן גולנים קאנען אים באפאלאן. א פיער קאן נאך פארברענען זיין ואויננגן מאלע וואס עם קאן פאסטרן. אבער או אויר ווועט עם באחאלטן אין דער ערד, זיט אויר זיכער מיט אויער געלט. עם קאן ניט פארברענט ווערן, קיינער ווועט עם ניט אועקורייבן און די ערד קאן ניט שטארכן. מיו עעה איז: ניוט צום זעלביבון פלאץ און באנרכט אויך דארטן די נייע פינפ טויזנט רענדלאך.

— א דאנק פאר דער גוטער עעה — **האט דער ריבטער גענטפערט,** א דאנק, א דאנק. אויך וועל אויך טאקו פאלן.

דָּם שְׁפִיצָל גַּעֲלִינְגַּט

אלד זוי דער ריבטער אויך אראוים פון הויז איז איגדאל צונגענאנגען צו זיין קאסע, אראויסגענומען צוויי טויזנט רענד לאה, אריינגעטאו אין א זעקעלע און זיך געלאון צו דעם באחאלטטען גרביל. ער האט גערעדט צו זיך:

„דָּם איז א מול פון א מענטשן, געבראטען טויבעלאך פאלן מיר אין מoil, אזט נאך! פרענט זוי צו באחאלטן פריש געלט און וועט ניט פריער צי יונענס געלט ליגט דארטן. דערפאך טאקו זיינען זוי דאך קבצנים“. און ער האט צוריק אועקגעליינט די צוויי טויזנט רענדלאך, וואס ער האט אראויסגענומען.

„דער נאראעלע, טראקטער ער, ווועט קומוין און ארייניגן דארטן נאך פגנפ טויזנט רענדלאך וועל אויך האבן זיבן טויזנט.“.

איגדאל האט פארשאטן דאס געלט, פארשאט די ערד — זוי קיינמאָל נאך ניט געווען.

דער ריכטער זעננט זיך

שעה שפעטער איז דער ריכטער צוריינגעקומען מיטן שניידערל

 אַרְוֹמֶגֶדְעָקֶט דָּס פְּלָאַז — עַם קָוָקְט טָקָע אָוִים וְויִפְרִישׁ
 אַוְיֵפְנֶגֶעֶרֶצְבָּעָנָע עֲרָד, הָאָט דָּעַר רִיכְטָעַר גַּעֲזָגָט.
 — לְאַמְּרַי אַ קָּוק טָאָן, הָאָט שְׁנִיְּדָעָרְלָג גַּעֲזָגָט —
 לְאַמְּרַי זָעַן צִי דָּס שְׁפִיצָל הָאָט גַּעֲזָרְבָּעָט.
 זַיְהָאָבָן אַוְיֵפְנֶגֶעֶרֶצְבָּן דָּס זַמְּד אַזְּנָן גַּעֲזָגָעָן צַוְּיִי טַוְיָזָנָט
 גַּאַלְדָּעָנָע רַעַנְדָּלָאָן.
 דער ריכטער הָאָט זִיך שְׁטָאָרָק צַעְלָאָכְטָן.
 — וְאָס אַזְּנָן סְגַעַלְעָכְטָעַר, הָעָר צַאַזְקָע ? הָאָט שְׁנִיְּדָעָרְלָג גַּעֲזָרְגָּט.
 — דָּס גַּעַלְעָכְטָעַר אַזְּנָן, הָאָט דָּעַר פְּרָעָמְדָעָר גַּעֲנְטְּפָעָרט, וְאָס
 אַיְדָבִין אַ רִיכְטָעַר אַזְּנָן אַיר זַיְהָט אַ פָּעָרְד אַנְטְּרִיבָּעָר. סִיחָאָט גַּעַ-
 דָּאָרְפָּט זַיְהָט פָּאָרְקָעָרט. אַיר זַיְהָט קְלוֹנָגָר פָּוּן מִיר.
 — אַ פָּאָךְ זַאְכָן זַיְהָעָן פָּאָרָאָן אַוְיִף דָּעַר וּוּלְט, וְאָס זַיְהָ דָּאָרְפָּן
 זַיְהָן אַנְדָּעָש, הָאָט שְׁנִיְּדָעָרְלָג גַּעֲנְטְּפָעָרט.
 — יָא, סִיאָזְנָן טָקָע אַזְּנָן אָמָת שְׁנִיְּדָעָרְלָג, אַבְּעָרָמִיר בִּיְדָע גַּאַלְדָּעָנָע
 דָּאָךְ דָּי וּוּלְט נִימָט אַיְבָּעָרָאַנְדָּעָשָׂן. דָּעָרְוּוֹיָלָג גַּעֲמָט אַזְּנָן מִיר אַ
 בָּאַלְיָוָנָג אַזְּנָן אַ דָּאָנָק. אַזְּנָן אַיְדָבִין אַיר בָּעַט אַיְיךְ, אוֹ אַיְדָבִין דָּאָרְפָּן
 אַזְּנָן וּוּלְט אַיְיךְ רָוֹפָן זַאְגָט מִיר נִימָט אָפְּ. קְוָמָט אַזְּנָן הָעָלָפָט מִיר מִיט
 אַיְיעָרָקָפָט.
 — וּוּלְט אַיר וּוּלְט מִיר רָוֹפָן וּוּלְט אַיר קְוָמָעָן, הָאָט שְׁנִיְּדָעָרְלָג
 גַּעֲנְטְּפָעָרט. סִיאָזְנָן מִיר שְׁוֹן טָקָע מִיאָוִס גַּעֲוָאָרָן זַיְהָן אַיְן שְׁמָעָטָל.
 סִיוּוּלָט זִיךְ אַרְוִיסְפָּאָרָן אַבְּיָסָל אַוְיִיפָּעָר דָּעַר גַּוְיִיסָּעָר וּוּלְט.
 — וּוּיְסָט אַיר וְאָס, הָאָט דָּעַר רִיכְטָעַר גַּעֲזָגָט, פָּאָרָט מִיט מִיר
 קִיְּזָן לִיְּפָצִיק, דָּאָרְטָן אַזְּנָן דָּאָךְ עַפְּסָט דָּעַר גַּרְעָסְטָעַר יַאֲרִיד פָּוּן דָּעַר
 וּוּלְט. סִיוּוּט זַיְהָן זַיְהָן זַיְהָן זַיְהָן.
 — כַּלְעָבָן, סִיאָזְנָן אַיְינְפָּאָל, אַזְּנָן וּוּלְט טָקָע מִיט אַיְיךְ פָּאָרָן.
 אַוְיִף מָאָרָגָן זַיְהָעָן שְׁנִיְּדָעָרְלָג אַזְּנָן רִיכְטָעַר צַאַדְקָע אַוְעַקְנֶגְעָפָרָן
 קִיְּזָן לִיְּפָצִיק אַוְיִפְּזָן יַאֲרִיד.

דער בלאר דימען

ליפציג יאריד

ווײַין מײַל אוֹן יאָר אוֹן דער שטאט לְיִוּפֶצִיךְ אַ יָּאָרִיךְ.
זָוּס יָאָרִיךְ קּוֹמָעַן סּוֹחָרִים אוֹן פֿאָכְרִיךְאָנְטָן פֿוֹן דֵי שְׁטָעַט
אוֹן שְׁטָעַטְלָאָךְ אָרוּם. אַיִּינְ מײַל אוֹן פֿינְגְּ יָאָר אוֹן אַיִּינְ
לְיִוּפֶצִיךְ גַּאֲרָךְ אַ גְּרוּסְמָעַר יָאָרִיךְ אַיִּינְ דָּעַרְצָוּן גַּאֲרָךְ אַזְּן
אוֹיסְשְׁטָעַלְוָןְגַּן, צָו דָעַר אָוִוְשְׁטָעַלְוָןְגַּן קּוֹמָעַן סּוֹחָרִים פֿוֹן
גַּאֲרָךְ דָעַר וּוּלְטַן. זָוּס קּוֹמָעַן פֿוֹן עַנְגָּלָאנְד, פֿרָאנְקְרִיךְ.
עַסְטְּרִיךְ, פּוֹלוּן, לִיטָּע, זָוּס קּוֹמָעַן פֿוֹן דֵי סְקָאנְדִּינְבִּיאָוּשׁ לְעַנְדָּעַר, פֿוֹן
בִּיּוּדָע אַמְּעָרִיקָעַם. פֿוֹן אַלְעָה לְעַנְדָּעַר בְּרַעְנָגַט מְעַן מְוֹסְטָעַרְן פֿוֹן סּוֹחָרָה
אוֹן מַאְשִׁינְגַּן. סּוֹחָרִים פֿאָקָן אַזְּן פּוֹלוּעָה קְרָאַטְמָעַן מְוֹת וְאַכְּן אַזְּן פֿאָרְקְוִיפָּן,
פֿאָכְרִיךְאָנְטָן שְׁטָעַלְן אַוְיפָּ גְּרוּסְמָעַר גַּעֲבִיעָדָעַם אַזְּן שְׁטָעַלְן אַרְיִיט
מוֹסְטָעַרְן פֿוֹן זְיוּעָרָע פֿרָאַהְוָקָטָן, קּוֹנִים קּוֹמָעַן פֿוֹן גַּאֲרָךְ דָעַר וּוּלְטַן. מְעַן
הַאֲזּוּעַט, מְעַן שְׁמִיעַט, יְעַדְעָר אַיִּינְגָּר מִינְינְטָה עַד וּוּעַט עַפְעַט
פֿאָרְשְׁפָּעַטְיִיקְן
עַס קּוֹמָעַן גְּרוּסְמָעַר סּוֹחָרִים אוֹן גְּרוּסְמָעַר פֿאָכְרִיךְאָנְטָן אַוְיפָּן לְיִוּפְּ-
צִיקָּעָר יָאָרִיךְ. עַס קּוֹמָעַן אַבָּעָר אַיִּיךְ גַּנְבָּהָים אוֹן שְׁוּוִינְדָּלָעָר. אַזְּוִיפָּל
מְעַנְטְּשָׁן, אַזְּאָךְ דְּרוּיכָוּם אוֹן אַזְּאָךְ טָוְמָל — אַגְּנוּט אַרְטָה הַגְּנָדָל
אוֹן אַיִּיךְ פֿאָרָשְׁוּינְדָּל.

אוֹיְף אַז אַבְּסָנִיָּה

אָס קְלוֹגָע שְׁנִיְדָעָרְלָן רִיכְטָעָר צָאָדוֹק זְיוּגָעַן אַנְגָּעַקְמָעַן
אוֹן לְיִוּפֶצִיךְ. רִיכְטָעָר צָאָדוֹק הַאֲטָה גַּעֲהִיָּסָן שְׁנִיְדָעָרְלָן
פֿאָרְפָּאָרָן אוֹן דָעַר אַכְסָנִיהָ מִיטָּן נָאָמָעַן “אִירָאָפָעָ”. סְאִינוּ
גַּעֲוָעַן גַּאֲרָךְ אַגְּהַזְבָּעָנָעָ אַכְסָנִיהָ. רִיכְטָעָר צָאָדוֹק
פֿלְעָגַט דָאָרָטָן שְׁטָעַנְדִּיק אַיִּינְשְׁטִיּוֹן.

אין דער ציימט פון יאריד פלענן די טויערין פון דער אכטניא זיין
אפֿן. מענטשן פלענן אריינפֿאָרֶן און אַרְזִיסְפֿאָרֶן. דער הויף אוֹ געוועע
פל מיט פֿוֹרֶן, באַלענְגָּלָעָם, סחרוח אָן פֿערֶד. האָס-מַאל האָט ריכטער
צָאָהָוק געווען אָז די טויערין זוינען פֿאָרְשְׁלָאָסֶן אָן צוֹויִי באַוּאָפֿנְטָע
זועכטער חיטן דעם אַרְיִינְגָּנָג. וואָנדערט זיך דער ריכטער צָאָהָוק אָן
פרעגט:

— לֵיבָעַ מַעֲנְטָשָׂן, זָאָגָט מִיר, ווֹאָסַ אָז דָּא גַּעַשְׁעָן?

עטפֿערֶן די זועכטער:

— גַּעַשְׁעָן אָז דָּא גַּאֲרָנוּט. מִיר שְׁטִיעָן אָן נִיבָּן אַכְטָ�ן אָז קִין
זָאָגָט זָאָל נִיט גַּעַשְׁעָן.

— אַיך פֿאָרְשְׁטָי נִיט אַיְיעָרָע וּוּרְטָעָר, האָט גַּעַזְטָט רִיכְטָעָר
צָאָהָוק, אַבְּעָר זָאָגָט מִיר נָאָרָה, לְאָזָטָט מִיר גַּעַטָּט אַין אַכְטָ�ה?

— אַוּוֹאָדָע לְאָזָטָט מִעְן אַרְיִין גַּעַטָּט, האָבָּן די זועכטער גַּעַזְאָגָט.
די גַּעַטָּט אַבְּעָר דְּאָרְפָּן אַפְּהִיטָן גַּעַזְיָסָעָן כְּלִילָים.

— ווֹאָסַ זָוִינָעַן עַס פֿאָרָא כְּלִילָם?

— זַיְיַי טָאָרָן נִיט פֿאָרְלָאָזָן דָּאָס הָוִי אָן דָּעָר דָּעָרְלִוְיְבָעָנִישׁ פָּוּן
סּוּחָר קָאָסְעָלִי. די טויערֶן ווּרְעָרָן צָגַעַטְמָאָכָט נָאָז זַוְּן פֿאָרְגָּאָג אָנוּ
קִיְּנָאָרָן נִיט אַרְיִין אָן קִיְּנָאָרָן קָאָז נִיט אַרְיִום בֵּין מַאְרָגָן פְּרָי, ווּוּנוּ
דָּעָר סּוּחָר קָאָסְעָלִי שְׁטִיעָת אַוְּפָּק אָזָן גַּיטָּה די דָּעָרְלִוְיְבָעָנִישׁ.

— אָנוּ וּוּרָ אָז דָּעָר סּוּחָר קָאָסְעָלִי? — פרעגט רִיכְטָעָר צָאָהָוק.

— סּוּחָר פָּוּן אַיְנְדִּיעַ. עָר האָט מִיט זיך דעם גַּרְעָסְטָן בעסְטָן
דִּימְעָנֶט אַין דָּעָר וּוּלְטָט, דָּעָר דִּימְעָנֶט אַיז וּוּלְטָט מִילְיאָנָעָן, אָנוּ עָר
הָאָט מוֹרָא מִעְן זָאָל בָּאָס נִיט צָגַעַבְּעָנָעָן דָּעָר דִּימְעָנֶט.

זָאָגָט רִיכְטָעָר צָאָהָוק: — אַוְּבָּאָזְזִי, וּוּאָלְטָט דָּאָךְ גַּעַוּוּן בעסְטָן

וּוּעָן עָר וּוּלְטָט קִיְּנָאָרָן וּוּגָן דָּעָר נִיט דָּעָרְצִוְּילָט.

— וּוּרָ בִּיסְטָוּ פֿרְעָמְדָעָר, האָבָּן די זועכטער גַּעַפְּרָעָגָט, ווֹאָסַ
וּוּלְסָטָוּ דָּא?

— אַיך בֵּין רִיכְטָעָר צָאָהָוק אָנוּ אַיך שְׁטִיעָי דָּא אָין אַלְעָ יָאָר,
וּוּלְ אַיך הָצִיאָר אַוְּבָּאָזְזִי אַהֲרָד פֿאָרְפָּאָרֶן.

דאס קלונגע שנויידערל

— גוט, האבן געוזנט די וועכטער, מירן גיין אונפרעגן דעם
באליעבאמ.

די וועכטער זיינען אוועק אום באַליעבאמ. שניידערל און ריבטער
צאָדוק זיינען געליבין וואָרטן אין דראָיסן.

— זאנט שניידערל:

— חער ריבטער, צוֹלֵיב ווֹאָס קְרִיכֶן מִיט אָ גְּעוֹזֶנֶטֶן קָאָפֶן אֵין אָ
קראנק בעט? לאָמֵיר גַּיְינָן אֵין אַנְגַּדְעָר אַכְּסָנִיה.

— נַיְיָן שניידערל, זאנט ריבטער צאָדוק. יַאֲר אַיִן, יַאֲר אַיִם,
פָּאָר די לעַצְתָּע צָעֵן יַאֲר, שְׁטוּי אַיְךְ דָּא אַיִן. מִיר גַּעֲפָלָן די צִימָעָרָן
אָן דִּי באַדְיָינָר. צָו ווֹאָס וְאָל אַיְךְ אוֹועַק עַרגְעָן אַנדְרָעָש, צוֹלֵיב אָ
מעַשְׁגַּעַנְעָם גַּאַסְט? אָ גַּאנְצָע טָאג וְעַל אַיְךְ דָּאָר זַיְן אוֹיפְּן מַאְרָק,

וְוַיל אַיְךְ אָן אָוָונָט האָבן אָ באַקְוּועָם פְּלָאָצָן.
אפשר זענט אַיְר גַּעֲרָעָט, האָט גַּעֲנַטְפָּעָרָט שניידערל — אַבעָר

אַיְךְ האָב נִשְׁת לִיב קַיְיָן בָּאוֹאַפְּעָנָטָע מַעַנְטָשָׁן.
וְוַי זַיְדִּין אָאוּי, קומָט אַרוֹיס דָּעָר באַליעבאמ פָּוּן אַכְּסָנִיה,
שְׁטוּקָט אָפֶן רַיבְּטָעָר צָאָדָוק אָ ברַיְוָן שְׁלוּם עַלְיכָם וְוַי גַּאֲר אָן אַלְטָן
באַקָּאנָטן, אָן גַּעַמְט אַיְרָיָן אֵין אַכְּסָנִיה.

שניידערל האָט אַריַינְפְּרָט פָּעָרָד אָן וְוָאנָן אֵין שְׁטָמָל, אָן
גַּעַלְיבָּן גַּעַטְטִיקָן מִיט די באַדְיָינָר.

זַיְבָּן אָוֹרְחִים — אַיְינָר אָ גַּעַלְעָר

יבָּן אָוֹרְחִים זַיְבָּן אַיְינְגַּעַשְׁתָּפָנָן אֵין אַכְּסָנִיה. אַלְע אַזְׁעַלְכָּע
בְּכֻבְּדִיקָע, שְׁטִילָע מַעַנְטָשָׁן. אַיְינָר פָּוּן די זַיְבָּן האָט
זַיְד זַיְעָר שְׁטָאָרָק גַּעַזְאָרָפָן אֵין די אוֹיגָן. אָן גַּאנְצָת האָט
ער גַּעַטְרָאָגָן אָ וְוַיְסָן מִיט בְּלָאָע שְׁטָרִיףָן, שִׁיך גַּעַלְעָר, אָ
זְׁשִׁילָעָט אָ וְוַיְסָע — אַוִּיפְּ דִּי פִּינְגָּעָר גַּרְוִיסָּע שְׁוֹעָרָע רִינְגָּעָן מִיט
די מַעַנְטָן. אָ גַּאלְדָּעָנָר זַיְגָּעָר מִיט אָ גַּרְוִיסָּע גַּאלְדָּעָנָר קִיְּטָן אֵין
גַּעַהְאָנָגָן פָּוּן זַיְן אַוְיכְּבָּרְשָׁטָעָר קַעְשָׁעָנָע — אַמְּיוֹסָטָן האָט זַיְד גַּעַ-
וְוָאָרָפָן אֵין די אוֹיגָן זַיְן קָאָפֶן מִיטָּן פְּלִיךְ — אָ גַּלְאַנְצִיקָּעָר שְׁאָרְבָּן,

א שפיזייקער, קיין ברעל האר ניט, נאר לעבן קאראק א טשופרינקע
העל געלע האר.

א מארד

י נאכט איז ארייבער רואיך. די אונשמייסער און באידיגער
זינגען געלאלטען אין הויף און א ספצעיעל הויז, וועכטער
האבן אַרומָנְגֶּרְנְגֶּלְטָה דאס הויז און געהית קיינער זאל פון
דארטן ניט אַרְוִים. איז אַסְמַנְיָה איז געווען שטייל. אלע
צימערן פינציגטער — נאר א קליען נאכט לערפל האט געברענט אין
לאנגן קאַרְדָּאָר. דאס טויער פון הויף איז געווען פֿאַרְשְׁלָאָסְן. די
וועכטער האבן געשפֿרִיזָט אַרְוִם און אַרְוֹם דער אַסְמַנְיָה. אַרְוִם און
אַרְוִם די באַדְינְעָרָם ווֹאוֹינְגָן, אַרְוִם און אַרְוִם דעם הויף. קיינער איז
הורק דער נאכט ניט אַרְיָין איז הויף און קיינער איז ניט אַרְוִם.

פרימְאָרְגָּן. די נאָס האט אוּפְּגַּעַלְעַבְתָּ. רעדער האבן געלאלפט
אוּפְּנָ-ברוק, פֿערְדִּישָׁע פֿים האבן אַפְּגַּעַלְעַבְתָּ אַין דער לוּפְטָן, מענטש-
לאָכְעָן שטימען האבן זיך גענומען חערן. די זונְ שטימיט שוּן הוּיָן.
דאס טויער איז נאר אַלְיָן פֿאַרְשְׁפָּאָרְטָן, אַין די אַסְמַנְיָה צוֹגְעַמְאָכְטָן. דער סוחר
קָאַסְמָעַלִי איז נאר ניט אוּפְּגַּעַלְעַטָּנָעָן אַין קיינער קָאַן ניט פֿאַרְלָאָזְן
זוּן פֿלָאָזְן.

א שטונְדָע איז אַרְיָער, נאר א שטונְדָע אַין נאר א שטונְדָע. די
אַהֲרָהִים זינגען געווֹאָרָן אָוּמְרוֹאִיך, גענומען קָלָאָפְן אַין די טְרִוָּן. דער
סוחר קָאַסְמָעַלִי איז אַלְיָן ניט אוּפְּגַּעַלְעַטָּנָעָן. רופְט זיך אַין דער
בָּאַלְעַבָּאָס: לאָמֵיר זונְ בָּאַרְזָוָס שְׁלָאָפְט קָאַסְמָעַלִי אָזְוִי שְׁפָעַט. אַ
בָּאַדְיְנָעָר איז צוֹגְעַנְאָגָנָעָן צוּ דער טְרִיר גענומען קָלָאָפְן — ניט אַיִּין
עַנְטְּפָעָר. גַּעַלְאָפְט הַעֲכָר, ניט אַיִּין עַנְטְּפָעָר. האט דער בָּאַלְעַבָּאָס
פֿאַרְשְׁתָּאָנָעָן אַו עַם אַיִּין עַפְּעַם ניט גְּלָאָט — האט ער גַּעַרְוּפָן פֿאַלְיִיצִי.
פֿאַלְיִיצִי איז גַּעַקְוּמָן אַוְן אוּפְּגַּעַלְעַטָּן די טְרִיר, דעַם סוחר קָאַסְמָעַלִי
הַאָט מַעַן גַּעַפְּוּנָעָן טְוִיט.

דאס צִימָעָר איז געווען איז גְּרוּוּס אָוּמְאָרְדָּנוּגָן, אַלְיָן אַיְבָּרְגָּעָן.

קערט, איבערגעווואדרפַן. קיון זאך האט אכבר ניט געפעלט, נאך א גאלָן שאכטעלע אוּ געשטעגען אָפָן. אִין דעם גאלָן שאכטעלָל פְּלָעָגֶט דער סוחר קאָסְעָלִי האָלָטָן דעם בְּלָאָעָן דִּימָעָנֶט. דָּס שאכטָל אַיּוֹ גַּעֲוָעָן לִיּוֹדֵיק.

די פָּאַלְיִצְיוֹן האָט צוֹזָמָעָנָגָעָנוּמָעַן די באָדִינָר, די גַּעַסְטַּמַּט, דעם באָלָעָבָּאָס אָוּן די וועכטער אָוּן צִימָעָר אָוּן גַּעַטְמָעַן אלָעָמָעַן אוּסְטַּפְּרָעָגָן. מעַן האָט גַּרְנִיט גַּעַקְאָנֶט דִּיעָרְגִּין. די וועכטער האָבָּן עדות גַּעַזְעָגָט אָז די באָדִינָר האָבָּן נִיט פָּאַרְלָאָזְן זַיְעָר נְאָכָט לאָגָעָר אַגְּנָצָע נְאָכָט. אַיּוֹ אַכְּסָנִיה אַיּוֹ גַּעֲוָעָן שְׁטִילָה, מעַן האָט קַיּוֹן זאָך נִיט גַּעַהָעָרט.

— האָט דער הוֹיֶּפֶט פָּוֹן דער פָּאַלְיִצְיוֹן גַּעֲזָאָגָט :

— סְאַיּוֹן זַיְעָר אָז דער מַעַרְדָּעָר אָוּן זַיְעָר גַּעַפְּגִּינְט זַיְקָ דָּא צַוְּיָשָׂן די גַּעַסְטַּמַּט. קַיּוֹן אַגְּדָעָר אַיּוֹ נִיט גַּעֲוָעָן אַיּוֹ אַכְּסָנִיה. סְאַיּוֹ אַוִּיךְ זַיְעָר אָז דער מַעַרְדָּעָר האָט נִיט גַּעַקְאָנֶט אַרוֹסְגִּינְן אָוּן באָהָאָלָטָן דעם דִּימָעָנֶט. גַּעַפְּגִּינְט זַיְקָ דָּעָר דִּימָעָנֶט אַיּוֹ הַוִּין, דָּרָפְּ מַעַן זַוְּכָּן.

הָאָט מעַן גַּעַנוּמָעַן באָזָוָן יַעַדְן אַיְגָעָם. מעַן האָט אַיְתָלָאָכָן באָזָוָן גַּעַנוּמָעַן אַדְמָן נְאָקָעָט. באָ קַיְוָינָעָם האָט מעַן דעם דִּימָעָנֶט נִיט גַּעַפְּנוּגָעָן. האָט מעַן אַגְּנָחָהוּבָּן זַוְּכָּן אַיּוֹ הַוִּין. מעַן האָט גַּעַקְעָרָת אַלְעַז קָאָפְּיִיר. מעַן האָט אַגְּפָנָעָרִיסָן דיִ דְּילָן, מעַן האָט גַּעַקְלָאָפְּט אַיּוֹ די וּוּנְטָמָ, גַּעַזְעָכָט אָז אַגְּסָגָעָהוּלְטָן פְּלָאָזָן. מעַן האָט אַרְאָפְּגָעָרִיםָן דיִ טָּאָפְּעָטָן פָּוֹן די וּוּנְטָמָ, גַּעַזְעָכָט אָז אַגְּסָגָעָהוּלְטָן פְּלָאָזָן. מעַן האָט נַאֲר אַ שְׁפָעָלְטְּעָלָעָ, וּאוֹ נַאֲר אַ שְׁפָאָרְוָנָעָ, דעם דִּימָעָנֶט האָט מעַן נִיט גַּעַפְּנוּגָעָן.

מַעַן פָּאַרְשָׁת

טִיְוִיט דער הוֹיֶּפֶט פָּוֹן פָּאַלְיִצְיוֹן אָוּן טְרָאָכָט אָוּן טְרָאָכָט אָוּן קָאָז זַיְקָ צַוְּיָשָׂן זַיְעָר נִיט דִּעְרָטוּרָאָכָטָן. עַפְּעָם אַגְּרָוִיסְטָר גַּנְבָּ אַיּוֹ באָגָאנָגָעָן דעם מָאָרָד. אַגְּנָבָמִיט אַקָּאָפְּ אַוִּיךְ דיִ פְּלִיאִיצָעָם. פָּאַרְפָּאָלָן, מעַן מַוּזָּוּ וּוּוּיטָעָר פָּאַרְשָׁן, אָוּן אַלְעָ גַּעַסְטַּמְּטָן מַוּזָּוּ אַרְעָסְטִירָן.

דער בָּל אַעֲרָ דִּימָעָנֶט

געזנט און געטאגן. ער האט אַרְעַסְטִירַט אַלְעַ סֻוּהָרִים אָנוֹ זַיִן
פָּאַרְשְׁפָּאָרָט אָנוֹ גַּעֲפַעֲנְקָעְנִישׁ.

זַיִצְן דַּיְ סֻוּהָרִים אָינוֹ גַּעֲפַעֲנְקָעְנִישׁ אַוְאָךְ, צַוְויִי, דְּרוֵי, אַחֲדָשׁ.
דָּעַר יַאֲרִיךְ אַיְזָה פָּאַרְבִּי. אַלְעַ וַיְיַעַנְעַן זַיִן צַעַפָּרָן אָנוֹ דַּי פָּאַלְיִצְיִי
פָּאַרְשְׁתָּן, שִׂיקְטָן בְּרִיוֹן אַלְעַ עַקְן וּוּלְטָן, פַּרְעָגָט זַיִן וּעְגָן דַּי
גַּעַסְטָן, אַכְבָּר סִינְעַמְטָן אַלְאָגָנָגָעָן צִוְּיטָן. צַוְויִי סֻוּהָרִים קְוָמָעָן פָּוּן
אַמְּעַרְקָעָן, אַיְזָה סֻוּחָרָן אַינְדִּיעָן, גַּעַסְטָן צִוְּיטָן. זַיִצְן דָּעַרְוַיְיל דַּי
סֻוּהָרִים אָנוֹ וּוּאָרְטָן.

רַיְכְּתָעָר צַאָדוֹק וּוּעָרָט אַוְמָרוֹאִיךְ. שַׁוְיִן לְאַנְגָּג גַּעַדְאָרְפָּט זַיִן אָינוֹ
דָּעַר הַיּוֹם. חַוְּפָטָן ער שְׁנִיְידָעָרֶל זַיִן זַיִן זַיְגָנָט אַיִם :

— נַזְנִיְידָעָרֶל בִּיסְטָט דַּאֲךְ עַפְעַמְטָן אַלְגָוָעָר, פָּאַרְוּאָס טְרָאַכְסָטָן
נִיטָן צַוְיִין מִיטָל צַוְיַעַפְיַעַנְעַן דָעַם רַיְבָעָר אָנוֹ מַעַרְדָעָר ?

— אַיְךְ הַאָב גַּעַטְרָאָכָט, רַיְכְּתָעָר צַאָדוֹק, אַיְךְ הַאָב גַּעַטְרָאָכָט,
אַיְךְ הַאָב שַׁוְיִן אַוְיִיפְלָל גַּעַטְרָאָכָט אַזְוָעָר קָאָפָן אַיְזָה בְּאַמְּרָא אַושׁ וּוִיְיךְ
פָּוּן טְרָאָכָטָן. דָעַרְוַיְיל הַאָב אַיְךְ זַיִן זַיִן זַיִן נִיטָן דָעַרְטָרָאָכָט,
אַכְבָּר מִיר דַוְכָּט זַיִן אַיְךְ בֵּין שַׁוְיִן אַוְיִיפְטָן אַזְוָעָר.

— הַלְוֹאִי, דָעַרְוַיְיל אַכְבָּר אַיְזָה טְרַוִּירִיךְ. אַיְךְ הַאָב מִיט זַיִן
פָּרָעָמָד גַּעַלְטָן. דַי מַעַנְטָשָׁן וּוּלְעָן אַיְבָעָטְרָאָכָטָן וּוּעָר וּוּיָם וּוּאָסָן.
כַּיהָאָב שַׁוְיִן לְאַנְגָּג גַּעַדְאָרְפָּט זַיִן אַיְזָה זַיִן דַּאֲ פָּאָרָט
שְׁפָאָרָט זַיִן אַזְוּדָעָר גַּנְבָּן.

— נַעַן, אַיְךְ וּוּלְעַל צַוְיִן אַיְזָה אַזְוָעָר טָעָן אַרְוּם.

שְׁנִיְידָעָרֶל הַאָט אַמְּטָל

זַיִיְיִי טָעַג שְׁפָעָטָעָר קְוָמָט שְׁנִיְידָעָרֶל צָוָם רַיְכְּתָעָר צַאָדוֹק אָנוֹ
זַיְגָנָט : — רַוְפָט צַוְנוֹיָפְט דַי רַיְכְּתָעָר אָנוֹ דָעַם מַעְיָאָר, אַיְךְ הַאָב
צַוְגָעָטְרָאָכָט אַשְׁפִּיצָל אָנוֹ אַיְךְ רַעְכָן אַזְוָעָר קְפָן אַוִּיסְגָעָפִי
נִעְן וּוּעָר דָעַר מַעַרְדָעָר אַיִן .

— בִּיסְטָוְזָוְכָעָר שְׁנִיְידָעָרֶל ?

— זַיְכָעָר אַיְזָה מַעַן נַאֲר מִיט אַיְזָה זַיִן, מִיטָן טָוִיט, עַנְטָפָעָרְט
שְׁנִיְידָעָרֶל.

ד א ס ק לו ג ע ש נ י י ד ע ר ס

— איז דו ביסט ניט זיבער, ווי איזו ווילסטו איזינשטעלן און
רוֹפֶן די ריכטער און דעם מעיאר פון שטאט ?
— איז מטען שטעלט ניט איזין האט מען ניט, ענטפערט שנויידערל,
חוּפֶט צוֹנוֹיפַּט די ריכטער און דעם מעיאר אין זאגט זוי איז וועל
אוַיסגעפִּיגָּען ווער דער מערדער אין.
— גוט שנויידערל, איך וועל זוי צוֹזאמענְרוֹפֵן.

א י נ ג ע ר י ב ט

ס זיינען זיך צוֹזאמענְגָּקְומָעַן אין געריכט ; פיר ריכטער,
דער הוּיפֶט ריכטער, דער מעיאר פון שטאט, דער הוּיפֶט פון
דער פֿאַלְצִי און אַ גְּרוּסְעָר עַולְמַן. מען האט אַריינְגָּעְפִּירְט
די זיבָּן אַרְעַסְטָאנְטָן אָזְן דער הוּיפֶט ריכטער האט געוֹזָגָט :
— דאַ שטײַיט פֿאָר אָונְדוֹן שְׁנִיְּדָעָר, אַ פֿערְדַּ-אַנְטְּרִיוּבָּעָר, אַ
גְּעוּזְעַנְעָר שְׁנִיְּדָעָר. מען האט מִיר געוֹזָגָט אָזְנַעַר פון
די קלִינְסְטָעָן אַיְן אָונְדוֹזָעָר לאָנד. ער האט אַיבְּרָעְנְשָׁפִּיצָט דעם
בָּאוּאוֹסְטָן רְוִיכָּעָר האָרגְּנִים. ער האט פֿאַרְנָאָרְטַּעַט אַ בָּאנְדָעַ רְוִיכָּעָר,
אַ בָּאנְדָעַ פון צוֹוִי הַונְדָעָרַט מעַנְעָר, אַלְיָוָן באָוִיגָּט. ער האט
פֿאַרְטְּרִיכָּן מִיט זִין חַכְמָה די רִיזָּן פון קִינְגַּשְׁתָּאָטָןַסְמָדִינָּה, אַט
דָּאַס קְלוֹנָעַ שְׁנִיְּדָעָרל זָאגָט, אָזְנַעַר האט אַפְּאַרְבִּישְׁוֹפְּטָן הַאָן ווּאָס
דוֹרָךְ אִים קָאָזְנַעַר אַוְיסְגָּעְפָּנוֹגָן ווער דער מַעֲרָדָעָר אין. דערקלָעָר,
שְׁנִיְּדָעָרל, דיַין מִיטַּל פֿאָרָן גַּעֲרִיכְטַּ.

הַאָט שְׁנִיְּדָעָרַל גַּעֲנְטְּפָרָט אָזְנַעַגָּט :

— דאַ האָכָב אַיך אַ שׂוֹאָרְצָן הַאָן. דער האָן אַיז פֿאָרְבִּישְׁוֹפְּטַּעַט,
דער האָן גַּעֲפִינְט ויז אַן אַ שׂוֹאָרְצָן קָעְסְטָלַעַט. אַיך וועל צְוָדְעָן דָּאַס
שׂוֹאָרְצָעַ קָעְסְטָל מִיט אַ שׂוֹאָרְצָן טָוָר. מִירְיָן צְוָמָאָכָן די פֿעְנְצְטָעָר,
פֿאַרְהָעָנְגָּעָן זַי מִיט שׂוֹאָרְצָעַ מִיכָּעָר, אַזְוִי אָזְנַעַר ווּעַט זִין
פֿינְצְטָעָר. יְעַדְעָר אַיְנַעַר פון די זיבָּן סְמָחָרִים ווּעַט צְגָנִין צְוָדָעַ
קָעְסְטָל אַונְטְּעָרְלִיְּגָן זִין רַעֲכָטָעַ האָגָט אַונְטְּעָרְן טָוָר אָז גַּלְעָט טָאָן
דָּעַם האָן, ווּעַן דער מַעֲרָדָעָר ווּעַט אַגְּרִירָן דָּעַם האָן ווּעַט דער האָן
אַנְהָיוּבָּן קָרִיעָן.

דער בעל אער דיעמענט

צעלאכט זיך דער מעיינר פון שטאט אונ זאנט;
באלכע מעשות, שנויידערל, ס'אייז ניטא צוֹז זיך ווי כישוף אוּפַ
דער וועלט. שוינדלער האבן עם אויסגעטראכט אונ גאראניס גלייבן.
ס'אייז א נארישקייט, ניט כדאי געוען די גאנצע געשיכטע.

רופא זיך אונ ריבטער צהודק אונ זאנט:

— חער מעיינר.—שנויידערל אייז זיינר קלוג, ער ווועט זיך גלאט
איין דער וועלט ניט נאריש מאכן. איך בײַן דער ריבטער וואס האט
פארםשפֿט דעם ריבער הארגנים. שנויידערל האט באונגט א רוחבער
וואס די פָּאַלְיִצְּיִי האט זיך געיאגט נאָך אים יאָרֶן לאָנג. איז שנויידערל
געטעט זיך אונטער עפֿעס וויסט ער פָּאַרְזִים איז ער ווועט זיגן.

— נו, וויבאָלֶד איזו, לאָמֵיר פָּרְבוּרֶן, האט געוזאנט דער מעיינר,
וואס קענען מיר אַנוּוּן? איז אובי שנויידערל ווועט אונדו אַפְּנָאָרֶן
וועלן מיר אים אַרְיִינְצִילֶן שיינע עטלְאָכָע שמייז, טאָקָע גַּלְיוֹץ איז מיטן
מאָרֶק. זאלַע זען איז מען קאָן דעם געריכט ניט מאָכָן צו שפֿאָט.

שנויידערל האט ציגעדעקט דאס שוווארצע קעסטעלע מיט א
שוואָרֶן טָזַּק, האט פָּאַרְהָאָנְגָּעָן אלַע פָּעַנְצְּטָעָר מיט שוווארצע פָּאָרֶן-
האנגען. ס'אייז געווואָרֶן פִּינְצְּטָעָר איז צימער. פָּאַלְיִצְּיִי האט דורךי
געפֿירט דַּי פָּאַרְדְּעַכְּטִיקָע סָוּהָרִים פָּאַרְבִּי דעם קעסטעלע איז יעדער
סְּהָרָה האט א גַּלְעַט גַּעֲטָאָן דעם האָן.

ס'אייז געוען שטיל איז צימער, יעדער איינער האט אַיְינְגָּה אַלְטָן
דעם אַטְעָם. מען האט געקבָּעַט הערן דאס קלְאָפָּן פון א זיינער וואס
אייז געהאָנְגָּעָן איז אַדרְוִיטָן צימער. אלַע האָבָּן גַּעֲזָרָת — אָט באָלֶד
וואָעט זיך דערהערן דער שאָפְּרָעָר קְרִיָּה פון האָן.

דער האָן האט אַבְּעָר ניט גַּעֲרִיּוּט.

מען האט אַרְאָפְּגָּעָנוּמָן דַּי שוווארצע פָּאַרְהָאָנְגָּעָן פון די פָּעַנְצְּטָעָר.
דער האָן אייז געשטאנְגָּעָן דַּזְאָיק. וווען מען האט אַרְאָפְּגָּעָנוּמָן דעם
לְעַצְּטָן פָּאַרְהָאָנְגָּעָן אונ ס'אייז געווואָרֶן לְיִכְטִיק איז צימער, האט זיך דער
האנְגָּעָן צְּעָקְרִיּוּט מיט באָנוּמָעָן קְלָוַת...

ס'אייז געווואָרֶן א גַּעֲלָעַטער איז געריכט זאלַע, אונ דער מעיינר
האָט געוזאנט:

ד א ס ק ל ג ע ש נ י י ד ע ר ६

אונדווער קלונג שנויידערל אויז געליבן מיט א נאזו.
אבער דאס קלונג שנויידערל האט זיך ניט פארלאָרן. ער האט
שטרענע באפויין :
— אויר זיבן סוחרים, ווּאס אויר זוּיט פֿאַרְדָּעַכְתִּיקְט אַין מאָרָד,
הויבט אויף אויערע רעכטע הענט !
זוי האבן געפֿאָלְגַּט. די מענטשן אַין געריבֶּט זוּינְגַּן געווֹאָרַן
דרישטווינט — זעקס הענט זוּינְגַּן געווֹעַן שׂוֹאָרַע בְּאַפְּלָעַקְט פֿוֹן סָאָזְשַׁעַ.
די זיבעטע האנט פֿוֹן דעם סוחר מיט די רוֹיטַע האָר, אויז געווֹעַן ווּוִיס.
אַ רִינְגַּע האָנְט.
— אַט דער מיט די רוֹיטַע האָר אָון מיט דער רִינְגַּע האָנְט אויז
דער מערדער, האט שנויידערל רואיך געזאגט. ער האט מורה געהצט
או דער האָן זאָל זיך ניט צעקרְרַיְעַן, ווּעַן ער ווּעַט אַים אַ גַּלְעַט טַאַן.
— ברָאָוָא, שנויידערל, האט געזאגט דער מעיאָר. ברָאָוָא, אַ
קלונגער אַיְוֹנְפָּאָל. בִּיסְט טָאָקָעַ קלונג, שנויידערל, זוּיעַר קלָגַג.
דער רוֹיטַעַר סוחר אויז געווֹאָרַן נאָךְ רוֹיטַעַר. זוּין גַּאנְצַן פְּנִים
אויז באַדְעַקְט געווֹאָרַן מיט שְׂוִוִּיס. ער האט זיך אַבער ניט פֿאַרְלָאָרַן
אוֹן האָט געזאגט :

— מײַנְגַּע הָעָרָן, סְאָיוֹן דָּאָךְ נִיט מָעָר ווּי אַ נָּאָרִישְׁקִיִּת מִיטְּאַן
פֿאַרְכִּיּוֹפְּטַן האָן. סְאָיוֹן גַּעֲזַעַן פֿינְצַטְעַר אַין צִימַעַר האָב אַיךְ נִיט
גַּעֲזַעַן דעם האָן, חָאָב אַיךְ אַ גַּלְעַט גַּעֲטַאָן דאס טִיכְלַע דָּאָס
קַעְפְּטַל. אַדְרָבָא, אוּבָא אַיךְ האָב דָּעַרְהַגְּעַט דעם סוחר חָאָב אַיךְ
דָּאָךְ אַוּוֹעְגְּנָעְזִיבְּט דעם דִּימְעַט,טוֹ ווֹאָה האָב אַיךְ אַים אַהֲמְגַעְתָּאָן ?
הָאָב אַיךְ אַים אַוּפְּגַעְגַעְעַן ?

— גַּעֲרַעַכְט, האָט אַ רִיכְטַעַר גַּעֲזַעַט, גַּעֲרַעַכְט, מָעַן קָאָן 8.
מענטשן ניט פֿאַרְאָוְרְטִילְן מיט אֹזֶא שְׁפִיצְלַע, דָּאָס גַּעֲזַעַן זָאנְט אָנוֹ
מָעַן דָּאָרְפַּחְ אַהֲבָן בָּאָוְיִזְן אַיְנְעַם צָוּ פֿאַרְאָוְרְטִילְן. ווֹאָה זוּינְגַּן די
בָּאָוְיִזְן אַנְטְּקַעַן דעם פֿרְעַמְדָּן ?

שְׁנֵויְידְעַרְלַע האָט זיך גַּזְגַּעַקְט צָוּ רְוִיטַעַן סְוחָרִים פְּנִים. ער
הָאָט גַּעֲזַעַן אוֹ דָעַרְ סְוחָרְשׂוֹוִיצְט, זוּין גַּאנְצַן פְּנִים אוֹן זַיְן קָאָרָק
אוֹן נָאָם. אַבער דָעַר קָאָפְט מִיטְּן פְּלִיךְ אוֹזֶרְטְּוִיקְן אַין גַּלְאָנְצִיךְ.

דאָס געשפֿרעד צויזַן די ריבכטער איז אַנגענָאנְגַּען אָן שְׁנֵיְידָעָרֵל
איַז שְׂטִיל אַנגָּעָאנְגַּען צָום פְּלִיכְעֻוואָצָן מְעַנְּטִישָׁן, הָאָט אַנגָּעָנוּמָעָן די
טְּשֻׁוּפְרִינְקָעָר וּוּיטָעָה אָרֶר בָּאָס קָאָרָק אָן אַשְׁלָעָפְּ גַּעַטָּאָן מִיטָּזָן זַיְן
אַנְצָעָר קָרָאָפְּט.

דָּעָר פָּאָרָוק אַיז גַּעַבְּלִיבָּן בָּאָס שְׁנֵיְידָעָרֵל אָן הָאָגָּנָט אָן אַקָּאָפְּ
פִּיעַר-רוּיטָעָה אָרֶר הָאָט זַיְךְ אַשְׁפָּאָר גַּעַטָּאָן. דָּעָר דִּימְעַנְתָּ אַיז אַרְאָפְּ
גַּעַפְּאָלָן אָן זַיְךְ אַזְוּקְגַּעַקְיָקְלָט אַונְטָעָרָן טִישָׁ...
דאָס וּוּיטָעָה מְעַנְּטָשָׁל אַיז גַּעַוְאָרָן בְּלִיךְ וּוּי קָאָלָךְ אָן אַיז גַּעַ.
פָּאָלָן חִלּוּשָׁת:

— נְעַמֶּט אִים צָו דָּעָם מְעַרְדָּעָר, אָן שְׁמִידָת אִים אַין קִיְּטָן, אָן אִיר
זַעַקָּס אַומְשְׁלָדִיקָעָ מְעַנְּטָשָׁן זַיְתָּ פְּרִיָּי, הָאָט גַּעַזְגָּט דָּעָר מְעַיָּאָר. אָן
דִּיר שְׁנֵיְידָעָרֵל, זַאְגָּ אַיךְ אַדְאָנָק פָּאָר דִּין חַכְמָה, די שְׁטָאָט וּוּטָט דִּיר
בָּאַלְוִינְגָּן.

שְׁנֵיְידָעָרֵל הָאָט גַּעַשְׁמִיכְלָט :

— סְאַיז גַּאֲרָ נִיטָּ גַּעַוְוָן אֹז גַּרְוִיטָעָ חַכְמָה אַוְיסְצּוּגְעַפְּנִינְגָּן אֹז עָר
טְּרָאָגָּט אַפָּאָרָוק. אָמָת עָר הָאָט-מִיךְ אַוְיךְ אַפְּגָּעָנָאָרָט בֵּין יְעַצְמָךְ. אַכְבָּעָר
אֹז אַיךְ הָאָבָּדְעָרָוָן וּוּ דָאָס מְעַנְּטָשָׁל אַיז בְּאַדְעָקָט מִיטָּאָ אַשְׁוּוּיָּס
— זַיְן גַּנְעַץ פְּנִים אָן קָאָרָק פִּיטָּשׁ נָאָסָם. נָאָר זַיְן שְׁאָרָבָּן אַיז
טְּרוּקָן גְּלָאָנְצִיק, הָאָב אַיךְ פָּאָרְשָׁתָאָגָּן אֹז עָר טְּרָאָגָּט אַפָּאָרָוק, אָן
עָר הָאָט: בָּאַחַאָלָטָן דָּעָם דִּימְעַנְתָּ אַין זַיְינָעָ אַיְגָּעָנָעָ הָאָר, אַונְטָעָרָן פָּאָ-
רוּק, פָּאָרְשָׁתִיָּטָמָיךְ, אַיךְ וּוּיָס אֹז אַלְיָסְעָנָעָ שְׁוּוֹצָט אַוְיךְ, וּטָט — אַיז
שְׁנֵיְידָעָרֵל הָאָט אַיךְ אַרְאָפְּגָּעָנוּמָעָן זַיְן יָאַרְמוֹלְקָעָהָאָט מָעָן גַּעַוְוָן אֹז זַיְן
קָאָפְּ אַיז גַּלְאָט וּוּי אַטְעָלָעָר.

אַלְעָ הָאָבָּן גַּעַלְאָכָּט. דָּעָר הוּוִיפְּטָ רִיכְטָעָר הָאָט גַּעַזְגָּט :

— דָו בִּיסְטָ קָלוֹג, שְׁנֵיְידָעָרֵל, דָו בִּיסְטָ אֹזְוִיְּ קָלוֹג אֹז דָו קָאָנְסָטָ
אַפְּלָוּ שְׁפָאָסָן פָּוּן זַיְךְ אַלְיוֹן, מִיר הָאָבָּן זַיְעָר וּוּיְנִיקָעָ מְעַנְּטָשָׁן קָלוֹג וּוּיָ
דוּ בָּאָ אַונְדָּה. אַט הָאָב אַיךְ מָאָרָגָּן אַשְׁוּוּרָן מְשָׁפָט צָוּ פְּסִקְנְיָעָן, אַפְּשָׁר
וּוּסְטוּ קָוָמָעָן אַיז גַּעַרְיכָּט אָן מִיר אַרְוִיסְהָעָלָפָן?

— חָעָר רִיכְטָעָר, הָאָט שְׁנֵיְידָעָרֵל גַּעַנְטָפָעָרָט, אַיךְ דַּאָנָק אַיךְ

ד אס קלו גע ש נוייד ער

פארן כבוד וואס איר גיט מיר, אבער איך דארפ פארן אהוים מיט ריב-
טער צאחוּק.
— איך וועל צויליב דיר אנהויבן דעם פראצעס מאָרגן פֿרִי, וועסטו
קומוּן איז געריכט?
יאַ מיין חער, האָט שנײַדערל געוזאנט.
— אַ דאנק, אַ דאנק, האָט געענטפֿערט דער הויפֿט ריכטער, מאָרגן
זעַן מיר זיך איז געריכט.
מאָרגן, מאָרגן, האָט געענטפֿערט שנײַדערל, דערווויל אַ גוטן טאג.
— אַ גוטן טאג.

בוייל אויַפּ וואסער

דאס געריכט הויז

ין מיטן פון דער שטאט ליפציג, שטייט א זוויס-געפֿאָרבְּטָעַ געביידע. די געביידע איז אַרְוָמְגֶּרְנִינְגְּלַטְּ מִיט וַיֵּלֶן. לעבען יעדן זיל שטייט אַהוֹבָּעָר אַוְּסְגָּעָזְגָּעָנְגָּעָר הַזָּאָרָר מִיט אַלְגָּנְגָּעָר פִּיקָּע. לעבען דער גַּרְוִיסְעָר גַּלְעָזְרָנְגָּעָר טִיר, וּוּלְּ-כֻּ בע איז אָפּוֹן צָוָם מַאֲרָק, שְׂטִיעָן נַאֲךְ צְוַיִּה הַזָּאָרָר מִיט פִּיקָּע. אַיבָּעָרָן הוּוֹ אַז אַשְׁלֵד מִיט לְאַטְיִינְגְּשָׁע בּוּבּוּ.

שְׂטָאָבָּן — “דאס געריכט הויז”.

אַגְּנְצִין פְּרִימְאָרְגָּן צִיּוֹן זִיךְרָן גַּרְיכַּט פָּאַיְעַטָּאָנָּעָן מִיט אַיְנְגָּעָר שְׁפָאָנְטָעָר דְּרִיְּ פָּעָרָד. אָזְן יְעָדוֹן פָּאַיְעַטָּאָן זִיכְרָת אַזְּן עַלְטָעָרָר מִזְן אַ-גְּעַטָּאָן אַז אַלְגָּנְגָּעָר פָּעָלְעָרְגָּעָר אָזְן אַהֲוִיכְן גַּלְאַנְצִיקְן צִילִינְדָּרָר, — אַרְבְּכָטָעָר. דָּעָר רִיכְטָעָר גִּיְּתָהָרָאָס גַּעַמְוִתָּאָךְ פָּוֹן פָּאַיְעַטָּאָן. די הַזָּאָרָר סָאַלְוִיטָרָן.

צְוַעַלְפּ פָּאַיְעַטָּאָנָּעָן מִיט צְוַעַלְפּ רִיכְטָעָר זַיְנָעָן צְגַעַפָּאָרָן צָוָם גַּעַ-רִיכְטָט. אַזְּן דְּרִיְּצִנְטָן פָּאַיְעַטָּאָן אַזְּגָּעָסָן אַונְדָּזָעָר דָּאַרְגִּינְקָעָר, קְלִינְגָּ-קָעָר, שְׁמִיכְלָעְנְדִּיקָעָר שְׁנִידְעָרָל. דָּעָר פָּאַיְעַטָּאָן הַאָטָם זִיךְרָת אַפְּגָעָשְׁטָעָלָט, אָזְן די הַזָּאָרָן הַאָבָּן סָאַלְוִיטָרָט.

קְרִיכְטָהָרָאָס שְׁנִידְעָרָל פָּוֹן עַקְיָפָאָשׁ, קִוְּקָט אַיִּפּ דִּי סָאַלְוִיטָרָן-דיַקָּעָה הַזָּאָרָן אָזְן שְׁמִיכְלָטָן צָוִיךְ:

— נָ, אַ פְּאָרָאָד. גַּרְוִיסְעָ דְּעָרוֹוָאָקְסָעָנָעָ מַעַנְטָשָׁן אָזְן הַאָבָּן זִיךְרָת לִיבָּן שְׁפִּילָן. אַזְּעַלְכָּעָה הַזָּיְבָּעָה יְוָנְגָּעָן טְוִוָּעָן אַזְּקָאָלְרָטָעָה הַזָּיְוָן מִיט גַּלְאַנְצִיקָּעָמָנְדִּירָן. זַיְיָ קְוָקוֹן אַוְּסָמָזָה הַלְּצָעָרָנָעָ סָאַלְדָּאָטָלָעָן.

די הַזָּאָרָן אַבָּעָר שְׂטִיעָן שְׂטִיףָה, אַוְּסְגָּעָזְגָּעָנָה. זַיְיָ זַיְנָעָן זִיךְרָת עַרְנְסָטָה. עַפְעָם אַקְלִינְקִיָּת — עַס גִּיְּתָהָרָאָס שְׁנִידְעָרָל, דָּעָס קְלָגָעָן שְׁנִיָּ-דְּעָרָל, וּוָסָס דָּעָס לִיפְצִיקָעָר גַּרְיכַּט הַאָטָם אַיְנְגָּעָלָאָהָן פָּאָר אַזְּעַרְן-רִיכְטָעָר.

שנויידערל גויט אריין אין געריכט. אין מיטן זאל שטייט אַאנגעראָר
טיש צונדעקט מיט אַרוֹיט-סָאָמָעָטָעָנָעָר דָּעַק. צוועַלְפַּ רִיכְטָעַר זִיצְנַן
ארום טיש. אויפֿ דַי קָעֵפַ אַנְגָּעָפְּדָעָרְטָעַ פָּאָרוֹקוֹן, אויפֿ דַי אַקְסָלָעַן דָּרוֹיטָעַ
כָּאַלְאָטָן. זַי זִיצְנַן עַרְנָסְטַן, אַנְגָּעָצְיָינְגַן.
ווען שנויידערל אַיז אַרְיִינְגָּעָקְוּמָעַן, הָאָבָּן זַיְךְ אַלְעַ אַוְיְגָעָשְׁטָעַלְטַן,
פָּאָנָאָנְדָעָרְגָּעוֹהָקָט דַי שְׁטוֹלָן, אָוֹן גַּעֲמָאָכְטַן פְּלָאָזַן פָּאָרוֹן קָלוֹגַן שנויידערל.
זִיצְטַן שנויידערל אַיז חַוְּיכָן, וּוֹיְכָן, טִיפְּן רִיכְטָעַר שְׁטוֹלָן אָוֹן נָאָר זַיְן
קָעָפַל זַעַט זַיְךְ אַיבָּעָרָן טִיש. עַר גַּעַטְמַט אַרְאָפַ גַּעַלְאָסְן וּוֹיְן הַיְתָל אָוֹן טָוָט
אָז אַיאַרְמוֹלָקָעַן. אויפֿ זַיְן גַּלְאָנְצִיקָן פְּלִיךְ הַאָטַן דַי יַאַרְמוֹלָקָעַן דָּעַם זַיְן.
בעטַן חַזְן. וּוֹאָרטַן שנויידערל צַוְּזַעְן וּוֹאָסַעְן וּוֹעַט דַאַזְיָין.

טָוָט דָּעַר הוֹיְפַט רִיכְטָעַר אַכְּרוּם:
„ברָעָנְגַט דָּעַם בְּאַשּׁוֹלְדִּיקְטַן!“

חַאָנָס שְׁמִיד אָוֹן קָאָרֶל קוֹרַץ

שְׁטִיל. אַיז אַז וּוֹיְלָעַ אַרוּם הַעֲרָתַן זַיְךְ אַקְלָוָגַן פָּוֹן קִיְּטַן. וּעַקְם
סָאָלְדָאָטָן פָּרוֹן אַרְיִין דָּעַם בְּאַשּׁוֹלְדִּיקְטַן.
שְׁטִיְּטַן דָּעַר אַרְיְמָעַר אַרְעָסְטָאָגָט אַפְּנִצְטָעָרָעַר, אָז אָז-
מְעַטְיְקָעַר. אַחַלְבָּעַר קָאָפַ אָוֹן בָּאָרְד אַפְּגָעָנָאָלָט, דַי
צַוְּיִיטָעַ הַעַלְפָט וּוֹיְלָד בָּאַזּוֹאָקָמָה. קִיְּטַן אוֹיפֿ דַי חַעַנְתָּה, קִיְּטַן אוֹיפֿ
דַי פִּים אָוֹן אַיז דַי אַוְגָן טָרָעָרָן.

טָוָט וּוֹיְטָעַר אַבְּאָפְּעַל דָּעַר הוֹיְפַט רִיכְטָעַר:

— בְּרָעָנְגַט אַחַעַר דַי בָּאָוִיְּזָן אַנְטָקָעָנוּ דָּעַם אַנְגָּעָקָלָאָגָטָן.
שְׁטִיל.

עַם קוֹמֶט אַרְיִין אַבְּאָדִינְגָּעַר אָוֹן בְּרָעָנְגַט אַזְקָעַלְעַט מִיט גַּעַלְטַן.
עַר לִיְגַט עַם אַזְוּק אַוְיְפַן טִיש פָּאָר דַי רִיכְטָעַר.

טָוָט וּוֹיְטָעַר אַבְּאָפְּעַל דָּעַר הוֹיְפַט רִיכְטָעַר:
— הַחַאָנָס שְׁמִיד, אוֹיר קָלָאָגָט אָז קָאָרֶל קוֹרַץ אַיז גַּנְבָּה, דָעַרְצִיּוֹלַט

וּוֹאָסַעְן חַאָט פָּאָסִירַט.
שְׁטָעַלְטַמַּט זַיְךְ אוֹיפֿ אַמְעַטְשָׁל מִיט לְאַנְגָּעָפָאָרְדָרְיוּטָעַ וּוֹאָנְצָן אָוֹן
גְּדוּעַ בְּיוֹעַ אַוְגָן אָוֹן פְּרָעָגַט:

— זאל איך דערציזילן אינגעאנצן פון אנהויב און?

— דערציזילט אינגעאנצן, פון אנהויב און, זאגט דער הויפט ריכטער.
דא זיצט מיט אונדוֹז דאס קלַגע שנוידערל, דער קלִיגסטער מענטש
אין אונדוֹזער מדינה. ער ווים נאָך ניט וואָס עם האָט פֿאסְרֶט באָ
איך. דערציזיל.

האנס שמייד דערציזילט

יד בין האנס שמייד, כי האנדל מיט אויל. באָ מיר אַין קראָם
געפינען זיך אלעלליי בוילען. איך האָב אַיּוֹלבִּרְט אויל
זו טרינקען, זיעער גוט פֿאָר שוואָכָע מענטשן. איך האָב
פֿיש אַוִיל — זיעער געוזנט פֿאָר קינדער אָון איך האָב
ליימענע אויל אָון טעדפענטין אויל אויף צו פֿאָרבּוּן. איך האָב אַוִיל
גראָבן ניט רַאֲפִינְרוֹטָן אויל צו שמירן רעדער אוון מאַשְׁינְעָן.

מיין קראָם געפינט זיך לעבען קאָרֵל קָוָעֵץ, וועלכער האָנדְלַט מיט
שנוּיט פֿחוּת, איך בין אָ פֿאָרְנָזְמָעָנְדָר מענטש. גאנַץ לִיְפִּיצִיק קָאָן
מיין קראָם, יעדער אַיְנָעָר אָין שטאט ווּוִים, אָן באָ מיר קָאָן מַעַן
קריגן די זעלטנְסְטָע אוילן. שטיַי איך אָ גאנַץ טָאג אָין געשעפּט אָון
לייזו געלט. לייזו געלט אָון וואָרֶף עם אָין אָ טָאָפּ. באָנאָקט צִיּוֹן איך
אייבּער דאס געלט אָון לייזו עם אַריַין אָון אַנְגָּנְדָּעָר טָאָפּ. אוּפּן טָאָפּ
מיט געלט שטעל איך אַווּעַק נאָך אָ טָאָפּ פֿול מיט בוילל. איך רעַעַן
אוּוִי: וועט אָ גַּנְבּ קָוּמָעָן, וועט ער דָאָך בָּאָלְדָּז וּבָנְגָּעָלָט אָין טִישָׁ-
קעַסְטָל — דאס פְּלָאָזְן וּאוֹאָ צָלָעָהָלְטָן זִיעָר גַּעַלְט, לאָן איך אייבּער
אָפְּאָר מְטוּבָהָת אָין טִישָׁ-קָעַסְטָל. דאס גַּוּוּסְעָט גַּעַלְט לייז איך אָין
אָ טָאָפּ. קַיְוָן מְשׂוֹגְעָנָעָם אָפְּלוֹ וּוֻעַט נִיט אַיְנְפָאָלָן צָו וּבָנְגָּעָלָט אָין
אָז פְּלָאָזְן. אַזְוִי פִּיר איך זיך שיַיְוָן יָאָרָן לְאָגָג, אָון איך שְׁלָאָפּ וּוֹאִיך.
חוּינְטִיקָעָר יָאָרִיך אָיוֹ גַּעַוּזָן זִיעָר אָ גַּטְעָר. איך האָב גַּעַלְיָזָט
אָ סָאָן גַּעַלְט. עם האָט זיך צְוַיְוָנְגָעָלְבִּין באָ מִיר אָ גַּאנְעָז הִיפְשָׁע
סּוּמָע. די לעַצְטָע נָאָכְטָן פּוֹן יָאָרִיך פֿאָרְשָׁפְּאָר אוֹיך מִיר מיין קראָם
פּוֹן אַיְנְעוּווִינְיק אָין צִיּוֹן מִיר מִין גַּעַלְט. איך צִיּוֹן אייבּער אָון זַעַם —
אָיך האָב אָ גַּאנְעָז הִיפְשָׁע סּוּמָע — פֿוֹרְזָהָנְדָעָר אָון צְוַאָנְזִיק דָעַנְד-
לאָך, זָהָנְדָעָר דָרְיוּ אָון אַכְּצִיך וּלְבָעָרְנָעָטָל אָון פֿינְפּ אָון דָרְיוּיסִיך

קופערגע פעניגס. לייג איך עם אַרְיָין ווי מײַן שטיינער אויז אוין טאָפֿ.
אויף דעם טאָפֿ מײַט געלט שטעל אויך אַ טאָפֿ מײַט בוימל, לעש אוים
די לאָמֶפּ, פֿאָרְשָׁלִים די קְרָאָם, נִיְּאָוּעָק אָוּן לייג זיך שלאָפָן. איך
שלאָפּ רְוַאיָּק. יְאָרָן אָוּן יְאָרָן הָאָט מײַן איינְגָפָל גָּעַנְגָּלְטָן, אוין ווֹאָס
הָאָבָּאָן אויך מָוֹרָא?

אַבָּעָר אַ מענטש טראָכְט אָוּן גָּאָט לְאָכְטָה. אויך קָוּם אויף מָאָרְגָּן,
אוין קְרָאָם, אָוּן די ערְשְׁתַּע זְאָךְ, פֿאָרְשָׁטִיט וְזָיךְ, כָּאָפּ אויך אַ קָּוּק אָוּן
טָאָפּ. ווֹעֶדֶת מִיר פִּינְצָטָעָר אָוּן די אָוִינְגָן — נִיטָאָ קִיּוּן גָּעַלְטָן.

אַ קְאַלְטָעָר שְׂוּוֹיִם הָאָט מִיךְ בָּאָנְגָּסְטָן. אויך זוֹוְיל אַנְהַוִּיכְן שְׁרִיעַן,
ליְאָרְעַמְעַן, מָאָכוּן אַ טוּמָל — זְאָלָן מְעַנְשָׂוּן זִיךְ צוֹוּמָעַנְלִוִּיפּּן אָוּן זְעַן
מײַן גְּרוּוּם אַוְמָגְלִיק. בָּאַלְדְּ קָוּם אויך אַבָּעָר זַוְּ זִיךְ אָוּן טְרָאָכְט:
קִינְדָּעָר ווֹיְגָעָן ווֹעָן זִיךְ פָּאָרְלִוּן עַפְעָם, אַלְטָע ווֹיְבָעָר שְׁרִיעַן ווֹעָן עַס
פָּאָסִירָת אָז אַוְמָגְלִיק, אַ מאָן פָּאָרְלִוּת זִיךְ נִיטָה. אויך ווֹעל בעַסְמָעָר
זַיִן דְּזָוָוק אָוּן טְרָאָכְטָן — אָפָּשָׁר ווֹעל אויך קָאָנוּן גָּעֲפִינְגָּן דֻּעָם גְּנָבָן.
טְרָאָכְט אויך אָוּן טְרָאָכְט אָוּן עַס פָּאָלָט מִיר אַיִּינְ. אָז ס' אִיְּזִי אַרְכְּבָעָט
פָּוּנָן אַ חַיְמִישָׁן גְּנָבָן. אויך זַעְדָּאָךְ: קִיּוּן זְאָךְ אוּן קְרָאָם נִיטָה
אַעוֹזָרְפָּן. דָּעָר ווֹאָס הָאָט מִיר בָּאָנְגָּבָעָט הָאָט גָּעְוָאָסְט ווֹאָז דָּאָס
גָּעַלְטָן לִיגְטָן בָּאַהַאָלְטָן.

אַבָּעָר ווֹעָר קָאָן זַיִן דָּעָר גְּנָבָן? אויך בִּין שְׁטָעַנְדִּיקְ אַלְיאָן אָוּן
קְרָאָם. בָּאָנְגָּאָכְט ווֹעָן אויך צַיִיל אַיְבָעָר דָּאָס גָּעַלְטָן פֿאָרְמָאָךְ אויך די
טוּר אוֹפְּטָן רִינְגָּל. ווֹעָר קָאָן דָּאָס זַיִן? גְּנוּוּיִם אַיְינְגָּר פָּוּנָן מִינְעָן שְׁכָנִים.
נִיְּאָרָן אַוְוּעָק זַוְּ דָעַר פֿאָלִיצִיְּן, אָוּן דָעַרְצִילְ דִּי מְעַשָּׂה. זְאָגָט
זַוְּ מִיר דָעַר הַוּיפְּטָן פָּוּנָן פֿאָלִיצִיְּן: — אָוּן ווֹאָס זַשְׁעָה ווֹילְטָן אוּר
זְאָלָן אויך טְאָזָן?

— אויך זוֹוְיל, הָאָבָּאָן אויך גָּעַנְטָפָעָרט, אויך זְאָלָט מָאָכוּן אַ דְּעֻוּוֹיַע
בָּאַ מִינְגָּעָ בִּידָע שְׁבָנִים — בָּאַ קָאָרְלְ קוּרִיז דֻּעָם שְׁנִיתְ קָרָעָמָעָר אָוּן
פֿרִיז שְׁפִּיאָבָעָר דֻּעָם אַיִּזְן חַעְנְדָלָעָר.

— אַבָּעָר גָּעַדְעָנְקָט, הָאָט דָעַר הַוּיפְּטָן פָּוּנָן דָעַר פֿאָלִיצִיְּן גָּעַזְגָּט,
אוּבְּ מַעַן ווֹעַט בָּאַ קִיְּנִים פָּוּנָן זַיִן גָּאָר נִיטָה גָּעֲפִינְגָּן, ווֹעָלָן זַיִן אוּר
אַנְקָלָאָגָן אָוּן גַּעַרְיכְּט פֿאָרְכְּטָן בָּאַלְיְידִיקְוָן.

— ענטפער איך, איך וויס עס. איך נעם אויף זיך די פאראנט-
ווארטלאכקייט.

נעט דער הויפט פון דער פאלצ'יזי דריי סאלדאטן און מאכט
א דעוויזע בא מײַנע צוויי שכנים און געפיגט בא קאָרל קוּרֶץ מײַנע
פֵּיר הונדערט און צוֹאנְצִיךְ גַּלְדָּעָנָה רַעֲנָדָאָךְ, הַונְדָּעָרָט דָּרְיִ אָזְן
אַכְצִיךְ זַיְבָּעָרָנוּ טַאָלָעָר אָזְן פִּינְפִּינְ אָזְן דָּרְיִיסִיךְ קַוְּפָעָרָנוּ פָּעָנִיגְסִים.
הַאָבָּן זַיְ אִים אַרְעָסִיטָרָט אָזְן אַרְיִינְגְּנוּעָצָט אָזְן גַּעַפְּנָקָעָנִישׁ. מֵיר
הַאָטָם מֵין אַבָּעָר מֵין גַּעַלְטָ נִימָּט זַוְּרִיקָעָגָעָבָן, הַאָטָם גַּעַזְגָּטָה האָטָם
שַׁמְּיד אָזְן זַיְ אַוּעָגָעָזָעָצָט.

טוט אַ ברָּום דער הויפט רַיְכְּטָעָר :
— קַאָרְלָ קוּרֶץ, לַיְגַּט פָּאָר אַיְיָרָעָ טָעָנוֹת.

קַאָרְלָ קוּרֶץ דָּרְצִיוּלָט

יַיְכְּטָ אָזְן דַּעַר שְׁנִית קַדְעָמָעָר אָזְן זַגְּטָ :
— אַמְּתָה טַאָקָעָ, מֵין הַאָטָם בא מֵיר גַּעַפְּנוֹנָעָ פֵּיר
הַונְדָּעָרָט אָזְן צַוְּאָנְצִיךְ גַּעַלְטָאָה הַונְדָּעָרָט דָּרְיִ אָזְן אַכְצִיךְ

וַיְלַבְּעָרָנוּ טַאָלָעָרָם אָזְן פִּינְפִּינְ אָזְן דָּרְיִיסִיךְ קַוְּפָעָרָנוּ פָּעָנִיגְסִים,
אַבָּעָר אַיךְ הַאָב דַּאָטָם גַּעַלְטָ נִימָּט גַּעַנְגָּעָט. סִיאַזְזִי מֵין גַּעַלְטָ
פָּאָלְצִיךְ הַאָטָם זַיְ אַרְיִינְגָּעָרִיטָן צַוְּרָאָם, אַיְבָּעָרָגָעָקָעָרָט אַלְזָ
קָאָפְּוִיר אָזְן בַּאָפְּוִילָן מֵיר צִיְּגָן מֵין גַּעַלְטָ. הַאָב אַיךְ זַיְ גַּעַוְוִוָּזָן דַּאָטָם
גַּעַלְטָ. הַאָבָּן זַיְ עַס אַיְבָּעָרָגָעָצִילָט אָזְן מֵיר אַרְעָסִיטָרָט. אַיְן גַּעַרְיכִּטָּ
הַאָטָם מֵין מֵיר גַּעַזְגָּטָה, אָזְן מֵיר צַוְּגָה, אַיךְ ווּוִיס
נִימָּט פָּן וּוָסָם צַוְּגָה, סִיאַזְזִי מֵין גַּעַלְטָ. אַיךְ פָּאָרְשָׁתִי נִימָּט, פָּן
וּזְאָנָעָן האָטָם שְׁמִידָה הַאָטָם גַּעַקְאָנָט וּוּסָן פָּוְנָקָט אַקְוָאָט, וּוּפְיָיל גַּעַלְטָ
אַיךְ הַאָבָּן, אַבָּעָר סָאוּזָ פָּאָרָט מֵין גַּעַלְטָ. אַיךְ שַׁוְּעָר בא גַּאָטָם, אָזְן
אַיךְ זַגְּטָ דָּעָס אַמְּתָה.

טוט אַ ברָּום דער הויפט רַיְכְּטָעָר :

— הַעֲרָסָט שְׁנִיְּדָעָרָל וּוָאָט דַּעַר בַּאֲשְׁלוּדִיקְטָעָר זַגְּטָ ? עַר הַאָלָט
זַיְד בא זַיְנָעָ טָעָנוֹת שְׁוִין באָלְדָּ דָּרְיִ חַדְשִׁים. מֵיר הַאָבָּן אִים

ךָאַם קֶלְוָגָע שְׁנִיּוֹד עֲרֵל

געמַאַטָּעַרְתָ אָזָן גַּעֲפִינִיקָטָ אָזָן עַר זַאַגְטָ דָאַס זַוְינִיקָעַ. מִירַ האַבָּן
געַנְמַעַן זַיְין פְּרוּיָ אַוִּיפָט אַפְּאַרְהַעַר טַעַנְהַעַט זַי אַוִּיךְ דַּאַסְעַלְבִּיקָעַ —
אַירַ מַאַזְן הַאַטָּ גַּעֲהַאַט בָּאַ זַיְיךְ אַטָּ דַּי סַוְמָעַ דַּעַם לְעַצְמַן טַאַגְ פַּזְן
יַאַרְיךְ. יַעַצְטָ, וּוֹעֵר אַיזְ גַּעֲרַעַכְטָ? וּוֹעַמְעַן זַאַל מַעַן גַּלוּבְזָן?

אַ גְּלִיּוֹר וּוֹעֲרַטְלָ

אַיזְ גְּרִינְגָ אַוִּיסְצְזָנְגַעַפְינְעַן דַעַם אַמְתָ — עַנְטַפְעַרְתָ שְׁנִיּוֹדָעָרָל.
— וּוֹי צַוְויָ? פְּרַעַן דַי רִיכְטַעַר נִיגְעָרִיק.
— סְאַיְזָ פְּאַרְאַזָּן אַ גְּלִיּוֹרַעַטְלָ, עַנְטַפְעַרְתָ שְׁנִיּוֹדָעָרָל,
“דַעַר אַמְתָ קְוַמְטָ אַרְזִיףָ וּוֹי בְּוַיְמָלָ אַוִּיפָ וּוֹאַסְעָרָ.”
— סְאַיְזָ אַ שְׁיַין וּוֹעֲרַטְלָ עַנְטַפְעַרְתָ דַעַר הַוִּיפָטָ רִיכְטַעַר, קַאַלְטָ
אוֹן בְּרוֹגְנוֹיַאלָךְ, אַכְבָּעָר וּוֹי פְּאַמְטָ עַם זַיְיךְ אַזְ דַי סְחָרִים?
— גַּאנְצָ אַיְינְפְּאָךְ, זַאַגְטָ שְׁנִיּוֹדָעָרָל, זַאַל מַעַן בְּרַעַנְגַעַן אַ טַאַפָּ
הַיּוֹם וּוֹאַסְעָרָ אוֹן אַרְיִינְגְעוֹאַרְפָּן דָאַס גַּעַלְטָ אַיְן דַעַם קַאַכְעָדִיקָן וּוֹאַסְעָרָ
וּוֹעַט זַיְיךְ זַוְיִיןָ בְּוַיְמָלָ, גַּעַהְעַרְתָ דָאַס גַּעַלְטָ צָוָם אַוִּילָ סְחָרָ. זַוְיִיןָ
הַעַנְטָ זַיְגַעַן שְׁטַעַנְדִיקָ פָעַט פָוָן מַעַסְטָן אַוִּילָ. וּוֹעַט דָאַס וּוֹאַסְעָרָ
בְּלִיּוֹבָן רִיְיןָ, אַיְזָ עַם נִיטָ דַעַם שְׁנִיטָ סְחָרִים גַּעַלְטָ.
די צַוְעָלָףָ רִיכְטַעַר האַבָּן: בְּאַפְוַיְלָן בְּרַעַנְגַעַן אַ טַאַפָּ קַאַכְעָדִיקָ
וּוֹאַסְעָרָ אוֹן אַרְיִינְגְעוֹאַרְפָּן דָאַס גַּעַלְטָ אַיְן טַאַפָּ. דָאַס וּוֹאַסְעָרָ אַיְזָ
גַּעַבְלִיּוֹבָן רִיְיןָ.
וּוֹעַן דַעַר אַוִּילָ סְחָרָ הַאַטָּ עַם דַעַרְוָעָן, אַיְזָ עַר גַּעַפְאַלְן אַוִּיפָ די
קְנִי אָזָן אַוִּיסְגַעַשְׁרִוְגָן:
— אַיךְ בֵּין דַעַר שְׁוֹלְדִיקָעָר, אַיךְ בֵּין דַעַר שְׁוֹלְדִיקָעָר! הַאַטָּ
רְחַמְנָה אַוִּיפָ אַ זַוְיִנְדִיקָן מַעַנְטַשָּׁן, אַיךְ וּוֹעֵל אַלְיאַן דֻּעַרְצִיְילָן.
זַאַגְטָ דַעַר הַוִּיפָטָ רִיכְטַעַר:
— הַאַנְסָ שְׁמִידָ, — דֻּעַרְצִיְילָ!
אוֹן דַעַר אַוִּילָ סְחָרָ הַאַטָּ דֻּעַרְצִיְילָטָ:
— סְאַיְזָ אַ לִיְגָן וּוֹאַסָּ אַיךְ הַאַבָּ פְּרַיְעָר גַּעַזְאַגְטָ אַזְ דַעַר יַאַרְיךְ אַיְזָ
גַּעַוְעָן אַ גַּוְטַעַר. אַיךְ הַאַבָּ פְּרַיְעָר זַוְיִינָקָ גַּעַלְיוֹזָטָ אַוִּיפָ הַיְיַגְטִיכָן

יאריד. איך האב אבער אנגענגייט א סך סחרות, בין איך גאנצע טעג ניעזען און געטראקט וואס וועל איך טאן, ווען איך וועל ניט קאנגע בaczälן מיינע חובות? מען ווועט מיך ארויינזועגן אין תפיסת. ס'אייז שפערט אין אונט, אהיים ווילט זיך ניט גין — וואס וועל איך דארטן טאן? זיך איך אין קראם און קאָן זיך ניט געפינען קיין ארט, הויב איך און איבערשטעלן די טעפ און סלוועס מיט די אוילן. פאריע איך זיך רוק פאנצנדער טעפ אויפ א פאליצע, און דורך א שפאלט דערוז איך, אָן באָז מײַן שְׁכַּנָּן אָן קְּרָאָם בְּרָעֵנָט אָקְּלִיָּן לְעַמְפָּעָלָע. ס'אייז געוווען שפערט אין דער נאכט, ווער איך ניגעניך צו זען וואס ס'טוט דארטן מײַן שְׁכַּנָּן, לייג איך צו מײַן אָוִיג צוֹם לְעַכְּל, זע איך אָן מײַן שְׁכַּנָּן צְּיִילָט גָּעָלָט. ער צְּיִילָט גָּעָלָט אָן לְיַגְּט נְאָלָד בְּאָזונְדָּעָר, זולבער בְּאָזונְדָּעָר אָן קוֹפֶּעֶר בְּאָזונְדָּעָר. דערנאָך זְגַטְּעָט ער צו זיך: "הָאָב אִיך, חִיסְטָעָם, פִּיר הָזְנְדָעָרָת אָן צְוֹאָנָצִיך גְּאַלְדָּעָנָע רַעַנְדָּאָך, הָזְנְדָעָרָת דְּרוּיָה אָן אַבְצִיך וְלְבָעָרָנָע טָלָלָע אָן פְּנִיפְּ אָן דְּרִיוּסִיך קוֹפֶּעֶרְנָע בְּעָנִיגָּס.

טראכט איך זיך, אָט מײַן שְׁכַּנָּן אָיך אָ גְּלְקָלָאָכָּעָר. ווען איך האב אַזְוִיפְּיל גָּעָלָט, וְאָלָט איך גַּעֲהָאָט גָּעָנוֹג צו בaczälן מײַן חובות. אָן טָקָע בְּאָלָד אַוְפְּן אָרט אַוְן מִיר אַיְנְגָעָפָּלָן דער פְּלָאָן..."

שנויידערלָס אָוָרְטִיָּל

וְ, וואס זאגסטו שנויידערל, האט געזאגט דער הויפט ריכטער, וואס זאל מען טאן מיט האנס שמייד דעם אויל סוחר? זאל מען אים אַפְּהָאָקָן די רעכטעה האנט, זוי מען טומט מיט אָקְּלִיָּן גָּנְבָּה, אָדָעָר בְּיַדְעָה הענט ווי מען באַשְׁטְרָאָפְּט אָ גְּרוּיסָן גָּנְבָּה?

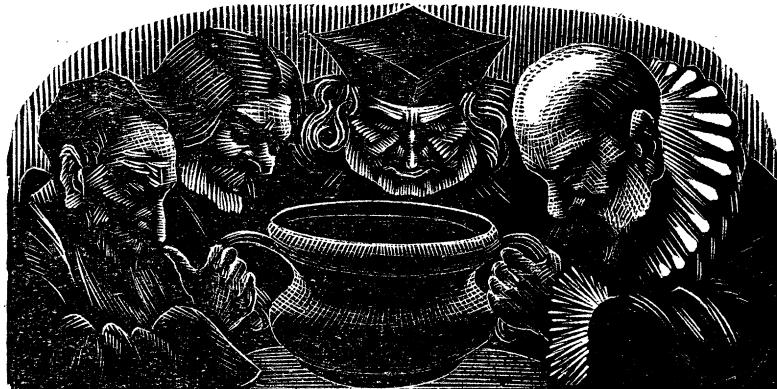
טראכט זיך שנויידערל: פֿע, ס'אייז אָ מִיאָוָסָע זאָה, באַשְׁטְרָאָפְּן אָ מענטשָׁן מיט אַרְאָפְּהָאָקָן אָ האנט. גָּאָרָה האקָן חָעָנָט! מען דָּאָרָה רָאָטָעוֹן דָּאָם אַרְיָמָע מענטשָׁל,

זאגט שנויידערל צוֹם הויפט ריכטער;

זאגט גָּאָר מִיר גְּעַלְעָרָנְטָעָר רִיכְטָעָר, פָּאָרוֹאָס האקָט מען אָפְּ די רעכטעה האנט באָ אָ גָּנְבָּה?

דָּסֶלְוָגָע שְׂנוּיִידָּרְלַס

— עיר זאל מעיר ניט גנבייענען, זאנט דער ריכטער.
 אַ קלולוג געזעע, זאנט שניאידערל. אַבער האנס שמאיד האט דאָז
 ניט געיגנביבעט מיט דֵי הענט. לאָזט אַים צוֹן. עיר אוּז יעצט גע-
 בליבן אַרְעָם, ווועט עיר ניט האָבן מיט וואָס צוֹ בָּאָצָלָן זוּינְגַּז חֲבוֹתָה.
 אָונָז עיר ווועט שיין זוּין שטראָפַט באָקְומָעַן.
 זאנט דער הויפט ריכטער — זוּיעַר קלולוג גערעדט, זוּיעַר קלולוג,
 בִּיסְט גערעכט, געוזעצלאָך קאָזָן מעַן אַים ניט אָפָהָאָקָן דֵי הענט. דָז
 האָסט אָונְדוֹז פָּאָרָהִיט פָּוֹן אַגְּרוּיָּס אָוּמְרָעַכָּט.
 — יַעַצְתָּ, זאנט שניאידערל, בעט אַיך אַיך, חַשּׁוּבָע ריכטער,
 דערלוֹיזְבָּט מִיר זַיְך אָוּמְזָקָעָרָן אֲחֵיָּם. מעַן ווָאָרט אַיְופַּ מִיר.
 — מִיטָּן גְּרָעַסְטָן פָּאָרָגָעָנָגָן, עַנְטָפָעָרָט דָּער הויפט ריכטער,
 מִיטָּן גְּרָעַסְטָן פָּאָרָגָעָנָגָן. מִיר דָאָנְקָעָן אַיך, אָונָז דֵי שְׁטָאָט ווועט
 אַיך גוּט באַלְוִינְגָן.
 — אַ דָּאָנָק, אַ דָּאָנָק, עַנְטָפָעָרָט שניאידערל, פָּאָרָגָעָנָגָט זַיְך אָונָז גִּיט
 אָחוֹסָס פָּוֹן גָּרְדִּיכְטָן.
 ריכטער. צָאָהָזָק האָט גַּעַזְוָאָרט אַיְופַּ אַים. שניאידערל האָט זַיְך
 אָרוֹוִיפָּגְעָזָט אַיְופַּן ווָאָגָן אוּז אָזָן אָזָן. עיר אוּז אַבעָר אֲחֵיָּם
 ניט גָּעָקָעָמָן. עיר אוּז גָּאָר פָּאָרָפָּאָרָן אוּז ווִוִיטָע, ווִוִיטָע לְעַנְדָּעָר.

איוּ ווֹוִוִיטָע לְעַנְדָעַר

א ג ע ש פ ר ע ר

פארט דאס קלונג שניידערל פון לייפציגער יאַריד, אוּן סַאיַז
אַים גּוֹט אַיְפֶן הַאֲרֶצֶן. מֵיט זַיִן גַּרְיסְמֶרֶר חַכְמָה הַאֲטֶ
עֶרֶג נַעֲרָאָטְעוּוּת זַיִן חֶבֶר, רַיכְטָעָר צַאָדוֹק פּוֹן טַוִּיטֶ
אוּן דָּעַם אַומְשָׁלְרִיקָן הַאֲנָסֶן פּוֹן תַּפִּוּסָת. אוּן סַאיַז
דָּאָךְ בְּאַוּוֹאָסֶט אָז וּוֹעַן אַיְנָגָעָר טָוּת אַוִּיפֶן עַפְעָם רַעֲכָטָם
אוּן אַים גּוֹט אַיְפֶן הַאֲרֶצֶן.

אוּן אָז סַאיַז גּוֹט אַיְפֶן הַאֲרֶצֶן, זַיְנְגַט זַיִן. פָּאָרֶט שְׁנַיְידָעָרֶל אוּן
זַיְנְגַט, זַיְנְגַט זַיִן עַלְמָעַ לִידְלָאָךְ: "רוֹבִיכָּעָר פּוֹן רַוִּיבָּעָר לְאַנְדָּן".
"פָּעָרְצִיךְ מֵיט אַמְּאָלָּא" אָ. א.

וַיַּצְאַת רַיכְטָעָר צַאָדוֹק בְּרוּיטְלָאָךְ צַעַשְׁפְּרִוּיטָא אוּן וּזְגַן אוּן רַוִּי-
כֻּרְעַטָּה גַּעֲמִיטְלָאָךְ זַיִן לִיְוָלְקָעַ. שְׁנַיְידָעָרֶל הַאֲלָט אַ קְוָרָצָע פִּיפְּקָעַ
אוּן מוֹילָאָ, צִימַט מֵיט הַנָּחָה דָעַם רַוִּיךְ אוּן בְּרוּמָט דִי לִידְלָאָךְ.

עַמְעַט אַרְיוֹם רַיכְטָעָר צַאָדוֹק דִי לִיְוָלְקָעַ פּוֹן מוֹילָאָן זַגְאנְטָא:
— מַיְין פְּרִינְגָט, אַיךְ זַע אָז דַוְהַאֲסָט זַיִרְעָר שְׁמָאָרָק לִיבָּר וּרְוִיכָּרָן.
בִּימְשָׁאָדָאָךְ אַבְּעָר אַ פְּרוֹמָעָר אַיךְ, אוּן וּזְאָסָטָהָר שְׁבָתָה?

— שְׁבָתָ רַוִּיבָּעָר אַיךְ נִימָט, עַנְטָפָעָרֶט שְׁנַיְידָעָרֶל.

— קָאנְסָטוֹ זַיִךְ אַיְנָהָאַלְטָן?

— אָז מַעַן טָאָר נִימָט, טָאָר מַעַן נִימָט, עַנְטָפָעָרֶט שְׁנַיְידָעָרֶל.

— אַבְּעָר אָז עַס וּוֹילָט זַיִךְ פָּאָרֶט? פְּרָעָגָט רַיכְטָעָר צַאָדוֹק.

— וּוֹילָט זַיִךְ אַיבָּעָר, עַנְטָפָעָרֶט שְׁנַיְידָעָרֶל, וּוֹעַן אַיְנָגָעָר וּוֹיִם,
אוּנָר קָעָן עַפְעָם אַ זַּאָךְ נִימָט קְרִיגָן, וּוֹילָט זַיִךְ דָּאָס אַים נִימָט. וּוֹילָט
זַיִךְ דִיר אַמְּאָל זַיִן אַ קְיִינְגָ?

— עם פאלט מיר גאר ניט איין, ענטפערט ריכטער צאדוּק.

— פאָרוֹזָס? פֿרְעָנֶט שְׁנִיְּדָעָרְלַ.

— ביסטו טאָקע גערעכט, זאגט ריכטער צאדוּק, וויל אַיך ווַיַּם.
ס'איין אָומְמָעָגָלָאָך. אַיך פֿאָרְשְׁתֵּי עַמְּצָט, זו גְּלוּבָט אַזְוִי שְׁטָאָרָק
איין דִּין גָּאת, אָז עם פֿאָלָט דִּיר גָּאר נִיט איין צָו ווּעָלָן באָגִין דַּי
וינְד פֿון רְוִיכָּרָן אָום שבָּת.

— אוֹ, אוֹ, שאָקָלֶט שְׁנִיְּדָעָרְלַ מִיטְן קָאָפַ.

— אָלָע אַידָּן זְיַינָּען אַזְוִי ווּי דַּו? פֿרְעָנֶט רְיכָטָעָרְלַ צְאָדוּק.
שְׁנִיְּדָעָרְלַ נְעַמְּט אַרְוִים דַּי פֿיְפָקָע פֿון מוֹיל אָונַן עַנְטָפָרֶט
בִּיוֹזָאָך:

— וואָס מַיְינְקָטוּ צַי אָלָע אַידָּן זְיַינָּען ווּי אַיך? פֿון ווָאנָעָן זַאָל
אַיך ווַיַּמְּן? אַיך האָב קִיְּנָמָאָל נִיט צְנוּנִיגְפָּעָזָאָמָלָט אָלָע אַידָּן פֿון
דָּעָר ווּעָלָט צַי פֿרְעָנֶט זְיַי זְיַי ווּילְן רְוִיכָּרָן אָום שבָּת אֲדָעָר נִיט.

— אוֹז וואָס טְוֹעֵן טְאָקָע אָזָעָלְכָּע אַידָּן ווָאָס ווּלְן שְׁטָאָרָק רְוִיָּה
כָּרָעָן שבָּת? פֿרְעָנֶט רְיכָטָעָרְלַ צְאָדוּק.

עַנְטָפָרֶט שְׁנִיְּדָעָרְלַ:

— אוֹיב זְיַי זְיַינָּען גָּאר נִיט קִיְּן גְּלוּבִּיקָּע, רְוִיכָּרָן זְיַי. זְיַינָּען
זְיַי אַכְּיָסָלָפָרָם, פְּרוֹבָּרָן זְיַי גְּאָרִישָׁע מִיטְלָעָן.

— וואָס פֿאָר אָמִיטָלָעָן? — פֿרְעָנֶט צְאָדוּק.

עַנְטָפָרֶט שְׁנִיְּדָעָרְלַ:

— אַסְטָאָפָן לְאָזָן אַז פְּרִיְּטִיק פּוֹלָע פְּלָאַשְׁן מִיטְרְוִיד אָזָן
פֿאָרְשְׁטָאָפָן זְיַי מִיטְפְּרָאָפָקָעָם. קְוָמָט שבָּת. עַפְּעָנָעָן זְיַי דַּי פְּלָאַשְׁן
אָזָן אַטְעָמָעָן אָרִיָּן דָּעַם רְוִיחָן. אַנְדָּעָרָע אַידָּן בָּצָוָנָן שבָּת וַיְיָעָרָע
קְרִיסְטָלָאָכָּע שְׁכָנִים, וַיְצַן דָּאָרְטָמָן אָזָן ווּעָן דַּי שְׁכָנִים רְוִיכָּרָן, אַטְעָמָעָן
דַּי אַידָּן אָרִיָּן דָּעַם אָרוֹיְסְגָּלָאָזָעָנָעָם רְוִיחָן. סְחָאָט אַכְּבָעָר אָטָעָם פֿון
רְוִיָּע קְאָרְטָאָפָל.

. — אָזָן קִיְּן אַנְדָּעָרָע מִיטְלָעָן — הָאָטָט רְיכָטָעָרְלַ צְאָדוּק, ווַיְיָטָעָר
גְּזִוְאָלָט פֿרְעָנֶן.

אַיִן וּוֹוִוָּתָע לְעַנְדָּעַר

דרוי באואפנטע רײיטער

ד האט אבער ניט פארענדיקט זיין פראגע. פון וואלד האט
זיך דערהערט א ברעכן פון צויגן און א טומל. דריי רײַ
טער זייןען אַנגעלאָפֿן און פָּאַרְשְׁטָעַלְטַ דֻּם וּוּגַן. דער עַלְטַ
שטער האט אַקְּאַמְּאַנְדְּעוּוּ גַּעֲטָאָן:

— שטעהרט זיך אָפֿן!

שניזידערל האט אַ קְּוֹק גַּעֲטָאָן אַיִּיף די רײַיטָעָר אָן גַּעֲזָעָן: יַעֲדָעַר
איינער האָלָט אַ בְּלַאנְקָע שְׂוּזָעָר אָן דַּעַר רַעֲבָטָעָר האָנָט. פִּון
זַיְעָדָעַר קַעַשְׁעָנָעָם שְׁטַעְקָעַן אַרְזִים פִּיסְטָאַלְעָטָן.

טוּט עַר אַ זַּוְפִּין:

— מען דַּאַרְפַּ פָּאַלְגָּן. אָן עַר האט אַפְּגַעַשְׁטָעַלְטַ דֻּם וּוּגַן.

— אַרְאָפַן פִּון וּוּגַן, טוּט אַקְּאַמְּאַנְדְּעוּוּ דַּעַר חַיְּפָטַ פִּון די
דרוי רײַיטָעָר.

שניזידערל אָן וַיְכָטָעַר צַאָהָק זַיְעָנָעַן אַרְאָפַן וּוּגַן.

— זוּ מַעֲגַסְט צְוִירָק אַרְזִיפְּקָרִיכָן אַיִּיף דֵּין פְּלָצַן — טוּט דַּעַר
הַיְּיָפַט רַיְּטָעַר אַ בְּאָפְּעַל צַוְּרִיכָּטָעַר צַאָהָק.

וַיְכָטָעַר צַאָהָק לְאֹזֶט זיך לְאָגָג נִיט בְּעַטָּן. עַר כַּאֲפָט זיך אַרְזִיפַּ
איַפְּן וּוּגַן, טוּט אַ שְׁמִינִית דֻּם פַּעַרְד אָן הַיְּדָא אַוּוּק.

בְּלַיְבָּט דַּאַט קְלָגָעַשְׁנִיזְדָּעַלְטַ שְׁטִינוֹ מִיט די דַּרְיָוְבָּעָר. עַר
איַוְּן קְלִין גַּעַוְאַקְסָן, שניזידערל. צְוַוְישָׁן די דַּרְיָוְ הַוְּיכָע שְׁוֹאָרָצָע
גַּלְאַנְצִיקָע פַּעַרְד קְוֹקָט עַר אָוִס נַאֲךְ דַּאְרָעָר אָן קְלָעָנָעַר. שְׁטִימַט עַר,
וּוְאָרָט אָן זָאָגַט נִיט קִין וּוּאָרָט.

— נָוְקָלָגְן שניזידערל, זָאָגַט דַּעַר הַיְּפְּטָלִינָג. פָּאַרְזּוֹאָס פְּרַעְגָּסְטָו
נִיט וּוּאָס מִיר פָּאַרְלָאָנָגָן פִּון דִּיר?

— אַוְּלִיב וּוּאָס פְּרַעְגָּן, עַנְטְּפָעָרָט שניזידערל. אַיְר וּוּעַט מִיר שִׁין
אַלְיָין זָאָגַן. וּעַסְטַדְאָר, האָסְטַ זיך נִיט גַּעַקָּאָנָט אַיְנָהָאָלָטָן אָן אַנְגָּעַ
הַיְּבָּן פְּרַעְגָּן פְּרַאָגָעָם.

— בִּיסְט גַּעַרְעַכְט, שניזידערל. עַנְטְּפָעָרָט דַּעַר הַיְּפְּטָלִינָג, אַיְך בֵּין
טַאָקָע אָן אַוְּמָגָעַהְזָלִיקָעַר, אַט וּוּעַל אַיְך דַּיְרָעַצְיָילָן וּוּעַר אַיְך בֵּין
אוּן וּוּאָס אַיְך פָּאַרְלָאָנָגָן.

— גוט, האט געגעטפערט שנויידערל, לאמר הערן. אבער אוידער דה הייבסט און דערציילן, גיב מיר א לילקע טאבק. פארשטייסטו מיך, מיין לילקע האט זיך דערשראָקן, וווען דו האט אַאמְאנְדְּהָעָו געטהָן: אַרְאָפּ פֿוֹן ווֹאגָן: האט זיך גענומָען טרייסלען און דער טאבק האט זיך אויגעשטָן.

— אפשר האט זיך גאָר דײַן האנט געטראַיסלְט? האט דער הייפטליינָג געזוגט מיט שפָּאָס.

— אפשר, ענטפערט שנויידערל. באָ דיר אַין קעשענע האט אָ פִּיסְטָאַלְעָט אַרוֹמָגַעֲטָאַנְצָט, בַּיּוֹם זַיִת האט זיך געטראַיסלְט אָ שׂוּעָרְד, קָאָן זַיִן אָן מיין האנט האט זיך אוֹיפּ וַיִּ פַּאֲרָקִיקְט אַין זיך אוֹיפּ אַגְּנָעָחוּבָן טרייסלְעָן.

— בלוייבסט קיינטָאָל ניט שולְדֵּיק קַיְיָן ענטפָּעָר, זאנָט דער הייפטליינָג אָן שטָאָפְּט אָן שנויידערלְמַן לילקע.

— אָן ערלאָכָעָר מאָן בלוייבט קיינטָאָל קַיְיָנָעָם גאָר נוּשָּׁט ניט שולְדֵּיק, זאנָט שנויידערל אָן פַּאֲרָצִיט די לילקע. נו, דערצייל:

פְּרִינְצָטָוְדָּאָר

עדט דער הויפטליינָג אָן זאנָט:

— דז זאלטָט זוּיסְט אָן אוֹיך בַּין פְּרִינְצָטָוְדָּאָר. מיין פָּאָטָעָר קַיְיָגָע אַדוֹוָאָרְד גַּעֲוָעָלְטִיקְט אַיבָּעָר בְּרִיטָאַנְיָע — אָן אַינְדוֹזָל מַדְוָה פֿוֹן אַכְּטָה הַגְּנָדָעָרְט מַיְיל די בְּרִיטָאַנְיָע אָן דָּרְדִּי מַיוֹנָט מַיְיל די לעָנָגָן. מַיר זַיִנְגָּען דָּרְדִּי בְּרִידָעָר. אוֹיך בַּין דער עַלְטָסְטָעָה, מיין פָּאָטָעָר אוֹיך אַלְטָה אָן זאנָט אָן יָאָרְן. נַאֲכָן גַּעֲזָעָן נַאֲךָךְ דָּרְפָּךְ אוֹיך יַרְשָׁהָעָן די מַלְוָבָת. אַבָּעָר מַיְין פָּאָטָעָר מַיך ניט לִיב. עַר האַלְטָה זַיִעָר טַוְיָעָר מַיְין אַינְגָּסְטָעָן בְּרוֹדָעָר.

— פָּאָרוֹזָאָס האָסְטָוְוָאָס פָּאָרְלָאָרְן דָּעַם חָן אָן דִּין פָּאָטָעָרְס אַוְיָגָן?

הַאָט גַּעֲפָרָעָגָט שנויידערל. וּוּיל אוֹיך בַּין ניט אוֹוִי שְׁטָאָרָק גַּעֲטָפְּאָרְכְּטִיק. אוֹיך נַיְיָ נִיט אַפְּטָאָס אַין קַיְיָן. אוֹיך הַאָב לִיב צָו לַיְעָנָעָן אַלְטָעָב בְּיכָעָר. אוֹיך הַאָב

לייב צו ליענען די ביכער פון אריומטאטלען אוון פון פלאט. האלט מען מיך פארן אונ אפיקורס. די אלע אדל-לייט אוון הייפ-דאמען האלטן או מען טאר מיר ניט געטהיינן די מלוכת. איבערהויפט דערנגייט מיר די יאָרֶן דער הויפט גלח. ער האט מורה, או איך וועל איזויפשטיינן אויבן טראָן, וועל איך ניט לאָן די קורך ואָל אָוּוַי שנדָן די הייט פון פאלק. האט ער אָנגערעדט אַוִיפֿ מיר פָּאָרְן קִינְגִּיג. מיין אַינְגְּסְטָעָר ברודער אוֹן אַגְּטָפְּאָרְכְּטִיקָה, גִּיּוֹת אוֹן קְלוּיְקְטָעָר, פִּירְט זיך פרום, טוט וואָס טאָטָעָר, מאָמע אוֹן אלע גוּטָע לֵוִיט הייסען. אַיך בֵּין אַיְוָגָן מיט הייסע בלוטן, האָב פִּינְגְּט זיך חַנְפָּהָנָעָן צו די הויפט-לייט, האָבן זוי מורה פָּאָרְן.

— האלט עַם, ברודערל, שלעכט, זאגט שנידערל.

— יאָ, זאגט דער פרינְגִּיס. ס' האלט טאָקע ניט אָזְוִי פּוֹיגְלְדִּיק. אָבָּעָר צוּוּשָׁן די יונגע אָפִיצְיָן אוֹן הוַיְפְּלִילִיט בין אִיך באַלְיבָּט. ווען אִיך זאל נאָר וועלן, קער אִיך אָבָּעָר אלען מיטן קאָפּ אָרָאָפּ אוֹן פָּאָרְכָּאָפּ דעם טראָן. וויל אִיך אָבָּעָר ניט, אִיך וועל דאָרְפָּן פָּאָרְגְּוִינְסָן בלוט... טראָכָט אִיך זיך, ווען אִיך זאל נאָר פָּאָרְמִיאָוָן דעם גָּלָח אִיך די אַוִינְן פון מיין פָּאָטָעָר, וואָלט אִיך שְׂוִין גַּעֲרָאָגָן דעם טראָן אָן בלוט פָּאָר-גִּיסָּגָן. וויס אִיך אָבָּעָר ניט ווי אָזְוִי. אַין פָּאָלָאָצָן קָאָן אִיך ניט בְּלִיבָּן. אִיך דאָרָפּ אַיְסְמָשְׁטִין באַלְּיְדִּיקְוָנָעָן. באָלע צְעַרְמָמָנִיעָם האָלָט זיך שְׂוִין מיין אַיְנְגְּסְטָעָר ברודער ווי אַ קְרוּינִיּוֹן. אִיך האָב מורה אִיך וועל וועָרָן אַין בעס אוֹן באָגְּיָין אַגְּרִישְׁקִיטִין. זאג אִיך צו מִינְעָן אָזְוִי אַיְבָּרְגָּעְנְּבָּנְטָעָר חַבָּרִים: — לאָמִיר זיך לאָן אָבָּעָר דער וועלט. לאָמָר אַרְמוּזִין, אָפְּשָׁר וועלן מיר אַנְטְּרָעָפּ אַ קלָּגָן מענטשָׁן אוֹן ער ווּטָעָמָר גַּעֲבָן אַ גוּטָע עַצָּה. עַנְטָפָּעָן ווי: ס' אַיְוָגָן אַ גוּטָע אַיְנְפָּאָל, דערוּוִיל וועלן מיר זעָן אַבְּיסָל די וועלט.

נו, שְׂוִין מַעַר ווי אַ יָּאָר, אוֹ מִיר זַיְגָּעָן אַיְן זַוְּגָן. מִיט דְּרִיּוֹן חַדְשִׁים צוּרִיק האָבָּן מִיר אַגְּנְעַשְׁפָּאָרָט אַוִיפֿ לַיְּפִצְקָעָר יָאָרִיךְ. מִיר האָבָּן גַּעֲהָעָרט די פָּאָסְרָוָנָעָן מִיטָּן בְּלָאָעָן דִּימָעָנָט, זַיְגָּעָן מִיר גַּעֲבָּלִיבָּן וּוְאָרְטָן זַוְּגָן, וואָס דָּעָר סּוֹפְּט וּוּטָעָמָר. מִיר זַיְגָּעָן טָאָקָע גַּעֲוָעָן אַין גַּעֲרִיכְט וּוּעָן דָּוּ האָסְט אַיְסְמָעְפָּוָנָעָן דָּעָם מַעְרָדָעָר. אוֹ אִיך

האָב דערזען דיין חכמה, האָב איך געוּאגט צו מײַנע חברים:
— שניידערל אוֹז דעה, ווֹסֶם ווֹעֶט קאנען אַריינְנָאָרְן דעם גָּלָח אֵין
וואָק אַריין.

האָבן מיר דיך אַפְּגָנוּוֹאָרטַ דָּא אֵין ווֹאָלְד אָזְן דיך פָּאָרְהָאָלְטַן.
בִּיסְטוּ צּוֹפְּרִידַן?

— יָא צּוֹפְּרִידַן, נִיטּ צּוֹפְּרִידַן, האָט גַּעֲנַטְפָּעַרְטַּ שְׁנִיְּדָעָרְלַ, האָסְטַּ
דאָך מִיךְ נִיטּ גַּעֲפָרְעָגַטְ, אַכְּבָּר פָּאָרְפָּאָלְן, נַאֲרַ פָּאָרְן אֵין אַ צּוֹוִיטָעַר
מִדִּינָה אָזְן דּוֹרְכָמָאָצְן ווּעַנְטוּרָעָס בֵּין אַיךְ שְׁטָעַנְדִּיקְ גְּרִוְיטְ, קָוְמָטְ!

— אָטּ האָבָן מִיר דָא אֵין ווֹאָלְד אַנְגָּעָנְגִּילַטְ פָּאָרְ דִּיר אַ פָּעָרְדַּ
זָאָגָטּ דָעַרְ פְּרִינְצַן, זָעַן זִיךְ אַוְיפָּןְ פָּעָרְדַּ, אָזְן קָוְםְ!

די מְרוֹנָה פְּרִידָאָם

אָרְן זַיְהָ אָזְן פָּאָרְן פִּירְ נַעֲכַת אָזְן פִּינְפְּ טָעַג. אַוְיפָּ דָעַר
פִּינְפְּטָעַר נַאֲכַט זַיְנָעַן זַיְהָ אַנְגָּעָקְוּמָעַן אָזְן דָעַר הַוִּיפְּטִשְׁטָאָטַ
פָּוֹן דָעַר מִדִּינָה פְּרִידָאָם.

די הַוִּיפְּטִשְׁטָאָטַ פָּוֹן דָעַר מִדִּינָה פְּרִידָאָם האָט זַיְהָ
גַּעֲפָנָעָן אַוְיפָּ דִי בְּרָעַנְן פָּוֹן דָעַר טִיךְ דּוֹנָאָן. שִׁין אֵיזְ דָעַר דּוֹנָאָן
בְּלָא ווֹי דָעַר הַוִּימְלָא אָזְן גָּלְאָנְצִיךְ זַיְהָ אַ שְׁפִּינְגְּ, דִי ווּאָסְעָרָן פְּלִימְן צְוּוִישָׁן
הַוִּיכְעָ בעָרָג, אַוְיפָּ דִי בְּעָרָג נְרִיְעָ בְּוּמָעָר אָזְן פָּאָרְבִּיקָעַ בְּלָזְמָעַן. דִי
בְּעָרָג, בְּוּמָעָר אָזְן בְּלָזְמָעַן שְׁפִּינְגְּלָעַן זַיְהָ אַפְּ אָזְן דִי קְלָאָרָעַ בְּלָאָעַ
וּאָסְעָרָן. וּוּעַן מָעַן שִׁיפְּטָזִיךְ זַיְהָ אַוְיפָּן טִיךְ דּוֹכָט זַיְהָ אַזְן מָעַן אֵיזְ עַרְגָּעָן
וּוּאָסְעָרָן. וּוּעַן מָעַן שִׁיפְּטָזִיךְ זַיְהָ אַוְיפָּן טִיךְ דּוֹכָט זַיְהָ אַזְן מָעַן אֵיזְ עַרְגָּעָן
וּוּוִיְתָ אֵיזְ אַ צְוִיבָעָר לְאָנְדָן, וּוּאָוּ סְאִיזְ נִיטָּא קְוִין זַאְרגְּ אָזְן שְׁרָעָקְ.
סְאִיזְ אַ פָּאָרְכִּישְׁוֹפְּטַ לְאָנְדָן אָזְן מָעַן שִׁיפְּטָזִיךְ זַיְהָ אַזְוִיְתָ הַיְמָלָעָן.
די הַוִּיפְּטִשְׁטָאָט אֵיזְ שְׁטָעַנְדִּיקְ פְּרִילְאָזְ. בְּאַטְאָג אֵיזְ דִי
שְׁטָאָט פּוֹלְמִיטְן מְזֻמְלִ פָּוֹן סְוּחָרִים אָזְן גַּעֲרוֹשִׁ פָּוֹן ווּעַנְגָּנָעָר. בְּאַנְאָכָט
אֵיזְ דִי שְׁטָאָט בְּאַלְוִיכְטָן מִיטְ טְוִיזְנְטָעָרְ פְּיִיעָרָן, אָזְן פּוֹלְ מִיטְ
פְּאַרְגְּעָנִינְגְּן זַוְכָּעָר.

פְּרִינְצַן טְוֹדָאָר האָט גַּעֲקָעַנְטַ דִי שְׁטָאָט זַיְעָר גָּוָט. גָּאָנְצַן אַפְּטַ
פְּלָעַגְטַ עָרְ בָּאָזְוָכְן זַיְנָעַ פְּרִינְטַ אֵיזְ שְׁטָאָט אָזְן פָּאָרְבְּרָעָנָעָן מִיטְ זַיְהָ

אין די שענקלען. איצטער האט ער אויסגעקוקט די אויגן בייז ער אין געקומען אין פרידאם. ער אויז אבער געווען מאדען איבערדאשט. די שטאט אויז געווען פינצטער און פאללאזן. סאייז געווען אנדזיב אוננט און מען האט ניט געווען קיין לעבדיקן מענטשן אין די גאסן. די שענקלען צונגעמאכט, די געשעפטן געללאזן און אלע פענטער שווארץ און בלינד.

וואנדערט זיך פרינץ טודאָר. פארט ער צו צו זינעם אַ פרײַנט מיטן נאמען קוראָד און קלאָפֿט אָן:
— עפּנט ! פרינץ טודאָר קלאָפֿט אָן טיר !

עפּנט אוים דער חבר די טיר, לאָזט אוים אָריין אָן זאנט :
— אַ שיינע צייט האסטו אויסגעקליבן קומען צו אונדוּן. יעדער אַיינער וואָס האט נאָר געקאנט אַנטלייפּן אָין אַנטלאָפֿן פֿון דאנען. מאָרגן קליבט זיך דער קיניג אַנטלייפּן, אָן דז בִּיסט געקומען צו אונדוּן מיט אַ באָזֶן.

— וואָס אויז געשען ? — האט געפרענט פרינץ טודאָר.
ענפּערט קוראָד אָן זאנט :

— דז ווייסט דאָך, פרינץ טודאָר. מיז זיינען אַ פרידלאָך פֿאָלָק, אונדוּר לאָנד אויז אַרעם. די ערעד אויז ניט שטארק פרוכט-בָּאָר, מיז געפּינען זיך לעבען בערג, וואָו די ערעד אויז זאמדייך אָן פֿoil מיט שטיינער. אונדוּר קיניג אָין אַ גוֹטְמוֹטִיקָר, האט ליב באַקּוּעַמְלָאָכְקִיט. די וואָגָלענִיש אָן אַפְּקוּמָעַנִּיש פֿון לאָגָעָרָן זיינען אוים ניט צום האָרָצָן. דאָם פראָסְטָע פֿאָלָק וויל קינמאָל ניט דינען אָין סָאָלָצָן אָן פֿירָן מלְחָמָה, לעבען מיז זיך פרידלאָך. יעצט אויז אַבער אונדוּר פֿאָטָעָלָאָנד באַפְּאָלָן געווֹאָרָן פֿון אַ שׁוֹנאָ. קיניג זונְפֿרִיד פֿירט מלְחָמָה מיט אונדוּן.

— קיניג זונְפֿרִיד, זאנט פרינץ טודאָר, אַט דער קיניג וואָס האט אַפְּגָנְשָׁטוֹפּט דעם יִם אוֹיף צוֹוֵי מיַל ?
— י֑א, אַט דער זונְפֿרִיד מְאָקָע וואָס האט צוֹנְיִפְּגָנְעָנוּמָען פֿופֿצִיק טוֹזָנט מענטשן פֿון זיינען מדינָות אָן פֿאָרְשָׁאָטָן דעם יִם אוֹיף צוֹוֵי מיַל, ער וויל אַיְגָנְגָעָמָען די ווּלְט.

— ווי ווית זייןען זיגפריד'ס אַרְמִיּוּן פָּוּן שטאט ? פרעגט
פְּרִינְצַן טוֹדָאָר.

— ער איז אויפֿ יונגער זויט טוּיך, האט געגעטפערט קוֹרָאָדָא. ער
רוֹט מיט זייןע סַאלְדָאָטָן אויפֿ די בערג און ווארטט בֵּין די וואסערן
פָּוּן טוּיך וועלְן קלענעֶר ווערֶן. ער האט אויך געבראָכְט מיט זיך די
נְיַיָּע מְאַשְׁיָּנָען — האַרְמָאָטָן ווֹסָם שִׁוּסָן מִיט פּוֹלוּעָר. ער גְּרִיטִיט זיך
אונדּוֹ צוֹ בָּאָפָּאָלָן אָוּן פָּאָרוֹוִיסְטָן אָוְנְדוּעָר לְאָנָה.

זאנט פְּרִינְצַן טוֹדָאָר — סְאַיז גָּאָר נִיט קִיּוֹן פְּרִילַּאֲכָבָעָ מְעֻשָּׂה.

— דִּיר אַיז אוּיך שְׁלַעְכְּת ? שְׁפָאָסְטָן בִּיטָּעָר קוֹרָאָדָא, דוֹ האָסְטָן דָּאָך.
נִיט קִיּוֹן פָּאָרְמָעָגָן בָּאָוְנְדוֹ אַן לְאָנָה.

— קִיּוֹן פָּאָרְמָעָגָן אָוּן גַּיטָּעָר האָב אַיך טַאָקָע דָּא נִיט, עַנְטָן-
פְּעָרָט פְּרִינְצַן טוֹדָאָר, אָבָעָר סְאַיז פָּאָסְקָוּנָע. אַיך אַלְיוֹן בֵּין דָּא.

— קָעָר זיך אָוּן צְוִירִיק, זאנט קוֹרָאָדָא.

— סְאַיז שְׁוִין בָּאָלְדָא אַוְיסְגָּעָגָנָגָען מִין גָּאנְצַן גַּעַלְט, עַנְטָפָעָרָט
פְּרִינְצַן טוֹדָאָר. אַיך האָב גַּעֲרָעָבָנָט צוֹ אַיז אַ וּאַיך, צְוּוֵי, וּעַל אַיך זְיַן
אַיז דָּעָר הַיּוֹם. יַעַצְתָּ בָּרוֹדָעָרְלָן בֵּין אַיך גָּאָר אַיז קָלָעָם. קִינְגָּז זִיגְפְּרִיד
וּוֹעַט מִיךְ פְּרִידְלָאָך נִיט לְאָזָן דָּוְרָגִין זְיַן לְאָגָעָר, צְוִירִיקָעָן זיך האָב
אַיך נִיט קִיּוֹן גַּעַלְט. בֵּין אַיך אַיז דָּעְרוֹזָעְלְבִּיקָעָר לְאָגָעָר וּוּי אַיר אַלְעָ.

— אַיז ווֹאָס טוֹט מַעַן ? פְּרִעָגָט קוֹרָאָדָא.

— טַאָקָע, ווֹאָס טוֹט מַעַן ? — פְּרִעָגָט פְּרִינְצַן טוֹדָאָר ?

שְׁנִיאַדְעָרְלָן אַיז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַן אַ זְוִית אָוּן זיך צְוִונָהָעָרָט צָוָם
גַּעַשְׁפָּרָעָד אָוּן גַּעַשְׁוֹוִוָּגָן. ער האָט אָבָעָר דָּעְרוֹזָעָן וּוּי בַּוַּידְעָ שְׁטִוְיָעָן
פָּאָרְלָאָרָעָנָע, דָּעְרָשְׁרָאָקָעָנָע אָוּן אַיִּינָעָרָפָעָגָט דָּעָם אָנְדָעָרָן. ווֹאָס
טוֹט מַעַן ? — אַיז ער רְוָאִיך צְוּנָעָגָנָגָעָן צוֹ פְּרִינְצַן טוֹדָאָר אָוּן
גַּעַפְּרָעָגָט : קָאָנְסָטוּ מִיךְ פָּאָרְשָׁטָעָלָן פָּאָרָן קִינְגָּג ?

— דוֹ האָסְטָן אַ מִיטָּל וּוּי אַזְוִי בַּיְצָוּקָמָעָן זִיגְפְּרִידָם אַרְמִיּ ? —
הָאָט גַּעַפְּרָעָגָט פְּרִינְצַן טוֹדָאָר.

— סְיַקְעָן זְיַן, עַנְטָפָעָרָט שְׁנִיאַדְעָולָן, סְיוּעַנְדָעָט זיך קִינְגָּג.
אַלְיוֹן, סְיוּעַנְדָעָט זיך אַיך אַן דָּעָם קִינְגָּג.

— אַיך גְּלוֹיֵב אָוּן אַיך קָאָן אַיך פָּאָרְשָׁטָעָלָן פָּאָרָן קִינְגָּג. הָאָט

- קוראדא גענטפערט, אבער פרויער מוז אויך פארשטען פרינץ
טודאָר.
- גוט, ענטפערט שנידערל, פארציט עם אבער ניט אין דער
לאנגער באנק.
- אואָדע, ענטפערט קוראדא, אויב מירן עם אפליגן אויף לאָג
קאו זיין צו שפֿעט.

דער קיניג פֿרּובֿרְט אויס דאס קלונע שנידערל

-
- וּראָדָא הַאֲטַזֵּן זֶה שְׁנָעֵל אַנְגָּעָטָן אִין פֿאָרָאָדָן עַקְלִיְדָעָר אָנוֹ
גַּעַנְוָמָעַן פֿרְינְץ טְוּדָאָר מִיטַּן זֶה. דָּעַר פֿרְינְץ אוֹז גַּעַקוֹ-
מַעַן פֿאָרָן קִינְגַּן אָנוֹ גַּעַרְעָדָט אָזְוַיְן צַוְּזָגָן:
- אַיְדַּן בֵּין פֿרְינְץ טְוּדָאָר, אוֹז הַאֲטַזֵּן זֶה צְוָרִיקַן-
גַּעַקְעָרָט מִיטַּן מִיְּנָעַן חֲבָרִים פָּוֹן מִין וָאַנְדָּעָרָוּנְגַּן אַבְּעָרָדָעָר וּוּלְתָן,
אוֹז אַזְוַיְלַן פֿאָרָן צְוָרִיקַן אִין מִין טָאָטָּנָס קִינְגְּרִיךְ, דָּאָרָפָן מִירַן
אַיְבָּעָרְקְּרִיךְ אַזְמָעָן דָּעַם דְּזָנָאִי, אַבְּעָרָמִיר קָאנָעָן נִיטַּן, זְגָפְּרִיךְ אַרְמָמִי
בָּאַלְאָגָעָרָט דִּי שְׁטָמָטָן. אַיְדַּן אוֹז נִיטַּן. מִיר מִיטַּן מִיְּנָעַן בָּאַגְּלִיְתָמָעָר
אוֹז אַזְוַיְלַן נִיטַּן. מִיר קָאנָעָן וּוּיְטָעָר נִיטַּן פֿאָרָן. מִיר מַוּן בָּאַזְוַיְן
זְגָפְּרִיךְ,
- שְׁיוֹן גַּעַרְעָדָט, פֿרְינְץ טְוּדָאָר, הַאֲטַזֵּן גַּעַזְאָגָט דָּעַר קִינְגַּן,
אַבְּעָרָמִיר וּזְוַיְלַן קָאנָעָן מִיר בָּאַזְוַיְן זְגָפְּרִיךְ? וּוּיְסָט דָּאָךְ, אַסְלָחָמָה
פִּירָט מַעַן מִיטַּן סָאַלְדָּאָטָן, בַּיְקָסָן אַזְמָאָטָן. מִיר הַאֲכָן נִיטַּן קִיּוֹן
סָאַלְדָּאָטָן, נִיטַּן קִיּוֹן בַּיְקָסָן אַזְמָאָטָן קִיּוֹן הַאָרָמָאָטָן.
- מִין חָאָר קִינְגַּן, הַאֲטַזֵּן פֿרְינְץ טְוּדָאָר גַּיְיטָעָר גַּעַרְעָדָט.
אַיְדַּן פִּיר מִיטַּן זֶה אַיְדַּן, זְוַיְעַר אַ קלְוָן אַיְדַּן. מַעַן רַוְּפַט אַיְסָט דָּאָם
קלְוָן שְׁנִידָּעָרָל, אַדָּעָר שְׁנִידָּעָרָל. עַר אַיְזָאָר וּזְוַיְעַר אַזְמָאָטָן
קִלְיָין וּזְוַיְעַר אַ פִּיְיָה, אַבְּעָרָמִיר דָּאָס דָּאָרְיָינָקָע אַזְמָאָטָן קִלְיָינָקָע מַעַנְטָשָׁעָלָע אַזְמָאָטָן
זְוַיְעַר קלְוָן.
- דִּין שְׁנִידָּעָרָל דָּאָרָפָן זְוַיְן גָּאָר אַ קלְוָנָעָר, אוֹבָר עַד קָאוֹן
רָאָטָעָוָעָן מִין מְדִינָה פָּוֹן זְגָפְּרִיךְ סָאַלְדָּאָטָן.

— אָוּאַדַּע אַיְזַע קָלוֹג, הָאָט גַּעֲנַטְפָּעֶרֶט פֿרִינֵּן תּוֹדוֹאָר.
לְיוֹפְצִיקָעֶר גַּעֲרִיכֶת הָאָט אִים דּוּרְקְלָעֶרֶט פֿאָר דּוּם קְלִיגְסְּטָן מַעֲנַטְשָׁן
אַין דּוּרֶר מִדְּנָה.

— אַין לְיוֹפְצִיקָעֶר גַּעֲרִיכֶת, וַיְצַן קָלוֹגָע רִיכְטָעֶר, הָאָט דּוּרֶר קְיַינִיג
גַּעֲזָגָט. עַפְעָם אַ קְלִינִיגְקִיטַּמְּ לְיוֹפְצִיקָע, וַיְאוֹ מַעַן חַזְלָט אָפַּ דּוּם
גַּרְעָסְטָן יָאָרִיד. אַכְבָּר, אַיר וּוּוּיסְטָ, פֿרִינֵּן תּוֹדוֹאָר, וּגְפְּרִידִים אַרְמִי
אַיְזַע אַ שּׂוּעְרָעֶר בַּיְסָן אַרְאָפְּצּוּשְׁלִינְגָּעָן. אַיךְ וּוֹיל וִיךְ אַלְיָין
אַיבְּעָרְצִיְּגָן, אָז שְׁנִיאַדְעָרֶל אַיְזַע קָלוֹג. אַיךְ וּוֹיל אִים אַוְסְפּוּרְבָּרָן.

— וּוֹעַן וּוֹעַט אַיר אִים אַוְסְפּוּרְבָּרָן? הָאָט פֿרִינֵּן תּוֹדוֹאָר
גַּעֲפְּרָעָגָט. מַעַן דָּרָפֶעֶן מַאֲכָן שְׁנָעָל, סְפִּיקָּאָן נָאָךְ וַיְזַן צָו שְׁפָעַט.

— וּוֹאָרֶת אַ וּוֹיְלָעַ, הָאָט גַּעֲזָגָט דּוּרֶר קְיַינִיג, וּוָאָס אַיְזַע הַיְינָט.

נִיטַּ שְׁבַּת?

— יָא מִיְּן קְיַינִיג, הָאָט אַן אַדְיוֹטָאנָט גַּעֲנַטְפָּעֶרֶט, הַיְינָט אַיְזַע שְׁבַּת.

— זַוְיַעַר גּוֹט, זַאֲגָט דּוּרֶר קְיַינִיג, בְּרָעָנָג בְּאָלָד שָׂוִין אַחַעַר דִּיְוָן
קָלוֹגָן אַיְזַע — שְׁנִיאַדְעָרֶל.

אַין עַטְלָאָכָע מִינּוֹת אַרְוֹם, אַיְזַע שְׁנִיאַדְעָרֶל גַּעֲשְׁטָאָגָנוּן אַין גַּרוּסָן
זָאָל אַיְזַע גַּעֲזָגָט אַוְיָפָן קְיַינִיג. אַרְוֹם וִיךְ זַעַט עַר סְעַנְאָטָאָרָן אַיְזַע גַּעַנְעָ-
דָּאָלָן אַוְסְגָּעָפּוֹצָט אַיְזַע גַּאֲלָדָעָנָע מַוְנְדִּירָן. וּוֹאָנְדָעָרֶת עַר וִיךְ: דָּא
זַיְגָנָעָן נָאָךְ אַלְעָגָט אַיְזַע שְׂיָין אַוְסְגָּעָפּוֹצָט. דָּא אַיְזַע פָּאַלְצָעָן אַיְזַע נָאָךְ
נִיטַּ קְאָנְטִיק דּוּרֶר הַוְּנָגָעָר אַיְזַע שְׁרָעָק פּוֹן שְׁטָאָט.

אַ טְרָאָמִיָּת הָאָט אַ שָּׁאָל גַּעֲטָאָן :

דּוּרֶר קְיַינִיג קִומְטַן אָן. דֵּי סְעַנְאָטָאָרָן, גַּעֲנָרָאָלָן, נַאָבָל-לִיְּטָן אָן
חוֹיַף דָּאָמָעָם הַאָכָן וִיךְ צַעֲשְׁתָעַלְתָּ אַיְזַע צָוִויָּי גַּלְיִיכָּע שָׂוֹרוֹת. זַיְיָ הַאָכָן
וִיךְ גַּעֲבּוּיָּין צָוּם דִּיל — גַּעֲבּוּקָט אַיְזַע גַּעֲנוֹיָגָט וִיךְ פָּאָרָן קְיַינִיג.
שְׁנִיאַדְעָרֶל הָאָט וִיךְ אַיְזַע גַּעֲשִׁוְוִגָּט. גַּעֲנוֹיָגָט וִיךְ אַיְזַע גַּעֲטְרָאָכָט
— סְלִיגָּט זַיְיָ נַאֲרִישְׁקַיְוָן אַיְזַע גַּעֲזָגָט. צַעֲרָעָמָאָנוּס אַיְזַע אַזְּזַע בַּיְטָעָרָעָר
צִיּוּט. זַיְיָ הַאָכָן בַּעֲסָעָר גַּעֲדָאָרָפֶט וִיךְ לְעֵבָן טִיְּרָ, פָּאָרָפּוּסְטִיקָן דֵּי
בְּרָעָנָג מַוְשָׁטְרָן דֵּי סְאָלְדָאָטָן.

דּוּם קְיַינִיגִים קְול הָאָט אַבְּעָרְגַּעַשְׁלָאָגָן שְׁנִיאַדְעָרָלִים גַּעֲדָאָגָקָעָן :

— קֻם אַחַעַר, דַו אַיךְ, הָאָט דּוּרֶר קְיַינִיג גַּעֲזָגָט. קֻם גַּעֲנַטְמָעָר

אין זווית ע לנדר

ז' מיר. פרינץ טודאר האט מיר דער צילט אָז דַו בִּיסְט דַעַר
קליגטער מענטש אַין דער מדינה. דו האט געוֹאנט אָז דַו קָאנְסְט
אונְדוֹ רָאַטְעָוָעַן פֿוֹן זִינְפְּרִידִים מִילְיטָעָר, נִימֶט בָּאוֹזָאנְט אַין נִימֶט
בָּאַקְלִיזָט, מִיר זַיְנָעַן הַיְלָפָלָאָן. וּוֹ אָזְזִי קָאנְסְטוֹ בָּאוֹזָן זִינְפְּרִידִים
אַרְמַנְיָוָת ?

— נִימֶט בָּאוֹזָן, מֵיַן חָאַר קִינְג, האט שְׁנִיאַדְעָרֶל גַּעֲזָאנְט. נִיְּן,
נִימֶט בָּאוֹזָן זִינְפְּרִידִים אַרְמַנְיָוָת, אַיךְ בֵּין נִימֶט קִינְג
כִּישְׁוֹפְּטָמָכְבָּעָר. אַיךְ קָאָן אַכְבָּעָר צְטוֹרָאַכְטָן אָז מִיטָּל אָז זִינְפְּרִידִים
מִילְיטָעָר זַאַל אַפְּטָרָעָטָן פֿוֹן שְׁטָאָט.

— וּזְאָס אַיְזָס מִיטָּל ? — האט דַעַר קִינְג גַּעֲרָעָט.

— סְאיַן אָגָאנְצָג גַּרְוִיסְטָרֶל פֿלָאָן, האט שְׁנִיאַדְעָרֶל גַּעֲזָאנְט. זַאַל
דַעַר קִינְג זַיְן אָזְזִי גַּט אַון באַפְּעָלָן דֻּעַם מִינְיָסְטָטָרֶר פֿוֹן וּוּרְטָשָׂאַפְּט
גַּעַבְן אַלְין וּזְאָס אַיךְ וּוּלְלָפָאַדְעָרָן, אַיךְ זַאַל עַר באַפְּעָלָן דֻּעַם הַוִּיפְּט
פֿוֹן דַעַר אַרְמַנְיָוָת אַיְסְפָּאַלְגָּן מִינְגָּעָ באַפְּעָלָן.

— גַּוט, שְׁנִיאַדְעָרֶל, אַיךְ וּוּלְלָפָרְפְּלָין דַיְוָן פָּאַרְלָאָגָן, אָזְזִי שְׁנָעָל
וּוֹ דַו וּוּעָסָט מִיר דַעַרְקָלָעָרָן דַיְוָן פָּלְעָנָר. דַעַזְזָוְיָיל אַכְבָּעָר לְאַמְּרוֹ
שְׁלִישִׁין אָבּוֹנְד צְוִוְּשָׁן מִיר אַון דַיְוָן. אָבּוֹנְד פֿוֹן פְּרִידָן אָז אַיךְ זַאַל
דִּיךְ קִינְמָל נִימֶט אַפְּנָאָרָן אַון דַו זַאַלְסָט מִיךְ נִימֶט נִימֶט בָּאַטְרָנָן.

עֲפָס וּוְיל דַעַר קִינְג, טְרָאַכְט שְׁנִיאַדְעָרֶל, אַכְבָּעָר עַר זָגָט הוֹי :

— גַּט מֵיַן קִינְג.

— טָא דַעַרְנָעָנְטָרֶר זִיךְ זָמָס טְרָאָן, האט באַפְּוָלָן דַעַר קִינְג. אַט
הָאָבָּאָךְ פָּאַר דַיְוָן אָלְיָוקָע מִיט טָאַבָּאָק — לְאַמְּרוֹ רְוִיכָרָן אָלְיָוקָע
פֿוֹן פְּרִידָן, וּוֹ דַי אַיְנְדִּיאָנָר טָוָעָן אַין דַעַר וּוּוּטָעָר אַמְּרִיקָע.
שְׁנִיאַדְעָרֶל האט גַּעֲפָנְט דָס מַוְיל אַון גַּעֲוָאַלְט זָאנְן ; הַיְוָינְט
איַז שְׁבָת, אַן אַיךְ בֵּין אָפְּרָוְמָעָר אַיךְ, רְוִיכָרָאָר אַיךְ נִימֶט אָסְמָחָת,
עַר האט אַכְבָּעָר באַמְּרָקָט אָז סְאיַן גַּעֲוָאַרְן מַאֲדָנָע שְׁטִיל אַרְוָס. האט
זִיךְ אַוִּיסְפְּרָוִיבָּרָן אַון נִימֶט רְוִיכָרָן אָסְמָחָת אַון נִימֶט באַלְיָידָקָן דֻעַם
קִינְגָּס גַּעֲשָׁאָנָק.

שְׁנִיאַדְעָרֶל האט צְוָעָנוּמָעָן דֻעַם קִינְגָּס לְיָוקָע אַון גַּעֲזָאנְט :

ד אס טַלּוֹגָע שְׂנִיּוֹידָעֶר

— דעם קיניג'ס מותנה אויז מיר טייער און הייליק, זווי אוזו קאָז
איך עם אַוּוּקָלָאָזָן מיט רוייך? איך בעט דעם קיניג, מיר דערלויבֿן
בָּאַחֲאַלְטָן דֵי לְוַלְקָע אַלְמָא צַיִיכָן פָּאָר מִינְעָן קִינְדָּעָר אָזָן קִינְדָּם¹
קִינְדָּעָר — אויך בֵין גַּעֲוָעָן טַיִיעָר אַין דֵי אַוְינָן פָּזָן מלך.

דער קיניג האט אַשְׁמוּכָל גַּעֲטָמָן:

— דו האסט גַּעֲוָגָט, שנִיּוֹדָעֶל, דו האסט פָּאָרְשָׁטָאנְגָּעָן אויך וויל
דייך נאָר אַוִּיסְפְּרוּבִּירְן. איך גַּלוֹבְטָאָקָע יַעֲצָט או דו בִּיסְט וַיְיַעַר
קלָוָג, גַּוְטָן, לִוְגָן פָּאָר דִּין פְּלָאָן.

שְׂנִיּוֹידָעֶלְס פְּלָאָן

ען האט צְנוּפָגְעָנוּמָעָן אַלְעָן שְׂנִיּוֹידָעֶר פָּזָן שְׁטָאָט. נאָר
די שנִיּוֹידָעֶר אַלְיִין, נאָר אַלְעָן פְּרוּעָן אָזָן מִידָּלָאָז אָזָן מַעֲנָעָר
וּזְאָסָהָאָבָּן נאָר גַּעֲקָאָנְטָהָאָלְטָן אַנְגָּלָאָז אָזָן הָאָנְטָהָאָז
מַעְן גַּעֲשְׁטָאָלָט אַונְטָאָר שְׂנִיּוֹידָעֶלְס אַוִּיפְּוִיכְּטָן. מַעְן האָט
אויך גַּעֲעָפָנָט אַלְעָן מַאְגָּזְוִינָן פָּזָן וּאַלְעָנָן אָזָן בָּאָוְלָעָן סְחוֹרָה, אָזָן אַלְזָן
איְבָּעָגְעָנָבָן אָזָן שְׂנִיּוֹידָעֶלְס הָעָנָט.
און שנִיּוֹידָעֶרְלָה האָט גַּעֲשְׁנִינָטָן די סְחוֹרָה אָזָן גַּעַנְיִיטָן,
און גַּעַנְיִיטָן.

נעְכָּט אָזָן טָעָג.

די ווּאַסְעָרָן אָזָן טִיךְ האָבָּן אַגְּנָעָהָוִיבָן אַפְּפָאָלָן. באָלָד, נאָר
אַטָּאָג, אָזָן נאָר אַטָּאָג ווּאָלָן זִגְּפְּרִידִים אַרְמִיּוּן אַרְיוֹינְמַאְרְשִׁירָן אָזָן
שְׁטָאָט. דָּעָר טִיךְ ווּעָרָת שְׁמַעְלָאָר אָזָן שְׁמַעְלָאָר. מַעְן קָאָז שְׁוִין זְעָן
וּוְדי סָאָלְדָאָטָן אוּיפְּזִינְגָּעָר זִוְיט טִיךְ הָאָקָן בּוּיְמָעָר אָזָן מַאְכָן פְּלָטָן
אַרְיוֹבָּעָרְצָוּשָׁוּמָעָן דָּעָם טִיךְ. מַעְן קָאָז אַפְּלוֹזָהָעָר וּוְדי סָאָלְדָאָטָן
זִינְגָּעָן אָזָן אָוָגָט. בָּאָסָהָאָבָּן האָט די אַרְבָּעָט גַּעֲרָעָנָט אַונְטָאָר
די הָעָנָט. אָזָן אַפְּאָר טָעָג אַרְזָם אָזָן שנִיּוֹידָעֶרְלָה גַּעֲקָוּמָעָן צָום קִינְגָּט
און גַּעַזְגָּט:

— מַאְגָּזָן פָּרִי ווּאָלָן מִיר עַמְּקָאָנָן אַנְהִיָּבָן. איך בֵין שְׁוִין

גְּרִוִּיט אָזָן פָּאָרְטִּיק.

— גַּוְטָן הָאָט דָּעָר קִינְגָּט גַּעַזְגָּט.

פרימאָרְגַּן, די זונ איז אַויפֿנְגַּעְגַּנְגַּעְן אָזִן בְּאַנְיֵלֶט די שְׁפִיעַן בְּוַיְמָה,
די פּוֹיגְלָעַן הָאָבָן נָאָר וּוָסֶם אַוְיפֿגְּעֻוְאַכְּטָן, אַבְּעָר וּגְפְּרוּידִים סָאַלְדָּאַטָּן
זַיְנְגַּעַן שַׂוִּין לְאָגָן גַּעֲוֹעַן אוּפֶת. הָאָלָב פָּן די סָאַלְדָּאַטָּן הָאָבָן גַּעֲרְבָּעַט
איין וּוּאָלָד, גַּעֲזָעַט בְּוַיְמָר, די אַנְדָּעָרָעָה הַעַלְפָט פָּן דַּעַר אַרְמַי איין
גַּעֲוֹעַן אוּפֶת דַּעַר וּוּאָלָד. סִ'איַן גַּעֲוֹעַן טּוּמְלָדִיק איין וּוּאָלָד, קְלָעַפֶּן פָּן
הַמְּמָרָם, רְוִישַׁ פָּן וּגְנָגָן, גַּעֲשָׂרְיוּעָן פָּן עַלְטָסְטָע, חַוְּרָזְשָׁעָן פָּן שְׁלָעְפָּנִי-
דִּיקָעָ פְּעָרָד, חַוְּקוֹן פָּן אַנְטְּרִיבָּעָר. מִיט אַמְּמָל הַאָט זַיְךְ אַבְּעָר דַּעַם
גַּאנְגָּן טּוּמָל גַּעֲהָעָרָט אַשְּׁאַלְזָן פָּן טּוֹזְמִיטָן. די וּוּאָלָד הַאָט אַנְגָּנָע-
שְׁפִיצָט די אַוְיעָרָן — יַא טְאַקָּעָ, דַּאַס שְׁאַלְזָן קְוִמָּט פָּן שְׁטָאַט — אַ
פָּאַרְאַד פָּנוֹ סָאַלְדָּאַטָּן. קְוִקְטָן די וּוּאָלָד אָזִן וּטְפִיר קַאַמְּפָאַנְיָעָם סָאַל-
דָּאַטָּן מַאְרְשִׁירָן — אַפְּגָנְעָלִים עַנְעַנָּה, אַפְּגָנְעָלִים עַנְעַנָּה, שְׁטָעְקָנָס אָזִן
בְּוַיְמָר אוּפֶת די אַקְסָלָעָן אַנְשָׁטָאַט בְּיִקְפָּן; צַוְּיוּי אַלְטָעָ פְּעָרָד שְׁלָעְפָּן
עַפְּעָס אַוְעַגְּעָלָעָ מִיט פֿרָאַוְוָאַנְטָן.

די וּוּאָלָד הַאָט אַנְגָּנָעָהִיכְן לְאָכָן אָזִן שְׁרִיעָן.

די סָאַלְדָּאַטָּן וּוָסֶם הָאָבָן גַּעֲרְבָּעַט איין וּוּאָלָד זַיְנְגַּעַן גַּעֲקָומָעָן
צָוְלוּפָן צָוָם בְּרָעָג אָזִן זַיְךְ צָוְעַקְוָקְטָן צָוָם פְּאַרְאָד. אַלְעָהָאָבָן אַוְיָס-
גַּעֲשָׂאָסָן איין אַגְּלָעְכְּטָעָר. עַס הָאָבָן זַיְךְ גַּעֲהָעָרָט אַוְיָסְגַּעְשָׂרִיעָן:
— קְוִקְטָן נָאָר אָזִן די קַעְמָפָר! זַעַט נָאָר די גַּרְוִיסָּעָחָרָאַטָּן!
— פְּאַרְזִיכְטִיךְ מִיט די בְּיִקְפָּן, אַוְרָ קָאנְטָן נָאָר אַיְבָּעְרְקָעְרָן די
וּוְלָט מִיט זַיְךְ.

— שִׁיר, שִׁיר, שִׁיךְ פָּאָר די אַרְיָמָע שְׁעַפְּעַלְאָךְ. שְׁעַנְקָט אַגְּהָבָה
פָּאָר די אַרְיָמָע סָאַלְדָּאַטָּן. זַיְיךְ הָאָבָן קִיְּוָן שַׁׁךְ נִיטָן, עַס קָאָזָן דַּאָּךְ
רְוַעַגְנָעָן אָזִן די קִינְדָּעְרְהָלָאָךְ וּוּלְזָן זַיְךְ נָאָר צּוּקִילָן.
קַאַמְּפָאַנְיָע נָאָר קַאַמְּפָאַנְיָע הַאָט מַאְרְשִׁירָט, אַבְּעָר מַאְדָּנָע, די
אַגְּגָעְקָוּמָעָן סָאַלְדָּאַטָּן זַיְנְגַּעַן גַּעֲוֹוָאָרָן אַלְזָן שְׁעַנְרָ אָזִן בְּעַסְעָר
אַגְּגָעְטָאָן. אַט קְוִמָּט אַקְאַמְּפָאַנְיָע אַגְּגָעְטָאָן איין רְוִיטָן, אַקְאַמְּפָאַנְיָע
איין בְּלָא, אַקְאַמְּפָאַנְיָע איין בְּרוּין, גַּלְאַנְצִיקָע שְׁטוּוֹל, גַּלְאַנְצִיקָע
שְׁוּוּרְדָּן, גַּוְטָעָ פְּעָרָד.

דַּאָּס גַּעֲלָעְכְּטָעָר איין וּגְפְּרוּידִים אַרְמַי איין אַפְּגָנְעָשְׁטָאָרָבָן. סִ'איַן
נִיטָּאָ וּוָסֶם צָו לְאָכָן פָּן אַזְּזָ אַרְמַי.

קוקן זי און קוקן. עם ציט זיך קאמפאניע נאך קאמפאניע.
געפעלט עם ניט זיגפרידס ארמיי, וווען ווועט עם געטען אַסּוֹפָ? שוין?
האלבער טאג, שווין נאכטמיטאג, קינגער וויל אפילו ניט גיין עסן—
מען קוקט אלע נאך דער מארשירנדיקער ארמיי.

די נאכט איז צונגפאלן, פיערן האבן זיך אַנְגַּעַצְׂנָדָן אַיִן זיגפרידס
להגער. די סאלדאטן זייןען געועסן לעבען די פיערן אַנְגַּעַצְׂקָעָנָעָ.
—מיר האבן צו לאנג געווארט, זאגט איזן סאלדאטן. מיר האבן
דערוויל געגעבען דעם קיניג פון פרידאס ציט זיך צוצרגויטן.
—מען ווועט אונדו געבן שמעקו פולווער, ברוזעל, זאגט איז
אנדרס סאלדאטן, זייל האבן דורך מער סאלדאטן ווי מיר האבן.

—אייז טאקע פאסקודנע, זאגט אַדרויטער סאלדאטן.
דערוויל האט זיך געטראָן פון אובער דעם טיך אַטרוייעריךער
ニיגן. איז שטאט האבן מוווקער געשפֿילט טרייעריךער היימישע
מעלאדייעס. די צעשרהָקענע סאלדאטן פון זיגפרידס ארמיי האבן
געחרטן די ניגננים ווֹאָס האבן זייל דערמאָנט אַז זייל הויז, פעלד.
פרוי, קינגער, באטער, מומער.
יעדר איזנער האט איזנגענורעט דעם קאָפּ צוישן די קני און
געמורמלט: אויב מיר בליבן דא, אייז ווער זוים צי מיר וועלן שווין
ווען עם אייז זען אונדער היימ.
שטייל האבן די סאלדאטן, איזנצעיקויז, גענומען פאָרלָאָזֶן דעם
להגער. די גאנצע אַרמיי האט דעוזרטירט.

זיגפרידס אַרמיי אַנטְלוּיפּט

שפְּרַץ אַוִּיפּ טאג איז דער קיניג אַוְפְּגַעַשְׁטָאנָעָן אַז האט
דערווען או זיגפרידס לאָגער איז פָּרְלָאָזֶן. ער האט זיך
זייל געפְּרִוִּיט אַז אַרְיִינְגְּעַרְפּן שְׁנֵי דְּעָרָל אַז גַּעֲזָגְטָן:
האַסְטָט גַּעֲזָגְט, שְׁנֵי דְּעָרָל, דִּין אַיְינְפָּאָל אַז גַּעֲלָגְגָעָן.
מען דְּאָרָףּ יַעֲצָט אַשְׁאָל טָאָן אַז אַנְזָאָן דַּעַר שְׁטָאטָט, אַז דַּעַר שְׁוֹנָא
אייז אַוּוּקָן.
לָאָז דַּעְרוּוֹיָל די שְׁטָאטָט שְׁלָאָפּן האט שְׁנֵי דְּעָרָל גַּעֲזָגְט, זייל

זוינען דאך אלע טויט מיד. אַ גאנצָן טאג האבן זוי מארשירט.
אין גאנצָן זוינען געלביבן דרייז מווונט מענער, און יעדער אינגעָר האט
זיך געדאָרט איבערטָאָן פערצָן מַאְלָן, און מאָרשִׁין אַין פערצָן
בָּאוֹזְנְדָּעָרָעָ רָעְגִּים עַנְגָּן.

— ס'איַן גָּעוּעָן אַ קְלוֹגָעָר אַיְנְפָאָל, האט דער קִינְגָּ גָּעוֹזָגָט, הַיְנְטָ
די טָרוֹזְיָעָרִיקָע מַזְוִיק, ווֹאָסָה זוֹ האָסָטָ פָּאָר זַי גַּעַשְׁפִּילָט, סִיחָאָט אַ
גָּעַם גָּעַטָּוֹן די אַרְיָמָע טִיוֹוָאָלִים בָּאָסָם הַאָרְצָן, זוֹ האָסָט אַונְדוֹן
גָּעַרְאָטָעוּוּטָט פָּוֹן זִיגְפְּרִידִיס סָאַלְהָאָטָן.

— יעַצְטָ, אוּבָ מַיְן הַאָרָוָת אַונְדוֹן לְאָזָן, וּוּלְן מִיר גַּיְינָן אַונְדוֹזָעָר
וּוּגָג, האָטָ פְּרִינְץ טָודָאָר גַּעַבְעָטָן.

— אַיך וּוֹאָלָט אַיך גָּעוֹזָלָט פָּאָרָה אָלָטָן, האָטָ דער קִינְגָּ גָּעוֹזָגָט.
אַיך וּוֹאָלָט גָּעוֹזָלָט אַיר וּוֹאָלָט זַיְן בָּאָ דָעָר פִּיעָרָנוּגָג, מִיר וּוּלְן
פִּיעָרָן דָעָם זַיְן מִיט גָּרוּוּסָטָ פְּרִידִיס אַון פָּאָרָאָד. אַכְבָּעָר אַיר אַיְלָט
זַיְך, וּוּלְן אַיך אַיך לְאָזָן גַּיְינָן אֲחֵיָהָם.

פְּרִינְץ טָודָאָר אַון שְׁנִיאַדְעָרָלָה האָבָן בָּאַדְאָנְקָט דָעָם קִינְגָּ, אַון אַיְיָ-
דָעָר די שְׁטָמָטָט האָטָ דָעְרוֹוָאָכָטָט האָבָן זַיְם זִיעָרָעָ בָּאַגְּלִילִיטָעָר זַיְך
גַּעַלְאָזָן אַין וּוּגָג אַרְיָין.

איין טודארס מדינה

דער גלַח נאָסִיסִים

ז'יינע טודארס מיט זוינע באָגְלִיטָעֶר איין אַנְגַּעֲקוּמוּן איין זוינ פֿאַטְעָרֶם פֿאַלְאַצְן. סִיאַנְיָן דָּאָרָט גַּעֲוֹוָאָרָן אַ שְׁמָהָת, אַ זָּוָן איין אַ זָּוָן. נִיט קִיּוֹן בַּאַלְיְבָטָעֶר זָוָן, דָּאָר אַיְינְגָן בְּלוּט אַזְן פְּלִיְישָׂן. הָאָט מַעַן זַיְךְ גַּעֲפֵרִירִיט.

די קִינְגָּן הָאָט גַּעֲקוּשָׂט אַזְן גַּעֲשְׁטָאָנוּן אַ פְּרִילְאָכְבָּר, טָוָדָאָרָן. דָּעַר קִינְגָּן איין אַנְגַּעֲקוּמוּן אַ צְׁוּמָּה צְׁוּמָּה אַ צְׁוּמָּה. יַעֲדָע וַיְיַלְלָע אַזְן אַיְמִיצָּעֶר צְׁוּמָּה צְׁוּמָּה אַזְן זַיְךְ בָּאָגְרִיסְטָן. שְׁנִיאַדְעָרָל אַזְן גַּעֲשְׁטָאָנוּן אַ זָּוָן אַ זָּוָן. עַר הָאָט גַּעַרְיוֹן-כְּעָרָט זַיְךְ לְיַוְלָקָע אַזְן גַּעַוּוֹן צְׁוּמָּה צְׁוּמָּה — אַזְוִיפִּלְיָה לִיכְשָׁאָפָט אַרְוֹם אַזְן אַרְוֹם. סִיאַנְיָן גַּוְתְּן צְׁוּמָּה צְׁוּמָּה.

אַנְגַּעֲהַלְדוֹת זַיְךְ, אַנְגַּעֲקוּשָׂט זַיְךְ. טַוְתְּ דָּעַר קִינְגָּן אַ זָּאָג צְׁוּמָּה זַיְךְ וַיְיַוְנְדִיק אַוִּיפְשָׂרְנִידָעָרָל:

— אַזְן וַעֲרָר אַזְן אַטְדָּעָר?

— אַזְן, עַנְטְּפָעָרְטָד דָּעַר פְּרִינְזָן.

— דָּוָהָאָסְטָט נָאָר גַּעֲבָרָאָכְט אַ אַיְדָן מִיט זַיְךְ, מִיּוֹן זָוָן? דָּוָהָאָסְטָט נִיטָן, אַזְן דָּעַר אַרְצִיבִּישָׂאָפָן נָאָסִיסִים, הָאָט בַּאַפְּוִילְן, אַזְיָן קִיּוֹן אַיד טָאָר זַיְךְ אַזְן הַיּוֹפְךְ נִיט וַיְיַוְנְזָן? מִיר הָאָבָן פָּאָר אַיְדָן בַּאַשְׁטִימָט גַּעֲוִוִּיסְעַ שְׁטָעַט, וַואָו זַיְךְ מַעַגְן זַיְךְ אַוִּיפְהַאָלָטָן. אַיְנָן דִּי שְׁטָעַט קָאָגָעָן זַיְךְ אַוִּיךְ נִיט זַוְאַיְנָעָן אַוְמָעָטָם. מִיר הָאָבָן אַפְּגַּעַצְמָטָם פָּאָר זַיְךְ עַטְלָאָכָע גַּאֲסָן, אַרְוָמְגַעְרִינְגָּלָט מִיט אַ מוֹיְעָד — אַ גַּעַטְאָרוֹפָן מִיר עַם — אַזְן זַיְךְ מוֹזָן טְרָאָגָן גַּעַלְעָלָאָטָעָם אַוִּיפְשָׂרְנִידָעָר — מִיר זָאָלָן זָעָן אַזְן וַיְיַסְּפָן אַזְן זַיְךְ זַוְאַיְנָעָן גַּאֲטָמָס פַּאֲרַשְׁאַלְטָעָנָעָן קִינְדָּעָר. וְעַטְדָּעָר פְּרִינְזָן, אַזְן עַר אַזְן אַרְיִינְגַּעְפָּלְן, הוַיְכָט עַר אַזְן בַּאַקְנוֹן אַיְינְגָן לִיגָּן נָאָר דָּעַם אַנְדָּעָר:

אין טוד אָרֶס מדינה

— דו זעם, פאטעער, אט דעם אידן? ער האט מיך געראטטעוועט פון זיבערן טויט. צען רוייבער זייןען מיך באפאלן און האבן מיך געפאנגען. איך האב זיך געשטעלט קעגן זיי און איינעם געטויט, זיי האבן מיך פארשפארט אין א הייל און מיך געוואָלט דער־חרגנונגנען. דאָרטן איזו אויך געיעסן אט דער איד, שנויידערל. די גולדנים האבן אים געהָלטן בייז זיי וועלן קרייגן אויסלייז געלט. האט ער צו זיי געוֹזנט — צו זואָס זאלט איך טויטן אט דעם יונגן־מאָן? בעמער האלט אים צו באָקומווען אויסלייז־געלט.

— וועסטו אים אויסלייז? האבן די רוייבער געפרענט.

— יאַ האט ער גענטפערט, און זיי באָלד געגעבען אָ בריוו צו זייןעם אָ פרײַנט, און יונגעַר האט מיך אויסיגעליזט. איצט פארשטייט איך, צו זואָס איך האב געבראָכט מיט זיך דעם אידן?

— ס'איין טאקע זיינער שיין, זואָס דיאָן אָיד האט דיך געראטטעוועט פון די רוייבער, זאנט דער קיניג. באָצעל אים, באָלזין אים און שיק אים אָזוק. דערוויל דאָרפּ מען אָננייען אויפּ אים אָ געלע לאָטע — אָיד איז אָיד — אָ גאנט פארשאָלטענער.

— דער אָיד בליבט דאָ מיט מיר, ענטפערט דער פרײַנְץ שאָרָפּ אָבער רואִיך, און אָיך וויל נוּט קיון שאָנד לאָטעם אויפּ די פְּליַיצְעָם פון מיינעם אָ פרײַנט. זאנט נאָסִיסן, אָז אָט דער אָיד אָיו מײַן שויַּיך־אָיד. איך געַס אָים אָונטער מײַן שווּז...

— בִּיסְט גַּעֲלִיבָן דַּעַר זַעֲלִיבָר עַקְשׂוֹן, זאנט דער קיניג, איך וויל זיך מיט דיר נוּט שְׁפָרָן, בִּיסְט אָ גַּאסְט, אָבער נאָסִיסִים ווועט דיר נוּט שְׁוֹוִינְגָן.

— מירן זאג, ענטפערט דער זוּן.

דער פרײַנְץ טודאָר האט באָפּוּלְן מען זאל צוּגְרִיטְן פָּאָרְן שְׁנִיְּדָעָר אָ צִימָעָר, טַאָקָע אֵין פָּאָלָצִין אֵין טַאָקָע לעַבָּן זַיְנָע אַיְגָעָנָע פְּרִינְצָלָאָכָע קָאָמָעָן.

מען האט גַּעֲקוּעַטְשָׁטָט מִיט די פְּלִיאַצְעָם אָון גַּעֲפָאָלְגָט.

א קינינגלאכער באָל

וית דער מאָדע פון הויף, אוֹ וווען אַימיצער פון דער קינינגלֿץ
 כער פָּאַמְּלִיעַ קּוּמֶט צְרוּיקַ פָּוּן אַ רִיוּעַ, מַאֲכָתַ מַעַן אַ בָּאָל,
 האָכָתַ מַעַן צְוָגָעָרִיטַ אַ בָּאָל.

 אַ בָּאָל גַּעֲדוּרֶטַ אַיִּין נַאֲכָטַ, אַכְבָּרַ גַּרְיִיטַן הַאָכָתַ
 מַעַן זַיְדַ גַּעֲגָרִיטַ פִּינְפַּטַּעַ. עַם זַיְינְעַן גַּעֲקְומָעַן צָוַם בָּאָל אַלְעַ
 גַּעֲנָעָרָאַלַּן אַוַּן אַמְּבָאַסְאַדְאָרַן. דַּיְהָוֵיפַ לְיִיטַ אַוַּן דַּיְהָוֵיפַ דַּאֲמָעַן. מַעַן
 אַיְזַעְעַן אַוִּיסְגַּעֲפְּצַטַּ אַיִּין זַיְדַ אַוַּן סַאֲמָעַטַּ, אַיִּין גַּאֲלָדַ אַוַּן בְּרִילְיאָנַטַּ.
 בְּעַנְדָּעַר אַוַּן שְׁפִיצַן, פַּעֲכָרַ פָּוּן הַעַלְפָאַנְטְּבִּין אַוַּן שְׁטְרוּזַם פַּעֲדָעַרַן.
 מַזְוִיקַ אַוַּן וַיַּוַּיַּן. בָּאַדְיָנָעַר אַיִּין בְּלָאַעַטַּ מַנוּדְרָן מִיטַּ גַּאֲלָדָעַנַּעַן קְנַעַפַּ
 הַאָבָן אַרְוָמְגַעְשׂוּעַכְטַ אַיְבָּרַן גַּרְוִיטַן טַאַנְצַ-זָּאָל אַוַּן דֻּרְפִּילַטַ יְעַדַּן
 אַיִּינְעַםַ פָּאַרְלָאָנַגַּ.

אַ גַּרְוִיסָעַר זָאָל, דַּיְיָוָנָטַ טַאַנְצַטַ. אַיִּין צַעַנְטָעַרַ פָּוּן זָאָל אַיִּין
 אַפְּנַעַצְוִיםַטַ אַ קְרִיוֹזַ פָּאַרְןַ קִינְגַן אַוַּן זַיְינְעַן נַאֲעַנְטָסְטָעַ.
 דָּעַרַ קִינְגַן זַיְצַטַ אַנְגָּעַלְעַנְטַ אַוַּףַ זַיַּוַּן טְרָאָן. פָּוּן דָּעַרַ רַעֲכָטָעַר
 זַיְוִיטַ פְּרִינְצַן טְזָדָאָרַ, פָּוּן דָּעַרַ לִינְקָעַרַ זַיְיטַ—דָּעַרַ אַיְנָגָסְטָעַר זַוַּן אַוַּן
 נַאֲסִיסַםַ. דָּעַרַ קִינְגַן קָוְקָטַ אַוִּיפַןַ פְּרִילְיאָאָכַן וּוּלְםַ אַיִּין צְוָרְדִּיןַ.
 אַלְעַ וַוְיָלַעַ טּוֹטַעַר אַ זַּוְפַּ פָּוּן זַיַּוַּן גַּאֲלָדָעַנַּעַםַ בְּעַכְבָּרַ.

א וְעַלְטָעַנָּר בְּעַכְבָּרַ

עַרַ בְּעַכְבָּרַ אַיִּין גַּעַוְועַן אַזְנְטִיכְלַ. עַר אַיִּין אַוִּיסְגַּעַה אַמְעָרַטַ
 גַּעַוְואָרַן פָּוּן גַּאֲלָדַ גַּעֲמִישָׁטַ מִיטַ פְּלָאַטְיִינְסַ אַוַּן אַיִּין גַּעַוְועַן
 בָּאַזְעַצְטַ מִיטַ אַיְדְלְשְׁטִינְעַרַ. אַרְוּםַ יְעַדַן גַּרְוִיטַן שְׁטִוַין
 זַיְינְעַן גַּעַוְועַן פִּינְגַןַ, אַוִּיסְגַּעַזְעַצְטַ פָּוּן קְלִינְעַן דִּימְעַנְטַן, וּוְאַם
 הַאָבָן דֻּרְצִיְילַטַ פָּוּן דָּעַרַ מְדִינָהִיםַ פָּאַרְגָּאַנְגָּעָנְהִיִּיטַ. שְׁוִין פָּוּן דּוֹרוֹתַ
 אַזְדָּעַרַ בְּעַכְבָּרַ גַּעֲפִינְטַ זַיְדַ אַיִּין הוִיפַ, אַוַּן דָּעַרַ קִינְגַן הַאָלָטַ אַיִּם זַיְעַרַ
 טְיוּרַ.
 זַיְצַטַ דָּעַרַ קִינְגַן אַוִּיפַ זַיַּוַּן טְרָאָן. צַוַּיַּן רַעֲכָטָעַרַ הַאָנָטַ פְּרִינְצַן

אין טודארט מדינה

טודאר, צו זיין לינקר האנט דער אינגסטער קרוינפרינץ. לעבן
דעם אינגסטן קרוינפרינץ דער גלח נאיסיסים.

לעבן יעדן שטייט א באדינער. לעבן פרינץ טודאר שטייט
שניעדרל, און ער זעם ווי די חוויפ לוייט באנרגיסן זיך פרינטלאך מיטן
אינגסטן קרוינפרינץ און מיטן קיניג, אבער קיינער גויט ניט צו צום
פרינץ, טודאר זויצט א טריינעריקער, און עלנטער.

שניעדרל זעם דאס און עם פאראדייסט אים, טומ ער א טראכט
און א שמייכל.

ער הייט אלע באזועונגגען פון דעם קיניג. אט זעם ער, ווי ער
קיניג פאראקקט זיך אויפ א הויפ דאמע, בוגט שניעדרל זיך אן אי-
בערן טיש און טומ שגען א שאר מיט דער האנט. קיינער האט גאר
ニישט ניט באמערכט.

מויזק שפלט, דער קיניג פאראברענט מיט דער דאמע, א באדינער
שטייט הנטערן קיניג ווי אן אפגעמאטער, דער גלח שוושקעט זיך
מיטן אינגסטן קרוינפרינץ. שניעדרל טומ א ריר מיטן פינגער פרינץ
טודאר און זאגט:

— ס'איו פאראשוואנדן געווארן דעם קיניגס בעכער.

— וואם מיינסטו — פאראשוואנדן געווארן דעם קיניגס בעכער?
פרענט דער פרינץ גאנץ שטיל.

— צונעגןבעט, — ענטפערט שניעדרל און טומ א זואונק מיט
און אויגן.

דער פרינץ וויל עם דערצילן דעם קיניג, זעם ער אבער באולד
ווי דער קיניג שטראקט אים די האנט צו נעמען דעם בעכער. די
האנט זומט דעם בעכער, אבער דער בעכער אויז נישטא. טוט דער
קיניג א קער דעם קאפ, טומ א קוק אויפן טיש, ניטא קיין בעכער.
ווערן זיינע אויגן גויס פון איבערדאשינג.

— שטיל זאל ווערן! — האט דער קיניג א קאמאנדעוו געטאן.
די מויזק אויז שטיל געווארן. אלע זיינען געליבן שטיין ווי
פארגליווערט. דער קיניג האט ארויסגעדוונרט: עם געפיגט זיך
דא צוישן אונדו א גאנט! מען האט גאר וואם צונגנווען מײַן
טיעערן בעכער.

דער גלח שעטלט

ז' זאל איז געווארן אַ שְׂרֻקָּלָאַכְּעָר טומל. עפָם אַ קלַיַּוּ נִיקְיָוִת — דעם קִינְיָגָם בעכער האט מען אַוּוּקָגָעָגָבָעַט! קִינְיָנָעָר האט נִיט פַּאֲרָשְׁטָאַנְעָן וַיְיַזְוֵוּ עַמְּ אַיז גַּעַשְׁעַן. אַין טומל האט זיך שְׁנִיְּדָעָרָךְ אוּפְּ אַ וַיְיַלְלָעַ צּוֹגָעָרוֹקָט נַאַעַנְתָּ צּוֹמָ גָּלָה, אָזְן. דָּעָרָנָאָךְ צְרוּיקָ אַזְוַעַק צּוֹמָ פְּרִינְיָז.

דער גלח האט זיך אַוְיְגָעְשְׁטָעַלְט אַזְן גַּעַזְגָּט:

— אַיך, דער גלח נָאָסִיםִים, דער הוּוֹפְּטָ פָּונְ דָּעָרָ קִירָן, באָפְּעָל דעם גָּנָב, עָרָ וְאַל גָּלִיָּךְ צְרוּקָעָרָן וַיְיַזְוֵן מַצְיָּעַטָּעַט דעם בעכער. אַיך באָפְּעָל אַזְן נַאַמְעָן פָּונְ גָּאָט. זָאַל זיך דער גָּנָב דָּעָרָנָעָטָעָרָן צּוֹ מִיר אָזְן זיך מִזְדָּחָ וַיְיַזְוֵן.

קִינְיָנָעָר האט זיך נִיט גַּעַרְיוֹתָ פָּונְ אַרטָּט. דער גלח האט וְוַיְיַטְעָר גַּעַרְעָדָט:

— דָּא פָּאָר אַיך אַלְעַמְעָן אַזְן דַּי אַוְיָגָן פַּאֲרָשְׁעַלְט אַיך דעם מַעַנְטָשָׁן, וְאַסְמָחָלָט יַעַצְטָ בָּאָזְן דעם בעכער: זָאַל זַיְן אַטְעָם קוּרָן וְוַעֲרָן. זָאַלְן זַיְנָעָה העַנְטָ אַיְנְדָאָרָן, זָאַלְן זַיְנָעָה אַוְיָגָן אַוְיָסְרִינָעָן!

קִינְיָנָעָר האט זיך נִיט גַּעַרְיוֹתָ פָּונְ אַרטָּט.

— סַיְאָזְן דעם אַיְדָנָס אַרְכָּעַט, האט גַּעַזְגָּט דָּעָרָ גָּלָה, עָרָ מוֹזָה האָבָן בָּאָזְן דעם בעכער. עָרָ האט קִיּוֹן מַוְרָא נִיט פָּאָר קְרִיסְטָלָאַכְּעָרָן קְלָלוֹת. מַעַן דָּאָרָף אַים פַּאֲרָשְׁפָּאָרָן אַזְן חַפִּישָׁ אָזְן פְּיַינְיָקָה, וּוּעָט עָרָ זיך מִזְדָּחָ וַיְיַזְוֵן.

— לְאַזְטָ דעם אַיְדָן צָרוֹן, האט גַּעַזְגָּט דָּעָרָ פְּרִינְיָז. אַיך וּוּעָל אַיך נִיט דָעָרְלָוִיכָן אַים אַנְצָוְרִירָן. אַיר וְוַיְלָט זָוְכָן דעם בעכער, גָּוָט.

זָוְכָט בָּאָזְן אַלְעַמְעָן אַזְן בָּאָזְן אַיך.

— גַּעַרְעָכָט, זָאַגְטָ דָעָרָ קִינְיָגָ. מַעַן קָאָן גַּלְאָט אַזְן דָעָרָ וּוּעָלָט אַרְיָין נִיט בָּאַשְׁוֹלְדִיקָן קִיּוֹן מַעַנְטָשָׁן. מִירָן זָוְכָן בָּאָזְן אַלְעַמְעָן. זָאַל יַעַדְעָר אַיְגָעָר דָוְרְכָגִיאַן דַי טִיר וְאַסְמָחָלָט פָּונְ טָאנְצָן זָאַל אַין עַס זָאַל. דָעָרָ גָּלָה אָזְן וּוּעָלָן יַעַדְן אַיְגָעָם בָּאַזְוָן. מַעַן האט אַזְוֵי גַּעַטָּאָן.

אין טודארס מדינה

דער גלח און דער קיניג האבן יעדן איינעם אַרְוָמְגָעַטָּאָפֶט. אויפֵן
שנויידערל אייז דאך אבער געפָּלָן אַרְעַמְדָּרָעָרָה השָׁהָד, האט מען איים
אַרְיִינְגָּעַנוּמָּעָן איין אַבְּזָוְנְדָּעָר צִימָעָר אָזָן אַוְיְנְגָּעַטָּאָן נַאֲקָעָט. מען
האט דעם בעכער בא איים ניט געפָּנוּן.

— פָּאָרְפָּאָלָן, מיין בעכער, האט דער קיניג געזאגט — דער
גבב אייז צו-קלוג.

דער באָל אייז געגענדיקט: טישן אַנְגָּעוֹאָרָפָן מִיט שְׁפִיּוֹן,
בענקלאָך האָלָב אַיְבָּרְגָּעְקָעְרָט, פָּלָעַשְׁלָאָך אָונְטָעָרָן טִישָׁ, גַּאֲפָלָעָן אָזָן
מעסערס אוֹיפָּשְׁטוֹלָן. אַ רְוִיטָעָר וּוֹיָן פָּלָעָק אוֹיפָּשְׁטוֹר אַ וּוֹיָס
די באָדִינְעָר גַּיְעָן אַרוֹם מִידָּע, נִיט דָּעַרְשָׁלָאָפָּעָנָע אָזָן רַיְנִינְקָן דָּעָם זָאָל.
שנויידערל האט זיך גַּעַשְׁאָרָט צַו זְוִינִין צִימָעָר. ער האט גַּעַזְוּן
די טִיר פָּוּן פְּרִינְצָן טְוַדָּאָרָם צִימָעָר אַכְּבִּיסָּל אָפָּן, אייז ער אַריַין. דער
פְּרִינְצָן אייז גַּעַזְוּסָן אוֹיפֵן בעט אָזָן גַּעַרְוִיכָעָרָט אַ צִּינָּאָר.

— אַיך האָכָּב גַּעַזְוּאָרָט אוֹיפָּשְׁוָר, האט דער פְּרִינְצָן גַּעַזְוּגָט צָוָם
שנויידערל.

שנויידערל האט ניט גַּעַנְטָפָעָרָט קוֹיָן וּוּאָרָט. ער האט אַרוֹיסְגָּעָן-
נוּמָעָן דעם בעכער פָּוּן קַעַשְׁעָנָע אָזָן אַיִם אַפְּגָעָנָבָן דעם פְּרִינְצָן.

— וּזְאוּ האָסְטָו אִים אַוְיְסְבָּאָהָלָטָן? — האט דער פְּרִינְצָן גַּעַפְּרָעָגָט,
מען האט דאָך דיז אַוְיְנְגָּעַטָּאָן פָּוּן קָאָפּ בֵּיז דִי פִּים.

— זו האָסְטָט דאָך באָמְרָקָט. האט שנויידערל גַּעַנְטָפָעָרָט גַּעַנְעָץ-
דיַּק, אוּ דעם גַּלְחִים כַּאֲלָאָט האט אַבָּאָשְׁלִיק פָּוּן חַנְגָּטָן, אַיך האָכָּב אַריַין-
גַּעַוְּאָרָפָן דעם בעכער צָוָם גַּלְחָאָן באָשְׁלִיק, נַאֲכָדָעָם וּוּיָהָאָבָן מַיְּךְ
אַרוֹיסְגָּעָן כַּחֲבָד אַיך אִים צְוָרִיךְ אַרוֹיסְגָּעַנוּמָעָן פָּוּן באָשְׁלִיק.

— סְאיַיְן אַ גַּוְתָּ שְׁפִיצְלָ, האט דער פְּרִינְצָן גַּעַזְוּגָט. וּוּן דער גַּלְחָאָט
האט גַּעַשְׁאָלָטָן דעם מענטשָׁן, וּוּאָט האט באָזָר זִיר דעם בעכער, האט ער
איַּם גַּעַהָאָט באָזָר זִיר אַיִן באָשְׁלִיק.

— יְאָ, עַנְטָפָעָרָט שנויידערל.

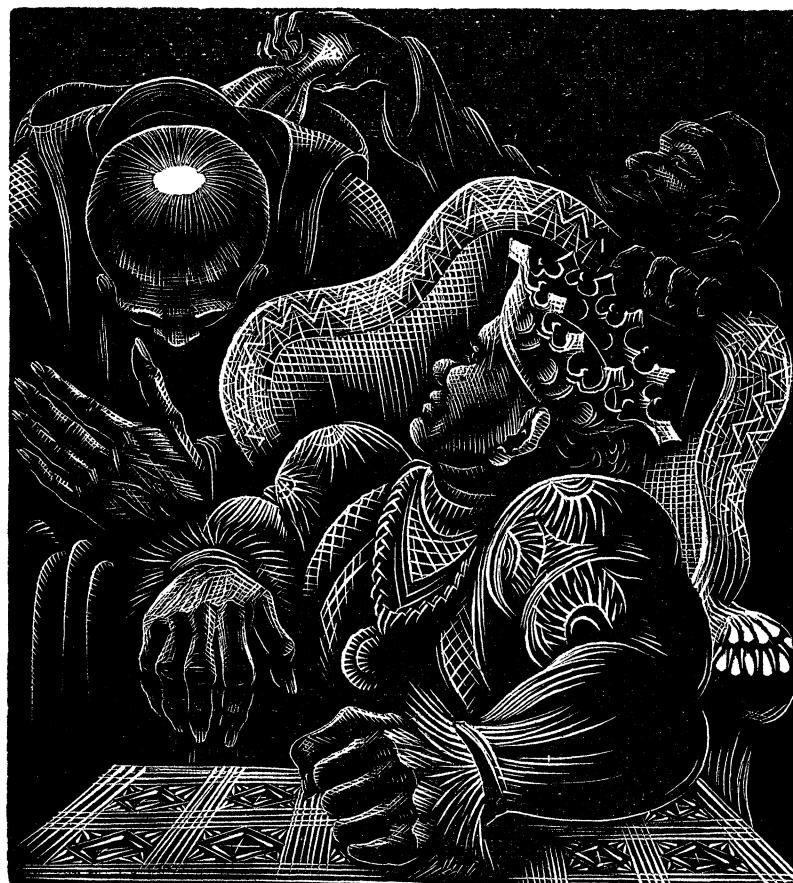
— נָוָן, אָזָן וּוּאָסָם וּוּסְטָמוּ יְעַצְּטָ טָאָן מִיטָּן בעכער? פְּרָעָמָט דער
פְּרִינְצָן.

וְאַם קָלֹונָעַ שְׁנִיּוֹדֶרֶל

— הַאֲלָט אִים בָּאַז וֵיד אֵין צִימָעָר, הַאֲלָט גַּעֲנַטְפָּעָרֶט שְׁנִיּוֹדֶרֶל,
סְפִיאַיּוֹן עַרְשָׁתְ אָז אַנְהַזִּיב, וּוְאַרְטְ, דַּי אַמְתָעַ שְׁפִילְהַזְבָּט זֵיד עַרְשָׁתְ אָז.

— אָגָוְטָעַ נַאֲכָטְ!

— אָגָוְטָעַ נַאֲכָט.

אין זיבעטן האט

גענגבנטער רענדלאך

עד קיניג האט ניט פארגנסן דעם גענגבָּטָן בעכער. עד
האט זיך געשטעט פאָר זיך אַלְּין. פאָר אלעמען אין די
איינן איז דער בעכער פארשווואונדֶן געוועגן.

— סִיאָן ניט קִין פְּשֹׁוֹתָעָר גַּנְבָּ — האט דער קיניג
געטראָט, עד האט ניט גענגבָּט אַוִיפָּצָן צָפָרְקָוִיפָּן. עד
האט געווואָלֶט דערמייט אַפְּטָאָן אַ שְׁפִּיצָּל. דָּאָרְפָּ מַעַן אַיִם
זען פָּאָקָן מִיט אַ שְׁפִּיצָּל. געטראָט אָון געטראָט אָון צָגָעַטָּאָט.
מען האט אַוִיסְגָּוּרְפָּן אין פָּאָלָאָץ :

— אין אַ וַּאֲךָ אַרוּם וּוּעַט דָּעַר קִינְגָּ מַאְכָּן אַ נִּיעָם בָּאֵל, דָּעַר בָּאֵל
איינ אַוִיסְגָּוּרְבָּוּרְן דֻּעַם גַּנְבָּ. דָּעַר קִינְגָּ וּוּעַט אַוִיסְגָּוּרְטָן אַוִיפָּן דִּיל פָּוּן
טָאנְץ זָאָל הַוְּנְדָעָט נִיעַג גַּאֲלְדָעָן רַעַנְדָּאָךְ. סְפָּעַצְיָעָלָעָ שּׁוּמְרִים וּוּלְּן
אַרְזָמְנִיְּן אָון אַכְּטָוָגָן גַּעַבָּן קִינְגָּר זָאָל זִיךְּ נִיט אַוִינְבָּוִינְגָן. זָאָל דָּעַר
גַּנְבָּ וּוּיְיָן אַ קְוַיְיָן אָון צָמְבָּנְעָן דִּי רַעַנְדָּאָךְ נִיט אַיְינְבָּוִינְגְּדִיךְ זִיךְּ.
פְּרִינְצָּעָט טָוְדָאָךְ אַיְזָּגָעָזָּעָן אַיְזָּגָעָזָּעָן צִימָעָר אָון גַּעַלְיָעָנט אַ בָּוָה.
שְׁנִיְּדָעָרָל אַיְזָּגָעָזָּעָן זְוִיְּרָט שְׁטִילָאָן זִיךְּ גַּעַשְׁטָעָלָט לַעַבָּן טִיר. דָּעַר
פְּרִינְצָּעָט גַּעַוְוָן פָּאָרְטִיפָּט אָון נִיט בָּאַמְּעָרְקָט שְׁנִיְּדָעָרָל אַרְיְינְקָוְמָעָן.
שְׁנִיְּדָעָרָל האט זִיךְּ אַנְגָּעַשְׁפָּאָרָט אָן דֻּעַם אַוְשָׁאָק אָון אַוְנְטָעָרְגָּעָן.
ברומְט אַ לִידְל :

אוֹ גַּעַוְאָלָד אַ גַּנְבָּ
מִהְאָט דָּאָךְ מִיךְּ בָּאַגְּנְבָּעָט.
פָּוּן דָּעַר פָּאָן הַיּוּסָעָ פִּישָׁ
אוֹן דֻּעַם לְאַמְּפָּ פָּוּן טִישָׁ,
זַיְבָּן הַעֲמָדָעָר

ד אָס קֶלְוָגַע שְׁנִיֵּיד עַרְטַּף

ווי דַי בַּעֲכָר,
 דָּרְיוִ מִיט לְאַטְעַם
 פַּיר מִיט לְעַכָּר.
 אוֹי גַּעוֹזָלְד אַ גַּבָּן.
 מְהַאֲט דַּאֲךָ מִיךָ בְּאַגְּנְכְּעַט.

דַעַר פְּרִינְצַּחַט זַיְד אַ קַּעַד גַּעֲטָאָן צָו שְׁנִיְּידַעַרְלַ אַיְזַּן זַיְד צַעַן-
 שְׁמִיוֹכְלַט :

— אַ גַּבָּנִים לִידְלַ, קָלוֹג שְׁנִיְּידַעַרְלַ?
 — יַא מַיִין פְּרִינְצַּחַט.

— וּוֹאָס וּוּסְטוֹ זַאֲגָע עַפְעָם גּוֹטָם? פְּרִעְגַּט דַעַר פְּרִינְצַּחַט.
 — חַיְינְתָּ אַזְוֹגַט אַיְזַּן דַעַר בָּאֵל, הַאֲטַגְּזַעַט שְׁנִיְּידַעַרְלַ, וּוּעַן דַו
 וּוּסְטַט טָאנְצַן זַאֲלַסְטוֹ זַיְד מִיט אַמְּדָל דָעַרְמָאַנְעַן, אַזְׂדִינְעַן וּוּיְיַעַם הַעֲנָן-
 טְשָׁקָעַט זַיְנְעַן נִיט אַזְׂנוּי דְּרִיְין, זַאֲלַסְטוֹ זַיְד דָעַרְמָאַנְעַן אַזְׂדוֹ הַאֲסַטְטַט פָּאָר-
 גַּעַסְן דִּיוֹן גַּאלְדָעַן צִיגְּגָרָעַטְן פּוֹשָׁקָעַ. זַאֲלַסְטוֹ זַיְד דָעַרְמָאַנְעַן אַזְׂדוֹ
 הַאֲסַטְטַט אַ סְפָעַצְיַיְעַלְעַ פְּלָאַשׁ וּוּיְן וּוֹאָס דַו הַאֲסַטְטַט גַּעַבְרָאַכְטַט פּוֹן לִיְפְצִיקַן,
 זַאֲלַסְטוֹ זַיְד דָעַרְמָאַנְעַן אַזְׂנוּנְעַן מִיד עַם בְּהֻנְנְעַן.

— וּוּפְילַ מְאַל אַיךְ דִּיךְ אַרְוּמְשִׁיקָן מַיִין גַּרְוִיסְמַרְגַּ נַגְבָּ?
 — צָעַן מְאַל, עַגְטְפָעַרְטַט שְׁנִיְּידַעַרְלַ, צָעַן מְאַל וּוּעַט זַיְן גַּעַנְגַּן, אַיְזַּן
 דַי צָעַן מְאַל וּוּעַל אַיךְ קַאַנְעַן אַזְׂוּקָעַנְבַּעַנְעַן אַלְעַ רַעַנְדְּלַאַן.

— אַזְׂנוּ דָעַרְנָאָרְךָ? — פְּרִעְגַּט דַעַר פְּרִינְצַּחַט
 — גַּאֲרַ נִיט, מַיִין הָאָרָ, עַגְטְפָעַרְטַט שְׁנִיְּידַעַרְלַ, דַעַר גַּלְחַ וּוּעַט שְׁעַלְתַּן,
 דַעַר קִינְגַּ וּוּעַט זַיְד כְּעַסְן... מַיר בִּיְדָעַ וּוּלְלַן לְאַבְן אַיְזַּן דַי הַוִּיפְנָסָן.
 — אַכְבָּעַר צְוַיְיכָ וּוֹאָס טּוֹסְטוֹ דַאֲסָם? — הַאֲסַטְטַט דַעַר פְּרִינְצַּחַט גַּעַפְרָעַגְטַט.
 — הַאֲסַטְטַט דַאֲסָם זַיְד גַּעַבְרָאַכְטַט אַהֲרָעַר פְּאַרְמְיוֹאַסְן דָעַם גַּלְחַ בָּאָ
 אַלְעַמְעַן אַיְזַּן דַי אַיְונָן. וּוֹאֲרַתָּ, הַאֲסַטְטַט גַּעַדְוָלְד, הַאֲסַטְטַט פְּאַמְיְעַלְאַךְ שְׁנִיְּידַעַרְלַ
 גַּעַעַנְטְפָעַרְטַט, אַזְׂנוּ אַיזְׂאַרְוִים פּוֹן צִימָעָרָ.

די רענרטאך פארשווינדן

יעדר מזוק און געוזנג, טענץ און געלעכטער, וויזן און שפיל,
אלע האבן געוואסט פון די גאלדענע רענרטאך. יעדר אינגעער
האט געהיט דעם צוויטן. טאנץ נאך טאנץ, שפיל נאך
שפיל. די נאקט רוקט זיך. אט איי שווין האלבע נאקט, די
לייבט זוינען שווין האלב אויסגעברענטע. אט האט שווין דער צוויטער
חאן געקריט. די לייבט האלטן זיך בэм לעשן. קיינער האט זיך ניט
איינגעבעונן אויפחויבן די גאלדענע רענרטאך. דער קיניג האט זיך
איינגעשטילט און געוזנט :

ויז איר אלע האט געווען האט זיך קיינער ניט איינגעבעונן אויפ-
הויבן די רענרטאך. דער גnb האט ניט דערטראקט קיין שפיצל, איך וע
יעצט או ער איי א פראסטער גnb. דינער, ברעננט אריין לייבט און
קליבט צוועף די רענרטאך, מירן זיך שווין אפרעכענען מיטן גnb. עס
וועט ניט זיין-וואו שוער אים צו-סאפן. א פראסטער גnb.

די דינער האבן אריין געגעבראקט פרישע ליכט. סאיין געוווארן ליכ-
טיק. זוי האבן זיך איינגעבעונן צוועיפקליבן די רענרטאך — סאיין
אכבר ניט געוען קיין סימן פון קיינ גאלדענע מטבחות.

דער עלם או געליבן פארשטיינערט. דער קיניג אכבר אויז בפלד
געקמען צו זיך, ער האט אויסגערוףן און געוזנט :

— איך ניב או דו דער גnb אויל א קלונגער, האט אונדו אלעמען
אייברגעקליגט.

— ניט אייברגעקליגט. מײַן האָר, האט דער גלח געוזנט, נאך
אָפֿגּענְאָרְט....

— נאראנים נאָרט מען אָפּ, און קלוגע קליגט מען אייבער, האט
דער קיניג געוזנט. סאיין די זעלביוקע זאָך.

— דער גnb אויל קלוג, זאג איך. כ'וועל אים אויספֿרוּבִּין נאָכָטְמָאָל.
כ'וועל מאָן אָבָּל אָזֶן ווּעַל אָנְטוּן אוֹיף דער פרינציגען דעם דיאָדָעָם
וּאָס דער שאָך פון פֿערְסִיעָה האט מיר געשיקט. זאָל דער גnb וויזן אָ
קונְץ אָז אָים צוּגְנְבִּינְן.

קיינער האט גארניישט ניט גענטפערט.
פרינץ טודאָר אוֹ אַריין צוֹ זיך אַין צוּמָּר. שנויידערל אוֹ גַּע-
זען אָן שִׁיר אָן דֵי גָּאלְדָּעָן מְטוּבָה וַיְיַגְעַן גָּלְלָעָן אוּפְּפָן טַיש אָן
פַּיר שִׁינְעַן קוּפְּקָעָם.

— וּוואָו וַיְיַגְעַן דִּינְגָּשִׂיך, האט דער פרינץ גַּעֲנְטָפָּרְט ?
— נַאֲסָפָן שָׁאָבָן אָן רַיְינְקָן, האט שנויידערל גַּזְוָאנְטָן.
— וּוֹאָסָה האָסְטָמוֹ מִיט סְמָאָל עַפְּעָם גַּעֲדָאָרְפָּט זַיְ שָׁאָבָן אָן רַיְינְקָן ?
— אָראָפְּנָעָמָן דֵי סְמָאָל פָּוָן דֵי פָּאָדְעָשָׂוּסָם, האט שנויידערל
גענטפערט. אַיך חָאָכָב זַיְ נִיט גַּעֲטָאָרְט אַיְינְבָּוֹגָן, פָּאָרְשְׁטְּיִיסָּטוֹ מַיר,
הָאָכָב אַיך אַגְּנָעָשְׁמִירָט דֵי פָּאָדְעָשָׂוּסָם סְמָאָלָעָם.
— דָּעָרְפָּאָר האָסְטָמוֹ גַּעֲוָאָלָט אָז אַיך זַאָל דֵיר שִׁיקָּן חַיָּן אָן צְרוּקָה ?
— יַאֲ, האט גַּעֲנְטָפָּרְט שנויידערל.
— אָזָא אַיְינְפָּאָכָבָר אַיְינְפָּאָל, האט גַּעֲזָאָגָט. דער פרינְצָן.
— נַאֲכָדָעָם וּוּס גַּעֲלִינְגָּט, אוֹז אַלְעָן אַיְינְפָּאָר, האט גַּעֲנְטָפָּרְט
שְׁנַוְּיִידָּעָלָן. יַעֲצָט בָּאָהָאָלָט דֵי גָּאלְדָּעָן מְטוּבָה. סַאיְזָן שְׁפָעָט, מַעַן
דָּאָרָף גַּיְינְ שְׁלָאָפָּן. דער קִינְגָּסְמָאָכָט דַּאָך אַפְּיַינְעָם בָּאָלָן. אַיך דָּאָרָף זַיְ
נוֹט אַיְזְמָשָׁלָאָפָּן.
— אַ גּוֹטָעָ נַאֲכָט.

אַ בִּין אָן אַ שְׁטִיקָל קָרִיד

ニיער באָל. דער זַאָל אוֹז וַיְיַדָּעָ טוֹנְקָל בָּאַלְוִיכְטָן, מוֹזִיק שְׁפִילְטָן.
פָּאָרְלָאָךְ טָאָגְצָן. דיּוּ פְּרִינְגָּעָטָן האָט מַעַן אַרְוִיפְּגָעָזָעָט אַוִּיתָ
אַ טְּרוֹאָן. אַרְוּס אַירָה, הַוִּיפְּ דָּאָמָעָם. זַיְ אָזָן אַגְּנָעָטָן אָז אַ
לְאָגָג וּוּוִיס וַיְידָן קְלִיָּה, מִיט קְוָרָצָע אַרְבָּל אָז אַ שְׁטָאָרָק
אַגְּנְטְּבָלוֹזָטָן חָאָלָזָן. אוּפְּפָן הָאָלָזָן אַ לְאָגָג שְׁנוּרָל פְּעָזָל, אוּפְּפָן שְׁטָעוֹרָן
דָּעָר דִּיאָדָעָם.
דָּעָר קִינְגָּס וַיְצָט זַיְ אַוִּיפְּ וַיְיַן טְרוֹאָן אָז שְׁמִיכְלָת : דָּעָר גַּנְבָּן וּוּעָט
זַיְ שְׁוֹן הַיְגָט נִיט אַרְוִיסְדָּרְיוּן. זַאָל אַים אָפְּלוּ גַּעֲלָנְגָּעָן אָראָפְּכָאָפָּן-
דָּעָם דִּיאָדָעָם, וּוּעָט עָר זַיְ נִיט אַרְוִיסְדָּרְיוּן. מַעַן וּוּעָט אַים שְׁוֹן דָּעָר-
קָאָנָעָן אַט דָּאַ צְׁוּיָּשָׂן אַלְעָ גַּעַסְטָן, סְיוּעָט זַיְן אַוִּיפְּ אַים אַ צִּיכְזָן.

אבער שנויידערל, דער גאנט איז פארזיכטיק. באָلد וועט די מזוזיק
שווין שפילן דעם לעצמן טאנץ — אוּן דער דיאדעם איז נאָך אלע אוּיפֿ
דער פרינצעטען.

שנויידערל שלויוכט זיך אַרום אַיבערן זאל. ער איז צונגעאנגען נאָ-
ענט צו דער פרינצעטען. האָט אַרוֹיסגעטומען פון קעשענע אַ קלײַן היל-
צערן שאָכטעלע. אוּן שאָכטול זוֹינגען געוֹזען צוֹווִי בְּינָען. ער האָט זוי
אַרוֹיסגעלאָזט אוּיפֿ דער פרינצעטען נאָקעטער פְּליַיצָע. די פרינצעטען
האָט באָلد דערפִּילְט ווי עפֶס קְרִיבְּט אַרום אַוִּיפֿ אַיר פְּליַיצָע. זוי האָט
איינגעעהאלטן דעם אַטְעָם פון שרעך. מיט אַמְּאָל האָט זוי געגעבן
אַ שָׁאָרְפֵּן קוֹוִיטְשָׁן. די בין האָט אַיר אַ בִּים גַּעֲטָאָן.

סָאוּן גַּעֲוָאָרְן וְטָוְמְלָן, אַ גַּעֲלָאָט. אַלְעָה האָבָן זיך אַגְּנָעָהָיְבָן
שְׁטוֹפָן צו דער פרינצעטען. שנויידערל אוּן אַינְמִיטְן. אוּן טוֹמֵל האָט ער
אַ כָּאָפּ גַּעֲטָאָן דעם דיאדעם. די פרינצעטען האָט דערפִּילְט ווי אַ האָנט
האָט אַ כָּאָפּ גַּעֲטָאָן דעם טִיעָרָן דיאדעם. האָט זוי שְׁנָעָל מִיט אַ שְׁטִיקָל
הוּוִיטְן קְרִיוּד אַ קְרִיוּן גַּעֲטָאָן אַיבָּעָר שנויידערלט פְּליַיצָע.

דאָס קְלוֹגָע שנויידערל האָט באָلد פְּאַרְשְׁטָאָנָעָן ווֹאָס עַמְּה האָט פָּאָ-
סִירְט. ער האָט אַ רִים גַּעֲטָאָן דָּאָס שְׁטִיקָל קְרִיוּד פון דער פרינצעטען
האָנט, אוּן שְׁטִילְעָרְתִּיחְיָט גַּעֲנוּמָעָן אַלְעָמָעָן קְרִיוּצָן אַיבָּעָר די פְּליַיצָע.
דער טוֹמֵל האָט זיך אַ בִּיסְל אַיְינְגָעַשְׁטָוִילְט. די פרינצעטען האָט גַּעַ-
כְּלִיפָּעָט: ער האָט צְעַנְעָן/גַּנְבְּעָט מִין דיאדעם, מִין טִיעָרָר דיאדעם
אוּן פָּאָרְלָאָרְן....

— ווֹוִין נִיט, האָט דער קִינְגָּה גַּעֲזָאנָט, מִירְן באָلد אוֹיסְגַּעְפִּינָעָן
זְוַעַר עַמְּה האָט אַים גַּעֲנְבְּעָט.
דער קִינְגָּה האָט גַּעֲגָבָן אַ באָפְּעָל: „זָאָלָן אַלְעָה זיך שְׁטָעָלָן מִיט די
פְּנִימָעָר אָסָם ווֹאָנט. מִירְן זָעָן ווֹעַר עַמְּה האָט אַ רְוִוְתָן קְרִיוּצָן אַוִּיפֿ דער
פְּליַיצָע!“

די גַּעַסְט אַוִּין דִּינְעָר האָבָן זיך גַּעַשְׁטָעָלָט מִיט די פְּנִימָעָר צִים
ווֹאָנט. צִים קִינְגִּים דָּעַרְשְׁטִיְינָהָג האָבָן בְּמַעַט אַלְעָה גַּעַסְט גַּעֲהָאָט روּ-
טָע קְרִיוּצָן אַוִּיפֿ די פְּליַיצָע.
פָּאָרְפָּאָלְן, ער האָט אָונְדוּ ווֹידָעָר אַיבָּעָר גַּעַקְלִיגְט, האָט דער קִינְגָּה
גַּעֲזָאנָט.

— און אויך זאג, האט דער גלאַח געשטוּרעדט, או עם אוין דעם אידנַיס אָרְבָּעַט. דאס האט אוים דער פרינַץ אָנְגָּרְעַדְט. מען דאָרָפְּ פֿאָרְשָׁפָּאָרְן דעם אַיזַּן אַיזַּן תְּפָסָה אַיזַּן אַיזַּן פרִינְזָקָן בְּיוֹ עֶר ווועט זיך מודה זיין. עס ווועט אויך זיין אַ גּוֹטָע שְׂטוּרָאָפְּ פֿאָרָן פרִינְזָ, ווֹאָס האט גּוֹבְּרָאָכְּט צוֹ אַונְדוֹ אַיזַּן חָווִיפְּ אַ אַיזַּן.

— פֿאָרְגָּעַסְט נִיט, אוֹ דער פרִינְזָ אַיזַּן מִין זָן, האט דער קִינְגְּ גַּעַן-זָאנְט. אויך גָּלוֹאַיב אויך אוֹ דער אַיזַּן האט עַס גָּעַטְאָן, עֶר אַיזַּן אָבָּעָר נִיט קִין גַּנְבָּ, עֶר האט עַס נִיט גַּעֲגָנְבָּעַט אָלְוִיב גַּעַלְט. עֶר האט אַנְדָּז נַאֲר גַּעֲוּזָן זַיְן חַכְמָה. כָּגִיב צוֹ אוֹ דער אַיזַּן קְלִיגְעַר פֿאָר אַונְדוֹ. אַיזַּן דָּא פֿאָר אָלְעַמְעַן אַיזַּן דִּי אַוְיָגְן פֿרָאָקְלָאָטְמָיר אויך, אוֹ אויך פֿאָרְגְּנִיב דעם גַּנְבָּ אוֹיְבָ עֶר ווועט אַונְדוֹ דָעַרְצִילְן זַיְן אַזְוִי עֶר האט אַיזַּן אָפְּגָּוּנְאָרט.

— קָאָן מַעַן זַיְן פֿאָרָלָאָן אַיְיף דִּיְין טָاطָנִיס וּאָרְטָט? האט שְׂנִיְּדָעֶל גַּעַפְּרַעַמְט דעם פרִינְזָ.

— אָזְוָאָדָע, האט פרִינְזָ טַוְדָאָר גַּעַעַנְטָפְּרָט.

שְׂנִיְּדָעֶל אַיזַּן צִוְּגָנָגָנָגָן צָוֵם קִינְגְּ אַיזַּן האט זַיְן מְוִיה גַּעַוְוָעַן אַיזַּן אָלְזָן. עֶר האט דָעַרְצִילְט זַיְן אָזְוִי עֶר האט אָפְּגָּוּנְאָטָן דִּי אָלְעַזְפְּצִיאָן. אַיזַּן טָאָקָע דִּזְא אַוְיָגְן פֿלָאָן האט עֶר אָרוֹסְפָּעַנְמָעָן דעם בעַבְעָה. דִּי גַּאֲלָדָעָן מְתַבְּעוֹת אַיזַּן דָעַם דִּיאָדָעָם אַיזַּן אָזְוָעְקָעְלִיְּגָט פֿאָזָן קִינְגְּ. אָלְעַזְעַבְעָן גַּעַלְאָכְטָן. דער גָּלאַח אָזְבָּעָר אַיזַּן גַּעַוְוָעַן פָּאָל מִיטָּ רְצִיחָה. זַיְן פָּנִים אַיזַּן גַּעַוְוָאָרָן רְחִיטָן, דִּי גַּאֲזָוְנָה בְּלָאָס אַיזַּן עֶר האט אָרוֹסְפָּעַנְדָּעָט:

— אָזְזָה האָבָב בְּאָלְזָד גַּעַזְגָּט אַיזַּן עַס אַיזַּן דָעַם אַיזַּן אָרְבָּעַט. מִיךְ האט מַעַן נִיט אָפְּגָּוּנְאָרט.

— אָזְזָה קְלָנוּעָר אַיזַּן עֶר? — האט שְׂנִיְּדָעֶל גַּעַשְׁפָּאָסְטָן.

— אָזְוָאָדָע אָקְלוֹגָעָר, האט דער גָּלאַח גַּעַזְגָּטָן, פֿאָר מִיר זַיְן עַן נִיטָאָן קִין בְּאָהָאָלְטָעָן זַאָבָן. אַיזַּן זַיְן אָלְזָן מִיטָּ דער חִילְפָּ פִּין דִּי הִילְיקָעָ פָּזָן דער קִירְן.

— מִין הָאָרָה, קִינְגְּ, האט שְׂנִיְּדָעֶל גַּעַזְגָּטָן, דער גָּלאַח חָאַלְט זַיְן פֿאָר זַיְעָרָ קָלוֹגָ. אָזְזָה וּוּאָלְטָ גַּעַבְעָטָן, מַעַן זַאֲל אַיזַּן אָזְזָה אָרוֹסְמָאָכָן אַ נִוְיָעָם בָּאָלָה, אַזְזָה דָעַם בָּאָלָה, זַאֲג אָזְזָה צָוְבָרְעָנָגָן דעם גָּלאַח בְּנָגְדָן אַיזַּן אָזְזָק. פֿאָרְפָּאָקָט אַיזַּן פֿאָרְבָּוֹנָן. אָזְזָה וּוּל אַיזַּן אָזְוָעְקָלְיָיָן אַט אָזְזָה אַוְיָגְן טִישָׁ.

איין זיבעטן הימל

— אדרבה, ווינו אוז קונץ, האט דער קיניג געזאגט.

— גוט, לאמיר זען צי ער קאן מיר איבערקליגן, האט דער גלח גערעדט כלומרשט חוויאיך. לאמיר זען. געדענק אבער, שנידערל, נאכין באַל, אָז דו וועסט דיננס ניט אויספֿרֿוּן וועל איך זיך מיט דיר אָפְּרָעַן בענען. געדענק-אָשען.

— אָז אָדָע וועל איך געדענקען, האט געענטפֿערְט שנידערל. יעַצְט געדענק דז, אָז איך זאג צו, דיך ברענגען אָחָר אַין אָז אָז אָרוּם אייפֿן באַל, פֿאָרְפֿאָקְט אַין פֿאָהָבְּנָדָן אָז אָזָק. יעַצְט אָז שְׁפָעַט. אָגֶט נאכט.

— אָגֶט נאכט. אָז אָז אָרוּם זען מיר זיך, האט דער קיניג געזאגט.

— שנידערל האַלט וואָרט, האט דאס קלונג שנידערל געזאגט, אָז אָז אָרוּם פֿון זאל.

נאסיסים פֿאָרוּצְטִיקִיט

ז' פֿאָלָזִין האט זיך נאסיסים געהאלטן שטָלֵץ אָז מוטיק אָבער זען ער אָז געקוּמָען אָחָיִים אָז ער געווּן גוט דער-שראָקָן. שנידערל האט גערעדט צו זיבער. ער קאן נאָך אִים טָקָע אָרְיִינְגְּרָן אָז אָזָק

— נאָרְיִישְׁקִיטָן, האט ער צו זיך אָלִין גערעדט, וואָס האָב אִיך מורהָאָז ווי קאן ער מיך פֿאָרְפֿאָקְט אָז אָזָק? אָז וועל זיך ניט לאָז אָז גענְגָּז.

בָּאַלְד אָבער אָז ער ווֹיְטָעַר געווּזָאָן אִומְרוֹאִיך: ער קאן נאָך מיך אָרְיִינְגְּרָן אָז אָזָק אָז אָזָק זאל ניט ווִיסָּן! דאס בעסְטָע אָז אִים נאָר ניט אָרְיִינְגְּלָאָן אָז קִירְך. אָנְגָּן דִּי מָאנְאָקָן בָּאַטְמָאָג ניט צוֹצְלָאָן קִין אִיך. אָז בָּאַגְּאָקְט אָפְּלָאָזָן פֿון דִּי קִיְּטָן דִּי וּקְסָם בְּלֹת הִינְטָה. אָז ער ווּט ניט קָאנָעַן צָוקְמוּעַן צו דער קִירְך, ווי אָזָוִי ווּט ער אִים קָאנָעַן אָרְיִינְגְּרָן אָז אָזָק?

האט דער גלח נאָסִיסִים טָקָע אָזָוִי גַּעֲטָאָן.

ער האט אַנְגָּעָשְׁתַּעַלְתַּ וְוּכְּטַעַר מִיטַּ גְּרָאָבַע שְׁטַעַקְנָס אֹן זַיִן
אַנְגָּעָזָגָט אֹן זַיִן זַלְאָן נָוָט צָלָאָן דָּסַם שְׁנִיְּדַעַרְלַ צַוְּ דָעַרְ קִירְךְ בְּגַ-

נָאָכָט הָאָט עַר פָּוָן דִּי קִיְּטַן אַפְּגָּלָאָן דִּי יַאֲגָּד הִינְגָּט.

דָעַם גְּלָחִים חָווִי אַיְזַן גְּעוּוֹן צְגָּעָבָוִיט גְּלִילַיךְ צַוְּ דָעַרְ קִירְךְ, סְפַּיאַזְן
אַפְּיַילְוַ גְּעוּוֹן אַטְירַ פָּוָן חָווִי צַוְּ דָעַרְ קִירְךְ. הָאָט נָאָסִיסָטַם בְּאַפְּוִילְוַ אַ
מְאַגְּנָאָךְ זַאֲלַ שְׁטִיְּין אַיְזַן קָרִידָאָר וּוָסַם פְּרִיטַן פָּוָן חָווִי אַיְזַן קִירְךְ. עַר
הָאָט אַיְזַן אַנְגָּעָזָגָט, אֹן עַר זַאֲלַ אַיְזַן מְעַלְדַּן בָּאָלְדַּ וּזְיַעַט נָאָזַן
הָעָרָן דָעַם מִינְדָּסְטַן שְׁאָרְךְ.

דָעַר גְּלָחִים נָאָסִיסָטַם אַיְזַן גְּשַׁלְאָפְּן רְוָאִיק בְּאַנְאָכָט. נָאָרִישְׁקִיְּטַן, עַר
אַיְזַן וַיְכַעַר אֹן עַר הָאָט זַיִן נִיטַּ וּוָסַם צַוְּ שְׁרַעַקְנוּ.

דִּי נָאָכָט פָּאוֹן בְּכָל הָאָט דָסַם קְלָגָע שְׁנִיְּדַעַרְלַ שְׁטַיְלַ זַיִן צָמָגַע.
גְּנָכְבָּעַט צְוָס טְוַיְעַר פָּוָן קְלוּסְטַעַר הוּאָף אֹן אַיְפְּגָּעָבָרָאָכְן דָסַם
שְׁלָאָם. אַוְיָף דִּי פְּלִיאַצְעַס הָאָט עַר גְּעַטְרָאָגַן אַ שְׁוּעוּרַן פְּאַרְבּוֹנְדָעָנָעָם
זַאֲקַן. וּזְיַעַר הָאָט אַיְפְּגָּעָבָרָאָכְן דָסַם שְׁלָאָס הָאָט עַר אַפְּגָּעָבָוּנְדַּן דָעַם
זַאֲקַן, גְּעַעַפְנַט אַבְּיַסְלַ דָסַם טְוַיְעַר. פָּוָן זַאֲקַן זַיְינְגַּעַן אַרְוִוְסְגָּעַשְׁפּוֹגְגַּעַן זַיְבַּן
הָאָזָן. דִּי לְבָנָה הָאָט גְּשִׁיְּנָט אֹן פְּאַרְשְׁפְּרִיטַם אַ בְּלָאָס לִיכְטַם אַיְבָּעָרַן
חוֹףַת. דִּי יַאֲגָּד הִינְגָּט הָאָבָּן דְּעַרְזָוַן דִּי הָאָזָן, הָאָבָּן זַיִן זַיִן אַ לְאָזַן גְּעַטְזָוַן
זַיִן. דָסַם טְוַיְעַר אַיְזָגָעַן אַפְּנַן, זַיְינְגַּעַן דִּי הָאָזָן אַגְּטָלָאָפְּן, דִּי הִינְגָּט
נָאָרַן זַיִן. דָעַר הוּאָף אַיְזָגָעַן גְּבָלָיַבְן נִיטַּ בְּאַוְאָכָט. שְׁנִיְּדַעַרְלַ אַיְזָגָעַן אַיְזָגָעַן
חוֹףַת, פְּאַרְשְׁלָאָסַם דָסַם טְוַיְעַר הִינְטַעַר זַיִן אֹן זַיִן גְּעַלְאָן צַוְּ דָעַרְ קִירְךְ.
עַר אַיְזָגָעַן אַיְזָגָעַן קְלוּסְטַעַר מִיטַּן לִיְדְּקַן זַאֲקַן אַונְטַעַרְן אַרְעָם.

מֶלֶאכֶם פֶּלִיעָן

טַיְלַ, זַיְוַעַר שְׁטַיְלַ, אַיְזָגָעַן גְּעוּוֹעַן אַיְזָגָעַן קְלוּסְטַעַר. אַיְזָגָעַן אַוְיָל לְעַמְפָּל
הָאָט גְּבָרָעָנָט לְעַבְן אַ גְּרוּסְטַעַר סְטַאָטְוַעַר פָּוָן יְעֻזְוָן. שְׁנִיְּיַה
דָעַרְלַ הָאָט אַוְעַקְגָּעָשְׁטוֹפְטַם דִּי סְטַאָטְוַעַר אַן זַיִטַּ. פָּוָן אֹן.
טַעַר זַיִן רַאֲקַן הָאָט עַר אַרְוִוְסְגָּעָנְוָמָעַן אַ לְאָגָן וּוּיְסָלְ קִיטָל
אֹן אַיְזָגָעַן אַרְיְבָּעָרְגָּעָצְיוֹגָן אַיְבָּעָר זַיְינְגַּעַן קְלוּדַעַר. פָּוָן זַיְינְגַּעַן בְּרִיְּתַעַר קָעַ-
שְׁעַגְעַם הָאָט עַר אַרְוִוְסְגָּעָנְוָמָעַן זַיְבַּן גְּבָנְדָעָנָעַן זַיְבַּן אַיְזָגָעַן זַיְבַּן וּוּקְסָעַ-

גע ליכטלאך. ער האט אפנעםונדן די טויבן, צוגעקלעלט דיא ליכטלאך אויף די רוקנס פון די טויבן. אונגעצונדן די ליכטלאך אוון געלאוץון די טויבן פלייען. אליאין האט ער זיך געשטעטלט אויף יעהזומעס פלאץ. איבערגען-קרייצט די הענט אוון געבליבן שטיין מיט אַ פרומער מינען. פארגנאל-ווערט.

און יענער נאכט פארן באָל איין דער גלח נאָסִיסִים געווען אויף. ער האט ניט געקענט שלאָפּן. הײַנט ערשרט אויז צוּרִיךְ גֶּעֲנַעַן דער שליח ווֹאָס ער האט געמייקט קיון לַיְפִּצְיַק. דער שליח אויז צוּרִיךְ גֶּעֲנַעַן מיט גַּאֲרַן ניט קיון פרידַלַּאַכְבָּעַ נִיעָם. זוי האָלְטָן דַּאֲרָט פָּוּן שְׁנֵי-דערל אַ וּוּלְטָן. נאָסִיסִים אויז גַּוּאָרְן גַּאֲרַן אָמְרוֹאַיךְ. ער האט צוּ זיך מיטגענען נאָך אַ מאָנָאָךְ פָּאָר אַ שְׁוֹמֶר. שְׁפִּירְיוֹזֶת אוין היטער אוין קָאַרְיְּדָאָר הַיּוֹן אוין צוּרִיךְ אוון לעבען נאָסִיסִיסִין זוֹצֵט דער מאָנָאָךְ אוון לַיְוָאנְטָט אַים פָּאָר די הַיְוָילִיקָעַ סְפִּירִים.

לייענט דער מאָנָאָךְ. סְיָאוּ שְׁטִילָאָין צִימָעָר, אוין קלוייסטער אוון אין הוֹיפּ, גַּאֲרַן דֻּעַם מַאֲנָאָכִים קֹול הַעֲרָתָה זיך קָלָאָר אוון שְׁאָרָףּ. נאָסִיסִים הַעֲרָתָה חַאֲלָבּ דַּרְעַמְלָעְנְדִּיק. מיט אַמְּגָלָה האט דער מאָנָאָךְ אַפְּגַּעַה אַקְטָט זַיְן לַיְעָנְעָן. עַס האט זיך דַּעֲרַחַעַרְתִּי אַ מַאֲדָנָעָר גַּעֲרוֹזִישׁ פָּוּן קָלוֹיסְטָעָר. נאָסִיסִים אוון דער מאָנָאָךְ האָבָן דַּיְתְּלָאָךְ גַּעֲהָרָתָה אַ רְוִישׁ פָּוּן פְּלוֹינְגָלָעָן.

— ווֹאָס אַ�וּ דָּאָם?

— גַּיִי, זַאֲגַטּ נאָסִיסִים צָוּם מַאֲנָאָךְ, אוון נִיבָּאָ אַ קָּוּקָעָר עַס טוּמָה זיך אוין קלוייסטער. גַּיִי אליאין, לְאֹזֶן דֻּעַם ווּכְטָעָר אוין קָאַרְיְּדָאָר אוון לְאֹזֶן מַיִן טִיר אָפּוֹן אוֹ דַּעַר ווּכְטָעָר זַאֲלָאָכְטָוָנָגּ גַּעֲבָעָן אויף מַוִּיר. דַּעַר מַאֲנָאָךְ פָּאָלְגָטּ, אַכְבָּר עַס קָלָאָפְּטָט אַים אַ צָּאָן אַ צָּאָן. סְהָאָט לְאֹנְגָנָגּ נִיט גַּעֲנוּמוּן אוון דַּעַר מַאֲנָאָךְ אוין אַרְיִינְגְּלָאָפּוֹן אַ בְּלִיְבָעָר, אַ צְעַשְּׁרָאָקְעָנָעָר, גַּעֲפָאָלָן אוֹ דַּי פִּים פָּוּן נאָסִיסִיסִין אוון אוֹסְם-גַּעֲרָוּפּן:

— הַיְוָילִיקָעַר פָּאָטָעָר, מְלָאָכִים פְּלוּעָן אַרְוּם אוין קלוייסטער.
— ווֹאָס פְּלוּעָן אַרְוּם אוין קלוייסטער? — האט נאָסִיסִים גַּעֲפָרָעָנָט אויף גַּעֲרָעָנָט.
— מְלָאָכִים, מַיִן הָאָרָה, מְלָאָכִים, זוי שְׁיִינְגָּן ווי שְׁטָעָרָן אוין הַיִּמְלָה.

אונדווער האָר גאט, יעוזן, האָב אוּך געזען אַלעבעדיין, ער האָט גע-
דעַט צוֹ מײַר. אוּך בֵּין שיר ניט געשטערבּוֹן פֿוֹן שְׁרַעַק.

— ווֹאָס האָט ער דִּיר געזאגט?

— ער האָט מִיר געזאגט: גַּוְיִן צוֹם הַיּוֹלֶקֶן פָּטָעָר נַאֲסִיסִים אָוֹן
וְאָגָן אַיִּם, אָוֹן אוּך האָב אַרְאָפְּנָעָנִיעָדָעָרְטָן פֿוֹן מִין גַּאֲלָדָעָנָר שְׁטוֹלָ גַּעַמָּוּן
אַיִּם צוֹ זְוִיכָּר. אַלעבעדיין ווּעַט דָּעַר הַיּוֹלֶקֶן פָּטָעָר אַרְזִיף אַוִּיפָּן
הַיּוֹלֶן, פֿוֹנְקָט וְויַאלְיהָו.

— אָוֹן ווֹאָס האָסְטוֹן אַיִּם גַּעַנְטָפְּעָרְטָן? האָט נַאֲסִיסִים גַּעַפְּרָעָגְטָן.

— נַאֲרָ נִיט מִין הַאָר, גַּאֲרָ נִיט. מִין צְוָנָג אַיִּוֹ מִיר שְׁוֹועָר גַּעַזָּאָרָן
אַיִּן מִילָּ. אוּך בֵּין גַּעַלְאָפָּן אַנוֹנָאָן דִּיר, מִין הַאָר.

— גַּוְשָׁת גַּעַטָּאָן, האָט נַאֲסִיסִים גַּעַנְטָפְּעָרְטָן. גַּוְשָׁת גַּעַטָּאָן. דָּעַרְלָאָנָג
מִיר מִינְגָּעָנָה גַּאֲלָדָעָנָה רִיזְעָם.

נַאֲסִיסִים האָט אַגְּנָעָטָאָן זְוִינָעָ בְּאֲגָנְלָדָטָעָ קְלִיְדָעָר אָוֹן אַרְיִין אַיִּן
קְלִוְיסְטָעָר. סְאַיִּוֹ שְׁטִיל אָוֹן תְּוֹנְקָל אַיִּן קְלִוְיסְטָעָר. נַאֲרָ לְעָבָן יְעוֹזָן
הָאָט גַּעַבְּרָעָנָט דָּאָס קְלִיְינָעָ אוּלָי לְעָמָפָל אַיִּוֹ פִּיעָרְלָאָך — מְלָאָכִים —
זְוִינָעָן אַרוֹמְגַעְפְּלוֹיָגָן אַונְטָעָרָן סְטָעָלִיָּעָ.

נַאֲסִיסִים אַיִּוֹ גַּעַפְּאָלָן אַוִּיפָּן דִּי קְנִי אַיִּוֹ זְיךָ גַּעַבְּקָטָן.

אוֹן דִּי יְעוֹזָם סְטָאָטָעָה האָט אַגְּגָעָהָיוּבָן רִידְזָן:

דָּעַרְגָּעָנְטָעָר זְיךָ מִין זָוָן צְוָן מִיר אָוֹן הַעָרָ מִינְגָּעָנָה רִידְזָן: אוּך האָב
הָאָב אַרְאָפְּנָעָנִיעָדָעָרְטָן פֿוֹן הַיּוֹלֶן אָוֹן גַּעַזָּעָנָה דִּי דִּינְקָיִיט פֿוֹן דִּין הַאָרֶץ אָוֹן
אוּך האָב גַּעַזָּאָגָט: צְוָוִישָׁן אַלְעָן מַעֲנְטִישָׁן קִינְדָּעָר האָב אוּך גַּעַפְּוֹנְגָּעָן
אוּינְגָּעָם ווֹאָס אַיִּוֹ מִיט אָן אַמְתָּ גַּטְפָּאָרְכִּטִּיק. האָב אוּך גַּעַזָּאָגָט: דָּו
בִּיסְטָ פְּרוֹם וְויַאלְיהָוָה דָּעַר נְכִיאָ אַיִּין זְוִיכָּר. ער אַיִּוֹ אַרְזִיף אַלעַבְּעָ-
דִּיקָעָר אַוִּיפָּן הַיּוֹלֶן, דָּו דָּאָרְפָּטָס אַיִּיךְ אַרְזִיף אַלעַבְּדִיקָעָר אַוִּיפָּן הַיּוֹלֶן.
בֵּין אוּך גַּעַקְוּמָן דִּיךְ גַּעַמְעָן צְוָן זְיךָ. בִּיסְטָוּ גְּרִוְיטָ מִין זָוָן?

— אוּך בֵּין גְּרִוְיטָ, מִין הַאָר, האָט גַּעַנְטָפְּעָרְטָן נַאֲסִיסִים.

— גַּעַדְעָנָק אַבְּעָרָה, מִין זָוָן, האָט דִּי יְעוֹזָם סְטָאָטָעָה גַּעַרְעָדָט, דָּעַר
וּוְעָגָן אַיִּוֹ אַשְׁוּעָרָרָה. דָּו וּוּסְטָ דָּאָרְפָּן זְוִיכָּר אַנְגָּעָן עַסְטָן אַן טְרִינְגְּקָעָן.
דָּו וּוּסְטָ דָּאָרְפָּן אַוִּישְׁטָיָין אַסְטָרְסָרָם אַיִּדְעָר דָּו וּוּסְטָ אַרְזִיףְקָומָעָן

אויפן זיבעטען הימל. די מלאכימים ווילן ניט לויידן און אַ מענטש פון בלוט און פלייש זאל מיט זוי זיין אויפן הימל. זוי ווילן דיך ווילן שעדיין, און אויב אַ מלאך ווועט דיך אַנְרִירֶן מיטן שפיינ פון זיין פליגל ווועט פון דיר ווערן אש. און איך וויל דו זאלסט זיין אויפן הימל און זאלסט זען מיין גרויסקיטט, כדי דו זאלסט נאכדעם אַראָפְּנִידְעָרָן צוֹרִיק אַוִּיפְּ דער ערְד און דערצ'ילְזָן די זינדייקע מענטשן מיינען וואונדער. הערטטו מיינען ריד, מיין זון?

דער גלח האט זיך געבעוקט און געקלאפעט מיטן קאָפְּ אַן דיל : איך
הער מיין האָר, איך הער מיין האָר.

— דערפָּאָר ווועל איך דיך אַוִּיסְבָּאָהָאַלְטָן פון די מלאכימים, האט יעוזם וווײַיטער גערעדט. איך וויל דיך פֿאָרְבִּינְדָן די אויגן, דו זאלסט גארנישט נישט זען אַרְסָם דיר און זאלסט ניט בלינְד וווערן פון דער גרויס-סער ליכטיקיט וואָס ווועט זיין אַרְסָם דיר. כִּיוּעל דיך פֿאָרְבִּינְדָן דאס מוויל, זאלסט ניט שריינְזָן טאמער ווועט דיך עפְּעָם ווֹיְטָן. איך ווועל דיך בּֿינְדָן הענט און פִּים, אַרוּמוּקוּלְעָן דיך מיט אַ זוּים טוך. דו זועסט ליאָן שטיל, ניט רירֶן מיט אַ האָנט, אַ פּוֹם, ווילן די מלאכימים ניט וויסן וויאָס איך טראָגְ... בִּיסְטוּ גְּרִיטִיט, מיין זון?

— איך בין גרייט מיין האָר, איך בין גרייט!
און שנויידערל האט געבענדן דעם גלח הענט און פִּים, פֿאָרְבִּונְזָן
איים די אויגן און דאס מוויל, און פֿאָרְפָּאָקט אַן אַ זָּק.

שטייט שנוידערל און ווישט דעם שוווים פון שטערן. אַוָּא —
אַ שטייקל אַרְבָּעַט אַפְּגַּעַטָּן. אַכְּבָּר ווֹי אַזְּוִי בְּרַעֲנֵט מַעַן אַים צוֹם ווֹאנְגָּן?
ווער קאָן דאס טראָגן אַזְּאָן אַנְגַּעַטָּקָטָן. פֿעַמְפִּיק אַוִּיפְּ דֵי פֿלְיוּצִים? נָעַ.
מען דארפְּ אַים פֿרְאָסָט שלעָפָן, אַגְּנָט שנויידערל צו זיְד, און געטעט אַן
דעם זָק, און שלעָפָט אַים אַיבְּרָעָן דיל. קומָט ער צוֹם שׂוּעָל, צעקלאָפעְט
זיך דעם גָּלחִים קאָפְּ אַזְּוִי שְׁטָאָרָק, אַן דער גָּלחִ טוֹט אַ קְרֻעָכָץ. הערט
שנוידערל דעם קְרֻעָכָץ אַן דערשְׁרַעַט זיך : מעַן קאָן נָאָך דערחָעָן.
זָגָט ער צוֹם גָּלחִ : שְׁטִילָעָר, מיין זון, שְׁטִילָעָר, די מלאכימים קָאנְגָּן נָאָך
דערחָעָן — זו בִּיסְט אַן עַרְשְׁטָן הַיְמָל.

דער גָּלח פֿאָרְבִּיסְט די לְיָפָן אַן שְׁוֹוִינְגָּט. שלעָפָט אַים שנויידערל

וּוַיְתַעַר אָזֶן קֹמֶט צָם טְוִיעָר, פָּאָרָעָט זִיךְרָה, פָּאָרָעָט זִיךְרָה אָזֶן עֲפַנְתָּדָם טְוִיעָר. שְׁלַעַפְתָּדָם זָעָם וְזָק אָזֶן דָּעָר גָּלָח וְפָאָרָטְשַׁעַפְתָּדָם זִיךְרָה אָזֶן שְׁפִיחָה טְוִיעָר. טָוָט עָר וּוַיְתַעַר אָזֶן קְרֻעָכְיָה פָּוָן וּוַיְתַעַר. זָגָט שְׁנֵיְדָעָרל:

— שְׁטִילָעָר, שְׁטִילָעָר, מִיְּנָן זָוָן, בִּיסְטָא אַיְן צְוִוִּיתָן הַיְמָל.

צְוִוָּי חָאָט שְׁנֵיְדָעָרל וְזַי עַס אַיְזָוְדְשַׁלְעַפְתָּדָם זָעָם וְזָק צָם וּוְאָגָן, אַרְוִיְפְגָעָנוֹזָרְפָּן אָזֶן אַוּעָקְגַעַפְאָרָן. פָּאָרָן זִיךְרָה, אָזֶן שְׁנֵיְדָעָרל זָגָט רְזָאָיק: דָו פִּילְסְטָא מִיְּנָן זָוָן וּוְזַי דָם פְּלִיסְטָא? דָם זְוִינְעָן מִיר שְׁוִין בָּאָלְד אַיְן פְּנִינְפָּטָן הַיְמָל. פָּאָרָן זִיךְרָה צָו צָו פְּרִינְצָן תְּוֹדָאָרָם פָּאָלָאָן. שְׁנֵיְדָעָרל בְּאָפְעָלָט צְוִוָּי דִּינְגָּר גַּעֲמָנָעָן דָעָם וְזָק אָזֶן אַוּעָקְלִיְיָגָעָן אַוְתְּמָעָרָן בְּעַט.

אַוּעָקְגַעַשְׁטָעָלָט דָעָם וְזָק, הָאָט שְׁנֵיְדָעָרל שְׁטִיל גַּעֲזָגָט:

— שְׁטִילָעָר פָּוָן שְׁטִיל וְאָלְסְטוֹ לִיְגָן, יַעַצְטָב בִּיסְטוֹ אַיְן זְעַקְסְטָן הַיְמָל. דָו דָאָרְפְּסָט זִיךְרָה יְזִין פָּאָרוֹכְטִיךְ קִינְגָּרָה וְאָל דִיךְ נִיטָב אַמְעָרָקָן. דָא אַיְן דָעָר פִּינְצְטָעָר, אָז שְׁפִיְזָן, אָז וּאָסְטָר וּוּסְטָוּ מוֹזָן לִיְגָן אָגָאנְצָן טָאָג. אַיְן אָוּגָנט וּוּסְטָוּ דָעַרְחָעָרָן מוֹזִיךְ, אִיךְ וּוּלְדָאָן קָהָמָעָן אָזֶן דִיךְ אַרְוִיְפָנָעָן. מַעַן אַיְפָן זִיבָעָטָן הַיְמָל.

אוֹפָן זִיבָעָטָן הַיְמָל

עַזְאָנָגָה, מוֹזִיךְ, טְוִיעָר, אָזֶן וּוְיָין — אָז נִיְיעָר קִיְסָעָרְלָאָכָעָר בָּאָל. דָעָר עַולְמָן טָאָנְצָט אָזֶן פְּרִיְיט וְזִיךְרָה. קִינְגָּרָה דָעַרְמָאָגָט נִיטָב דָעָם גָּלָח. אָכָעָר אָלָע גַּעַמְטָעָר זְוִינְעָן גַּעַשְׁפָאָנָט. וּוּטָר עָר אִים בְּרַעְנְגָעָן פָּאָרְפָּאָקָט אָזֶן פָּאָרְבּוֹנְדָן אַיְן אָזֶק? — דָעָר גָּלָח אִיזְנִיטָא. שְׁוֹקָעָט וְזִיךְרָה דָעָר עַולְמָן — אִיר וּטָר גָּלָח אִיזְנִיטָא, וּוּאוֹ אִיזְעָר?

— דָעָר מָאָנָאָר וּוּסָם בָּאָדִינְגָט נָאָסִיסִין, הָאָט גַּעֲזָגָט, אָז עָר אִיזְאָוּפָן הַיְמָל, זָגָט אִינְגָעָר.

— יָא, יְעוֹזָם הָאָט וְזִיךְרָה צָו אִים בָּאָוְזָן נִעְכָּטָן בָּאָנָאָכָט אָזֶן אִים אַרְוִיְפְגָעָנוּמָעָן אַיְפָן הַיְמָל, זָגָט אָזֶן אַנְדָעָרָר. דָעָר מָאָנָאָר הָאָט גָּעָ-

אֵין זִיכָר טָנוּ חַיְמָה

שווואָרֶן, אָז מִיט זַיִנְעַן אַיְגָעָנָן אַוְינָן הַאֲטָט עַר גַּעַזְעַן יְעוֹזָן. גַּעַהַעַרטָּט אַיס רַיְדָן אָז גַּעַזְעַן וַיְיַיְלָכִים זַיִנְעַן אַרוֹמְגַעַפְלוֹזָן אַין קַלוֹיסְטָעָר. — מִירָן בָּאַלְדָּזָן, הַאֲבָן אַלְעַ גַּעַזְגָּטָן. אַטְ קַלְאַפְטָט דַּעַר זַיְגָעָר צַוּעָלָת.

אוֹ דַעַר סַעַקְוָנְדָע הַאֲטָט שְׁנַיְידָעָרֶל גַּעַבְרַאַכְטָט צַוְשַׁלְעָפָן דַעַם זַאַק. עַר הַאֲטָט בָּאַפְוִילָן צַוְויִי דִינְגָעָר וַיְיַזְלָן אַרוֹפְלִיְיָן דַעַם זַאַק אַוְיָפָן טִישָׁ. פָּאַמְלָאָךְ הַאֲטָט עַר פָּאַגְּאָנְדָעָרְגַּבְוָנְדָן דַעַם זַאַק אָז גַּעַזְגָּטָן צֻם קַיְנָגָן: — אַטְ אַיְוָן נַאֲסָסִים, פָּאַרְפָּאַקְטָט אָזְן פָּאַרְבָּוָנְדָן, וַיְיַזְלָן הַאֲבָן אַיְיךְ צַוְגְּזָאָגָט. עַר מִינְטָן גַּעַבְאָךְ אָז עַר אַיְוָן אַיְפָן זַוְבָּעָטָן הַוָּמָל.

מַעַן הַאֲטָט גַּעַעַפְטָט דַעַם זַאַק, אַפְגַּעַבְוָנְדָן דַעַם גַּלְחָדִי הַעַנְטָן אָז דִי פָּוִים, אַרְאַפְגַּעַנְזָוָמָעָן דִי טִיכְלָאָךְ פָּוָן מַוְיל אָזְן אַוְיָגָן. נַאֲסָסִים אַיְוָן גַּעַ-
כְּלִיבָּן שְׁטָיוָן אָזְן גַּעַוְשָׁמְרוּעָט דִי אַוְיָגָן: וַוְאַוְ גַּעַפְנָן אַיְיךְ זַיְךְ?

— אַיְוָפָן זַוְבָּעָטָן הַיְמָל, הַאֲטָט שְׁנַיְידָעָרֶל גַּעַשְׁפָאָסָט. דַעַר גַּלְחָדִי הַאֲטָט זַיְךְ אַרוֹמְגַעַקְוָט אָזְן בָּאַלְדָּזָן פָּאַרְשָׁטָאַנְעָן אָז שְׁנִיּוּ-
דָעָרָל הַאֲטָט אַיְם אַרְיִינְגַּעַנְאָרָט. עַר הַאֲטָט גַּעַעַפְטָט דָאָס מַוְיל עַפְעָם זַעַגָּן
— אַכְבָּעָר דִי חַרְפָּה אָזְן דִי בּוֹשָׁה אַיְוָן גַּעַזְעַן אַזְוִי גְּרוּוּסָן אָז עַר הַאֲטָט גַּעַ-
פִּילְטָן וַיְיַזְעַם שְׁפָאָרָט אַיְם אַונְטָעָרָן הָאָרָצָן. דַעַרְצָוָן אַיְוָן עַר נַאֲךְ גַּעַזְעַן
הַוְּנָגָעָרִיק אָזְן דָוְרְשָׁטִיק. דִי פִּים אָזְן הַעַנְטָן צַוְנִיְפְגַעַפְרָעָסָט — הַאֲטָט עַר
פָּאַרְוּזָאָרְפָּן מִיטָּן קָאָפָן אָזְן גַּעַפְאָלָן אַיְן חַלְשָׁות.
די בָּאַדְיָינְעָרָה הַאֲבָן אַיְם אַפְגַּעַמְינְטָעָרָט אָזְן אַפְוּקְגַעַטְרָאָגָן אַחֲיָים.
דַעַר גַּלְחָדִי גַּעַקְוָמָעָן זַיְךְ זַיְךְ. אַכְבָּעָר עַר הַאֲטָט זַיְךְ גַּעַשְׁעָמָט וַיְיָזְזָן אַיְן
פָּאַלְאָצָן. שְׁטָיָל הַאֲטָט עַר זַיְךְ אַרוֹיְסְגַעַגְבָּעָט פָּוָן זַיְינְ הַוְּיָוָן אָזְן אַיְן אַנְטָ-
לָאָפָן פָּוָן טָוְדָאָרָס מִדְיָנָה, וַוְאַהֲיָן זַיִנְעַן אַוְיָגָן הַאֲבָן אַיְם גַּעַטְרָאָגָן.

אַהֲיָה מִתְּ

רִינְגִּז טָוְדָאָרָס זַיְךְ שְׁטָאָרָק גַּעַפְרִיָּיט וּוְאָס עַר אַיְזָן פְּטוּר
גַּעַוְוָאָרָן פָּוָן גַּלְחָדִי. הַאֲטָט עַר גַּעַזְגָּטָן צֻם שְׁנַיְידָעָרֶל:
— זַאַג נַאֲרָז וּוְאָס דוּ פָּאַרְלָאָנְסָסָט, שְׁנַיְידָעָרֶל, אָזְן אַיְיךְ
וּוְעַל עַס גַּלְיָיךְ דָעָרְפִּילָן.

שנויידערל האט זיך אַפְגַּעַרְוָן אָוּן גַּעֲנְטְּפָעֶרֶת : גַּעַם אַרְאָפְּ דַּי
שְׁרַעַקְלַאֲכָע גַּזְוָרוֹת וּוְאַס דַּעַר גַּלְחַ נַאֲסִיסִים האט אַרְוִיְּגַעְלִיְּגַט אַוְיכַּ
מַיְינָע בְּרִידָעַר דַּי אַיְדַּן.

— גַּוְטַּה. אַיך וּוְעַל אַפְשָׁאָפְּ דַּי גַּזְוָרוֹת, האט גַּעַזְגַּט פְּרִינְצַּן טַוְדָאָר.
אַבְּעַר וּוְאַס וּוְילְסְטוֹ פָּאָר דִּיר אַלְיוֹן?

— גַּאֲרַ נִיט, לאָוּ מַיךְ פָּאָרְן אַהֲיִם, האט גַּעֲנְטְּפָעֶרֶת שְׁנִיְּדָעָל,
— אָוּן אַיך חַאְבַּג גַּעֲמִינְט אָוּדוֹ וּוּעַסְט בְּלִיבָּן מִוְתַּ מָוָר, מַיְין פָּאַ-
טָעַר אַיז אַלְטַּן. בָּאַלְדַּן וּוְעַל אַיך אַיְבָּעַרְנָעַמָּעַן דַּעַם טְרָאַן אָוּן וּוְעַל דִּיר
מַאֲכָן פָּאָר מַיְין חַוִּיפָּט מַיְינִיסְטָעַר.

— לאָוּ מַיךְ בְּעַסְטָעַר פָּאָרְן צָוּ מַיְין וּוּיְיָבָן אָוּן קִינְדָּעָר, האט גַּעַזְגַּט
שְׁנִיְּדָעָל. אַיך בֵּין נִיט גַּעֲוָאוֹיְנְט צָוּ זַיְן אַין קִיְּסָעָרְלַאֲכָע הַוִּיפָּן, לאָוּ
מַיךְ פָּאָרְן אַהֲיִם.

— גַּוְטַּה, אַיך וּוְעַל דִּיר גַּעַבְּן בְּאַגְּלִיְּטָעַר, אַ פָּאָר צָעַנְדְּלִיק סָאַלְדָּאַטָּן,
זַיְן וּוְעַל דִּיךְ בְּאַגְּלִיְּטָן מִיטַּ פָּאַחָד בֵּין דִּין לְאַנְדָּה, האט גַּעַזְגַּט דַּעַר
פְּרִינְצַּן.

— מעַן דַּאֲרָפְּ נִיט, האט גַּעֲנְטְּפָעֶרֶת שְׁנִיְּדָעָל. אָוּ צָעַן סָאַלְדָּאַטָּן
וּוְעַלְן מַיךְ בְּאַגְּלִיְּטָן וּוּעַט מעַן דַּאֲךְ מַיְינְגַּעַן אָוּ אַיך פִּיר מִוְתַּ וּיךְ גַּאֲלָד
אָוּן בְּרִילְיאַטָּן. קָאָנָעָן נַאֲך אַיְפַּ דַּי צָעַן סָאַלְדָּאַטָּן אַנְפָאַלְן צְוָאַנְצִיךְ
רוּיְבָּרָה, אַבְּעַר אָוּ אַיך וּוְעַל גַּיְינְ אַלְיִין, וּוּרְדַּעְן וּוּעַט עַמְּ אַנְרִיְּן אָן אַרְיִ-
מַעְן שְׁנִיְּדָעָל?

— בִּיסְטַּ וּוּיְוָטָעַר גַּעַרְעַבְּטַ, האט גַּעֲנְטְּפָעֶרֶת דַּעַר פְּרִינְצַּן. גַּוְטַּה,
אַיך לאָוּ דִּיךְ אַפְּ, מַעֲגַסְטַּ גַּיְינְ וּוֹאַהְהַן דַּו וּוְילְסְטַּ.

— אָוּן שְׁנִיְּדָעָל האט גַּעֲנוּמָעַן זַיְן קְלוּמְעַקְלַ, פָּאַרְוּוּאַרְפָּן עַמְּ אַיְפַּ דַּי
פְּלִוְיצָעַם, אָוּן וּיךְ גַּעַלְאַזְן מִיטַּן בְּרִיטָן שְׁלִיאַצְּ אַהֲיִם.

א ב ג ע ג ע נ י ש

ש מ ע ר ל נ א ר

ניידערל האט פאלטלאזן דעם קיניגס פאלטאיין און איז געגנאנַ
געגנאנַ אַחֲרֵיכֶם. ער איז זורכגעגענאנַען לענדער, געפֿאָרַן
אַיכְבָּר טוֹיכָן, געקְראָאַן אוֹיפָ בעֶרגָּ, אַכְבָּר צוֹ זִוְּן הַיּוֹם
אַיְוֹ נַאֲךְ אַלְּצָן גַּעֲוָעָן וּוֹוִיט. ער אַיְוֹ אַרְיְבָעָר גַּעֲגָנַעַן דַּעַם
טִיךְ „רְהִיּוֹן“ אַן נַאֲךְ לְאַנְגָּעָן וּוֹאַנְדָּרְגָּנַעַן אַיְוֹ ער אַנְ-
גַּעֲקְומָעָן צּוֹם טִיךְ נַיְמָאָן, אַן דַּעַם לְאַנְדָּפָן דַּי לִיתְוֹוִיָּ
נָאָר. דַּאֲסָם לְאַנְדָּ אַיְוֹ זַיְעָר וּוֹאַלְדִּיק, אַן דַּעַר שְׁלִיאָךְ צִיטָזַיךְ צַוְּיָשָׁן
חוֹיכָעַ סַפְּסָנָעַ בַּיּוֹמָעַ.

נוֹיָט דַּאֲסָם קְלוֹגָעַ שְׁנִיְדָעָרַל מִוְּטוֹן פֻּקְלָל אַיְוֹפָ פְּלִיאַיצָּעַם, דַּי פְּפֶקָעַ
אַיְן-מוֹיל, אַן בְּרוּמַט אַגְּנוֹנְדָּל, סְאַיְוֹ אַ זְמַעַר מָאָג, דַּי זָוּ שִׁינְיָנַט, קִיּוֹן
וּוַינְטָל בְּלָאָזָט נַיְט אַן סְאַיְוֹ זְוַאָרָעָם אַפְּלָוּ אַוְיָפָן שָׁאַטְנְדִּיקָן שְׁלִיאָךְ.
פְּאַרְזּוֹלְט זַיְד דַּעַם שְׁנִיְדָעָרַל אַפְּרוֹעָן. נַעַמְתָּ ער אַרְאָפָּ דַּאֲסָם קָלוֹן-
מַעְקָלָפָן דַּי פְּלִיאַיצָּעַם, צִיטָאַרְאָפָּ דַּי שְׁתוֹוֹלָפָן דַּי מִידָּעָפָים אַיְן לִיְגָטָ
זַיְד אָונְטָעָרָן שָׁאָטָן פָּן אַ בּוֹיָם. שְׁנִיְדָעָרַל אַיְן מִידָּפָן וּוּגָן.
שְׁלִאָפָט ער בָּאָלָד אַיְן.

אַ פָּאָר שָׁעה שְׁפַעְטָעָר הַאָט ער זַיְד אַוְיָפְגָעָכָאָפָט אַן דַּעַרְזָעַן : אַ
בָּאוֹאַקְסָעָנָעָר אַרְיְמָאָן, אַגְּנָעָטָאָן אַיְן שְׁמָאָטָעָם. זִיצְטָהָרָט לְעַבְנָ בּוֹיָם.
אַ מַאְדָנָעָר אִיד, ער הַאָט אַפְּלָוּ נַיְט אַרְאָפְגָעָנוּמוּן דַּאֲסָם פֻּקְלָל פָּן דַּי
פְּלִיאַיצָּעַם. זִיצְטָ אַזְוִי מִיטָּדַעַם קְלוֹמָעָק אַיְוֹפָ זַיְד, אַ לְאַנְגָּן שְׁטָעָקָן אַיְן
הַאָנָט אַן דְּרָעַמְלָט אַגְּנָעָשְׁפָּאָרָט מִיטָּן קָאָפָּ אַן בּוֹיָם.

שְׁנִיְדָעָרַל טָוָט אַן דַּי שְׁטוֹוֹלָ, טָוָט אַ זַּוִּישָׁ דַּי הַעַנְטָ אַן גְּרָאָזָ
— כְּלָוְמָרְשָׁט גַּעֲוָאָשָׁן דַּי הַעַנְטָ. טָוָט אַ טְאָרָעָ דַּעַם אַרְיְמָאָן אַן זָאָגָט :

— שלום עליכם, רעכ איד, וו רופט מען איזיך?
כאנפֿט זיך איזוף דער אַרְיָמָזָן, מוט פֿאָקָוק אַוִיפַּן שְׁנוֹיְדָעָרֶל אָוּן עַנְטָן-
פֿערְטָן רְזָאֵיך :
— שְׁמַעַרְלָן נָאָר.

— שְׁמַעַרְלָן נָאָר, עַפְעַם גַּעֲהָרָט וּוּנְגַּן אַיְיךְ. אַיר זַוְּיט דָּס גַּעֲוָעָן
דָּעָר פֿרְעָמְדָעָר וּוּסָס הָאָט גַּעֲפְּרָעָגָט מַאֲרָדִיםָעָן דֵּי פֿרְאָגָעָן, וּוּסָס יַעֲנָעָר
הָאָט נַוְּט גַּעֲוָוָאָסָט צַוְּעַטְפְּרָעָן אַיזָּפְּרָעָן — אַיר חָאָט אַיזָּפְּרָעָן גַּעֲרָאָטָעָן-
וּוּסָס אַיגְדָּאָלָן, נַוְּט אָמָת ?

שְׁאָקְלָט שְׁמַעַרְלָן נָאָר מִיטָּן קָאָפְּ אַיזָּפְּ יָאָ.

— אָוּן פּוֹן וּוּאָנְגַּן קָוְמָט אַיְיךְ ? — פֿרְעָגָט שְׁנוֹיְדָעָרֶל.

— פּוֹן דְּנִיעָפָעָר, עַנְטְּפָעָט שְׁמַעַרְלָן נָאָר שְׁטָיָיל. אַנְטְּלָאָפְּן.

— אַנְטְּלָאָפְּן ? וּוּאָנְדָעָרֶט זַיךְ דָּס שְׁנוֹיְדָעָרֶל.

— אַנְטְּלָאָפְּן, רְעַדְתָ שְׁמַעַרְלָן נָאָר רְזָאֵיךְ אָוּן טְרְיוּעִירֶק. אַס בְּלָוָט
איְזָדָרָט פֿאָרְגָּאָסָן גַּעֲוָאָרָן. פֿרְיָיר הָאָבָן דֵי קָאָזָאָקָן גַּעֲהָרָגָעָט אַיְזָן
אוּן פֿאָלִיאָקָן. דָעָרָנָאָךְ איְזָעָקוּמָעָן אַס פֿוֹילִישָׂר גַּעֲנָעָרָאָל אָוּן גַּעֲהָרָגָעָט
קָאָזָאָקָן. אַיךְ בֵּין גַּעֲגָנָגָנָעָן פּוֹן דֵי אַיְזָן צַוְּיָהָן דֵי קָאָזָאָקָן, פּוֹן דֵי קָאָזָאָקָן
צַוְּיָהָן דֵי אַיְזָן גַּעֲטָרָאָגָן אַס פֿאָפָּיר, אוּן צַוְּלִיבָּמִיר הָאָט מַעַן פֿאָרְגָּאָסָן נָאָר
מעָר בְּלָוָט. אַבְּעָר אַיךְ וּוּסָס נַוְּט אָקוּרָאָט. אַיךְ בֵּין אַנְטְּלָאָפְּן, אַיךְ הָאָב
עַמְּנַוְּט גַּעֲקָאָפְּט צַוְּעָן ..

— אַיר וּוּוִיסְטָן אַלְיָוָן נַוְּט וּוּסָס אַיר הָאָט דָאָרָט גַּעֲטָאָגָן ? — פֿרְעָגָט
שְׁנוֹיְדָעָרֶל.

— אַיךְ וּוּסָס נַוְּט. אַיךְ הָאָבָב בְּאָגָעָנָמָן אַס בְּעַטְלָעָה. אַס קְרוּמָעָן אַיזָּפְּרָעָן
אַס פּוֹם, מַוְּט אַס רְוִיטָעָר בְּאָרְד אַיזָּפְּרָעָן גַּעֲוָעָן, הָאָט דָעָר בְּעַטְלָעָר גַּעֲוָגָנָגָן
אוּן מִיר אַגְּנָעָזָאָגָט :

שְׁמַעַרְלָן נָאָר דָאָרָףָ נִיְוָן,

נוֹיָן, זַעַן אוּן שְׁוֹוִינְגָן,

כוֹוּ הָאָבָן אַוִינָגָן פּוֹן גַּלְאָזָן

אוּן אַחֲרָץ פּוֹן אַיְזָן.

— אַיזָּפְּרָעָן אַיר גַּעֲטָאָגָן, הָאָט גַּעֲפְּרָעָגָט שְׁנוֹיְדָעָרֶל ?

— איך וויאס ניט, ענטפערט שמערל נאר.
 — און ווער אויז דער אלטער בעטלער?
 — איך וויאס ניט.
 — און וואוהין גרייט איך?
 — איך וויאס ניט.
 — מען רופט איך שמערל נאר?
 — שמערל נאר אויז מײַן נאמען.
 — א פאמיקער נאמען.
 — אלע דופּן מיך איזו.
 — ווילט איך ניינ מיט מיר? פרעגט שנידערל.
 — איך וועל ניינ מיט איך; איך וויל עפן.
 — איך האב ברוייט און ציבעלעס, עסט.
 עסט שמערל נאר און שווייגט, צופיל גערעדט אויפּ איזן מאל.
 אָפְּגָעָגָעָסָן, האבן זי זיך אָוִינְגָעָשְׁטָעָלְט, פֿאָרְשָׁטְיוֹפּט דֵי קָלוּמְקָעַס
 אויפּ די פְּלִיאַצְעָס אָוּן זיך גָּעַלְאָזָן אַין וועג.

דעם שנידערל פֿאָרְדְּרִיסְט

ייען בידע זאנדעראָר אָוּן קומען אָן אַין אַ גְּרוּסְטֶר שטאט.

 פֿאָרְגְּנְיוּנָן זי, ווּ אלע בעטלער, אָין הקדש, אָן אָרים שטיבָּל,
 ווּאָס ווּרְטָט אָוִינְגָעָהָלְטָן פָּאָר ווּאנְדְּעָרָעָר אָרִימְעָ- לִיטָּט.
 אָוּבָּעָגָעָלָזָן די קָלוּמְקָעַס אָין הקדש אָוּן צוּעָק אַין בית
 מְדָרְשָׁה, ווּ עַס פְּוִרטָּזְעָךְ באָ בעטלער.
 אַין בית מְדָרְשָׁה זַעֲצָן זי זיך אָוּעָק הִינְטְּרָעָן הַרְוָבָּע, — אַ לאָנְגָּנְעָר
 אוּוּזָן פָּן צִינְגָּל. זַעֲצָן זי צוּוִישָׁן די אָרִימְעָלְיִיט, ווּ אלטָע בעטלער.
 נִיטָּט פֿאָרְבִּי דָּעַר שְׁמָשׁ אָוּן דָּעְרוּעַט די צוּוִי זאנדעראָר
 זַעֲצָן באָ דָעַר הַרְוָבָּע. עַר דָעְרוּעַט זי אָוּן בְּלִיכְבֶּט שְׁטִוִּין פֿאָרְוּזָן דָעְרָט,
 קָוְקָט זיך אַין נָאָך אַ מאָל, ווּ אַיְינְגָעָר ווּאָס גָּלוּכְּט נִיטָּזְעָנָאָגָּן,
 אָוּן פֿאָרְשָׁוִינְדָט שְׁנָעָל.

אַין אַ פָּאָר מִינְוּט אָרוּם, קָעָרְטָעָר זיך אָום מִיט עַטְלָאָכָע שִׁינְגָּע

ד אַס קֶלוּגָע שְׁנִיּוֹד עֲרֵל

באלעכטיטים און דער רב. דער רב נויט צו צו שמערלען, גיט אים אפ
א ברויטן שלום עליכם, און זאגט :

וואט זיצט איר, רבוי דא הינטערן הרובע? קומט זיצט זיך אויבן
אן, ווי עם פאסט פאר איזז חישובן גאנט.

שמערל נאָר בלויוכט זוֹצָן אָן ענטפערט נוּט.

זאגט ווּוִיטער דער רב :

— פָּאָרְשָׁעָמֶת אָונְדוּ נוּט, רָעָב שְׁמָעָרֵל, קּוּמֶט, אַיך בָּעֵט אַיִּח.

שמערל נאָר בלויוכט זוֹצָן.

זאגט ווּוִיטער דער רב :

— וואויהין איר קומט, ברעננט איר גוטס און העלפט מענטשן, גאט
אליאן האט איך געשיקט צו אונדז. שווין חרוי טאג, אָז מיר האבן א
הארבע דין-חוּרָה (מושפט) אָן מיר קאנען נוּט אויסגעפונגנע ווער איז
גערעכט. נאָר איר קאנט אונדוּ העלָּפָן.

רעדט שמערל נאָר שטייל צו זיך : מען ווֹל שווין ווּידער עפֿעָס פֿוּ
מיר. שטעלט ער זיך אויפֿ אָן ווּערטער אָן טוּט אָן ווּאנְקָן צוּם שנְנִי-
דערל :

— קּוּם.

גייען זוי בײַידע נאָר דעם רב מיט די חשובע באלעכטיטים, אָן זוֹצָן
זיך אַין מורה-וואָאנְט.

נאָכוּן דאָוונען פָּאָרְבָּעָט מען שמערלען צוּם שענטטען-באלעכטיטים אַין
שטעט. מען זיצט אים אויבן אָן, מען גיט אים אָ שיינְעָם, דרייכָן מַאֲלָּ—
צייט אָן די גאנְצָע פָּאָמְלִיעָט טאנְצָט אָרוּם אִים אָרוּם, דָּאָס קְלוּגָע שְׁנִי-
דערל שלעפֿט זיך נאָך. אָבער עס פָּאָרְדוּרִיסְטָט אִים, וואט קְיוּנָעָר קְוּקָט
זיך גיט אָס אויפֿ אִים. עס פָּאָרְדוּרִיסְטָט אִים, אָבער ער שׂוּוִיגָט.

דָּרְיוִי סְוִחָרִים

ינדעפרוי האט מען צונגעראַיט פָּאָר שמערלען גָּאָר אָ שיינְעָם
פרישטיק. נאָכוּן מַאֲלִצְיָיט אָיז גַּעֲקוּמָעָן צוּגָּנִין רָעָם רבְּסָם שְׁמַשׁ
און גַּעֲזָגָט צוּ שמערלען :

— דער רב האט מִיךְ גַּעֲשִׁיקָּט אַיךְ צוּ זָאגָן, אָז מעָן

א ב א ג ע נ י ש

ווארט אויפֿ אײַךְ אַין בֵּית - דִּין שְׁטִיבָּל
— אַיךְ ווֹוִיס נִיטָּז וּזְאָס פָּעָן ווֹילָּפָן מִיר — הַאֲטָּה שְׁמָעוּרָל גַּע-
מוֹרָמָלֶט, זִיךְרָא אַוְיפֿ גַּעַשְׁטָעַלֶט אָונְזַעַגְטָט צָום קְלוֹגָן שְׁנִיְּדָעָרֶל :
— קּוֹמֶט מִיטָּ.

דאָס שְׁנִיְּדָעָרֶל הַאֲטָּה זִיךְרָא נַאֲכַנְעַשְׁלָעֶפֶת
אַין בֵּית-דִּין שְׁטִיבָּל אַיז טְוָמֵלְדִּיק. צְוֹעַלְפָקָ שְׁיִינָעַ בְּאַלְעַבָּאָטִים זִיצָן
אָרוֹם טִישׁ, אַוְיכָן אַן דָּערְרַבָּ. לְעַבְנָן טִישׁ שְׁטִיעָנָן דָּרי סְוָחָרִים, קָאנְטִיק,
פָּנָן ווַיְוַיטָּע לְעַנְדָּרָע : אַין שְׁטוּבָּ גַּעַפְּינָנָן זִיךְרָא נַאֲךְ מַעַנְטָשָׁן פָּנָן גַּטָּמָן
זַויְּ רַיְּזָן, שְׁרַיְּעָן, חִיצָן זִיךְרָא.
שְׁמָעוּרָל נַאֲרָ קּוֹמֶט אַרְיוֹן, סְהֻוָּרֶט שְׁטִילָ. דִּי צְוֹעַלְפָקָ בְּאַלְעַבָּאָטִים
מִיטָּן חַב שְׁטָעַלְן זִיךְרָא. דָּערְרַבָּ ווַיְוַיטָּע אַן שְׁמָעוּרָלָן אַוְיכְּפָּא פְּלָאיָן,
שְׁמָעוּרָל נַאֲרָ זַעַצְטָ זִיךְרָא. דִּאָס קְלוֹגָן שְׁנִיְּדָעָרֶל אַיז גַּעַבְּלִיכָּן שְׁטִיעָן צְוַיְשָׁן
עוֹלָם.
שְׁמָעוּרָל נַאֲרָ שְׁפָאָרֶט אַן דָּעַם קָאָפָּ אַוְיכְּפָּא זַיְּן גַּרְאָכָן שְׁטָעַקָּן, אָונְ
בְּלִיכְטָן זִיצָן ווַיְּ פְּאַרְגְּלוּוּעָרֶט אָונְ דָּערְרַבָּ וְאַגְּטָן צָום סְוָחָרָ :
— דָּעַרְצִילָּט דִּי מַעַשָּׂה פָּנָן אַנְהָוָיָּבָּ בְּיוֹ סּוֹפָּ.
— וּזְדָעָרְ דָּעַרְצִילָּן ? קַרְיָמֶט זִיךְרָא דָּערְרַבָּ, שְׁוַיְּן אַוְאָדָעָ צָעָן
מָאָלְ דָּעַרְצִילָּט.
— דָּעַרְצִילָּט נַאֲכָטָמָלָ, עַנְטָפָרֶט דָּערְרַבָּ. דָּא גַּעַפְּינָט זִיךְרָא יַעַצְטָ
שְׁמָעוּרָל נַאֲרָ. פָּאָר אָוָם אַיז קִיְּן פָּאַרְבָּאַרְגָּנָעָן נִיטָּא. עַר ווּעַט אַוְיכְּ-
גַּעַפְּונָנָן דָּעַם אָמוֹת.
דָּערְרַבָּ אַיז גַּעַוְאָרָן בְּלָאָם, עַר אַיז אַבְּעָדָ בְּאַלְדָּ גַּעַקְוּמָעָן צָוָן
זִיךְרָא אַן גַּעַנְהָוָיָּבָּן דָּעַרְצִילָּן :

בְּ אַ הֲ טָן גַּעַלְט

זִיךְרָא זַיְּן דָּרְיִי סְוָחָרִים פָּנָן פְּרָאַנְקָפָרֶט. מִיר הַאֲנְדָלָעָן שְׁוַיְּן
יַאֲרָן אָונְ יַאֲרָן בְּשַׁוְתְּפָהָה. מִיטָּ אַזְּאָרָק צְוָרִיק זַיְּנָעָן מִיר אַנְ-
גַּעַקְוּמָעָן אַין אַיְיָעָרְ שְׁטָאָט אַיְינְקָוִיְּפָן פְּלָאָקָם. סְאַיז גַּעַוְעָן
פְּרִוּיְטִיק, מִיר הַאֲכָן גַּעַהָאָט מִיטָּ זִיךְרָא גַּנְעָן הַיְּפָשָׁע סְוָמָע

געלט — נאר א גרויסע סומע געלט. די אקסניה, וואויהין מיר זייןען פארפאָר, איז אונדו ניט געבען געווארן, דער באַלעבָּס האט געהאט נגבישע אוינעלאָך, האבן מיר מורה געהאט צו פֿאָרטֿוּיעָן אַים אִיבָּעָר שבת אַיז גְּרוּים פֿאָרְמָעָן. טראָגן מיט זיך געלט אָסָם שבת טאָר מען דאָך ניט, מיר זייןען פרומע גאטפֿאָרכֿטֿיקֿעָן לֵוֶיט. האבן מיר ניט געוואָסָט ווֹאָסָט צו טאָן. האבן מיר געטראָכָט אָון געטראָכָט אָון געפֿאָלָן אויף אַ פֿלאָן: — מירן אַרְוִיסְנִיגְּן הַינְטָעָן שְׁטָאָט אַין פֿרִיעָן פֿעָלָד. מירן אַוְיסְנְרָאָבָּן אַ גְּרִיבָּל, אַרְיִינְלִינְגָּן דָּסָם געלט, פֿאָרְשִׁיטָן — אָון מאָכָּן אַ סִּימָן. שבת נאָכָט ווּלְעָן מיר אלְעָדָרָי צוֹגְּנִין אָון אַרְוִיסְנְרָאָבָּן די רענְדָּלָאָר. געטראָכָט אָון געטָאָן.

שמערלָן נאר האָלָט זַיְן קָאָפָּן אַגְּנָעָשְׂפָּאָרָט אַוְיפָּן שְׁטָעָקָן, די אַוְינָן — פֿאָרְמָאָכָט, ווּ ער ווּאלָט גַּעַשְׁלָאָפָּן. דָּסָם קְלוֹגָעָן שְׁנִידְעָרָלָה האָלָט מְוַיל אָון אַוְיָעָרָן אָפָּן. ער שְׁמִיְּכָלָט צו זיך: קְלוֹגָעָן סּוֹחֲדִים. אַפְּגָעָטָאָן די זַעֲלִיבִּיקָּעָן חַכְמָה, ווֹאָסָט רִיכְטָעָר צָדוֹק, אָון פֿאָרְשְׁטִיטָט זיך דער זַעֲלִיבִּיקָּעָן סּוֹפָּה — דָּסָם געלט אַיז ניט געווארן.

דער סּוֹחָר דַּעֲרַצְיִילָט ווּוִיטָעָר: — מיר זייןען אַרְוִיסְנְרָאָבָּן הַינְטָעָן שְׁטָאָט אַין פֿרִיעָן פֿעָלָה, באַגְּרָאָבָּן דָּסָם געלט, געמעאָכָט אַסִּימָן אַין זיך אַומְגָעָן קְעָרָט צְרוּיקָן אַין שְׁטָאָט אַרְיָין. דער שבת אַיז אַוּוֹעָק. זייןען מיר אלְעָדָרָי אַזְוּעָק אַוְיסְנְרָאָבָּן דָּסָם געלט. גַּעַקְוּמָעָן אַיז פֿעָלָה. — אַט אַיז דָּסָם גְּרִיבָּל, אַט אַיז דער סִימָן. מיר גַּרְאָאָבָּן אַוְיפָּגְּנִיטָאָט קִיְּוָן געלט. סִיאָזָן אַונְדוֹ פֿינְצְטָעָר גַּעַוּוֹאָרָן אַין די אַוְינָן. מיר האָבָּן גַּעַגְּרָאָבָּן טִיפְּעָר, גַּעַזְוּכָּט, גַּעַנְיִשְׁטָעָרט, נִיטָאָקָן קִיְּוָן פָּוֹן אַסְמָפְּעָבָן. אַיְמִצְעָרָה האָט אַרְוִיסְגָּעָן/גַּנְבִּיעָט די רענְדָּלָאָר. אַבָּעָד ווּוּרָע? קִיְּנָעָר אַחוֹז אַונְדוֹ דְּרִיְּעָן האָט ניט גַּעַוּוֹאָסָט פָּוֹנָס סּוֹד. אַיז אַיְנָעָרָפָן אַונְדוֹ דער גַּנְבָּה. אַיְנָעָרָפָן זיך גַּעַמוֹזָט אַרְוִיסְגַּנְבִּיעָן שְׁבָת צָוָם פֿעָלָה, אַוְיסְגָּרָאָבָּן די רענְדָּיָה — אַזָּאָר — אָון בְּאַחַאַלְתָּן. יַעֲדָרָפָן אַונְדוֹ טֻמְנָהָת אַז ער ווּוּיָס. ניט פָּוֹן ווֹאָסָט צו זַאנָן. זייןען מיר גַּעַקְוּמָעָן צו אַיְיךְ. רַבִּי, אַיר זַאלָט אַוְיסְגַּעַפְּנִינָן ווּער עַס אַיז דער גַּנְבָּה.

— טַו, ווּעַנדְתָּ זיך דער רַב צו שְׁמַעַרְלָעָן. — ווֹאָסָט טְרָאָכָט אַיר, ווּער אַיז טָאָקָעָ דער גַּנְבָּה?

— איך וויס ניט, ענטפערט שמערל נאר, קורץ.

— עם שיקט זיך ניט, או אויר זאלט ניט וויסן, ענטפערט דער רב. מיר האבן געהערט פון זיינער גרויסע זואנדער וואס אויר האט געטאן. אויר האט דאך אויגן, וואס זענען אלען, אויר זעם דורך דיקע ווענט.

— איך זע נאר, האט שמערל נאר גענטפערט — וויסטע שטעת. הרוביע דערפער, סאלדאטן, שווערדן, בייקמן, האראמאטן, קאוזאכן, אידן. פאליאקן. מען שיסט, מען שרײַט, מען וויננט. איך פרעג איך, רבבי.

פארוואס וווערט פֿאָרְגָּאָסָן אָזְוִיפֶּל בְּלֹתָן?

דער רב האט פרום גענטפערט : פֿאָרְבָּאָרְגָּן זְוִינְגָּן גָּאָטָם וועגן, אונ אידן זיינען ווי שעהַלְאָךְ צוישן וועלט. מיר וויסן. זו קומסט איצט פון דנייפר, וואו גאנטן אויסגעמעקט זאל זיין דער נאםען זיינער, האט פֿאָרְגָּאָסָן אַסְטָה אִידְישָׁ בְּלֹתָן. זה האט געזען הרוביע קהילות, צעשטערטן שטעת, דאס הארץ טוט דיר וויי. אָבָעָר ווועלט אויז וועטלט. מען מוו אָוִיסְגָּעְפִּינְגָּן ווערט עס אויז דער גנְבָּ.

— איך וויס ניט. איך פֿאָרְשָׁטְיִי ניט וואס די סוחרים האבן גע- רעדט. איך האב, זאגט שמערל נאר, צונעמאכט די אויגן, האב איך גע- ען סאלדאטן, שווערדן, בייקמן, האראמאטן, קאוזאכן, אידן, פֿאָלְיאָקָן — הרוביע שטעת, צעשטערטן היינער.

זיפצת דער רב אונ זיינט ניט וואס צו ענטפערן. חוקט זיך אָרוּזָס דאס קלוגע שנידערל פון עלט, ניט צום רב אונ זאגט :

— רבבי, איך וועל אָוִיסְגָּעְפִּינְגָּן ווערט דער גנְבָּ איי. שמערל נארם הארץ אוּ פֿאָרְבִּיטְעָרט, זיינע געהאנקען זיינען ערצעין וויסט. וועל איך אָוִיסְגָּעְפִּינְגָּן ווערט דער גנְבָּ איי. איך וועל נאר דערצילן דריי מעשות, פרעגן יעדן סוחר אַ פֿרְאָגָע אָונ בְּאָלְד וועל איך וויסן ווערט דער גנְבָּ איי.

ענטפערט דער רב :

— נוט, פֿרְעָמְדָעָר, דערצִיֵּל דִּינְגָּע מְעֻשִׁוֹת אָונ פֿרְעָג דִּינְגָּע פֿרְאָ-

געם,

אויפגענעבן אַסְטְּרֵלְיךְ

זֶין לאנד פוילן, איז מיט יארן צוריק געשטארבן אַס קיניג און ניט איבערגעלאון נאך זיך קיין ירוש. האבן די אַדְלְלייט זיך פֿאַרְזָאַמְלָט אַין קְרָאַקָּע אַזְיף אַ בְּאַרְאַטְוָנָג. זוינען זיך גַּעֲזָעָסָן זַיְבָּן טָעָג אַונְזַיְבָּן נַעֲכָת אַונְזַיְבָּן גַּעֲקוּמָעָן צַו קַיְוָן טָאַלְק — זיך האבן זיך ניט גַּעֲקָאנְט אַיְינְיקָן, וווער עס זאָל אויסגעקלְיבָּן וווערָן פֿאַר אַס קַיְנוּג. אַזְיף יעדן אַיְינְעָם האַט מעָן גַּעֲפָנָעָן עַפְעָם אַפְעָם. דער אַמְתָּה אַיְוָן, אַז יְעַהָּר גְּרָאַפְּה האַט גַּעֲוָאַלְט וווערָן קַיְנוּג. אַיְפָּן אַכְּטָן טָאג האַט זיך אויפגעשטְעָלָט דער עַלְטְּסְטָעָר גְּרָאַפְּה אַונְזַיְבָּן: — מַיְינָעָה העָרָן! אַיך זַי, אַז צּוֹלִיב קַנָּהָה קַאנָעָן מִיר זיך ניט אַיְינְיקָן אַזְיף אַס קַיְנוּג. לאַמְרָט טָאַן אַזְוִי: מַאֲרָגָן זַיְאָלָן מִיר אויפְּשָׁטְיָין פֿר אַונְזַיְבָּן טָטְעָלָן לעָבָן טְוִיעָר פֿוֹן שְׁטָאַט. דער עַרְשְׁטָעָר מַעֲנְטָשָׁן ווָאָס ווָעַט באַלְד נַאֲך זַוְן אויפְּגָאנְג, באַטְרָעָטָן דָּעַם שְׁוּעָל פֿוֹן טְוִיעָר, ווָעַט זַוְן אַונְדוּעָר קַיְנוּג.

— גַּוְתָּה האַבָּן אַלְעָן צְעַנְעַשְׁטִימָט.

אויפְּגָאנְג האַבָּן זיך די אַדְלְ-לייט גַּעֲפָעַדְעָרט אַונְזַיְבָּן גַּעֲשְׁטָעָלָט לעָבָן טְוִיעָר פֿוֹן שְׁטָאַט, ווֹי נַאֲר די עַרְשְׁטָעָר שְׁטְרָאַלְן פֿוֹן דער זַוְן האַבָּן זיך גַּעֲוָיְזָן, האַבָּן זיך באַפְּוִילְן צַו עַפְעָנָעָן דָּעַם טְוִיעָר. האַרט לעָבָן טְוִיעָר אַיְזָן גַּעֲשְׁטָאַנְעָן אַז אַרְיְמָעָר אַיך מִוְּטָן נַאֲמָעָן ווָאָל. ער אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַס פֿאַקְנְטְּרָעָנָה, אַונְזַיְבָּן זיך נַאֲר ווָאָס אַהֲמָגָעָרָט פֿוֹן דָּאַרְפָּט.

די אַדְלְ-לייט אַיְזָן ניט גַּעֲפָעַלְן גַּעֲוָאַרְן. אַכְּבָּר פֿאַרְפָּאַלְן. אַז אַפְּמָאָך אַיְזָן אַפְּמָאָך. אַונְזַיְבָּן אויסגעשְׁרִיאָען:

— הָאָך! לאָגָן לעָבָן זאָל דער נַיְיעָר קַיְנוּג פֿוֹן פּוֹילְן.

דער אַרְיְמָעָר אַיך אַיְזָן צְעַטְוָאַלְט גַּעֲוָאַרְן. ער האַט ניט פֿאַרְשְׁטָאַג גַּעַן, ווָאָס דָּאַס מִיגְּזָט. מעָן האַט אַים דְּעַרְצְיוּלָט אלְזָן, ווָאָס עַמְּה האַט גַּעֲטְרָאַפְּן, אַכְּבָּר אַים אַיְזָן ניט גַּעֲפָעַלְן גַּעֲוָעָן. ער האַט גַּעֲטָאַכְּט: אַיך בֵּין אַיך, די פֿאַלְיָאָקָן זוינען פֿוֹן אַז גַּנְדָּעָר גַּלְוִיבָּן. אַז אַיך ווָעַל

ווערן זיווער קיניג וועל איך זיך מזון שמאן. ניין, האט ער באשלאלסן,
ער מזון זען זיך אויסדרוייען פונס גאנצן שפיל. זוי איזו?

אַ גַּאנְצָן טָאגּ הַאֲבָן דֵי גַּלְעָדָר אַיִן דֵי קָלוּסְטָעָרָם גַּעֲקָלְנוּגָעָן
לְכֻמוֹ דָעַם נִיעָם קִינִיג. סָאַלְדָאַטָּן הַאֲבָן מַאֲרָשִׁירָת, דֵי בָּאַפְּעָלְקָעָרָנוֹג
הַאֲטָט זֶיך גַּעֲפָרִיט, נַאֲרָ דָעַר קִינִיג אַיִן גַּעֲוֹעָן טְרוּיְעָרִיק.

אַיִן אַזְוֹנְטָן אַיִן דָעַם אִידָן, דָעַם קִינִיג, אַיִינְגַּעְפָּלָן אַ גַּעֲדָאָנָק, זֶיך
אַזְוִי פְּטוֹר צֶיך זוערן פָּוֹן דָעַם פּוֹיְלִישָׂן טְרוֹאָן. ער האט פָּאַרְחוֹפּן צֶיך זֶיך
אַלְעָ אַדְעָלִיקָע אַזְוִי גַּעֲזָגָט:

— מִינְיָן הַעֲרָן, הַעֲרָטָמָה מִינְיָן רִיְד אַזָּן פָּאַרְנוּמָטָמָה מִינְיָן וּוּאָרָט. אַיך
בֵּין אַיִינְג קִינִיג. אַיִן מִינְיָן וּוּאָרָט גַּעֲזָעָן?

— דָעַם קִינִיגס וּוּאָרָט אַיִן שְׁטָעַנְדִּיק גַּעֲזָעָן — הַאֲבָן דֵי אַדְעָלִיקָע
גַּעֲעַנְטְּפָעָרָט.

— טָאגּ הַעֲרָטָמָה, אִיר אָוְנְטָעַרְטָאָנָעָן, מִינְיָן רִיְד: אַיך בֵּין
אַ אִיד, אַזְוִי אַיך זֶאל בְּלִיבָן אַיִינְג קִינִיג, מְזוֹ אַיך אַגְּנָעָמָן אַיִינְג
גַּלְעָדָרָן. אַיך וּוֹיֵל אַבְּעָרָמָן אַזָּן מִינְיָן פָּאַלְקָ נִוְתָפָאָרָלָאָזָן. וּוֹיֵל
אַיך נִוְתָפָאָזָן זֶיך קִינִיג. אִיר אַבְּעָרָה דָרְפָּטָט דָאָךְ הַאֲבָן אַיִינְג זֶיך
אַיִיך אַיִן גַּרְאָפָּ פָּאָן בָּאַטָּאָרִי, בָּאַשְׁתִּים אַיך אַיִם פָּאָרָן קִינִיג אַיִנְגָעָר
גַּעֲנִין פּוֹיְלָן.

— אַבְּעָרָנָת עַטְמָן אַלְעָ זֶינְגָעָן צְוָרְדִּין מִוְתָמָן גַּרְאָפָּ סְפָעָפָן בָּאַטָּאָרִי,
הַאֲבָן דֵי אַדְלְ-לִיְּיטָ דָעַרְקָלְעָרט.

— אַיך בֵּין קִינִיג, אַזָּן מִינְיָן וּוּאָרָט אַיִן גַּעֲזָעָן, הַאֲטָט דָעַר אַיך
וּוֹאָל בָּאַפְּרִילָן.

די אַדְעָלִיקָע הַאֲבָן גַּעֲפָלָגָט אַזָּן גַּרְאָפָּ בָּאַטָּאָרִי אַיִן גַּעֲוֹוָאָרָן קִינִיג,

— אִיר פָּאַרְשְׁטִיטָה אַהֲטָט דָאָס קָלוּגָעָן שְׁנוּיְדָעָרָל גַּעֲעַנְדִּיגָט, זֶיך
פָּרוּס דָעַר אַיך וּוֹאָל אַיִן גַּעֲוֹעָן? ער האט אַוְפְּגָעָעָן אַ קִינְגְּרִיךְ
צּוֹלִיב זֶיך גַּלְעָדָרָן. אַזָּן יַעֲצֵט הַעֲרָטָמָה אַ מְעָשָׁה:

אַפְנֵהָאַקְטָע הָעֶנֶּם

וַיְהִי אֲנוֹ יְמִינָה מִדְיָנָה הָאָתָם גַּעֲלָבֶט אֲקִיםְעָר וּוְאָס הָאָתָם גַּעֲוָאָלָט
מִאָכְן גְּרוּזָס אָזָן שְׁמַטָּרָק זַיְן פָּאָלָק, הָאָתָם עַר אַרְיוֹסְגַּעַלְצָזָן אֲ
בָּאָפָּעַל, אֲזָו יְעַדְעָר אַיְנוֹוָאַיְגָעָר פָּוָן לְאָנָד, מַזְוַיְךְ מַזְטַעַפְס
בָּאַשְׁעַפְטָיקָז נִימָט וּוַיְנִיצְיקָעָר וּוְיַעַן שְׂעָה אֲטָאג, יְעַדְעָר וּוְאָס
וּוְעַט אַרְוָמְגִינְיָן לִיְדִיק, וּוְעַט שְׁוֹועֵר בָּאַשְׁטְרָאָפְט וּוְעַרְן — מַעַן וּוְעַט אַיְם
אֲפָחָקָז דִּי רַעֲכָטָע הָאָנָט. אָזָן דָּעַר קִינְגָּה הָאָתָם אַנְגַּשְׁתָּעַלְט אַוְיָפְס
זַעַעַר אַכְטָוָמָג צָו גַּעַבָּן, אֲזָו קִינְגָּעָר וְאָל וְיַקְנִיט אַרְיוֹסְהָרְיוּעָן פָּוָן גַּעַזְעַז. אַיְן אֲ
קְלִיְין פָּאַרְוָאַרְפָּן דָּעַרְפָּל הָאָתָם גַּעַוְאָוָגָט אֲזָן אַרְיָמָע פָּאָמִיָּה
לְיַע — אֲפָטָמָעָר אָזָן אֲזָן. דָּעַר וּזָן אַיְזָגְעָוָן יַיְגָן אָזָן שְׁמַטָּרָק, דָּעַר
פָּאַטָּמָעָר אַלְטָן אָזָן שְׁוֹאָפָּר. דָּעַר וּזָן הָאָתָם גַּעַרְבָּעָט טָאג אָזָן נַאֲכָט — גַּעַ-
אַרְבָּעָט שְׁוֹועֵר אַיְן פָּעַלְד אָזָן אַיְם שְׁטוּבָה. אָזָן אַוְיָסְגַּעַהָאַלְטָן דָּעַם פָּאַטָּמָעָר
מִיט אַלְ-דָּאָס גַּוְט.

וַיַּצְמַט אַיְנָמָל דָּעַר וּזָן לְעַבָּן וּוַיְגַע מַיְל - שְׁטִוְינָעָר אָזָן מַאֲלָט קָאָרָן.
אֲשְׁוֹעָרָע אַרְבָּעָט, אַבְכָּר עַר טָוָט עַס מִיטָּפְרִיָּד, סִיאָזָן דָּאָס בְּרוּוּת
פָּאָרָן טָאָטָן ! אָזָן דָּעַר פָּאַטָּמָעָר וַיַּצְמַט אַיְזָהָפָּק אָזָן זַוְאָרָעָמָט וְיַךְ אַיְפָּס
דָּעַר וּזָן.

מַאֲלָט דָּעַר וּזָן, דָּעַר שְׁוֹוִיָּס רִינְט אַיְם אַיְבָּעָרָן פְּנִים. אַבְכָּר אַיְם
אַרְטָן נִיט, עַר אַיְזָהָפָּק, סִיוּעָט זַיְן גַּעַנְגָּו וּבְרוּתָט פָּאָרָן טָאָטָן אָזָן
פָּאָר אַיְם אַיְזָהָפָּק אֲגַנְגָּצָן חֹודֶש. מִיט אֲמָל דָּעַרְוָעָט עַר פָּוָן דָּעַרְוָוִיטָמָנס
אַזְוּזָי אַוְיָפְעָעָרָס פָּוָן קִינְגָּה דָּעַרְגָּעָטָמָעָר זַיְךְ צָום הַיּוֹז. זַיְ גַּיְעַן מִיט
פָּעַסְטָע טְרוּתָט אָזָן בְּלַאֲנָקָע שְׁוֹעָרָדוֹן. דָּעַר אַלְטָעָר פָּאַטָּמָעָר אַיְזָהָפָּק-
זַיְכָּטִיק, זַעַט עַר זַיְךְ נִיט. טְרָאָכָט דָּעַר וּזָן : סִיאָזָן נִיט גַּוְט, דִּי אַיְפָּס-
זַעַרְדָּס וּוּלְזָן גַּעַפְיָנָעָן דָּעַם אַלְטָן טָאָטָן וַיַּצְמַט גַּרְנִישָׁתָט נִיט טָאג, וּוּלְזָן זַיְ
אַיְם אֲפָחָקָז דִּי רַעֲכָטָע הָאָנָט. מַעַן מַוְיָּם רַאֲצָעָוּוֹן. לְוִיפָּט עַר
צָו מִיט גַּעַמְאָכָטָן כְּעֵם צָום צָום אַוְן שְׁרִירִית אַוְיָם :

— חָעִי, דַּו אַלְטָעָר תְּרָהָה, וּוְאָס זַיְצָסָטו אַזְוַיְ פְּוִיל וְיַי אַלְקָאָז אָזָן
טוֹסָט קִיְין פִּינְגָעָר אַיְזָהָפָּק וּוְאַטָּמָעָר נִישָׁת אַרְיָין. גַּעַנְגָּה הָאָב אַיְךְ אַיְפָּס
דִּיר גַּעַהָאָרָעָוּעָט. גַּיְי, דִּרְיָי אַלְיָין אַבְיָסְל דִּי מַיְל-שְׁטִוְינָעָר,

פארשטייט ניט דער פֿאָטְעֵר דעם זונַס כעם, און ענטפֿערט אים רזאיך:

— זו וויסט דאך, מיין זון, איך בין צלט און שוואך. אויך בין געווען יונג, האב איך געארבעט פֿאָר דיר. יע策ט ביסטן יונג און שטארק, דאָרְפֿסְטּוּ...

דעם זון האבן זיך געשטעלט טרען אין חאלדו פֿוֹן דעם טאָטְנִס ווערטער, אָבעָר און דער הויך, האט ער אַוְּבָּרְגָּעַשְׁלָגָן זיין פֿאָטְעֵרֶם

רייד און געוזאנט כלומרט מיט נאָך מער בעמ:

— פֿאָרְמָאָך דאס מייל, זה אלטער תרה, און טו וואָס מען הייטט דיך, אַנִּיט וועל איך דיר אַוְּסָהָאָקָן די צַיִן און צַעְבָּרְעָן דעם רעכטן פֿוּס.

דער אלטער האט זיך דערשְׁראָקָן פֿוֹן זונַס כעם. ער האט גע-טראָקט: מיין זון איזו נאָבעָך משוגע געוואָרָן, אַ משוגענעム דאָרָף מען נאָכְנָעָבָן, האט ער זיך צונְגָּרְקָט צו די מִילְּ-שְׂטִינְגָּר און אַנְגָּעוּחוּבוּן מְאָלָן.

דעם קִינְגָּס אַוְּפּוּעָרָם זיינָען אַנְגָּעָקְמָעָן און געטראָפָּן דעם אלטָן פֿאָטְעֵר אַוְּבָּטְנָדִיק באָ די מִילְּ-שְׂטִינְגָּר, דער יונְגָּר זון איזו געזעָם און זיך געוואָרְעָמָט אַוְּיפּ דער זון.

האָבן זיך געכָּאָפָּט דעם זון געוזאלט אָום אַפְּהָאָקָן די רעכטָע האָנט, באָלְד אָבעָר האט זיך דערהערט אַ שָׁאָלָן — דער קִינְגָּ אַלְיָן איזו אַנְגָּעָקְמָעָן פֿוֹן יַאֲגָּד. אִים איזו עָפָּעָם געווען מַאֲדָנָע, וואָס מען האט געכָּאָפָּט דעם יונְגָּן זון וִיצְנָן און זיך וּאוֹרְעָמָעָן אַוְּיפּ דער זון, און דעם אלטָן טאָטָן, אַרְבָּעָן באָ די מִילְּ-שְׂטִינְגָּר. ער האט אַנְגָּעָפָּן גַּעַן אַוְּסָפָּאָרָשָׁן און אַוְּיָסָגָּעָפָּגָּעָן דעם אַמָּתָּה, די לִיבְשָׁאָפָּט פֿוֹן זון צָוָם פֿאָטְעֵר האט אַזְוִי גְּנוּרִוּת דעם קִינְגָּס האָרֶץ, אוֹ ער האט דעם זון פֿרִי געלָאן, און צְרוּקְנוּרְוּפָן דעם שְׁוּעָרָן גַּעַזְעַז.

אויך דאס קלוגע שנויידערל האט גענדיגט די מעשָׂה, האט ער גע-זאנט: אַיר פֿאָרְשְׁטִיט, ווי שטארק דער זון האט ליַב געהָאָט דעם פֿאָ-טָעָר ? באָ אָס איזו רעכט געווען זיך לאָן אַפְּהָאָקָן די רעכטָע האָנט, אַבְּיַ רָאָטוּעָן דעם אלטָן טאָטָן. און יעַצְטָה הערט נאָך אַ מעשָׂה וועגן אַ טאָטָן און זון.

— יא, זאגט דער רב, דו פֿרְעָמְדָעֵר דער צוילסַט אונדוֹ שִׁינְגַּן
מעשות. אבער, כ'בעט דיר, זאגט האט עם צוטאָן מיט די סוחרים?
— זוארט, האט נאָר געדזַלְד, האט געענטפֿערט דאס קלונע שניי-
דעָל. הערט אויַס די דרייטע מעשַת, אונַן לאָזַט מײַךְ דער גאנַךְ פֿרְעָגַן אַיַּן
פֿרְאָגַן יַעֲדָן סוחר באָזַנְדַעַר. אוֹר וּוֹעַט וּעַן, אוֹר וּוֹעַל אַוְיָזְגַּעַפְּוָנוּן דעם
שׂוֹלְדִּיקָן. יעַצְטַהּ הערט:

זעכַזְיק טויזַנט רענדַלְאָךְ

אַס אַיְזַע גַּעֲוֹעַן אַיְזַע דַּי גַּאֲרַטְלָעַ צִיְּוִינְן. דַּי אַיְזַע האָבָן נַאֲךְ גַּעַנְעַט
לְעַבְטַה אַיְזַע אַרְצַן יִשְׂרָאֵל. אַיְזַע גַּלְילַה האָט גַּעֲוֹאַיִינְתַּס אַרְיִיכְעַר
מַאַן. עַר האָט פֿאַרְמָאנְגַּט גַּרוֹיסַע וּוּלְדַעַר פָּזַן אַיִּילְבִּירַט בּוּיַּי
מעַר. עַר אַיְזַע גַּעֲוֹעַן דַּעַר גַּרְעַסְטָעַר אוֹילַסְטָעַר אַיְזַע סַוחַר אַיְזַע אַרְצַן
ישְׂרָאֵל.

אַט דַעַר רִיכְבָּר מַאַן האָט גַּעֲהָאָט אַן אלְטָן פֿאַטָּעַר. דַעַר זָוַן האָט
וּוְיַעַר לִיב גַּעֲהָאָט וּוְיַן טָאַטְן אַוַּן אַיִּם אַפְּגַּעַנְעַבְן כְּבוֹד. עַר האָט דֻּעַם
אלְטָן נִימַּת גַּעֲלָאָן צְהָרַיְן זִיךְרַן צָוָן אַרְבָּעַט. עַר האָט אַיִּם גַּעֲגַּבְן עַסְפָּן
פָּזַן דַּאַס שְׁעַנְסְטָע אַוַּן דַּאַס בְּעַסְטָעַ, אַוַּן מַאְקָעַ אַלְיִין אַיִּם אַלְיַן צְוֹנָעַ.
טוֹרָאָגַן, נִימַּת פֿאַרְלָאָן זִיךְרַן אוּיפְּסַקְיִינְעַם פָּזַן זִינְגַּעַר.
דַעַר אלְטָעַר פֿאַטָּעַר האָט גַּעֲהָאָט אַס סְקַסְפְּרִיעַ צִיּוֹת, אַוַּן אלְעַטְמָן
נַאֲכְמִיטָּאָגְה האָט עַר זָוַן צְוֹנְעַלְיוֹגַט שְׁלָאָפְּנַן אוּיפְּסַקְיִינְעַם אַפְּרַעַת
אלְטָעַר אַיְזַע גַּעֲשַׁלְאָפְּנַן, האָט דַעַר זָוַן צְוֹנְעַלְיוֹבַט אוּיפְּחַוְוִיכָן
אַחֲזִיךְ קָהָל. סְיַחְאָט גַּעֲמֹזְתַּן זִיךְרַן שָׁאָפְּ-שְׁטָפְּלַיל.

סְיַאיְזַע גַּעֲוֹעַן אַיְזַע חַאְרַבְמַט. דַי אַיִּילְבִּירַטְן זִינְגַּעַן שְׁוִין גַּעֲוֹעַן
אַרְאָפְּגַּעַנְוּמַן פָּזַן דַי בּוּיְמַעַר, שְׁוִין אַוְיַסְגַּעַקְוּוּתַשְׁטַה דֻּעַם בּוּיְמַל. דַי
פֿעַסְפַּעַר זִינְגַּעַן גַּעֲוֹעַן פּוֹל מִיטַּ שְׁמַעְקָעְדִּיקָן אוֹיל. דַעַר סַוחַר האָט
גַּעֲוֹאָרְט אוּיפְּסַקְיִינְעַם גַּעֲוֹעַן גַּרְוִיסְן יַעֲרַלְאָכְן קַאְרָאַזְוֹאָן, זַאגְט אַיִּיטְלַעְיַה יַאֲרַךְ
דוֹרֶךְ גַּלְיל. מִיטַּן קַאְרָאַזְוֹאָן קוּמַן אַן סַוחַרים אַוַּן קוּפְּנַן אַפְּ דֻּעַם בּוּיְמַל.
אַיְזַע נַאֲכְמִיטָּאָגְה אַיְזַע דַעַר קַאְרָאַזְוֹאָן אַנְגַּעַקְוּמַן. דַי סַוחַרים פָּזַן
אוֹיל האָבָן זִיךְרַן אַפְּגַּעַשְׁטָלַט בְּאַס רִיכְבַּן מַאַן אַוַּן גַּעֲזַאנְט:

— מיר זייןנע געקבומען קויפן דיין אויל. זיין אונדז די סחרות,
מיר דארפּן האבן אַסְטָן אויל, איז עפּעם האַיִּצָּר געווען אַגערטן יאָר?

— זיינער אַגערטן יאָר, האַט גענטפֿערט דער רײַיכּער מאָן, אַיךְ
האַבְּ דָא פָּאָר זעכְּצִיךְ טויזנט שקלים אויל.

— מירן עם אַונְגָּאנְצָן אַפְּקוּיפּן, האַבְּן גענטפֿערט די סוחרים,
קָוֵם זיין אונדז דיין סחרות.

דער רײַיכּער מאָן האַט זיךְ געלאָזֶן גַּיִּינָן זַיְּוֹן די סוחרים דעם אויל,
בָּאַלְדְּ האַט ער זיךְ דערמָאנְט אָז די שלִיסְלָעָן לְגַנְּן באָס טאָטָן צוקָפּנָס
אוֹן דער טאָטָעָ שְׁלָאָפּּט, האַט ער גַּזְאָגָט: אַיךְ קָאָן אַיךְ יַעֲצָט נִיט
זַיְּוֹן דעם אויל, די שלִיסְלָעָן זַיְּנָעָן באָמִין טאָטָן צוקָפּנָס, אוֹן ער
שְׁלָאָפּּט.

— וועק אַים אַוִּיפּ, האַבְּן די סוחרים גַּזְאָגָט.

— דָּאָס נִיט, האַט גענטפֿערט דער רײַיכּער מאָן, אַוִּיבּ אַיר ווֹילְט
קוּיפּן באָס מיר אויל, מָוֹזָט אַיר וואָרטָן בֵּין מִין טאָטָעָ ווּעָט אַוִּיפּשְׁטָיָן.

— אַבְּכָר מיר קָאָנָעָן נִיט וואָרטָן, האַבְּן די סוחרים גענטפֿערט,
mir זַיְּנָעָן נָאָר זְאָלְבָּעָ פֿערְט אָוֹן דער קָאָרָאָזָן אַיז אַגְּרוּסָר. מיר
קָאָנָעָן נִיט אַפְּחָאָלָטָן קָיִּין הַזְּנָדָעָטָעָר מַעֲנָשָׂן צְוִילִיכְ אַיךְ.

— חָאָלָט נִיט אָפּ, האַט דער רײַיכּער מאָן גענטפֿערְט.

— אַבְּכָר דָו ווּעָסְטָ פְּאָרְלִיְּרָן זַעֲכִיךְ טויזנט שְׁקָלִים, האַבְּן די
סוחרים גענטפֿערְט. ובָּאַלְדְּ דָעַיכְט זיךְ אָז די דָעַן צִיְּתָ אָוֹן קָיִּין נִיעָז
קָאָרָאָזָן ווּלְזָן מַעְרָ נִיט דָוְרָגִין. דיין אויל ווּעָט קָאָלִיעָ ווּעָרָן אַיז
גָּאָרְנִישָׂת נִיט ווּעָרְט זַיִּן.

— פְּאָרְפָּאָלָן, האַט דָעַר זָוּן גענטפֿערְט. מִין טאָטָן שְׁלָאָפּ אַיז
בָּאָס מִיר טַיְּוָרָר ווי זעכְּצִיךְ טויזנט שְׁקָלִים.

די סוחרים האַבְּן זיךְ אַיבְּערְגָּעָקָוּט — אַצְּעַדְרִיְּטָעָר יַוְנָגָעָר מאָן,
בָּאָס אַיז רָעַכְט צוֹ פְּאָרְלִיְּרָן זַעֲכִיךְ טויזנט שְׁקָלִים צְוִילִיכְ אַגְּרִישָׂ.
קִיְּטָ ווּעָר ווּיָסְטָ צִיְּמָעָן זיךְ אַיךְ אַים פְּאָרְלָאָזָן אַיז גענְשָׂעָפּ ? זַיִּן
האַבְּן זיךְ שְׁטָמִילְ אַרְוִיְּגָנְעָרָקָט פָּוּן הָוִיָּן.

אוֹ דָעַר פְּאָטָעָר אַיז אַוִּיגְגָּעָשְׂטָאָנָעָן פָּוּן זַיִּן מִיטָּאָגְ-שְׁלָאָפּּ,
שְׁוֹיָן די סוחרים געווּעָן הָעַט ווּיָסְטָ אַזְוּקָ. דָעַר זָוּן האַט טָאָקָעְ פְּאָרְלָאָרְן
די זעכְּצִיךְ טויזנט שְׁקָלִים.

ד א ס ק ל ג ע ש נ י י ד ע ר ל

יעצט — זאגט דאס קלוגע שנויידערל, וויל אויך פרעגן בא די
סוחרים, וווער פון די דורי איז דער גראמעטער, דער אויך ווואס האט אויפֿר
געגעבן א קיניגרייך צוליב זיין גלייבן: דער זונ ווואס איז געווען גראיט
זיך לאזן אפֿהאָקָן די רעכטעה האנט פֿאָר זיין טאָטָן, אָדָעָר דער זונ, ווואס
זיין טאָטָנס רֵו אַיז בא אִים געווען טיּוּרְעָרְפּוֹן וּכְאַצְּקָה טוּיזָטָשׁ שְׂקָלִים.

חאָט גַּעֲנַטְפַּּעַרטְּ דָּעָר עַרְשְׁטָעָר סּוּחָר אַזְּנַגְּתָּ:

— דָעָר אויך ווואס האט אַוְּפַּגְּעַבְּן אַ קִּינְגְּרִיךְ אַלְּיבְּ זַיְן אִידְישַׁ-
קִיְּמַט אַיז דָעָר גַּרְעַסְטָעָר. אַ קְּלִיְּנִיקְּיַּת, אַ קִּינְגְּנוּן לְעַבְּן אַזְּנַגְּטָּ אִיז
דאָך בא אִים אַין האָנט, דָעָר גּוֹלְפּוֹן דָעָר גַּאנְצָעָר מְדִינָה הענְגָּט אַפְּ
פּוֹן זַיְן וּזְאָרֶט, ווָאָס קָאָז נָאָר זַיְן עַפְּעָם גַּרְעַסְטָר פּוֹן אַ קִּינְגְּסָמְאָכְטָ:

אוֹן ער האָט עַס אַוְּפַּגְּעַבְּן — ער אַיז דָעָר גַּרְעַסְטָעָר.

זאגט דָעָר צְוּוִיְּטָעָר סּוּחָר :

— נַיְן, דָעָר זַוְּן, ווָאָס אַיז גַּעַוְּעַן גְּרִיאִיט זַיך לאזן אַפְּהָאָקָן די רַעַכְּ-
טָעָה האָנט, אַיז דָעָר גַּרְעַסְטָעָר. אַוְּפַּגְּעַבְּן אַ קִּינְגְּרִיךְ אַיז גַּאֲרַנְיִשְׁטָט נִיט
אוֹפַּגְּעַבְּן. דָעָר אַרְעַמְּדָר אִיך אַיז פְּרִיעָר נִיט גַּעַוְּעַן קִיְּ�ן קִיְּ�ג אַיז
יעַצְּט אַיז ער נִיט קִיְּנִיג, ער האָט גַּאֲרַנְיִשְׁט נִיט פְּאַרְלָאָרְן. אָבָּעָר
לאזן זַיך אַפְּהָאָקָן אַ האָנט אַיז נִיט קִיְּ�ן קִלְיִינִיקִיַּת. בְּלִיבְּן אַ קָּלְיִיקָּעָ-
אוֹפְּן גַּאֲנְצָן לְעַבְּן אַיז קִיְּ�ן שְׁפָּאָם נִיט. אַזְּנַגְּט אַפְּהָאָקָן אַ האָנט, ער אַיז דָעָר
גַּרְעַסְטָעָר.

זאגט דָעָר דְּרִיטָעָר סּוּחָר :

— אַמְּתָּה, דָעָר ווָאָס האָט אַוְּפַּגְּעַבְּן אַ קִּינְגְּרִיךְ צְוּלִיבְּ זַיְן אִיז
דיַשְׁקִיַּת אַיז גְּרוּוּם, דָעָר זַוְּן ווָאָס אַיז גַּעַוְּעַן גְּרִיאִיט זַיך לאזן אַפְּהָאָקָן אַ
הָאָטָן פֿאָר זַיְן טַאָטָן אַיז אוֹיךְ גְּרוּוּם, דָעָר גַּרְעַסְטָעָר אָבָּעָר אַיז, דָעָר
זַוְּן, ווָאָס האָט פְּאַרְלָאָרְן זַעֲכִיזָק טוּיזָטָשׁ שְׂקָלִים צְוּלִיבְּ זַיְן טַאָטָנס רֵו.
ער אַיז דָעָר גַּרְעַסְטָעָר. גַּעַלְתָּ! עַפְּעָם אַ קְּלִיְּנִיקִיַּת גַּעַלְתָּ! ווָאָס קָאָז
מַעַן נִיט אַוְּפַּטְאָן מִיט גַּעַלְתָּ? דָעָר קִיְּנִיגְּ אַלְּיוֹן מַזְּוֹ אַנְקּוּמָן צַוְּעָנָם,
ווָאָס האָט גַּעַלְתָּ. פַּעַלְתָּ אַ האָנט, קָאָז מַעַן דִּינְגָּעָן פֿאָר גַּעַלְתָּ הָעָנָט, ווָאָס
וּעַלְן טָאָן אַלְּעָן ווָאָס דַּו וּוּלְסָטָ. אָבָּעָר גַּעַלְתָּ — גַּעַלְתָּ אַיז די בעַסְטָעָר.

די גראמעט זאך איז דער וועלט ! דער זונ, וואס האט אויפגעגעבן די
זעכץיק טוינונג שקלים, אַלְיבּ זָיִן טַאַטְנֵס רֹה, אַיְזּ דַעֲרָ נְרֻעְמָטָעָר.
דאָס קָלוֹגָעּ שְׁנִיאַדְעָרָלּ הָאָטּ אוּסְגָּעָהָעָרָטּ דיּ סּוֹחְרִימָאִס רִיְהּ. אַיְזּ
צּוֹגָעָנָגָעּ צּוֹם רְבּ אַזּ נְגַזְגַּטּ :
— דער הריטער סוחר איזו דער גַּנְבּ — פָּאָר גַּעַלְתּ וּוּעַט עַד פָּאָר-
קְוִוֶּפּ זָיִן גָּאָטּ, זָיִן פָּאָלָק אַזּ זָיִן פָּאָטָעָר. בִּינְדְּשַׁטַּ אִים.
דער גַּנְבּ-סוחר האט זיך דערשראָקָן אַזּ אַרְוִוְסְנַעְשְׁטָאָמָלְטּ : אַיְיךְ
הָאָבּ נִיטּ נְעַמְּיִינְטּ גַּנְבּעָנָעּ. אַיְיךְ הָאָבּ גַּעַוְאָלְטּ מָאָכּ אַ שְׁפָטָם. אַיְיךְ
וּאָלְטּ יָעַדּ אַיְינְעָם פּוֹן מִיְּנָעּ שּׂוֹתְפִים אַרְוִיקְגַּעַגְּעָבּן זָיִן חַלְקָה.
— אַ שְׁפָטָם, הָאָכּוֹן בִּיְדָעּ סּוֹחְרִים אַנְגְּעוּחוּבּן שְׁרִיעָן, אַ שְׁיִינְגּוּ
שְׁפָטָם, שְׁוַיְן זְהִיוּ מְעַג אַזְּ מִיר לְאַזְּ זְהָ. מִירַן דִּיר וּוּיוֹזָן !
סְאיַזּ גַּעַוְאָרָן אַ טְוִימָל, אַ גַּעַשְׁלָעָג. שְׁמַעְרָלּ נַאֲר אַזּ דָאָס קָלוֹגָעּ
שְׁנִיאַדְעָרָלּ הָאָכּוֹן זיך אַרְוִוְסְגָּעָהָרָקָטּ פּוֹן שְׁטוֹב אַזּ גַּעַלְצָזָן זיך אַזּ וּוּגָן.

די אַזְעָרָעּ טְעָרָעָנָאָג

 “ זָיִן עַגְעָנָגָעּ אַזּ גַּעַגְעָנָגָעּ אַזּ פָּאָרְבְּלָאָנְדוֹזָעָטּ אַזּ
די טִיעָפּ וּוּלְדָעָרּ פּוֹן דַעֲרָ לִיטָעּ, וּוּאָסּ לִיגְטּ אַוְיָפּ דִי בְּרַעְגָּעָם
פּוֹן דָעַם טִיךְ נְיַעַמְצָן .
לִיטָעּ אַזּ שְׁוַיְן דָאָן גַּעַוְוָן אַ קְרִיסְטָלָאָךְ לְאַנְדָה, אַבְעָרָדי
בָּאַפְעָלָקְעָרוֹנָגּ הָאָטּ נַאֲךְ אַלְין גַּעַגְלוֹיבּטּ אַזּ אַפְגָּעָהָרָעּ. דַעְרוֹהָפָטּ הָאָכּוֹן
זְיִי גַּעַגְלוֹיבּטּ אַזּ וּוּאַסְעָרּ-גַעְתָּעָר, אַזּ וּזְאַלְדָ-גַעְתָּעָר .
די פְּוּעָרִים הָאָכּוֹן פָּאָרְהִיְילִיקְטּ אַסְךְ וּוּלְדָלָאָךְ, אַוְיךְ שְׁטִינְגָּעָר אַזּ
פָּעָלָדּ הָאָכּוֹן זְיִי גַּעַהְאָלְטָן פָּאָר גַּעְתָּעָר, אַבְעָרָדּ דָאָס הַיְלִיקָטָעּ אַזּ בָּאָ
זְיִי גַּעַוְוָן דִי אַזְעָרָעּ טְעָרָעָנָאָג .
די אַזְעָרָעּ אַזּ גַּעַלְעָנָן טִיףּ אַזּ וּוּאָלְדָה. די אַיְנוֹוֹאוֹיְנָרּ פּוֹן לִיטָעּ
הָאָכּוֹן גַּעַגְלוֹיבּטּ, אֹזְ אַוְפָּנָגְרוֹנָטּ פּוֹן די וּוּאַסְעָרּ וּוּאוֹיְנָעּ נִימְפָּן. די
ニימְפָּן זְיִינְעָן גַּעַטְיִינְם וּוּאָסּ בָּאַשְׁיִיצְן לִיטָעּ פּוֹן אַלְדָאָסְ-בִּיזּ. זְיִי וּוּאוֹיְנָעּ
טִיףּ אַוְפָּנָגְרוֹנָטּ, אַזּ קִיּוּן לַעֲפַעַדְיקָעָר מַעֲנְטָשָׁ קָאָן אַהֲיָן נִיטּ צּוֹקוּמָעָן.
צּוֹעּ פְּלָעָגָטּ דַעְרָצְיִילָן, אֹזְ די וּוּאַסְעָרּ זְיִינְעָן אַזְיִי טִיףּ, אֹזְ אַמְּאָלָ אַזּ אַ

פּוּעָרֶם אֵתֶאָק אֲהַיָּן אַרְיִינְגָּעָפָּאָלָן אִיזַּוְיִי גַּעַפָּאָלָן זַיְבָּן יַיְאָר, בֵּין זַיְהַאָט
זַיְקַ אַפְּגַּעַשְׁלָאָגָן אַן גַּוּנָט.

די אָזָעָרָעַ רַוְּפַט זַיְקַ טַעַרְעַנְגָּאָג — דָּאָס לְאָנְדָּ פָּוּן יוֹגָנָט, מַעַן הַאָט
גַּעַגְלִוְיכְּט אֵזַי אָזָעָרָעַ אִיזַּוְיִי טִיף, אֵזַי דַּעַר טַוּוּת אָוֹן נִיטַּדְיַ עַלְטָעַר
הַאָבָּן אֲהַיָּן דָּעַרְגִּיְיכְּט. וּזְעַן אַפְּמַעְנְטַש אִיזַּוְיִטְפּוּס אָוֹן גַּיְיַ אִין זַיְ וּעְגַּן
פָּוּן דַּי גַּעַטְעָר, קַוְמָעַן דַּי נִימְפּוֹן אַרְיוּסִים פָּוּן זַיְעָרָעַ בַּאַחַלְטָעַנְגָּשׁ אָוֹן
נַעַמְעַן אִיסְמַ צַוְיִיךְ, אָוֹן עַר בַּלְיַיְכְּט אַיְבָּיקְ לְעַבְנָן אָוֹן דַּעַר טַוּוּת קָאָן
אַיבָּעָר אִיסְמַ קַיְיַן שְׁלִיחָה נִטְתָּה הַאָבָּן.

די קַרְיְּסְטַלְאָכָע גַּלְחִים הַאָבָּן גַּרְיוֹזָאָס פַּאֲרַפְּאָלְגָּטְדִי גַּעַצְנִינָּעָר.
זַיְיַ הַאָבָּן אַוְיִסְגְּעָהָאָקָט דַי הַיְּוִילִיקָע וּוּלְדַלְאָךְ, אַוְיִסְגְּעָרִיסְן דַי שְׁטִינְגָּעָר
צַוְעַלְכָּעַ דַי בַּאַפְּלָקְעָרְנוֹגְ הַאָט גַּעַדְיִינְט. סְחַאָט אַבָּעָר נִיטַּגְעַחְאָלְפּוֹן,
אִין דַי חָעַלְעַ לְבָנָה נַעַכְתָּ זַיְגַּעַן דַי טִיפְעַ וּפָעַלְדָּעָר גַּעַוּעַן פָּוּל מִוּטַ פּוֹיַ
עַרְים גַּעַצְנִינָּעָר. מַעַן הַאָט גַּעַוְנְגָּעָן אָוֹן גַּעַטְאָנְצָט, גַּעַקְוִילְעַט שְׁאָפָּ
אָוֹן רִינְדָּעָר — קְרַבְנָוֹתָ צַוְיִיךְ גַּעַטְעָר.

אִין יַעֲנָעָם יַיְאָר אִיזַּוְיִטְפּוּס טְרִיקְעָנִישׁ. דַי גַּלְחִים אַגְּגָעָטָאָן
אִין גַּאַלְדָּעָנָעַ דַיְזָעָם, הַאָבָּן אַרְזִיסְגַּעַנוּמָעַן דַי הַיְּוִילִיקָע בַּיְלָדָעָר פָּוּן דַי
קַלוּסְטָעָרָס אָוֹן גַּעַנְגַּעַן מִוּט פְּרָאַצְעָסִיעָס אַבָּעָר דַי פָּעַלְדָּעָר. זַיְיַ
הַאָבָּן בַּאַשְׁפְּרִינְקָלְטָ דַי פָּעַלְדָּעָר אָוֹן טִוְיכָן מִיטַּהְיִילִיק וּוּאַסְמָעָר, אַגְּגָעָ
צָוְנָדָן חָוְנָדָעָרְטָעָר לְיִכְתָּ אִין דַי קַלוּסְטָעָרָס, אַבָּעָר קַיְיַן דָּעָנָן אִיזַּוְיִטְ
גַּעַנְגַּעַן. אַלְעַ פַּאֲרָנָאָקָט פָּאָר זָוַן אַוְנְטָעָרְגָּאָגָג, אָוֹן אַלְעַ אַינְדָּעָרְפָּרִי
פָּאָר זָוַן אַוְיִפְּגָּאָגָג, הַאָבָּן דַי גַּלְעָקָעָר אִין דַי קַלוּסְטָעָרָס גַּעַקְוִלְגָּעָן,
אַבָּעָר סְמָהָאָט אַלְצַיְן נִיטַּגְעָנָגָט. דַי פּוּעָירִים הַאָבָּן צָוְגָּעָקוֹקָט וּזַי
תְּבוֹאָה אַוְיִף דַי פָּעַלְדָּעָר וּפָעַרְתָּ פַּאֲרְבָּרְעָנָט אָוֹן זַיְגַּעַן גַּעַוּעַן זַיְעָר
פַּאֲרְבִּיטָעָרָט.

די גַּעַצְנִין פְּרִיסְטָרָז זַיְגַּעַן אַרְזִיסְגַּעַנוּמָעַן אַבָּעָר דַי דַעַרְפָּעָר אָוֹן
גַּעַשְׁטָרָאָפָּט :

— „גַּאַר גַּרְעָסְעָרָעָ אַוְמָגְלִיקָן וּוּלְזָן קַוְמָעַן אַוְיִף דָעַם לְאָנְדָד לִוְתָעָ.
מִיר הַאָבָּן פַּאֲרָלָאָזָן אַונְדוֹזָעָרָעָ אַלְטָעָ גַּעַטְעָר אָוֹן דִּינָעָן צַוְאָפָּרָעָמָדָן
גַּאָט. דַי גַּעַטְעָרָפָן אַונְדוֹזָעָרָעָ פַּאֲטָעָרָס וּוּלְזָן אַונְדוֹזָאָשְׁטָרָאָפָן, אַוְיִבָּ
מִיר וּוּלְזָן זַיְיִטְ אַיְבָּעָרְבָּעָטָן.“

אין א ליכטיקער זומער נאכט, זענען די פריסטער אוון די פווייריים זיך צו זאמענונג אוקומען לעבען דער הייליקער אזערע, תפילה טאן צו די געטער.

די וואסערן פון דער אזערע זענען געווען שטייל, קלאר אוון בלאָ; אין דער אזערע האבן זיך אפגעשפיגלט די לבנה שטראלן אוון די הוייך בוועמער. די פריסטער האבן געוונגען הייליקע לידער אוון געד טאנצט; די באפעלקערונג איזו געשטאנגען שטייל אין א קרייז אוון נאכט. געקוקט די משונה/דיקע טענין פון די פריסטער. די טענץ זיינען אויף א וויל שטייל געווארן.

צְוֹוִיִּי חַיְלִיקָע

 זוּוִי יוֹנֶגֶעּ פְּרִיסְטָרִים זָעֲנָעַן אַנְגָּעָקָוּמָעּן. זַיִהְאָבָן גַּעֲפִירְט אויף אַשְׁטְּרִיךְ אֲשֻׁוָּאַרְצָן בָּאָקְ.

צַוְּוִי פְּרִיסְטָר מִיטּ מַאֲסְקָעָם פָּוּן אַקְפָּוּן זַיִךְ דָּעָרְ- גַּעֲנְטָעָרְטָ צָוּמָ בָּאָקְ. זַיִהְאָבָן גַּעֲבָנְדָּן דָּעָם בָּאָק אָוּן אִים אַוּוּקְגַּעַלְיִיגְטָ לְעַבְּנָן אַגְּרוּם פִּיעָרָ. אָזְאַלְטָעָרָ פְּרִיסְטָרָ, מִיטּ אַמְּסָ- קָעָ פָּוּן אַצְּיָּה, אַיזְאַזְגָּעַלְאָפָּן אַזְאַלְטָעָרָ גַּעֲבָנְדָּעָנְעָרָ חֵיהָ, אַנְגָּחָהִיבָּן פָּאָבָן מִיטּ אַלְאָגָן מַעֲסָרָ, אָוּן גַּעֲזָנְגָן אַתְּעַזְּגָןָ.

דָּאָס גַּעֲזָנְגָן אַיזְאַזְגָּעַלְאָרָן שְׁטָאַרְקָעָרָ, דָּעָרָ גַּרְוִיסְטָרָ עַולְמָהָאָט זַיִךְ גַּעֲנוּמָעּן וּוֹיָגָן, דָּעָרָ פְּרִיסְטָרָ אַיזְאַפְּוּן גַּרְוּם עַקְסְּטָאָן אָוּמְגַעְפָּאָלָן, אָוּן דָּעָרָ עַולְמָהָאָט זַיִהְאָיְן מַעֲנְשָׁתָאָשָׁאָפָּטָ דָּאָס גַּעֲזָנָהָ.

אַיזְאַטְּמָלְהָאָט אַפְּרִיסְטָר אַפְּרִיר גַּעֲטָאָן מִיטּ אַגְּרוּם מַעֲסָרָ אִי- בעָרָ דָּעָם בָּאָקָם הָאָלוּן. אַשְׁטָּרָאָם בְּלוּטָהָאָט אַגְּרוּם גַּעֲטָאָן, צַוְּוִי אָנָ- דָּעָרָעָ פְּרִיסְטָרָ האָבָן גַּעֲכָאָפָּטָ דָּעָם גַּעֲקִיְלָעָטָן בָּאָק אַיזְאַרְיוֹנְגַּעְוֹאָרָפָּן אַיזְאַפְּיָוּרָ. דָּעָרָ חַמוֹןָהָאָט אַכְּרוּם גַּעֲטָאָן זַיִךְ אַוְיְלָדָעָ חֵיהָ.

אַיזְאַדְּעָרָ מִינְגָּותָהָאָבָן זַיִךְ בָּאוּזְוּן אַיְבָעָרָ דָּעָרָ אַנְדָּעָרָ זַיִטָּ אַזְעָרָעָ שְׁמָעָרָלָ. נַאֲרָ אָוּן דָּאָס קְלָגָעָ שְׁנִיְדָעָרָלָ. אַיזְאַדְּעָרָ חַלְקִיְתָהָפָן דָּעָרָ לְבָנָהָאָכָטָהָאָבָן זַיִ אַוְיְסְגַּעְקָוּקָטָ וּזַי אַרְיוֹסְגַּעְשְׁפָרְזָגָעָן פָּוּן דיַיְלָאָרָעָ בְּלָאָעָ וּוָאָסָעָרָן פָּוּן דָּעָרָ אַזְעָרָעָ.

דעך עולם או געוווארן שטייל. די פריסטער זייןען געלביבן שטיין
מיט פארכאפטע אטען. די צוויי געתטאלטן האבן זיך דערנענטערט. זיך זייןען צונגענאנגען
זום פייער. אַ פריסטער האט אַיסגעשריען : — די געטער האבן געהרט אונדזער געבעט און געשיקט צו
אינדו צוויי הייליקע פון אַפְּגָרְוָנְטַ פֿוֹן דָּעֵר אַזְעָרָעָ. פֿוֹקְטַ זִיךְ צַו זַיךְ!
דעך גאנצער המין און די פריסטער האבן זיך געמויקט. שטייען
shmערל נאר מיט דעם קלונג שניידערל און ריזון זיך ניט פון ארט. און
דעך הויפט פריסטער רעדט קניינדיק :

רעגן, רעגן, הייליקע, גיט!

רעגן פאָר אונדזער פעלדער!

פאָר דעם פאַרְשְׁמַטְבָּטָן גערשטן און וויאַן,

פאָהָרְבָּעְנְטָעָ גַּרְמְנָעָר אַזְוּן וּוּלְדָעָ.

זעט דאס קלונג שניידערל זיך מסע פייערים קנית. פאָר-
שטייט ער באָלד זואָס עם האט פאָסִירט. פרענט ער הואַיך : —
האט אַיר תפילה געטאן צו אייערע געטער, האבן די וויאַד-
לאַטְנָס — (לייטוישע מײַדְלָאָךְ פְּרִיסְטָעָ) — געטאנט אַזְוּן די ווועלד-
לאָךְ, אַרום די שטײַינְעֶרְנָעָ אלטָאָרָן דעם הייליקָן טאַנְץ ?
— יַאֲ לַיְזָן גַּעַטָּאָן, הייליקָעָ, אַכְּבָּעָר סִיחָאָטָן נִיט גַּעַהְאָלְפָן, שטען-
דיַקְּ רַעְגְּנָט צַוְּפִּיל אַזְוּן מִיר דַּאֲרָפְּן תְּפִילָה טָאָן די מַאְמָעָ וּנוּנְעָלָעָ זַאָלָט
אוּוּקְטָרִיבָן די שׂוֹאָרְצָעָ וּוּאַלְקָנָס נַאָךְ פְּרִיסְטָאָנד, אַזְוּט האַט
זיך דער גַּנְאָד פֿוֹן די געטער אַפְּגָרְוָנְטַ פֿוֹן אַונְדוּן.
— די געטער ווועלז אַיְיךְ הַעֲלָפָן, האט גַּעַעַנְטְּפָעָרְטָ דָּאס קלונג
שְׁנִיְידָעָרָל. זיך האבן שוין אונדו גַּעַהְאָלְפָן, האט גַּעַעַנְטְּפָעָרְטָ דַּעַר הויפט
פריסטער, זיך האבן אונדו געשיקט צוּווַיְהַיְלִיקָעָ פֿוֹן אַפְּגָרְוָנְטַ פֿוֹן טָעָ-
רענאג.
— זייןען מיר גַּעַקְזָעָן אַזְוּגָט אַזְוּגָט אַזְוּגָט אַזְוּגָט אַזְוּגָט אַזְוּגָט
נִיט פְּאָרְלָאָזָן. יעצט דַּאֲרָפְּן מִיר גַּיְינָן אַזְוּגָט ווּגָן. לאַזְט אַונְדוּן
דורן.

— ניון, מירן איזיך נויט דורךלאזן, האט דער הויפט פריסטער גע-
זאגט. איר זוית צו אונדו געשיקט געוואזן פון דעם אפגרונט פון טע-
רungen—דארפט איר אונדו ברענגן רעגן. וועט נויט רעגענען אין די
קומענדיקע דריי טעה, וועלן מיר איזיך צוירק אריינזוארפֿן אין איזערע—
איזיך שיקן דערציזילן די געטער או מיר דארפֿן רעגן; איר וועט זיין גו-
טע בעטער פאר אונדו.

א ר י י נ ג ע פ א 5 |

ז' מורה זוית האט זיך קויים אַנְגָּהָזִיבָּן בְּלִיכְּן דַּעַר הַיְמָלֶל, זָעֲנָעָן
די פריסטער געוואזן וויער באשעפטיקט. זוי האבן געשראען,
געגעבן באפעלן. באולד האבן זיך אַרְוִיסְגָּעָרוֹקְטָּן דַּעַר מֵאָז
סֻעַּפּוּיְעִירִים—פִּיר הַוִּיכְּבָּעָן יוֹנָגָעָן מִתְּלַאֲנָגָעָן פִּיקָּעָם. זוי זענען
זָוְגָּעָנָגָעָן צוֹ שְׁמָעוֹלָן נָאָר אָזָן צָוָם שְׁנִיְּדָעָרָל, אָזָן באפּוֹלָן זוי גַּיְוָן צָעָדָר
לִינְקָעָר זוית פון דער אַזְּעָרָע.

זוי זיינען געגעגען אָזָן גַּעֲקוּמָעָן צוֹוִישָׁן הַוִּיכְּבָּעָן גַּעֲדִיכְּטָע
בּוּמָעָר, צוֹוִישָׁן די בּוּמָעָר אָזָן גַּעֲשְׁטָאָגָעָן אַ הַוִּיכְּבָּעָן דַּעַמְּבָּמִת לְאֲנָגָע
צְוּוִיָּגָן. מעָן האט באפּוֹלָן שְׁמָעוֹלָן נָאָר אָזָן דַּעַם שְׁנִיְּדָעָרָל זיך
שְׁמָעוֹלָן אַהֲנָטָעָרָן דַּעַמְּבָּ.

שְׁטִיעָן זוי. באולד זיינען אַנְגָּעָקוּמָעָן צְוּעָלָףְּ פְּרִיסְטָעָר. זוי האבן
געבראכט פִּיר לְאֲנָגָע, דִּינָע שְׁטָאָגָעָן. זוי האבן אַיְינָגָעָרָבָן די שְׁטָאָגָן
גַּעַן טִיפְּ אִין דַּעַר עַרְד אָזָן זוי גּוֹט באפּעַסְטִיקָט. דָּעַרְנָאָךְ זיינען פִּינְפָּ
פְּרִיסְטָעָר אָוּעָק אִין וּאָלָד, אַזְּרִיקָעָקוּמָעָן מִתְּנִיעָ פָּלָאַקְסָעָן שְׁטָרִיקָט.
זוי האבן אַיְסָגָעָהָאָקָטָ פִּיר קָאָרְבָּן אִין די שְׁטָאָגָעָן אָזָן גַּעַן
נוּמָעָן מִתְּ די שְׁטָרִיקָט אַרְזָמְצִיעָן די שְׁטָאָגָעָן. זוי האבן פָּאַרְקִינִיפְּט
אוֹן פָּאַרְבּוֹנְדָן די שְׁטָרִיקָט. זוי האבן אָוּעָקָגָעָשְׁטָעָלָט לְעַבְּן יְעַדְעָר זוית
אַ פּוּיְעָר מִתְּ אַ שְׁאַרְפָּעָר הַאָקָט. פִּיר פְּרִיסְטָעָר זיינען אָוּעָק צוֹ דַּעַר הַיְיָ-
לִיקָּעָר אַזְּעָרָעָ אָזָן גַּעַבְּרָאָכָט וּוּאַסְמָעָר אִין עַמְוָרָם. זוי האבן גַּעַנְגָּאָסָן דָּאָס
וּוּאַסְמָעָר אַוְיָף די נִיְיעָ שְׁטָרִיקָט. די שְׁטָרִיקָט זיינען גַּעַוְאָזָן גַּרְעָבָעָר — אָנָ-
גַּעַזְאָפְּט זיך מִתְּ וּוּאַסְמָעָר. די קָנוֹפָן זיינען גַּעַוְאָזָן שְׁטִוְיְפָעָר.

דאס קלוגע שנידער

קוקן ביידע וואנדערער אויפֿ דער אַרבעט פָּוֹן די פְּרִיסְטָעֶר אין
שוויגן. די פְּרִיסְטָעֶר שוויגן אויד. צו מיטאג צו, האט מען די געפָּאנְגָּעָנָּע געבראָכֶט ברזיט אָז וואָ-
סער.

עפָּן זיין. קייט דאס קלוגע שנויידערל דאס הארטע ברויט אָז
טראָכֶט — אָ מִיאוּסָע מַעֲשָׂה. אַרְיוֹנְגָּעָפָּאַלְן צוישן ווילדע גענדיגער,
אוֹזְן סְהַאֲלָת שְׁמָאֵל. מען מוֹזָא אַוִּיסְגָּעָפִינָּע ווֹאָס זַיְוִילְגַּן, ווֹאָס פָּאָר אָ
צְוָרָעָמְאָנִיעָס פְּרָאָזְוּן זַיְוִילְגַּן.

באלד אוֹזְנוֹגָעָקָומָעָן פְּרִיסְטָעֶר מִיט אָפְּרִישָׁן עַמְּדָע ווָאָסְעָר אָז
האָט אַנְגָּעוּחָוִיכְן בָּאָגִיםְן די שְׁטָרְיךָ.

זָאָגָט דָּאָס קלוגע שנויידערל :

— חַיְוִילְקָעָר פְּרִיסְטָעֶר פָּוֹן דָּעַר גַּעֲטִין לִיּוֹמָעָן, צְוָלוּב ווֹאָס גִּיסְטוֹ
ווָאָסְעָר אוֹפָּה די שְׁטָרְיךָ ?

— די קְנוּפָּן זָאָלָן זַיְדָאָרְשְׁטִיףָן, עַנְטְּפָעָרְטָעָר דָּעַר פְּרִיסְטָעֶר.

— פָּאָרוּוָאָס ווְיַלְסָטוֹן, זָאָלָן זַיְדָאָרְשְׁטִיףָן ?

— זָאָלָסְטָע זַיְיָ נִיט קְאָנְגָּעָן פָּאָנְגָּנְדָּעָרְבִּינְדָּן.

— צַו ווֹאָס זַיְיָ פָּאָנְגָּנְדָּעָרְבִּינְדָּן ?

— פָּאָנְגָּנְדָּעָרְבִּינְדָּן אָזָן אַרְיוֹסָפָּן גַּעֲפָעָנְקָעָנִישָׁ.

— אָזָן אָזָן מִירְן נִיט אַרְיוֹסָפָּן גַּעֲפָעָנְקָעָנִישָׁ ?

— נָאָךְ דָּרְיוִי טַעַג אָזָן אַיְרָז ווּעַט נִיט אַרְיוֹסָפָּן גַּעֲפָעָנְקָעָנִישָׁ, ווּעַלְן
מיְר אַיְדָא אַרְיוֹנוֹאָרְפָּן צְוִירָק אָזָן אַזְוָרָעָזְוּ צַו די גַּעֲטָעָר, אַיְרָז זָאָלָט פָּאָר
אַנְגָּדוֹ זַיְן גַּטְעָ בְּעַטְעָר.

— אָזָן אָזָן מיְרָז ווּעַלְן פָּאָנְגָּנְדָּעָרְבִּינְדָּן די קְנוּפָּן אָזָן אַרְיוֹסָפָּן ?

— ווּעַט אַיְרָז זַיְן פָּרְיוֹ אָזָן נִיזְן ווּאָזָהָן אַיְרָז ווְיַלְמָז. נָאָרְגָּר גְּרוּזָ-

סָע, מְעַכְּטִיקָע גִּיסְטָעֶר קְאָנְגָּעָן פָּאָנְגָּנְדָּעָרְקָנִיפָּן נָאָסָע שְׁטָרְיךָ.
— די שְׁטָרְיךָ זְעַנְעָן נִיט גַּעֲדִיכְטָפָּאָרְצִוְּגָן, זָאָגָט דָּאָס קלוגע שניִי
חוּרָלְ, קְאָנְגָּעָן מיְר זַיְדָאָרְשְׁטִיףָן אָזָן אַרְיוֹסָפָּן.

— גִּיסְטָעֶר בּוֹגָן זַיְדָאָרְשְׁטִיףָן אָזָן אַרְיוֹסָפָּן, ווּעַלְן דָּוְרְכְּרִיכְן אָזָן
טָעָר די שְׁטָרְיךָ, ווּעַלְן מיְר אַיְדָא קַעְפָּאָרְפָּהָאָקָן. נָאָר שְׁטָרְכְּבָּלָאָכָע

מענטשן בויגן זיך איין. און מיר הרגנען אלע פרעמדע, וואמס האבן ביין-געוואוינט אונדווער דינסטט צו די געטער.

— דארפּן מיר ארוים ניט איזנגבעויגנעערהייט, אַפְּבִינְדָּן די קְנִיפּן, און קיין נאסע שטريك קאָן מען ניט פָּאנְגָּאנְדָּעֶרְבִּינְדָּן, זאגט דאס קלונגע
שנויידערל

— גאָר גְּרוֹזֵעַ גִּיסְטָעַ קָאָנוּן זַיִּ פָּאנְגָּאנְדָּעֶרְבִּינְדָּן, אַדְעָר אֲרוּוִים
ניט פָּאנְגָּאנְדָּעֶרְבִּינְדָּק זַיִּ. אָוִיב אַיר זַוִּית נָאָר קְלִינְעַ גִּיסְטָעַ, ווועט
אייד זַוִּין פָּאָר אָעָדוֹ גַּטְעַ בעטער. דַּעַר פְּרִיסְטָעַ האָט אַפְּגָּעָרעדט אָוּן
איוֹ אָזּוּק.

צַיּוֹן זַיִּ דַּי טָעַג, דָּאָס קלונגע שנויידערל ווּוִוִּים נִיט ווּאָס צַוְּתָאָן, עַר
שְׁפִּרְיוֹזִיט אָרוּם אָיִן דַּי זַעַקְמָן אַיְלָן פּוֹן גַּעֲפָעָנְקָעָנִישׁ אָוּן טְרָאָכְט אָוּן
טְרָאָכְט. קָאָן זַיִּ נִיט דֻּעָרְטָאָכְטָן, עַר עַסְטָט נִיט, טְרִינְקָט נִיט, זַוְּכָּט נָאָר
אַמִּיטָּל אַרְוִיסְצָוְגָּיִין פּוֹן קְלָעַם.

אָכְבָּר שְׁמָעוּרָל זַיִּצְתָּר רְוַאִיק, ווּי גָּאָר נִיט האָט גַּעַטְרָאָפְּטָן. עַר
עַסְטָט זַיִּן טְרוֹקָן בְּרוּוּט, פָּאָרְטְּרִינְקָט מִיט ווּאָסְטָר אָוּן שְׁלָאָפְּטָן.

פָּאָרְשְׁטִוִּיט נִיט דָּאָס קלונגע שנויידערל, ווּי אָנָּיִ קָאָן אַ מעַנטש
זַיִּצְוִיִּ רְוַאִיק, ווּוּן דַּעַר טְוִוִּיט קָוְקָט גְּלִיכְךָ אָיִן פְּנִים אַרְיוֹן. עַר ווּוְיל
זַיִּךְ בְּאָרָאָטָן מִיט אִים ווּאָס צַוְּתָאָן, אָכְבָּר בְּכָלְדָּ טְרָאָכְט עַר : אֲרוּוִים-
גַּעֲפָעָנְקָעָנִישׁ רִיה, עַר אָיִן צַוְּנָאָרְיִישׁ צַוְּפָאָרְשְׁטִיִּין ווּאָס עַס טָוּת זַיִּךְ
אָרוּם אָוּם.

סִ'אָוּן שַׂוִּין דַּעַר דְּרִיטָעַר טָאָג, שְׁפָעַט נַאֲכְמִיטָּאָג, סִ'הְחָאָט נָאָר אַלְעַ
נִיט גַּעַרְעַנְגַּט. דָּאָס קלונגע שנויידערל אִיז פָּאָרְחַלְשִׁיט פּוֹן נִיט עַמְּן. עַר
קָאָן אָכְבָּר אַלְעַ נִיט צְוָרָאָטָן קִיּוֹן מִיטָּל ווּי אַרְוִיסְצָוְגָּיִין פּוֹן קְלָעַם.
טְרָאָכְט עַר : פָּאָרְפָּאָלְן — מַעַן מוֹזַיִּיךְ דּוּרְכְּשָׁמוּעָן מִיט שְׁמָעוּרָל נָאָר,
אָפּוֹשָׁר אִיז עַר גָּאָר נִיט אַזְוִי נָאָרְיִישׁ, ווּי עַר מָאָכָט זַיִּךְ. גַּיּוּט עַר צַוְּ
שְׁמָעוּלָעַן אָוּן זַאָגְט :

— זַוְּ ווִוִּיסְטָה, שְׁמָעוּלָה, אָזְוִי זַיִּן דַּעַר אַזְעָרָעַ.
דְּרִטְרִינְקָעַן אִין דַּעַר אַזְעָרָעַ.

— פָּאָרוּוֹאָס ? פְּרַעַגְטָה שְׁמָעוּל נָאָר תְּמֻעוֹוֹאָטָע.

— האָסְטוֹ נִיט גַּעַהְעַרְטָה ווּאָס דַּי פְּרִיסְטָעַר האָבָן גַּעַרְעַדְט ?

— איך האב געהערט, ענטפערט שמערל נאר, אבער ניט פאר-
שטאנען. איך פארשטי ניט קיין ליטווש.
דערציאלית אים דאס קלוגע שנויידערל די גאנצע מעשה, און ענ-
דיקט :

— איך האב געפראאות פאנאנדרבריגן די שטריך, קאן איך ניט,
דורךריין אונטער די שטריך — וועט מען ניט לאון, מען וועט אונדו
אָפַחָקָן די קעפּ. מען מוז דורךגין ניט אַיִינְבִּינְגְּדִיךְ די קעפּ. מיר זיין
נען פֿאָרְפֿאָלְעָנָעַ.

— זאגט שמערל נאר : פֿאָרְפֿאָס זייןען מיר פֿאָרְפֿאָלְעָנָעַ ? נעם
באמ פויידר די שאָרְפּעַ האָק און שנייד דורך די קנוּפּן, וועלן מיר דורך-
גין די שטריך ניט אַיִינְבִּינְגְּנָעַן.

דאס קלוגע שנויידערל איז געליבן שטיין זיין צעטומלט.
— מײַן גָּאַט, האָט ער גערעדט צו זיך, ער איז דאָך גערעכט, ס'איו
אָ פְּנִים קיינעם ניט אַיִינְבִּינְגְּאָלְזַן דורךשנידן די קנוּפּן. מען פֿאָרְקִינְפּט
קנוּפּן, מײַנט מען אָז מען זיין פֿאָנְאָנְדְּרְקִינְפּן.
דאס קלוגע שנויידערל האָט אָן ווערטער גענומען באָ אַיִינְעָם פָּז
די פּוּיעָרים אָהָק און דורךגעשניטן די שטריך.

די פריסטער זייןען געליבן שטיין זיין געלעפּטָע און געלאָזָן די
וּאֲנְדְּרָעָר גֵּין אַיִן זַיְעָר וּוֹעֵג. אָז מען טאָר נוט צענשנידן די שטריך,
אוֹז ניט פֿאָרְשְׁרוּבִּין אַיִן די היילְיקָע פֿאָרְמְעָטָן.
זַיְעָן זייןען אַפְּגָעָנְאָגָעָן אָ קָרְעַן שְׂטִיקָל וּוֹעֵג. זאגט דאס קלוגע
שנויידערל צו שמערל נאר :

— נא, שמערל, וואַיהֲן גַּיְסְטוּ פֿאָרְטָן? איך דאָרְפּ זיך דאָ נַעֲמָעַן צַי
דרוּם צַי, צַי מַיְן הַיּוֹם. ווַיְלַסְטוּ גֵּין מִיט מִיר ?
— נַיְיַן, ענטפערט שמערל נאר. אַיך האָב געהערט אָ שְׂטִים: „קָוָם
צַו מִיר מַיְן זַו שְׁמַעַרְלַי“. די שְׂטִים קָוָם פָּז דָאָרְטָן, ווֹאָז דַּוּן זַעַט
זַיְעָן. דָאָרְפּ אַיך גֵּין אַחֲרָן.

— דוֹ חָאַסְטָן געהערט די שְׂטִים אַין חָלוּם ?
— איך ווֹיָס נִיט, כְּהָאָב געהערט אָ שְׂטִים, דָאָרְפּ אַיך גֵּין. אָ קָל
רוֹפְּטָן מִיך צַו מַעֲרִיבָן צַו, ווֹאָז דַּוּן זַעַט זַיְעָן.

אָבָא גָעַנְיָש

טוט דאס קלונע שנויידערל אַ קווועטיש מיט די פלייצעס און זאגט :
— גני אין דין וועג, ביהאנט מורה, או זו זויזט אלען בעסער פאר
מיר.
און זוי האבן זיך אויפֿ אײַכּוֹק צעשיידט.

